

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO GMINY ORNETA



Autor:

mgr inż. arch., inż. arch. kraj. Izabela Sudujko



PODPIS ZAUFANY

IZABELA
SUDUJKO

21.07.2026 12:33:53 GMT+0200

Dokument podpisany elektronicznie
podpisem zaufanym

A handwritten signature in blue ink, reading 'Sudujko'.

GDAŃSK, 21.07.2026 R.

SPIIS TREŚCI

1. WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W OPRACOWANIU	5
2. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	7
3. WPROWADZENIE	8
3.1. Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu	8
3.2. Podstawy prawne i powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami	9
4. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY ..	13
5. INFORMACJE O PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE, JEGO ZAWARTOŚCI I USTALENIACH	15
5.1. Cel i zakres projektowanego planu ogólnego	15
5.2. Ustalenia projektu planu ogólnego	16
5.2.1. Gminne standardy urbanistyczne	18
5.2.2. Obszary uzupełnienia zabudowy	26
5.2.3. Obszary zabudowy śródmiejskiej	26
6. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	27
6.1. Ogólna charakterystyka obszaru objętego planem, w tym obszary i obiekty objęte ochroną prawną na podstawie ustawy o ochronie przyrody i ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	27
6.2. Istniejący stan środowiska	37
6.2.1. Stan powierzchni ziemi i ukształtowania terenu	37
6.2.2. Charakterystyka stanu gleb	38
6.2.3. Złoża kopalin	40
6.2.4. Warunki budowlane	42
6.2.5. Charakterystyka warunków klimatycznych	44
6.2.6. Wody podziemne	44
6.2.7. Wody powierzchniowe	47
6.2.8. Flora	53
6.2.9. Fauna	62
6.2.10. Powietrze atmosferyczne	65
6.2.11. Hałas	67
6.2.12. Promieniowanie elektromagnetyczne, niejonizujące	70
6.2.13. Gospodarka odpadami, w tym oczyszczalnie ścieków	73
6.2.14. Zagrożenia poważną awarią	75
6.2.15. Dziedzictwo kulturowe	76

6.3. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem, w tym na obszarach prawnie chronionych i obszarach o znaczeniu przyrodniczo-kulturowym..	82
6.4. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	88
6.5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	89
6.6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	92
6.7. Prognozowane skutki wpływu ustaleń projektowanego dokumentu na poszczególne komponenty środowiska	94
6.7.1. Różnorodność biologiczna, w tym flora i fauna	97
6.7.2. Ludzie.....	100
6.7.3. Wody powierzchniowe i podziemne	109
6.7.4. Powietrze atmosferyczne i klimat	112
6.7.5. Powierzchnia ziemi i gleba	116
6.7.6. Krajobraz, w tym krajobraz kulturowy	118
6.7.7. Klimat akustyczny	126
6.7.8. Zasoby naturalne.....	127
6.7.9. Dziedzictwo kultury i dobra materialne	129
6.7.10. Ryzyko wystąpienia poważnych awarii oraz promieniowanie elektromagnetyczne, niejonizujące, wibracje	133
6.8. Przewidywane znaczące oddziaływania ustaleń projektowanego dokumentu na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.....	133
7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	137
8. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	138
9. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU	139
10. CHARAKTERYSTYKA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONYWANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU, W TYM TAKŻE WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW	

TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY (biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru)	141
11. PODSUMOWANIE I WNIOSKI KOŃCOWE.....	143
12. MATERIAŁY WYKORZYSTANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	145
13. SPIS RYSUNKÓW I TABEL ZAWARTYCH W OPRACOWANIU	145
13.1. Spis rysunków	145
13.2. Spis tabel	146
14. ZAŁĄCZNIKI	147

1. WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W OPRACOWANIU

IlaPGW – II aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2022-2027)

BDL – Bank Danych o Lasach: <https://www.bdl.lasy.gov.pl/>

CBDG – Centralna Baza Danych Geologicznych: <https://baza.pgi.gov.pl/>

DW - droga wojewódzka

dwz – decyzja o warunkach zabudowy

GDOŚ - Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

GEZ – Gminna ewidencja zabytków

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska: <https://www.gov.pl/web/gios>

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

ISOK – Informatyczny System Osłony Kraju: <https://isok.gov.pl/index.html>

JCWP – jednolite części wód powierzchniowych

JCWpd – jednolite części wód podziemnych

jw. – jak wyżej

LPR – Lokalny Program rewitalizacji Gminy Orneta na lata 2016-2021

mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

OChK – Obszar Chronionego Krajobrazu

OSM – Open Street Map

OSZP - obszary szczególnego zagrożenia powodzią

OUZ – obszar uzupełnienia zabudowy, skrót zgodny z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758)

OZE – odnawialne źródła energii

OZS - obszar zabudowy śródmiejskiej w rozumieniu upzp, skrót zgodny z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758)

PBC – powierzchnia biologicznie czynna

PGW WP – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie: <https://www.gov.pl/web/wody-polskie>

PIG-PIB - Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy: <https://www.pgi.gov.pl/>

POG – plan ogólny gminy, skrót zgodny z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758)

pow. – powiat

PPIS – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny

PPSS – Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy

prawa nabyte – prawa do zagospodarowania nieruchomości nabyte zgodnie z mpzp oraz z istniejącym stanem zagospodarowania

PUL – Plan Urządzenia Lasu

PZ – powierzchnia zabudowy

PZPWW-M – Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego

RDOŚ - Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

Rozporządzenie OChK – Rozporządzenie Nr 32 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Równiny Orneckiej (Dz. Urz. z 2008 r. Nr 71, poz. 1358).

SRG – Strategia Rozwoju Gminy Orneta na lata 2023-2030 przyjęta uchwałą nr BRM.0007.49.2022 Rady Miejskiej w Ornece z dnia 31 sierpnia 2022 r. oraz zmieniona uchwałą nr BRM.0007.61.2025 Rady Miejskiej w Ornece z dnia 19 listopada 2025 r. w sprawie zmiany uchwały Nr BRM.0007.49.2022 Rady Miejskiej w Ornece z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Orneta na lata 2023 – 2030.

tereny zurbanizowane – tereny, na których występuje zabudowa oraz infrastruktura techniczna oraz tereny, którym w mpzp nadano funkcje użytkowe umożliwiające realizację zabudowy;

t.j. – tekst jednolity

UE – Unia Europejska

Uchwała OChK – Uchwała Nr XXVI/605/17 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 2465)

upzp – ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.)

ustawa ooś – ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.)

WEZ – Wojewódzka ewidencja zabytków

WRZ – Wojewódzki rejestr zabytków

ww. – wyżej wymienione

ze zm. – ze zmianami

2. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana w celu określenia wpływu ustaleń planu ogólnego gminy Orneta na poszczególne komponenty środowiska, szczególnie na florę, faunę i ludzi. Podstawą prac planistycznych jest uchwała nr BRM.0007.47.2024 Rady Miejskiej w Ornece z dnia 28 sierpnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Orneta. Prognoza spełnia wymogi art. 51-53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.).

Prognoza zawiera analizę stanu istniejącego gminy Orneta i jej otoczenia bazującą na opracowaniu ekofizjograficznym [1]. Diagnostykę stanu środowiska przeprowadzono dla istniejącej formy zagospodarowania terenu w 2025 roku z uwzględnieniem dokumentów planistycznych obowiązujących i wszczętych proceduralnie (m.in. mpzp, zmiana SRG). Oceniony został hipotetyczny stan środowiska w przypadku realizacji postanowień planu, w przypadku rozwiązań alternatywnych do tych zapisanych w planie oraz stan środowiska w przypadku braku realizacji planu.

Celem opracowania planu ogólnego jest wypełnienie obowiązku ustawowego i stworzenie podstawy do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz do wydawania decyzji o warunkach zabudowy (tylko w Obszarach Uzupełnienia Zabudowy), więc pośrednio wpływa on na każdą inwestycję w gminie. Plan ogólny wyznacza „kierunki rozwoju” zabudowy, rolnictwa czy rekreacji z uwzględnieniem potrzeb wynikających z ochrony walorów przyrodniczych i kulturowych gminy.

Plan ogólny gminy Orneta obejmuje powierzchnię około 244 km² i zawiera ustalenia, które mają zapobiegać, ograniczać lub nie dopuszczać do negatywnego oddziaływania na środowisko. Dokument został opracowany z uwzględnieniem między innymi: lokalnych uwarunkowań przestrzennych, ustaleń wynikających z planu zagospodarowania przestrzennego województwa, z ustaleń obowiązujących planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego, z planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych oraz rozmieszczenia istniejących i planowanych elementów infrastruktury społecznej, technicznej i transportowej.

W projekcie planu wyróżniono strefy zabudowy (m.in. mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej i infrastrukturalnej) oraz strefy otwarte i strefy zieleni i rekreacji. Strefy otwarte SO, produkcji rolnej SR oraz zieleni i rekreacji SN zajmują łącznie około 93,5% powierzchni planu (samo SO ok. 77%), tworząc główny „szkielet” powiązań ekologicznych w gminie.

Dokument podkreśla, że zachowanie rozległych terenów otwartych i zielonych ogranicza fragmentację siedlisk i sprzyja ochronie gatunków roślin i zwierząt. Jednocześnie wskazano, że lokalnie – tam, gdzie przewiduje się zabudowę lub rozbudowę istniejącej zabudowy – mogą pojawić się negatywne, bezpośrednie oddziaływania na florę i faunę, które należy minimalizować odpowiednimi rozwiązaniami projektowymi w mpzp lub dwz.

Plan ogólny wzmacnia sieć powiązań przyrodniczych opartych o lasy, pola, rzeki, jeziora i mokradła, uwzględniając połączenia ekologiczne od poziomu krajowego po lokalny oraz istniejące i projektowane formy ochrony przyrody. W projekcie POG uwzględniono proponowany w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego 003 użytek ekologiczny w okolicach Chwałęcina obejmujący meandry Młyńskiej Strugi z naturalnymi siedliskami leśnymi.

Prognoza wskazuje, że negatywne oddziaływania (np. związane z budową czy funkcjonowaniem nowych inwestycji) mogą się pojawiać, ale nie są nieuchronne – wiele zależy od stosowania zabezpieczeń i wymogów wynikających z prawa i aktów miejscowych. Odnosi się to m.in. do ochrony wód, jakości powietrza, krajobrazu, klimatu akustycznego oraz zachowania standardów środowiskowych przy realizacji inwestycji.

Dla mieszkańców dokument oznacza, że rozwój zabudowy ma być bardziej uporządkowany – z wyraźnym podziałem na obszary przeznaczone pod inwestycje i obszary, gdzie pierwszeństwo ma przyroda i rolnictwo. W praktyce powinno to ułatwić planowanie inwestycji, a jednocześnie zwiększyć bezpieczeństwo środowiskowe i przewidywalność zmian w otoczeniu – zarówno na terenach zamieszkałych, jak i na obszarach cennych przyrodniczo.

3. WPROWADZENIE

3.1. Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy „Planu ogólnego gminy Orneta”, obszaru o łącznej powierzchni ok. 244 km². Plan sporządzono na podstawie uchwały nr BRM.0007.47.2024 Rady Miejskiej w Ornece z dnia 28 sierpnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Orneta, zwanego dalej POG.

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu jest elementem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 3 ust. 1. pkt 14 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.).

Celem prognozy jest określenie wpływu realizacji postanowień planu na środowisko, a także przedstawienie rozwiązań eliminujących negatywne skutki realizacji ustaleń tego dokumentu na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego i kulturowego. Prognoza oddziaływania przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000, integralność tego obszaru oraz rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie. Warunki, jakim powinna odpowiadać prognoza oddziaływania na środowisko przyrodnicze określa art. 51, 52 i 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Plan ogólny gminy Orneta to obowiązkowy dokument planistyczny, który przedstawia schemat zagospodarowania przestrzeni, a jego ustalenia są wiążące zarówno do planów miejscowych, jak i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Normy zawarte w nim mają na celu wskazanie ram, w jakich ma się mieścić docelowe zagospodarowanie przestrzeni i stanowią wytyczne dla szczegółowych działań projektowych na kolejnych etapach procesu planistycznego, niezależnie od formy prawnej jakie te działania przyjmą.

3.2. Podstawy prawne i powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami

Prognozę oddziaływania na środowisko dla projektu POG sporządzono zgodnie z art. 51 ust. 1. o ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.).

Plan ogólny został sporządzony wraz z prognozą oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 46. ust.1. pkt 1 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* oraz art. 13i ust.3 pkt 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.).

Ocena oddziaływania planu na środowisko została opracowana na podstawie analizy danych z opracowania ekofizjograficznego [1], stosownie do stanu współczesnej wiedzy oraz obowiązujących przepisów prawa i aktów prawa miejscowego w dniu 20.05.2026 r.:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. UE L z 2001 r. Nr 197, str. 30),
- Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. U. UE L z 2003 r. Nr 41, poz. 26)
- Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE L z 2000 r. Nr 327, poz. 1 ze zm.)
- Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz. U. UE L z 2002 r. Nr 189, poz. 12 ze zm.)
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 960 ze zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 69);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz.1478 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 82);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 567);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz.1292 ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1235);

- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1145 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 757);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 ze zm.)
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 733);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 maja 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1071);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1724);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2380);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011 r. Nr 25 poz. 133);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 listopada 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2022 r. poz. 96);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2022 r. poz. 2739);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. z 2014 r. poz. 1169);
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Rzeka Pasłęka (PLH280006) – (Dz. U. z 2022 r. poz. 424);
- Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 5 stycznia 1970 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1970 r. Nr 2, poz. 21),
- Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 10 maja 1989 r. zmieniające zarządzenia w sprawie uznania za rezerваты przyrody (M.P. z 1989 r. Nr 17, poz. 119),

- Rozporządzenie Nr 239 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 4 czerwca 2001 r. w sprawie zmiany granic rezerwatu (Dz. Urz. z 2001 r. Nr 46, poz. 732),
- Decyzja Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007) 5043) (2008/25/WE) – (Dz. Urz. UE L 12 z 15.01.2008, str. 383);
- Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE) - (Dz. Urz. UE L 33 z 08.02.2011, str. 146).

POWIĄZANIA PROJEKTU PLANU Z INNYMI DOKUMENTAMI:

1) Na poziomie gminnym i powiatowym:

- **Uchwała** Nr BRM.0007.47.2024 Rady Miejskiej w Ornecie z dnia 28 sierpnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Orneta;
- **Uzgodnienie** z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Olsztynie, znak: WSTE.411.27.2026.JS z dnia 08 czerwca 2026 r. w sprawie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu POG Orneta;
- **Uzgodnienie** z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Lidzbarku Warmińskim, znak: ZNS.9022.4.12.2026 z dnia 03 czerwca 2026 r. w sprawie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu POG Orneta;
- Uchwała Nr BRM.0007.84.2018 Rady Miejskiej w Ornecie z dnia 24 października 2018 r. w sprawie przyjęcia **„Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Orneta na lata 2018-2023 z perspektywą na lata 2024-2027”**;
- Uchwała Nr BRM.0007.49.2022 Rady Miejskiej w Ornecie z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie przyjęcia **Strategii Rozwoju Gminy Orneta na lata 2023-2030** (Dz. Urz. Woj. Warm. - Maz. z 2022 r. poz. 4092);
- Uchwała Nr BRM.0007.61.2025 Rady Miejskiej w Ornecie z dnia 19 listopada 2025 r. w sprawie zmiany uchwały Nr BRM.0007.49.2022 Rady Miejskiej w Ornecie z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Orneta na lata 2023 – 2030.
- Uchwała nr BRM.0007.50.2023 Rady Miejskiej w Ornecie z dnia 27 września 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie **wyznaczenia obszaru i granic Aglomeracji Orneta** (Dz. Urz. Woj. Warm. - Maz. z 2023 r. poz. 4993);
- Uchwała Nr BRM.0007.66.2024 Rady Miejskiej w Ornecie z dnia 30 października 2024 r. w sprawie przyjęcia do realizacji **„Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Orneta – aktualizacja”**;
- Uchwała Nr BRM.0007.47.2019 Rady Miejskiej w Ornecie z dnia 28 sierpnia 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia **Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Orneta na lata 2016-2021**;
- Uchwała Nr OR.0710.32.2021 Rady Powiatu Lidzbarskiego z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia **Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Lidzbarskiego na lata 2021-2024** (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2022 r. poz. 92);

- Decyzja Starosty Lidzbarskiego z dnia 25.02.2013 r., znak: OŚ.6341.13.2013 dotycząca ustanowienia **bezpośredniej strefy ochrony** dla ujęcia głębinowego w miejscowości Orneta, gmina Orneta;
- Decyzja Starosty Lidzbarskiego z dnia 09.11.2017 r., znak: OŚ.6341.43.2017 dotycząca pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód podziemnych z ujęcia wody podziemnej w Ornece przy ul. Podleśnej oraz ustanowienia **terenu ochrony bezpośredniej** dla ww. ujęcia na działce nr 311/5, obręb 1-Orneta;
- Decyzja Starosty Lidzbarskiego z dnia 24.10.2014 r., znak: OŚ.6341.70.2014 dotycząca wydania decyzji ustanawiającej **strefę ochrony bezpośredniej** dla ujęcia wód podziemnych w miejscowości Mingajny, gmina Orneta.

2) Na poziomie wojewódzkim i krajowym

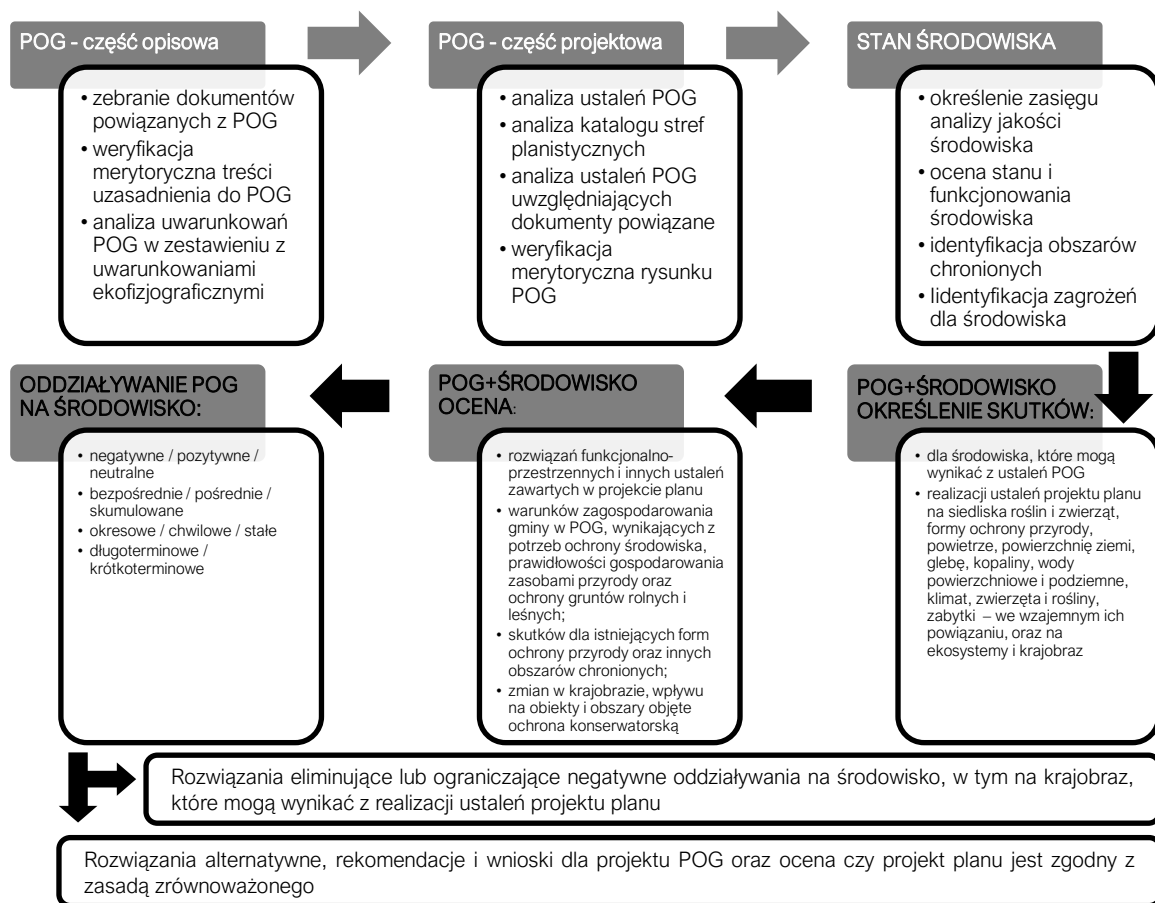
- Uchwała nr XXXIX/832/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie uchwalenia **Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego** (Dz. Urz. Woj. Warm. - Maz. z 2018 r. poz. 4173);
- Uchwała Nr XI/183/25 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 25 marca 2025 r. w sprawie uchwalenia **Audytu krajobrazowego województwa warmińsko-mazurskiego**;
- Uchwała Nr XXIV/382/21 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie uchwalenia **Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030**;
- Uchwała Nr XIV/261/25 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 czerwca 2025 r. w sprawie uchwalenia zmiany **Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2023-2028** uchwalonego uchwałą Nr X/167/25 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 18 lutego 2025 r.;
- Uchwała Nr LVIII/934/24 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2024 r. w sprawie określenia **programu ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa warmińsko-mazurskiego**;
- Uchwała Nr XXIII/388/26 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 kwietnia 2026 r. w sprawie przyjęcia Aktualizacji nr III **Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego** (Dz. Urz. Woj. Warm. - Maz. z 2026 r. poz. 1918);
- Uchwała Nr LI/772/23 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 czerwca 2023 r. w sprawie określenia aktualizacji **Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej**;
- Rozporządzenie Nr 32 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie **Obszaru Chronionego Krajobrazu Równiny Orneckiej** (Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. z 2008 r. Nr 71, poz. 1358),
- Uchwała Nr XXVI/605/17 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie **Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki** (Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. z 2017 r. poz. 2465),
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 2 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia **planu zadań ochronnych** dla obszaru Natura 2000 **Dolina Pasłęki** PLB280002 (Dz. Urz. Woj. Warm. - Maz. z 2014 r. poz. 3975),

- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 14 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia **planu zadań ochronnych** dla obszaru Natura 2000 **Rzeka Pasłęka** PLH280006 (Dz. Urz. Woj. Warm. - Maz. z 2015 r. poz. 1883),
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 25 maja 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rzeka Pasłęka PLH280006 (Dz. Urz. Woj. Warm. - Maz. z 2016 poz. 2278),
- Zarządzenie nr 58 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 8 listopada 2024 r. w sprawie ustanowienia **zadań ochronnych** dla **rezerwatu przyrody** „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. nr 25 poz. 133 ze zmianą z 2022 roku -> Dz. U. 2022 poz. 96),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Rzeka Pasłęka (PLH280006) (Dz. U. 2022 poz. 424),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie **Planu gospodarowania wodami** na obszarze dorzecza Wisły,
- Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia "**Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030**".

4. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

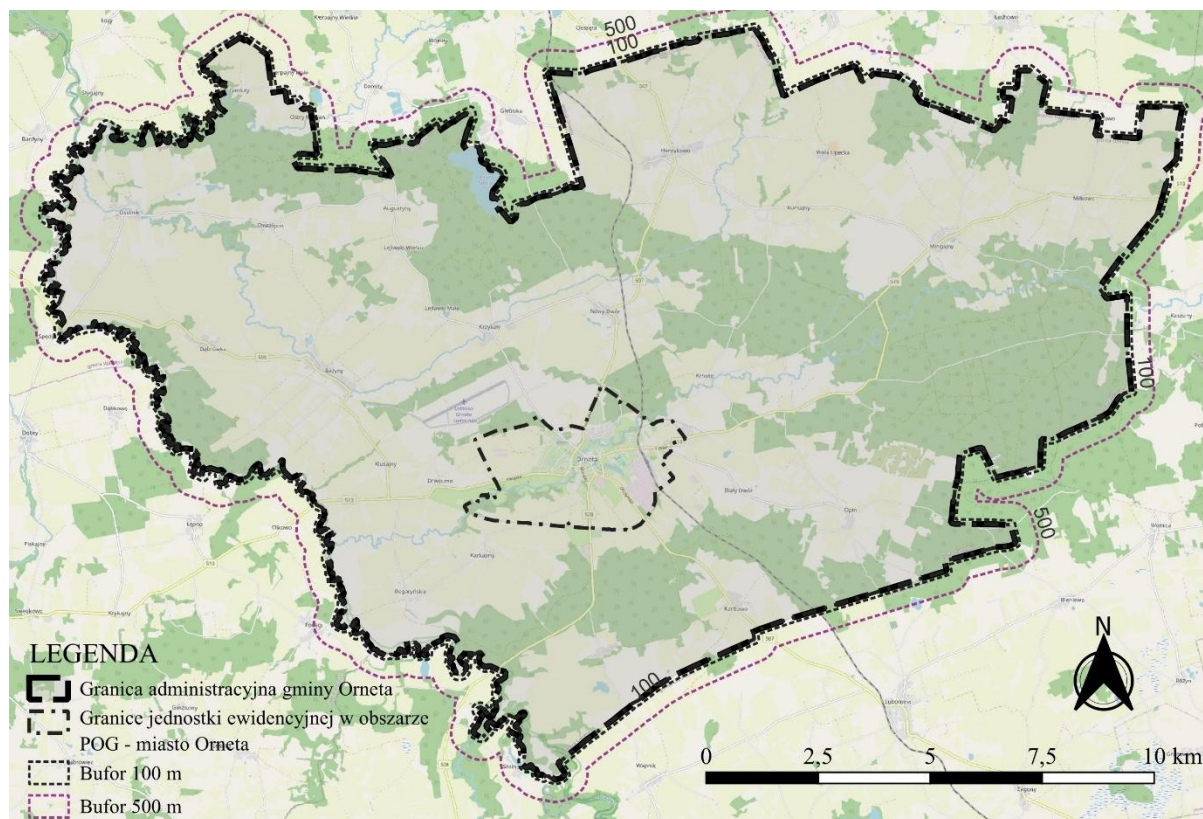
Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń POG Orneta sporządzona została na podstawie analiz ogólnokrajowych i międzynarodowych założeń ochrony środowiska oraz wpływu istniejącego i projektowanego zagospodarowania gminy na te założenia. W prognozie uwzględniono opracowanie ekofizjograficzne [1], obowiązujące akty prawne oraz dane uzyskane od Urzędu Miasta na etapie tworzenia dokumentu. Ocenę jakości środowiska wykonano zgodnie z obowiązującymi przepisami i stanem wiedzy na dzień 20.05.2026 r., w tym zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz.1112 ze zm.).

Sporządzanie prognozy rozpoczęto od zebrania materiałów i dokumentów powiązanych z gminą uwzględnionych podczas tworzenia POG oraz ich analizy, następnie dokonano oceny i kwalifikacji oddziaływania, a zakończono na rozwiązaniach mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko oraz rozwiązań alternatywnych. Działania te przedstawiono w formie schematu (Rysunek 1).



Rysunek 1. Schemat metod zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Źródło: opracowanie własne



Rysunek 2. Granice gminy Orneta wraz z buforem 100 i 500 m na tle mapy OSM

Źródło: opracowanie własne, mapa: OSM przez Qgis

Podstawowym obszarem przyjętym w analizie jest obszar gminy wraz z buforem od 100 metrów. W przypadku infrastruktury technicznej, obszarowych form ochrony przyrody i walorów przyrodniczo-krajobrazowych zastosowany został szerszy zasięg, odpowiadający potrzebom analizy danego elementu, głównie jest to odległość do 500 m (Rysunek 2).

Prognoza składa się z części opisowej i części graficznej przedstawionej na końcu opracowania w formie załącznika graficznego. Rysunki i załączniki graficzne zostały wykonane na podstawie danych wektorowych lub rastrowych udostępnionych przez instytucje państwowe, projektantów dokumentów planistycznych, instytuty badawcze lub dane udostępnione przez jednostki samorządowe. Dane analityczne zostały wykonane przez autora prognozy. Opis źródła rysunku „opracowanie własne” oznacza wykonanie rysunku w programie Qgis na podstawie danych pochodzących z ww. źródeł lub analiz własnych. Szczegóły dostępne są u autora prognozy.

5. INFORMACJE O PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE, JEGO ZAWARTOŚCI I USTALENIACH

5.1. Cel i zakres projektowanego planu ogólnego

Plan ogólny jest aktem prawa miejscowego uchwalanym dla obszaru gminy z wyłączeniem morskich wód wewnętrznych oraz terenów zamkniętych innych niż ustalane przez ministra właściwego do spraw transportu (art. 13a ust. 1 i ust. 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) i podlega wymaganiom określonym w art. 13a – 13m ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Ustalenia planu uwzględnia się przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, są one również podstawą prawną do wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (art. 13a ust. 5 upzp). Powyższe dokumenty stanowią podstawę formalną i merytoryczną do wydawania decyzji o pozwoleniu na budowę, które są początkiem realizacji inwestycji na terenie gminy. W myśl obowiązujących przepisów od 2026 r. decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu będą mogły być wydawane jedynie w obszarze uzupełnienia zabudowy, który to gmina ma prawo, ale nie obowiązek wyznaczyć w planie ogólnym.

Posiadanie przez gminę planu ogólnego jest koniecznością również dlatego, że Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (w przypadku gminy Orneta przyjęte Uchwałą Nr BRM.0007.20.2023 Rady Miejskiej w Ornece z dnia 31 maja 2023 r.) zachowa moc do dnia wejście w życie planu ogólnego, jednak nie dłużej niż do terminu określonego w ustawie z dnia 30 kwietnia 2026 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2026 r. poz. 781). Plan ogólny w pewnym zakresie (przeznaczenia terenów, sposobu ich zagospodarowania i warunków zabudowy) zastąpi dotychczas obowiązujące Studium.

Plan ogólny został opracowany z uwzględnieniem opracowania ekofizjograficznego w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust 1-3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, w tym: racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska i zachowanie równowagi przyrodniczej. Zagospodarowanie ukierunkowane jest na ochronę istniejących zasobów środowiska, w tym złóż kopalin, wód podziemnych i powierzchniowych, gleb, walorów krajobrazowych oraz na spełnienie potrzeb w zakresie ochrony powietrza, klimatu akustycznego, warunków klimatycznych, ochrony przez wibracjami i polami elektromagnetycznymi. Projekt

POG zapewnia kompleksowe rozwiązanie problemów zabudowy miasta Ornetą i wsi w granicach Gminy, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni. W projekcie POG uwzględniono ustalenia wynikające z obowiązujących planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego, ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, z istniejącego zagospodarowania terenu oraz z uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, których mowa w art. 13b ustawy upzp.



Rysunek 3. Mapa z lokalizacją gminy Ornetą na tle województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: opracowanie własne, dane: geoportal, GUGiK przez Qgis

Planem objęto całą gminę wiejsko-miejską Ornetą, która położona jest w północno-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w granicach powiatu lidzbarskiego (Rysunek 3).

Zakres opracowania wyznaczono zgodnie z uchwałą Nr BRM.0007.47.2024 Rady Miejskiej w Orniecie z dnia 28 sierpnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Ornetą, a ustalenia przedstawiono w formie uzasadnienia tekstowego, graficznego oraz danych przestrzennych o których mowa w art. 67a ust. 3 pkt 1 i ust. 3a pkt 1 upzp.

5.2. Ustalenia projektu planu ogólnego

Zgodnie z art. 13a ust.4 upzp w planie ogólnym określa się obowiązkowo strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne, ale można także określić obszary uzupełnienia zabudowy i obszary zabudowy śródmiejskiej. W ustaleniach projektu POG Ornetą wyznaczono **gminny katalog stref planistycznych**, **obszary uzupełnienia zabudowy** oraz **obszary zabudowy śródmiejskiej**. W POG Ornetą nie określono gminnych standardów dostępności infrastruktury społecznej.

W ustaleniach planu uwzględniono obowiązujące akty planowania przestrzennego, w tym miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zmiany mpzp w trakcie procedury oraz wnioski złożone do POG, które były możliwe do wprowadzenia. Parametry ustalone w obowiązujących aktach zawarto w ustaleniach POG, jeżeli nie naruszają zapisów upzp, Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758) oraz Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 listopada 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1775). W przypadku minimalnych wartości powierzchni biologicznie czynnych mniejszych niż te zawarte w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 listopada 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1775) w planie określono najwyższą wartość wskaźnika opisującego minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej dla terenów wyznaczonych w obowiązujących planach miejscowych, obejmujących obszar strefy stosując się do §2 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758) lub wartość wynikającą z istniejącego stanu zagospodarowania terenu.

Plan ogólny gminy wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839, z 2022 poz. 1071, z 2023 poz. 1724). Ustalenia dotyczące takich przedsięwzięć regulują miejscowe plan zagospodarowania przestrzennego, zintegrowane plany inwestycyjne oraz decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach (Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Z obliczeń chłonności terenów niezabudowanych (mpzp + poza mpzp) oraz zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową dla gminy Orneta wynika, że w planie ogólnym nie ma możliwości wyznaczenia nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej. Zestawienie chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie rozumiana jako liczba ludności, która może zamieszkać na niezabudowanych terenach o przeznaczeniu mieszkaniowym z wyliczonym zapotrzebowaniem na nową zabudowę mieszkaniową w perspektywie 20-letniej, wskazuje, że kilkukrotnie przekroczona została maksymalna wartość przewidywanego zapotrzebowania na poziomie 130%, a w związku z powyższym nie jest możliwe wyznaczenie w planie ogólnym nowych terenów mieszkaniowych w granicach stref wielofunkcyjnych SJ, SW, SZ poza przypadkami wymienionymi w art. 13d. ust. 1. upzp.

W kształtowaniu stref planistycznych oraz ustalaniu wskaźników urbanistycznych brano pod uwagę obowiązujące i projektowane formy ochrony przyrody, obszary cenne przyrodniczo, w tym OChK Dolina Pasłęki, OChK Równiny Orneckiej, rezerwat przyrody "Ostoja bobrów na rzece Pasłęce", Obszary Natura 2000: OSOP Dolina Pasłęki (PLB280002), SOOS Rzeki Pasłęki (PLH280006), pomniki przyrody, lasy w tym lasy ochronne, grunty organiczne, torfowiska, podmokłe łąki, obniżenia bezodpływowe oraz wody powierzchniowe.

Przyjęcie planu ogólnego gminy Orneta wpłynie na kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na jej terenie, z godnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Zdefiniowane w planie ogólnym kierunki rozwoju przestrzennego uwzględniają potrzeby mieszkańców, potrzeby ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego, a także uwarunkowania społeczne i gospodarcze. Oprócz spodziewanego harmonijnego rozwoju gminy, realizacja ustaleń planu ogólnego poprawi warunki życia mieszkańców i zwiększy atrakcyjność inwestycyjną na obszarze gminy zgodnie z interesem publicznym.

Plan ogólny zapewni formalną i merytoryczną podstawę dla działalności inwestycyjnej. Po jego uchwaleniu, stanie się podstawowym dokumentem umożliwiającym prowadzenie spójnej i efektywnej polityki przestrzennej, dostosowanej do potrzeb rozwojowych i oczekiwań społeczności lokalnej.

5.2.1. Gminne standardy urbanistyczne

W projekcie POG określono wyłącznie gminny katalog stref planistycznych, bez gminnych standardów dostępności infrastruktury (art. 13e upzp). W gminnym katalogu stref planistycznych (art.13c upzp) wyznaczono 13 stref, w których ustalono: profil podstawowy i dodatkowy oraz parametry zagospodarowania przestrzennego takie jak: maksymalna nadziemna intensywność zabudowy, maksymalna wysokość zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, stosując się do art. 13e ust. 2 i ust.3. Graficzną prezentację gminnego katalogu stref przedstawiono na Rysunku 4.

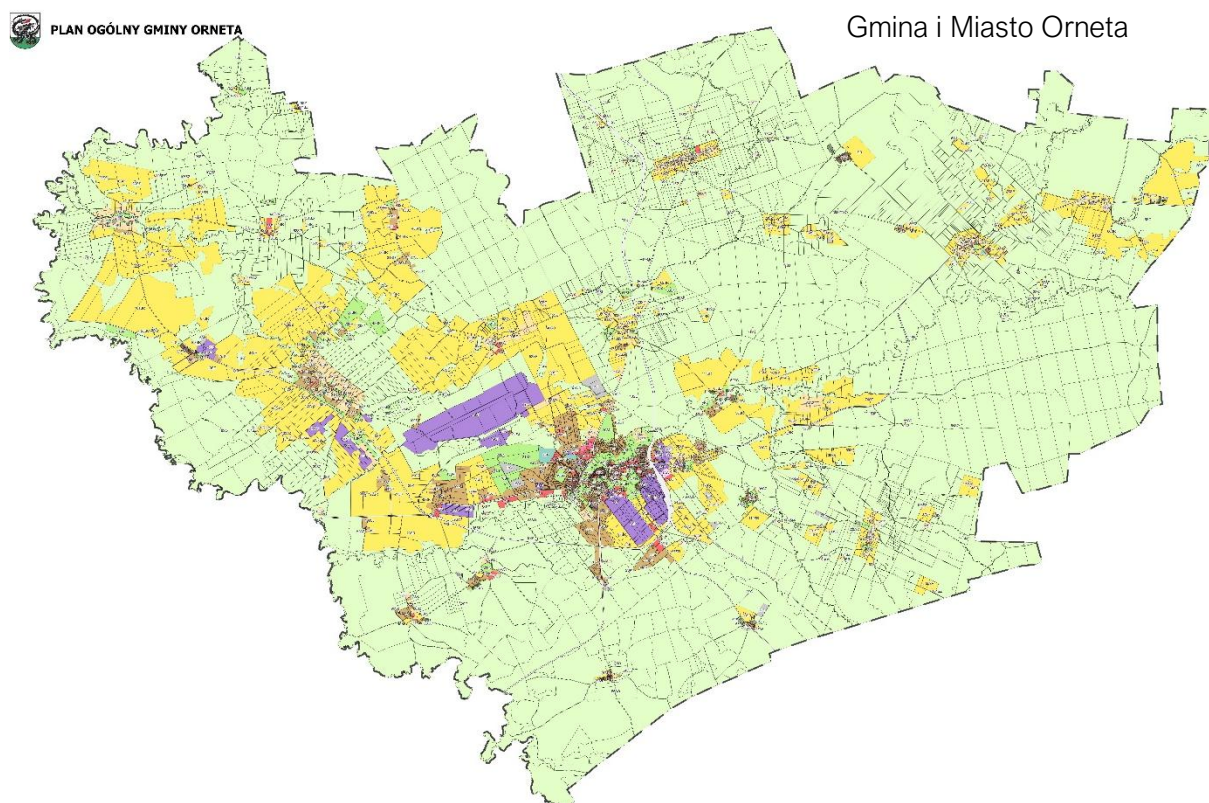
W POG Orneta wyznaczono następującą ilość stref:

- 48 stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną – SW
- 148 stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną – SJ
- 228 strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową – SZ
- 76 stref usługowych – SU
- 1 strefa handlu wielkopowierzchniowego – SH
- 22 strefy gospodarcze – SP
- 111 stref produkcji rolniczej – SR
- 22 strefy infrastrukturalne – SI
- 81 stref zieleni i rekreacji – SN
- 10 stref cmentarzy – SC
- 2 strefy górnictwa - SG
- 62 stref otwartych – SO
- 22 strefy komunikacyjne – SK

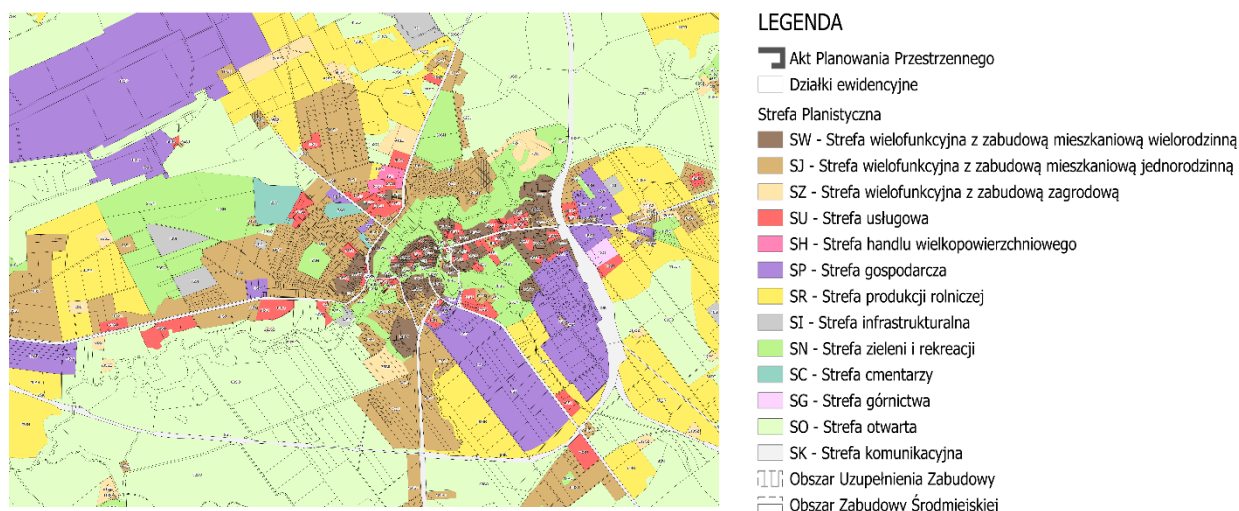
Łącznie teren gminy podzielono na 833 strefy planistyczne.

Ustalenia POG uwzględniają politykę przestrzenną gminy określoną w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i w dokumentach strategicznych gminy. Zasadnicze znaczenie przy podziale gminy Orneta na strefy planistyczne i określenie w nich parametrów zagospodarowania terenu miały uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy oraz uwarunkowania określone w opracowaniu ekofizjograficznym [1]. Ustalenia planu ogólnego muszą uwzględniać politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego, o ile gmina dysponuje strategią, której opracowanie zostało wszczęte od dnia 24 września 2023 r. (wejście w życie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu

przestrzennym). Gmina Orneta posiada Strategię Rozwoju Gminy na lata 2023-2030, której opracowanie zostało wszczęte przed wejściem w życie upzp. Plan ogólny nie musi uwzględniać polityki gminy określonej w obowiązującym dokumencie, mimo tego, co do zasady ustalenia planu ogólnego nie są sprzeczne z SRG.



Miasto Orneta



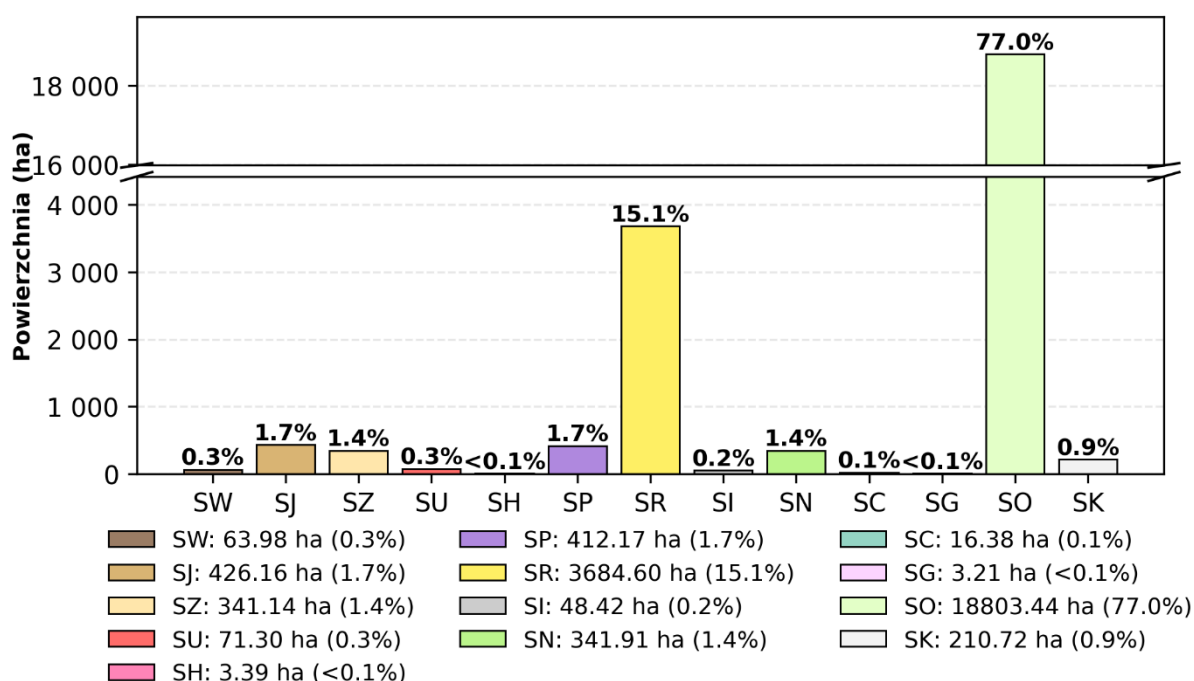
Rysunek 4. Rysunek planu ogólnego gminy Orneta oraz powiększenie rysunku POG w granicach administracyjnych miasta Orneta

Źródło: Kostka A., Krefta D.

W ustaleniach POG miasto Orneta wyznaczono jako miasto uzupełniające sieć osadniczą w województwie, ośrodek wielofunkcyjny zapewniający dostęp do usług publicznych podstawowych = lokalny ośrodek gospodarczy, powiązany komunikacyjnie z siecią dróg wojewódzkich i powiatowych. Zachowano dominujący rolniczo-leśny charakter gminy

(dominacja terenów w strefach: SO, SR) i uwzględniono istniejące obszary chronione ujmując je przede wszystkim w strefie SO. W ramach stref planistycznych mieszkaniowych dominuje strefa wielofunkcyjna z zabudową jednorodzinną SJ i zagrodową SZ. Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną SW występują głównie w mieście Orneta, pojedynczo także we wsiach: Wojciechowo, Karbowo, Krosno, Miłkowo, Wola Lipecka, Nowy Dwór, Dąbrówka i Bażyny. Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową SZ stanowi element sieci osadniczej i jest rozproszona po terenie całej gminy, z pominięciem terenów leśnych. Spośród 21 obrębów ewidencyjnych w gminie Orneta, w 4 nie wyznaczono żadnych stref SZ, z czego 3 obręby stanowią obszar miejski gminy (obr. nr 2, 3, 5) i jeden obszar wiejski gminy - obręb Wojciechowo.

Wśród terenów niemieszkalnych, przeznaczonych do rozwoju zabudowy dominują tereny włączone do stref gospodarczych SP o łącznej powierzchni około 412 ha. Największe obszarowo strefy występują w obrębie Krzykały – 2 strefy (18SP, 19SP) o łącznej powierzchni około 232 ha i obejmują teren łądowiska oraz motocrossu. W granicach miasta Orneta (obróby geod. 1, 2, 3, 5) przewidziano 13 stref SP o łącznej powierzchni ok. 116 ha. Pozostałe strefy zlokalizowane są w obrębach: Bażyny (4SP, 6SP, 21SP, 22SP) i Drwęczno (11SP, 13SP). Ogólne statystyki dotyczące wydzielonych stref planistycznych przedstawia Rysunek 5.



Rysunek 5. Statystyki dotyczące wydzielonych stref planistycznych w projekcie POG Orneta
Źródło: opr. własne - Qgis

W projekcie POG uwzględniono PZPW-M w zakresie odnoszącym się do gminy Orneta. Uwzględniono usytuowanie gminy w Przygranicznym Obszarze Funkcjonalnym z wysokim udziałem gruntów rolnych na glebach o wysokiej przydatności rolniczej, czego efektem jest duży udział stref SO i SR w projekcie POG. Uwzględniono także cele publiczne o znaczeniu lokalnym podczas doboru profilu funkcjonalnego stref. Wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych (DW) oraz wokół istniejących jednostek osadniczych skoncentrowano strefy przeznaczone pod rozwój działalności gospodarczej w ramach stref wielofunkcyjnych SJ, SW, SZ, stref usługowych SU i gospodarczych SP oraz umożliwiono realizację infrastruktury technicznej (dotyczy wszystkich

stref w POG). Przewidziano możliwość rozwoju OZE, z uwzględnieniem obszarów chronionych prawnie, tras niskich lotów oraz praw nabytych, szczególnie poprzez obowiązujące mpzp.

Zestawienie wszystkich ustaleń planu ogólnego gminy Orneta przedstawia Tabela 1.

Tabela 1. Ustalenia POG Orneta – synteza.

L.p.	Ustalenie planu ogólnego	Strefa planistyczna
Uwzględniające politykę przestrzenną gminy określoną w SRG na lata 2023-2030		
Gmina Orneta posiada Strategię Rozwoju Gminy na lata 2023-2030, jej opracowanie zostało wszczęte przed wejściem w życie ww. ustawy. Plan ogólny nie musi uwzględniać polityki gminy określonej w obowiązującym dokumencie, mimo tego, co do zasady ustalenia planu ogólnego nie są sprzeczne z ww. Strategią.		
Uwzględniające politykę przestrzenną gminy określoną w PZPWP 2030		
1)	Profil funkcjonalny stref w mieście Orneta obejmuje 13 stref planistycznych i odpowiada uwarunkowaniom lokalnym – wielofunkcyjny ośrodek gospodarczy, lokalny - II stopnia, zapewniający dostęp do usług publicznych podstawowych	SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SR, SI, SN, SC, SG, SO, SK
2)	Ustalenia POG są w zgodzie z zabytkowym charakterem miasta, o tkance urbanistycznej w dobrym stanie zachowania. Dla zespołu ścisłego śródmieścia wyznaczono dwa obszary zabudowy śródmiejskiej (OZS), w których przewidziano strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną i usługowe; wokół zabytkowego śródmieścia przewidziano strefy zieleni i rekreacji	SW, SU, SN, OZS
3)	Dla zespołów pielgrzymkowych Chwałęcin i Krosno wyznaczono strefę usługową z profilem podstawowym i dodatkowym ograniczonym do różnych form zieleni	26SU, 36SU
4)	W miejscowościach o charakterystycznych układach ruralistycznych np.: Osetnik, Henrykowo, Mingajny, Drwęczno, Bażyny, przy wyznaczaniu stref planistycznych zachowano cenny historyczny układ wsi	SJ, SZ, SU, SN, SR
5)	Zachowano agroekologiczny potencjał gminy	SO, SR
6)	Zachowano przyrodniczy i rekreacyjno-turystyczny potencjał gminy zasadniczo wyznaczając strefy otwarte dla terenów cennych przyrodniczo, tereny z potencjałem rekreacyjno-turystycznym objęto strefami zieleni i rekreacji	SO, SN
7)	Drogi wojewódzkie (nr: 507, 513, 527, 528) w klasie zbiorczej i głównej, jak i tereny linii kolejowej nr 221 objęto strefami komunikacyjnymi (rewitalizacja linii kolejowej została wykonana).	SK
8)	Modernizacja linii 110 kV Orneta – Dobre Miasto oraz modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej możliwa jest w ramach ogólnego dopuszczenia terenów infrastruktury technicznej w każdej ze stref planistycznych.	SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SR, SI, SN, SC, SG, SO, SK
9)	Ustalenia POG nie wykluczają rewitalizacji wskazanych inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, jak i budowy i modernizacji sieci kanalizacji sanitarnej, budowy i rozbudowy PSZOK oraz kompleksowej rewitalizacji społecznej, fizycznej, gospodarczej i środowiska Ornety jako miasta objętego siecią Cittaslow.	SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SR, SI, SN, SC, SG, SO, SK
Uwzględniające formy ochrony przyrody i ich otuliny		
10)	Tereny w granicach rezerwatu przyrody Ostoja Bobrów na Rzece Pasłęce objęto strefami otwartymi wyłącznie w profilu podstawowym	SO, SK

	dla całkowitej ochrony tego najcenniejszego obszaru; Niewielki fragment drogi wojewódzkiej będącej w granicach rezerwatu objęto strefą komunikacyjną bez profilu dodatkowego	
11)	Tereny w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Równiny Orneckiej, Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki oraz Obszaru Natura 2000 Rzeka Pasłęka, Obszaru Natura 2000 Dolina Pasłęki starano się w maksymalny sposób włączyć do stref otwartych	SO
12)	Na terenach zurbanizowanych występuje każdy rodzaj stref planistycznych, zgodnie z mpzp lub istniejącym zagospodarowaniem	SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SR, SI, SN, SC, SG, SK
13)	Wyjątki od reguły (mpzp i istniejący stan zagospodarowania) wynikające ze złożonych wniosków do POG dla 55SO i 14SR oraz z decyzji projektowej dla strefy 94SR, która znajduje się wewnątrz stref gospodarczych	55SO, 14SR, 94SR
14)	Ochronie podlegają obszary: projektowany użytek ekologiczny (w obrębie Młyńskiej Strugi), korytarze ekologiczne (w tym krajowy - Północny, lokalny - jeziora Mieczowego), lasy ochronne, wody powierzchniowe, grunty organiczne, torfowiska, podmokłe łąki, obniżenia bezodpływowe (rozproszone na terenie całej gminy) poza obszarami zurbanizowanymi	SO, SR
15)	W granicach obszarów chronionych wykluczono lokalizację nowych wielkopowierzchniowych elektrowni słonecznych, wiatrowych, geotermalnych, wodnych i biogazowni, chyba że ustalenia planów miejscowych stanowiły inaczej lub na danym terenie obecnie istnieją takie obiekty.	zakaz nowych wielkopowierzchn. OZE
16)	W granicach obszarów Natura 2000 wyznaczono strefy pod elektrownie wodne, co wynika z obecnego zagospodarowania i użytkowania terenu (61SO+20SP, 63SO – istniejące elektrownie wodne)	SO, SP
Uwzględniające różne uwarunkowania przyrodnicze		
17)	Obszary szczególnego zagrożenia powodzią włączono do stref otwartych lub sporadycznie (ale jedynie wtedy, gdy to wynika z obowiązujących ustaleń mpzp i występowania istniejącej zabudowy) do stref zieleni i rekreacji SN, infrastrukturalnej SI, wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową SZ, wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ, komunikacyjną SK., produkcji rolniczej lub innych wynikających z obowiązujących mpzp i istniejącego zagospodarowania	SO, SN, SR Wg stanu istn. i mpzp także SN, SP, SU, SI, SZ, SJ, SK
18)	Obszary gruntów zmeliorowanych włączono do stref produkcji rolniczej lub stref otwartych	SR, SO
19)	Tereny zagrożone ruchami masowymi i tereny, na których występują te ruchy włączono do stref otwartych wyłączonych z zabudowy, do stref produkcji rolniczej oraz zieleni i rekreacji lub innych wynikających z obowiązujących mpzp i istniejącego zagospodarowania	Głównie SO, SR, SN
20)	Tereny ujęć wody i ich strefy ochronne w Ornecie, Ornecie Kolonii, Karkajmach i Mingajnach znalazły się w granicach stref infrastrukturalnych SI. W jednym przypadku, część strefy 118SJ, znajduje się w granicach strefy ochronnej ujęcia wody, gdzie znajduje się mieszkanie służbowe dla pracownika ujęcia i gdzie takie ustalenie przewiduje mpzp	SI, SJ
21)	GZWP – gmina znajduje się poza GZWP	Brak ustaleń
22)	Tereny i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi – wyznaczono	1SG, 3SG

	2 strefy górnicze w gminie - w okolicach miejscowości Tawty i w granicach miasta Orneta, zgodnie z obowiązującymi mpzp	
23)	Udokumentowane złoża kopalin - 4 złoża: Bogatyńskie, Orneta, Mingajny, Kaszuny	Bogatyńskie: SO, SJ, SZ, SU, SR, SI, SN (wg mpzp) Orneta: SR, SZ (wg stanu istn.) Mingajny, Kaszuny: SO
24)	Grunty klas I-III włączono do strefy produkcji rolniczej, strefy otwartej lub do stref wynikających z obecnego przeznaczenia terenu (mpzp, istn. zagospodarowanie)	SR, SO, SJ, SW, SZ, SN, SU, SP, SI, SK
25)	Grunty leśne znalazły się w granicach stref otwartych	SO
Uwzględniające zabytki objęte formami ochrony lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków		
26)	Większość obiektów objętych ochroną znajduje się w strefach wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną, w strefie usługowej lub zieleni i rekreacji.	SJ, SW, SU, SN,
27)	Drogi zbiorcze stanowiące główny trzon komunikacyjny gminy, również te o znaczeniu historycznym włączono do strefy komunikacyjnej; drogi niższych klas o znaczeniu historycznym ujęto w strefach zabudowy z profilem zawierającym tereny komunikacji	SK
28)	W granicach miasta Orneta ustalono dwa obszary zabudowy śródmiejskiej – dla zabytkowego układu urbanistycznego wpisanego do WRZ z rynkiem i murami obronnymi oraz dla zabudowy pierzejowej przy ul. Kopernika i ul. 1-go Maja	SW, SJ, SU, 1OZS, 2OZS
29)	Dla zabytkowych obiektów kultu religijnego ustalono strefę usługową z ograniczeniem w profilu dodatkowym do terenów zieleni naturalnej i/lub wód, a dla cmentarzy im towarzyszących strefę cmentarzy	SU, SC
30)	Dla pałacu w Bogatyńskim ustalono strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną z ograniczeniem profilu dodatkowego do terenów zieleni naturalnej;	SJ
31)	W miejscowościach, gdzie zachowały się historyczne cmentarze wprowadzono strefę cmentarzy lub usługową	SC, SU
32)	Zabytkowe parki ujęto w strefach zgodnych z mpzp	SJ, SN, SI, SR, SO
33)	Stanowiska wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków w Osetniku	SO, SK
34)	Stanowiska archeologiczne ujęte w WEZ	SO + strefy wynikające z mpzp: SR, SZ, SN, SJ, SW, SU, SK
35)	W POG nie dopuszczono lokalizacji elektrowni wiatrowych i fotowoltaicznych wokół historycznych ośrodków miejskich i wiejskich oraz wokół historycznych zespołów dworsko-folwarczno- parkowych oraz innych dominant historycznych	SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SR, SI, SN, SC, SG, SO, SK
Uwzględniające tereny zamknięte i ich strefy ochronne		
36)	Tereny zamknięte kolejowe – przez gminę przebiega linia kolejowa nr 221, dla której ustalono strefy komunikacyjne, strefy wielofunkcyjne z zabudową wielorodzinną i gospodarcze - zgodnie z wnioskiem PKP	SK, SW, SP
Uwzględniające obszary zdegradowane i rewitalizacji (LPR)		
37)	Wyznaczono 4 obszary przeznaczone do rewitalizacji, w tym 3 w mieście Orneta i 1 w Krośnie – na podstawie studium i LPR	SW, SJ, SU, SH, SP, SR, SC, SK, SN, SO,

		SI, SP
38)	W uzasadnieniu uwzględniono obszary zdegradowane wymienione w LPR, w których w projekcie wyznaczono 12 stref planistycznych, bez strefy SG. Obszary zdegradowane o części wiejskiej gminy zakwalifikowano całymi sołectwami, ale degradacja dotyczy głównie zabudowy i zjawisk społecznych. Podczas wizji lokalnej w gminie nie zauważono degradacji niezabudowanych gruntów rolnych i leśnych.	SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SR, SI, SN, SC, SO, SK – wg LPR SW, SJ, SZ, SU, SH, SP – wg wizji lokalnej
Uwzględniające infrastrukturę społeczną, komunikacyjną i techniczną		
39)	Obiekty infrastruktury społecznej włączono do stref wielofunkcyjnych, usługowych lub stref zieleni i rekreacji	SJ, SW, SU, SN
40)	Infrastruktura komunikacyjna: Tereny dróg zbiorczych i częściowo tereny zamknięte kolejowe włączono do strefy komunikacyjnej;	SK
41)	Pozostałe elementy układu drogowego – drogi niższych klas, ciągi piesze i rowerowe, lokalne łączniki - mogą być realizowane w każdej strefie	SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SR, SI, SN, SC, SG, SO, SK
42)	Lądowisko w Ornece ujęto w strefie gospodarczej	SP
43)	Realizacja infrastruktury technicznej możliwa jest w granicach każdej strefy planistycznej w ramach terenów, które nie przekraczają powierzchni 5000m ²	SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SR, SI, SN, SC, SG, SO, SK
44)	Ujęcia wód, SUW i oczyszczalnie ścieków włączono do strefy infrastrukturalnej	SI
45)	Sieci energetyczne przesyłowe (WN) w większości włączono do strefy otwartej i strefy produkcji rolniczej	SO, SR
46)	Sieci średniego i niskiego napięcia (SN, nn) mogą znajdować się na terenie wszystkich stref planistycznych.	SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SR, SI, SN, SC, SG, SO, SK
47)	Tereny istniejących farm fotowoltaicznych o powierzchni powyżej 5000 m ² zlokalizowano w strefie infrastrukturalnej	SI
48)	Projektowane farmy fotowoltaiczne możliwe są do zlokalizowania w niektórych strefach SO i SR lub w dowolnej strefie SP i SI	SO, SR, SP, SI
49)	Istniejąca elektrownia wiatrowa w Kumajnach włączona została do strefy otwartej	SO
50)	Wykluczono możliwość lokalizacji farm fotowoltaicznych i elektrowni wiatrowych w granicach: rezerwatu przyrody, OChK, obszarów Natura 2000 oraz w promieniu 1 km wokół: historycznych ośrodków miejskich i wiejskich, historycznych zespołów dworsko-folwarczno-parkowych, innych dominant historycznych i zabytkowych alei przydrożnych.	zakazy dot. OZE
51)	Elektrownie wodne ujęto w strefie otwartej, produkcji rolniczej, usługowej i infrastrukturalnej; elektrownie wodne w Ornece znalazły się w granicach strefy otwartej 19SI oraz strefy otwartej 62SO, a elektrownia wodna w Osetniku w granicach strefy gospodarczej 20SP i otwartej 61SO;	SO, SR, SU, SI, SP
52)	Elektrociepłownia w Ornece włączona została do strefy gospodarczej	SP
53)	Tereny stacji bazowych telefonii komórkowej – istniejące i projektowane znalazły się w granicach wszystkich stref planistycznych	SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SR, SI, SN, SC, SG, SO, SK
54)	PSZOK w Ornece ujęto w strefie gospodarczej	SP
Uwzględniające rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym		
55)	W Audycie określono ogólne rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów w obrębie prawnie chronionych form ochrony przyrody, dla których w POG ustalono głównie strefy	SO, SR, SJ, SZ, SN, SU, SK

	otwarte SO, rzadziej strefy produkcji rolniczej SR, sporadycznie (w granicach jednostek osadniczych): strefy wielofunkcyjne z zabudową jednorodzinną SJ i zagrodową SZ, zieleni i rekreacji SN, stref usługowych SU, stref komunikacyjnych SK w przebiegu dróg zbiorczych.	
56)	Jeziora, rzeki i ich otoczenie (w tym rozlewiska) oraz lasy włączono do stref otwartych	SO
Uwzględniające pozostałe uwarunkowania ekofizjograficzne i planistyczne		
57)	Ustalenia uwzględniające obecność kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemnych bezzbiornikowych magazynów substancji	brak w gminie = brak ustaleń
58)	Uzdrowiska i obszary ochrony uzdrowiskowej	
59)	Obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne	
60)	Obszary ograniczonego użytkowania	
61)	Obszary wymagające przekształceń i remediacji	
62)	Obszary ciche w aglomeracji i obszary ciche poza aglomeracją	
63)	Zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej	
64)	Obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego	SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SR, SI, SN, SC, SG, SO, SK
65)	Krajobrazy priorytetowe	
66)	Dla obszarów wymagających rehabilitacji, rekultywacji wyznaczono strefy planistyczne, w ramach których możliwe jest odnowienie i poprawa jakości istniejącej zabudowy, przywrócenie pierwotnego charakteru terenów zniszczonych działalnością człowieka	
67)	Obszary prognostyczne niezwyfikowane złóż kopalin	SO, SK, SR, SZ
68)	Obszary perspektywiczne występowania złóż kopalin	SO, SR, SZ, SN, SI, SP, SJ,
69)	Obszary przetargowe: koncesje na poszukiwanie, rozpoznawanie oraz wydobywanie gazu ziemnego i ropy naftowej nieklasyfikowanej (2022_07_05)	SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SR, SI, SN, SC, SG, SO, SK

Źródło: opracowanie własne na podstawie projektu POG

POG zawiera tabelaryczne zestawienie wyznaczonych stref z przyporządkowanymi numerami, wyszczególnionymi profilami i parametrami zagospodarowania stref (Załącznik 4. do POG). Każda ze stref posiada profil funkcjonalny: podstawowy i dodatkowy zgodny z obowiązującymi przepisami. W projekcie ustanowiono wszystkie strefy planistyczne z wszystkimi podstawowymi profilami podstawowymi. Wybiórczo dobierano profil dodatkowy, co wynikało z kształtowania struktury gminy i miasta Orneta wynikającego z obowiązujących mpzp, istniejącego zagospodarowania terenu, złożonych wniosków oraz decyzji projektantów współpracujących z władzami miasta i gminy.

Dla stref SW, SZ, SJ, SU, SP, SR, SN i SH wyznaczono 4 parametry: maks. nadziemną intensywność zabudowy, maks. wysokość zabudowy, maks. udział powierzchni zabudowy oraz min. udział pow. biol. czynnej. Dla jednej strefy otwartej 1SO ustalono maksymalną wysokość zabudowy, co wynika z dopuszczenia elektrowni wiatrowej w profilu dodatkowym. Dla pozostałych stref otwartych i dla obu stref górnictwa SG nie ustalano żadnych parametrów. Określenie parametrów pozostawiono do ustalenia w mpzp.

Dla stref SC i SI ustalono jedynie minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, zgodny z wymogami rozporządzenia.

Istniejące ogrody działkowe włączono do stref zieleni i rekreacji SN: 14SN, 15SN, 19SN, 30SN, 31SN.

Przyjęte w planie założenia wskaźnikowe kształtują się następująco:

- Powierzchnia biologicznie czynna: min. 0% (7SW, 8SW, 12SW, 18SW, 20SW, 19SU – miasto Orneta, 2-4SK) i 0,5% w strefach 18SU, 20SU, 23SU; maks. 95% (26SN); średnia w całej gminie (z miastem) ok. 50%;
- Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: od 0,1 (SN, SR) do 5 (9SW, 12SW); średnia w całej gminie (z miastem) 0,7;
- Maksymalny udział powierzchni zabudowy: od 0,5% (17SN) i 1% (70SR) do 90% (8SU) i 100% (7SW 8SW, 12SW, 20SW, 19SU); średnia w całej gminie (z miastem) ok. 32%;
- Maksymalna wysokość zabudowy: od 4,5 m (27SN) i 5 m (w 19 strefach SN, w tym m.in. na terenach ogródków działkowych w strefach 14SN, 15SN, 19SN, 30SN), do 250 m w dwóch strefach dopuszczających elektrownie wiatrowe (1SO i 14SR) oraz 50 m w 35SU (komisariat policji w Ornećie), 45 m w 9SU (kościół w Ornećie) i 35 m w 26SU (kościół w Krośnie); mediana ok. 10,5 m.

5.2.2. Obszary uzupełnienia zabudowy

W projekcie POG wyznaczono 19 obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ), głównie poza terenami objętymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Wyjątek stanowią 2 obszary: 1OUZ w obrębie geodezyjnym Bażyny oraz 11OUZ w granicach administracyjnych miasta Orneta. Przyczyną wyznaczenia 1OUZ jest potrzeba rozwoju zabudowy w ramach istniejącego siedliska, a dla którego w obowiązującym mpzp ustalono teren usług turystycznych z uzupełniającą funkcją gospodarki rybackiej UT/GR (uchwała nr XIII/88/07 Rady Miejskiej w Ornećie z dnia 27 października 2007 r.). Obszar 11OUZ wyznaczono ze względu na objęcie rozwojem całej działki nr 147/34, dla fragmentu której dopuszczono rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN1 w obowiązującym mpzp (uchwała nr XIII/94/11 Rady Miejskiej w Ornećie z dnia 26 października 2011 r.). Pozostałe 17 obszarów uzupełnienia zabudowy związane jest z rozwojem istniejących jednostek osadniczych. Podczas wyznaczania OUZ uwzględniono istniejącą klasyfikację ewidencyjną działek i zabudowy oraz przepisy odrębne, w tym zakazy i dopuszczenia wymienione w uchwale OCHK Doliny Pastłki i rozporządzeniu OCHK Równiny Orneckiej.

5.2.3. Obszary zabudowy śródmiejskiej

Obszar zabudowy śródmiejskiej wyznaczony został w granicach administracyjnych miasta Orneta i obejmuje obszar ścisłego centrum starego miasta i w rejonie ul. 1-go Maja i ul. Kopernika w kwartale istniejącej, intensywnej zabudowy pierzejowej.

6. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

6.1. Ogólna charakterystyka obszaru objętego planem, w tym obszary i obiekty objęte ochroną prawną na podstawie ustawy o ochronie przyrody i ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Lokalizacja: gmina Orneta, powiat lidzbarski, województwo warmińsko-mazurskie

Zakres ewidencyjny terenu: gmina Orneta, Id: 281403_5

Planem objęto obszar całej gminy wiejsko-miejskiej Orneta o powierzchni ok. 244km² (wg GUS: 24424 ha - stan na 2024 r.). Gmina w około 40% pokryta jest planami miejscowymi. Położona jest w północnej części kraju, w północno-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w zachodniej części powiatu lidzbarskiego (Rysunek 3) oraz graniczy z jednostkami ewidencyjnymi: gminą wiejską Wilczęta (pow. braniewski), gminą wiejską Płoskinia (pow. braniewski), gminą miejsko-wiejską Pieniężno (pow. braniewski), gminą wiejską Lidzbark Warmiński (pow. lidzbarski), gminą wiejską Lubomino (pow. lidzbarski) oraz gminą miejsko-wiejską Miłakowo.

Powierzchnia rzeczywista (wg pomiaru z programu Qgis 15-06-2026): 24428,66 ha

Powierzchnia wg danych statystycznych (GUS, 2024 r.): 24424 ha

Jednostki podziału administracyjnego gminy:

21 obrębów geodezyjnych: Augustyny, Bażyny, Bogatyńskie, Chwałęcin, Drwęczno, Gieduty, Henrykowo, Krosno, Krzykały, Kumajny, Miłkowo, Mingajny, Nowy Dwór, Opin, Osetnik, Wojciechowo, Orneta 1-5

Struktura / sieć osadnicza gminy:

26 miejscowości, 1 miasto – Orneta, 20 sołectw

Liczba mieszkańców:

10765 osoby (stan na dzień 31.12.2024 r., GUS), z czego 5249 osób stanowią mężczyźni, a 5516 osób – kobiety

Struktura użytkowa gminy (wg konturu użytków gruntowych):

- 56,02% - użytki rolne (39,57% grunty orne) oraz 38,57% - lasy, łącznie 94,59%, z czego 16,2% zajmują użytki rolne i leśne klas I-III;
- 3,83% - grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym 2,61% - tereny komunikacyjne (dr, Tk),
- 1,41% - grunty pod wodami,
- 0,17% - tereny różne

Udział powierzchni złóż surowców mineralnych w powierzchni gminy:

1,5% - udokumentowane złoża kopalin

0,22% - obszary prognostyczne złóż kopalin

>80% - obszary perspektywiczne złóż kopalin, w tym obszary objęte oceną perspektywiczności geologicznej zasobów złóż węglowodorów w celu udzielenia koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie lub wydobywanie złóż węglowodorów (gaz ziemny gazolinowy, ropa naftowa niekwalifikowana).

Łącznie: > 85 % powierzchni gminy

Obszary i obiekty objęte ochroną na mocy ustawy o ochronie przyrody (Rys.27):

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Dolina Pasłęki (PLB280002),

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Rzeka Pasłęka (PLH280006),

Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Pasłęki,

Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Orneckiej,

Rezerwat przyrody "Ostoja bobrów na rzece Pasłęce.

32 pomniki przyrody

Główne zbiorniki i cieki wodne (rzeki):

Jeziora: jez. Tauty, jez. Mieczowe

Rzeki: Pasłęka, Drwęca Warmińska, Walsza, Młyńska Struga

Istniejąca publiczna infrastruktura techniczna:

Sieć elektroenergetyczna (WN, SN, nn), sieć telekomunikacyjna, sieć wodociągowa, sieć kanalizacji sanitarnej, sieć ciepłownicza

Obiekty / obszary objęte ochroną prawną na podstawie przepisów odrębnych:

stanowiska archeologiczne oraz zabytki nieruchome i ruchome wpisane do WRZ oraz ujęte w WEZ i GEZ, zabytki niematerialne, strefy konserwatorskie, dobra kultury współczesnej (upzp)

Wnioski z PZPWP 2030:

- 1) Orneta jest miastem lokalnym uzupełniającym sieć osadniczą w województwie – ośrodek wielofunkcyjny lokalny II stopnia, zapewniający dostęp do usług publicznych podstawowych, w dobrym stanie zachowania tkanki urbanistycznej, dużych walorach turystycznych i dużym potencjale ekonomicznym.
- 2) Gmina znajduje się w I strefie funkcjonalno - przestrzennej województwa, gdzie koncentrują się gospodarstwa rolne o powierzchni powyżej 60 ha.
- 3) W gminie występują: obiekty sakralne potencjalnie bardzo atrakcyjne kulturowo i turystycznie, wymagające podjęcia działań organizacyjnych i prawnych, a także prac konserwatorskich i adaptacyjnych – Chwałęcin, Krosno.
- 4) Gmina położona w Środkowej Warmii, obszarze wyodrębnionym ze względów historyczno-kulturowych. Pod względem fizjograficznym obszar o zróżnicowanej, falistej rzeźbie polodowcowej z licznymi wałami morenowymi i obniżeniami w formie jezior lub zatorfionych niecek. Użytkowany głównie rolniczo z niewielkimi kompleksami leśnymi. Reprezentuje krajobraz pagórkowaty pojezierny oraz równin morenowych o średnim stopniu synantropizacji.
- 5) Osadnictwo charakteryzują wsie chłopskie: owalnice, wielodrożnice lub ulicówki, z kościołami z wieżami i bardzo licznymi murowanymi kapliczkami, które są najważniejszym symbolem materialnym tego obszaru. Orneta należy do miast o charakterystycznej sylwecie z dominantą w postaci wieży kościoła i ratusza, a jako gmina posiada cenne zespoły pielgrzymkowe w Krośnie i Chwałęcinie lokowane w krajobrazach otwartych oraz liczne aleje przydrożne.
- 6) W gminie znajduje się infrastruktura sportowa – tor motocrossowy w północnej części Ornety (miasto). Przez gminę przebiegają drogi wojewódzkie nr 507, 509, 513 i 528, z których 513 i 507 tworzą główny trzon komunikacyjny układu podstawowego (klasa G). Funkcjonuje tu regionalna trasa autobusowa tworząca korytarz transportowy uzupełniający sieć połączeń kolejowych w województwie relacji Olsztyn-Orneta. Największe potoki pasażerskie w transporcie publicznym stanowią dojeżdżający do pracy i szkół. Ruch turystyczny ma niewielki wpływ na wielkość przewozów.

- 7) Gmina znajduje się w Centralnym Regionie gospodarki odpadami komunalnymi w województwie warmińsko-mazurskim, gdzie funkcjonuje sześć regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (Olsztyn, Łęgajny w gm. Barczewo, Wysieka w gm. Bartoszyce, Ługwałd w gm. Dywity, Kobiela w gm. Kiwity, Świętajno).
- 8) W gminie znajdują się korytarze uzupełniające system tras rowerowych w województwie:
 - gm. Pasłęk (Korytarz zachodni) – Pasłęk – Orneta – Lidzbark Warmiński (Korytarz północny) [nr 3 na mapie 43 w PZPWW-M],
 - Pieniężno (Korytarz północny) – Orneta – Morąg – gm. Giętrwałd (Korytarz południowy) [nr 4 na mapie 43 w PZPWW-M],
- 9) Miasto Orneta wskazane jest do zaopatrzenia w gaz przewodowy.
- 10) Gmina Orneta należy do Przygranicznego Obszary Funkcjonalnego (POF) graniczącego z Rosją (Obwód Królewiecki).
- 11) W gminie Orneta zrealizowane zostały inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu infrastruktury komunikacyjnej: Rewitalizacja linii kolejowej nr 221 relacji Gutkowo – Braniewo, infrastruktury technicznej: Modernizacja linii 110 kV Orneta – Dobrze Miasto oraz „Budowa i rozbudowa Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w ramach Planu gospodarowania odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022. Zrealizowane i planowane są także inwestycje ponadlokalne obejmujące budowę i modernizację sieci kanalizacji sanitarnej w ramach „Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych” (z 2017 r. – zrealizowane, z 2022 r. – planowane) oraz ochronę środowiska i gospodarki wodnej jako „Kompleksowa rewitalizacja społeczna, fizyczna, gospodarcza i środowiskowa miast województwa objętych siecią Cittaslow”.
- 12) Kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej wg SOR do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) dla gminy Orneta: strefa rozproszonej energetyki wiatrowej i wodnej.
- 13) Obszar gminy zagrożony jest trwałą marginalizacją, gdzie występuje kumulacja problemów społecznych. Zagrożenie dotyczy także wyludnienia gminy i procesu defeminizacji.
- 14) W gminie utrudniony jest dostęp do placówek POZ, co nie dotyczy miasta Orneta
- 15) W gminie znajdują się 2 udokumentowane złoża kopalin (surowce skalne) o wyróżniających się walorach surowcowych proponowane do objęcia ochroną planistyczną: Bogatyńskie (nr złoża: 2174 IB) i Mingajny (nr złoża: 2700 PC).
- 16) Przez gminę przebiega korytarz ekologiczny rangi regionalnej oraz obszary przyrodnicze prawnie chronione współtworzące regionalny system ekologiczny.

Wnioski z Audytu krajobrazowego: gminę obejmuje 29 jednostek krajobrazowych nie będących priorytetowymi; występują 3 typy krajobrazów: leśny, miejski i wiejski.

Tabela 2. Wnioski z opracowania ekofizjograficznego oraz **odniesienie się do nich w POG.**

L.p.	Kategoria / komponent	Rekomendacje z opracowania ekofizjograficznego
1.	Infrastruktura drogowa	1) Wyznaczenie w projekcie POG strefy komunikacyjnej SK dla dróg wojewódzkich w gminie, co pozwoli zachować główny trzon komunikacyjny. -> Drogi klasy zbiorczej i wyższych objęto w POG strefami komunikacyjnymi SK. Sposób zainwestowania wzdłuż dróg regulują przepisy odrębne i są określane na etapie sporządzania mpzp lub WZ.
2.	Infrastruktura kolejowa	1) Modernizacja i rewitalizacja budynku dworca kolejowego w Ornece oraz obiektów przy przystanku w Nowym Dworze. Zapisy w POG dot. terenów przeznaczonych do rewitalizacji. -> Sposób realizacji zainwestowania w granicach obszarów zamkniętych regulują przepisy odrębne i są określane na etapie sporządzania mpzp lub dwz; budynek dworca w Ornece włączono do obszaru rewitalizacji, budynków przy

		przystanku w Nowym Dworze nie objęto obszarem rewitalizacji; jednocześnie w projekcie POG działania rewitalizacyjne, modernizacyjne itp. dopuszczone są w ramach każdej strefy, a ich określenie odbywa się na etapie mpzp lub dwz; 2) W Gminie występują tereny zamknięte kolejowe, na których obowiązują przepisy odrębne. Wśród terenów zamkniętych występują działki wymienione w Załączniku nr 14 do decyzji Nr 14 Ministra Infrastruktury z dnia 18 września 2020 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych, przez które przebiegają linie kolejowe (Dz. U. 2020 poz. 38). -> Kolejowe tereny zamknięte w POG objęto strefami: SK, SW, SP zgodnie z wnioskiem PKP;
3.	Infrastruktura lotnicza	1) Modernizacja lądowiska, objęcie ochroną strefy wokół lądowiska przed zabudową obiektami wysokościowymi, w tym farmami wiatrowymi. -> Teren lądowiska został objęty granicami strefy SP zgodnie z wnioskiem gminy. Ustalono maksymalną wysokość zabudowy – 18 m (strefa 18SP). 2) Trasy MRT wskazane do wykluczenia lokalizacji grup obiektów wysokościowych, w tym elektrowni wiatrowych w POG. Farmy wiatrowe należy lokalizować poza strefami MRT (Rysunek 19). Ograniczenia nie dotyczą elektrowni słonecznych (farm fotowoltaicznych) oraz pojedynczych obiektów wysokościowych (np. kominów, masztów telekomunikacyjnych) do wysokości 70 m n.p.t. -> W projekcie POG na trasach MRT nie wyznaczono nowych terenów pod elektrownie wiatrowe, ale dopuszczono elektrownie wiatrowe tam, gdzie obowiązują mpzp.
4.	Infrastruktura wodna	1) Rozwój szlaków turystycznych pieszych i rowerowych oraz rozwój turystyki wodnej: budowa plaży, pomostów, infrastruktury technicznej dla obsługi terenów o znaczeniu gospodarczym dla Miasta i Gminy przy jez. Mieczowym oraz jez. Taftowo (Tauty) np. poprzez dopuszczenie rozwoju strefy SN, SI, SU. -> Jez. Mieczowe i jego otoczenie ujęto w strefie SN, natomiast jez. Taftowo przeznaczono na cele przyrodnicze w strefie SO.
5.	Infrastruktura techniczna	1) Uwzględnić inwestycję dotyczącą rozbudowy i modernizacji infrastruktury PSZOK w Orniecie przy ul. Dworcowej 27.-> Teren objęto strefą SP 2) Ująć w POG tereny, dla których wydano decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach dla budowy farm, instalacji lub elektrowni fotowoltaicznych -> Tereny farm fotowoltaicznych zostały objęte strefami: SO, SR, SI, SP i SU; 3) Zaleca się wprowadzenie obszarów pod lokalizację elektrowni wiatrowych w obszarze zaznaczonym na: Rysunek 42. -> W projekcie brano pod uwagę wskazane lokalizacje, uwarunkowania planistyczne oraz stan istniejący zagospodarowania. W rejonie miejscowości Miłkowo, Gieduty i Drwęczno w profilu dodatkowym stref SR i SO dopuszczono wiatraki; 4) Uwzględnić pasy ochrony funkcyjnej: - dla istniejących i projektowanych jednotorowych linii napowietrznych wysokiego napięcia WN 110 kV w tym linii relacji Piotrowiec - Orneta - Dobre Miasto – pas o szerokości 37 m, 18,5 m od osi linii w obie strony, - dla istniejących i projektowanych napowietrznej linii SN 15 kV – pas o szerokości 14,0 m, 7,0 m od osi linii w obie strony; - dla istniejących i projektowanych linii napowietrznych nn 0,4 kV - pas o szerokości 7,0 m, 3,5 m od osi linii w obie strony; - dla istniejących i projektowanych linii kablowych SN 15 kV oraz nn 0,4 kV – pas o szerokości 1,4 m, 0,7 m od osi linii w obie strony. -> Infrastruktura elektroenergetyczna znajdująca się na terenie gminy Orneta znalazła się w granicach wszystkich stref planistycznych jako możliwa do realizacji infrastruktura techniczna. Sieci elektroenergetyczne przesyłowe (WN) zlokalizowano generalnie w strefie SO i SR; zgodnie z rozporządzeniami i upzp nie oznacza się na rysunku POG, ujęto w uzasadnieniu POG w uwarunkowaniach oraz w załączniku nr 3 do POG 5) Zgodnie z uwagami do POG zawarcie w treści planu zapisu (Energia): „Dopuszcza się możliwość lokalizowania sieci i urządzeń infrastruktury technicznej (w tym stacji transformatorowych) we wszystkich terenach planu, które są jego przedmiotem, na zasadach określonych w przepisach odrębnych oraz jeżeli lokalizacja tych sieci i urządzeń nie ogranicza realizacji przeznaczenia podstawowego danego terenu”. -> Zapisy z punktów 4-5 zamieszczono w uzasadnieniu do POG po uprzednim zredagowaniu i dostosowaniu ich do wymogów ustawowych stawianych projektowi POG. Spora część uwag i zapisów dotyczy szczegółowości planów miejscowych, stąd pominięto niektóre zapisy w uzasadnieniu do POG. 6) Uwzględnić w ustalaniu stref inwestycję dotyczącą modernizacji linii napowietrznej WN 110 kV relacji Orneta - Dobre Miasto. -> Inwestycja zrealizowana; sieci dopuszczono we wszystkich strefach planistycznych.

6.	OZE - wiatrak	Dla terenów przeznaczonych pod farmy wiatrowe: 1) Lokalizowanie farm wiatrowych poza trasami niskich lotów MRT, według lokalizacji zaproponowanych na: Rysunku 42. w ekofizjografii [1] -> W projekcie POG na trasach MRT nie wyznaczono nowych terenów pod elektrownie wiatrowe, ale dopuszczono elektrownie wiatrowe tam, gdzie obowiązują mpzp, zgodnie z prawami nabytymi. 2) Farmy wiatrowe zaproponowano poza korytarzami ekologicznymi, dopuszcza się lokalizację wiatraków pod warunkiem zbadania tras migracji ptaków i zwierząt kopytnych w celu wyeliminowania oddziaływania OZE na cenne siedliska flory i fauny. -> lokalizacja elektrowni wiatrowych podlega przepisom odrębnym; lokalizacja elektrowni w POG uwzględnia uwarunkowania lokalne terenu; 3) W lokalizacji farm wiatrowych należy uwzględnić przebieg trasy linii elektroenergetycznej WN 110 kV relacji Piotrowiec - Orneta - Dobrze Miasto. -> uwzględniono podczas ustalania lokalizacji elektrowni wiatrowych, strefy dopuszczające wiatrak oddalone są na odległość min. 2,5 km
7.	Rzeźba terenu	1) Zachowanie rzeźby terenu poprzez ochronę stref krawędziowych dolin rzecznych przed zainwestowaniem kubaturowym, np. poprzez włączenie ich do strefy SO. -> w obszarze wiejskim włączono do stref otwartych SO, w obszarze miejskim do zieleni i rekreacji SN; 2) Uwzględnienie w POG obszarów zagrożonych ruchami masowymi oraz osuwisk, zgodnie z danymi SOPO oraz wykluczenie ich spod zabudowy lub ograniczenie strefy zabudowy. -> W miarę możliwości włączono do strefy otwartej SO wyłączonej z zabudowy, zgodnie z prawami nabytymi.
8.	Budowa geologiczna	1) Ustalenie strefy ochronnej wzdłuż stref krawędziowych dolin rzecznych w celu ochrony przed zainwestowaniem kubaturowym – włączenie do strefy SO. -> Powiązane z uchwałą i rozporządzeniem OChK – doliny ujęto w strefie SO, a strefy związane z zainwestowaniem kubaturowym oddalono od dolin rzecznych zgodnie z zakazami zawartymi w uchwale OChK Doliny Pasłęki i rozporządzeniu OChK Równiny Orneckiej oraz z poszanowaniem praw nabytych
9.	Złoża kopalin	1) Kontrola zasięgu obszarów wydobywania złóż kopalin – ustalenie stref SG przeznaczonych pod eksploatację surowców oraz terenów, które nie powinny być naruszane np. poprzez włączenie do strefy SO -> w POG wyznaczono 2 strefy SG – w Orniecie i w okolicy m. Krzykały zgodnie z mpzp; Na obszarach udokumentowanych złóż kopalin wyznaczono głównie strefę SO, ale także strefy zgodnie z obowiązującymi mpzp i istniejącym zagospodarowaniem, w tym strefy: SJ, SZ, SU, SR, SI, SN.
10.	Wody podziemne	1) Rozwój sieci kanalizacyjnej i wodociągowej: uwzględnienie lokalizacji zabudowy zgodnie z planami rozwoju sieci gminnych oraz obowiązujących zasięgów sieci. -> uwzględniono w POG, rozwój sieci możliwy jest w każdej strefie planistycznej, rozwój zabudowy związany jest z istniejącymi terenami zurbanizowanymi
11.	Wody powierzchniowe	1) Uwzględnienie w POG PZRP, szczególnie obszarów zagrożonych powodzią ograniczających rozwój zabudowy. -> obszary „powodziowe” przeznaczono pod strefy z uwzględnieniem praw nabytych, z priorytetem ku strefie otwartej SO 2) Uwzględnienie w POG terenów wymagających przeciwdziałaniu suszy -> uwzględnić Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS). W PPSS nie wymieniono zadań inwestycyjnych dla gminy Orneta. Zaleca się analizę możliwości przeciwdziałania suszy poprzez określenie stref planistycznych dla terenów najbardziej zagrożonych suszą jako strefy SO – strefa otwarta. -> Strefy otwarte SO stanowią 77% powierzchni gminy 3) Uwzględnienie w POG stref ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych w SUW „Orneta Podleśna oraz SUW „Orneta przy ul. Morąskiej. W obrębie ustanowionej strefy zabrania się użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia. -> SUW-y ujęto w strefie infrastrukturalnej SI 4) Ustalenie zakazu zabudowy na obszarach zagrożenia powodziowego oraz obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. -> w POG włączono do stref: SO, SR lub sporadycznie (zgodnie z obowiązującymi mpzp i istniejącą zabudową) w granicach stref: SN, SP, SU, SI, SZ, SJ, SK. 5) Uwzględnienie zadań wymienionych w IIaPGW na obszarze dorzecza Wisły dotyczących wód powierzchniowych. Realizacja działań ochronnych wymienionych w PZO obszarów Natura 2000 Rzeki Pasłęki i Dolina Pasłęki, w tym wyłączenie ze spływów odcinków Pełnik – Mostkowo oraz Pityny – Olkowo. Na pozostałych odcinkach spływu tylko za zgodą RDOŚ Olsztyn – realizacja działań np. poprzez ustanowienie w POG strefy SO na rzece Pasłęce. -> uwzględniono w POG, rzeka Pasłęka w całości objęta jest strefą SO
12.	Gleby	1) Ochrona gruntów klas III, gleb organicznych i lasów poprzez włączenie ich do strefy SO lub SN. -> grunty klas I-III w obrębach Miłkowo, Henrykowo, Bogatyńskie, Wojciechowo, Krzykały, Osetnik, Nowy Dwór, gdzie znajdują się największe kompleksy

		zostały przeznaczone do produkcji rolniczej w ramach stref: SO i SR. 2) Przeznaczanie terenów o niekorzystnych uwarunkowaniach dla rozwoju rolnictwa pod rozwój zabudowy - gleby silnie zdegradowane i zanieczyszczone (np. nieczynne wysypisko śmieci). -> teren nieczynnego składowiska odpadów włączono do strefy infrastrukturalnej -> Suma chłonności terenów niezabudowanych w strefach umożliwiających realizację zabudowy mieszkaniowej wg obowiązujących mpzp i w ouz jest większa od maksymalnego prognozowanego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, w związku z czym w POG nie wyznaczono nowych terenów mieszkaniowych w granicach stref wielofunkcyjnych SJ, SW, SZ poza wymienionymi przypadkami w art. 13d. ust. 1. upzp (uzasadnienie do POG rozdz. 2.10)
13.	Warunki budowlane	Uwzględnienie w POG terenów o znacznych spadkach, gdzie mogą wystąpić osuwiska i wykluczyć spod zabudowy poprzez wprowadzenie strefy SO lub SN. lub zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej w strefach przeznaczonych pod zabudowę. -> uwzględniono w POG na podstawie przepisów odrębnych; tereny o znacznych spadkach zostały objęte w granicach stref otwartych SO, zgodnie z prawami nabytymi
14.	Flora i fauna	1) Uwzględnienie w kształtowaniu nowych stref zabudowy w POG propozycji Lasów Państwowych dotyczących wzmocnienia ochrony leśnych zasobów przyrodniczych (mapa BDL): https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy i np. oddalenie stref od tych lasów, lub zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej strefy. 2) Uwzględnienie w POG Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Orneta na lata 2019-2028, w szczególności stref ochronnych, jeżeli wymaga tego wprowadzana funkcja terenu. -> strefy 500 m wokół siedlisk bielika, bociana czarnego i orlika oraz strefy ok. 15 m na obrzeżach wszystkich lasów w Gminie – uwzględnić strefy przy projektowaniu zasięgu stref związanych z zabudową tj. SJ, SW, SU, SZ, SP. 3) Ochrona siedlisk, szczególnie mokradeł i starodrzewia poprzez włączenie ich do strefy SO. -> uwzględniono w projekcie POG, na Rysunek 22 wskazano mokradła włączone do strefy SO; obszary włączone do innych stref podlegają przepisom odrębnym, a ich ochrona odbywa się na poziomie mpzp lub dwz -> wszystkie lasy podlegają zachowaniu w projekcie POG, nie wyznaczono gruntów pod wylesienia. Rezerwat przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce” włączono do strefy SO, 77% powierzchni gminy włączono do strefy SO; w POG nie wyznaczono nowych terenów z zabudową mieszkaniową (SJ, SW, SZ), rozwój terenów mieszkaniowych w gminie opiera się na istniejących terenach zurbanizowanych, w zgodzie z prawami nabytymi -> Dodatkowo w POG uwzględniono projektowany użytek ekologiczny wyznaczony w mpzp 003 w obr. Osetnik wzdłuż meandrów Młyńskiej Strugi (poza obszarami chronionymi) i włączono go do strefy SO. SZCZEGÓŁY W ZAŁĄCZNIKU NR 3 DO PROGNOZY
15.	Obszary chronione	1) Ustanowić zakaz lokalizacji elektrowni wodnych w granicach obszaru Natura 2000, co wynika z PZO SOOS Rzeki Pasłęka. -> uwzględniono w POG, cały obszar Natura 2000 Rzeki Pasłęka włączony jest do strefy SO bez profilu dodatkowego; elektrownia wodna dopuszczona jest w sześciu strefach planistycznych: 1SO, 100SR, 15SR, 73SR, 93SR, 94SR, z których żadna nie znajduje się w granicach obszarów Natura 2000 i OChK w gminie Orneta 2) Wyłączenie ze spływów kajakowych odcinków Pełnik – Mostkowo oraz Pityny – Olkowo. Na pozostałych odcinkach spływy tylko za zgodą RDOŚ Olsztyn z uwagi ochronę rezerwatową -> PZO SOOS Rzeki Pasłęka. Włączyć obszar do strefy SO. -> cały obszar Natura 2000 wzdłuż rzeki Pasłęki włączono do strefy otwartej SO, nielicznie wyznaczono inne strefy planistyczne wynikające z praw nabytych (SZ, SU, SK, SN) oraz z profilu prowadzonej działalności rolniczej (SR) 3) Utrzymanie terenów chronionych poprzez włączenie do strefy SO, dopuszczenie rozwoju ścieżek edukacyjnych, parków etnograficznych w celach naukowych i edukacyjnych w projekcie POG w strefie SN. -> struktura funkcjonalna gminy wskazuje na jej rolniczy charakter, stąd ponad 90% gminy stanowią łącznie strefy SO (77%) i SR (15,1%), a nielicznie występują strefy SN (1,4%); tereny komunikacji dopuszczane są w każdej strefie planistycznej 4) PZO obszaru Natura 2000 Rzeki Pasłęka: działania w celu budowy przepławek przy budowach piętrzących w mieście Orneta na działce nr 257/2 (280905_4.0005.257/2) oraz w miejscowości Osetnik na działce nr 94/2 (280905_5.0015.94/2). -> ochrona siedliska 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculon fluitantis</i>). -> ustalenie strefy SO lub SN w celu ochrony siedliska. -> dz. 257/2 ujęta została w strefie 19SI, 20SK, 63SO, 18SN i 29SN, a działka 94/2 w 61SO; budowa przepławek, jako infrastruktura techniczna dopuszczona jest w każdej strefie planistycznej, a siedliska chronione poprzez włączenie do ww. stref, szczegóły ochrony

		ustalane są m.in. na etapie mpzp lub dwz 5) Propozycja zapisu w treści POG wynikającej z PZO obszaru Natura 2000 Rzeka Pasłęka w granicach rezerwatu przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce” jako ochrona bierna siedlisk: 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny 91D0 Bory i lasy bagienne i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne, 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe i olsy źródliskowe, 91F0 Łęgowe lasy dębowo – wiązowo – jesionowe. Dopuszczalne jest usuwanie złomów i wywrotów stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa powszechnego i bezpieczeństwa ruchu drogowego w granicach rezerwatu przyrody. -> rezerwat włączono do strefy SO, wyłączonej z zabudowy 6) PZO obszaru Natura 2000 Rzeka Pasłęka: Kształtowanie gospodarki leśnej w kierunku grądu 9170 dla lasu w okolicy Wojciechowa (przy DW528) – adres leśny: 07-10-1-12-428-c-00. -> obszar podlegający szczególnej ochronie, ustalenie w projekcie POG strefy SO. -> obszar włączono do strefy 39SO, gdzie dopuszczony jest profil podstawowy jako: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej 7) PZO obszaru Natura 2000 OSOP Dolina Pasłęki: Przywracanie użytkowania rolniczego odlogowanych terenów (wykaszenie, wypas) poprzez promocję działań rolnośrodowiskowych (fakultatywne) -> ochrona terenów rolnych przed wyłączeniem gruntów z produkcji rolnej. -> uwzględniono w POG: ponad 90% powierzchni gminy przeznaczono na tereny, gdzie dopuszczane są tereny rolne; w granicach obszaru Natura Dolina Pasłęki przeważają strefy otwarte SO i produkcji rolniczej SR, strefy o innym profilu występują sporadycznie i wynikają z praw nabytych -> Dodatkowo ustalenia stref uwzględniają zakazy i wyjątki od zakazów zawarte w rozporządzeniu OChK Równiny Orneckiej dotyczące lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych (..) oraz w uchwale OChK Doliny Pasłęki dotyczące budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych oraz zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym (..); W POG wzięto pod uwagę zasięg ewidencyjny działek, prawa nabyte i inne uwarunkowania środowiskowe (w zależności od lokalizacji), w tym m.in. rozwój gospodarczy gminy i ochronę przyrody; POG nie ustala linii zabudowy, ich zasięg powinien być ustalony w planie miejscowym lub dwz SZCZEGÓŁY W ZAŁĄCZNIKU NR 3 DO PROGNOZY
16.	Korytarze i płaty ekologiczne	1) Ochrona przed nadmiernym zainwestowaniem terenów podmokłych, bagiennych, mniejszych cieków, oczek wodnych, stawów i innych zbiorników wodnych (sztucznych i naturalnych) poprzez włączenie ich do strefy SO lub ewentualnie SN z wysokim wskaźnikiem powierzchni biologicznie czynnej. -> większość włączono do strefy SO, SR i SN; są pojedyncze miejsca, gdzie mokradła włączono do innych stref, co wynika z praw nabytych 2) Utrzymanie przebiegu korytarzy ekologicznych lokalnych jako tereny o wiodącej funkcji przyrodniczej, rolniczej lub leśnej. -> strefy SO+SR zajmują 92,1% powierzchni gminy 3) Tworzenie łączników krajobrazowo-przyrodniczych dla korytarzy ekologicznych, szczególnie na skrzyżowaniu z drogami wojewódzkimi i powiatowymi o zwiększonym natężeniu ruchu. Zachowanie ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej ekosystemów leśnych i dolinnych (zwłaszcza w obszarach korytarzy ekologicznych) w miejscach przecięcia z infrastrukturą transportową o charakterze barier antropogenicznych poprzez stosowanie naprzeciwległe stref SO. -> uwzględniono w POG, szczegóły na załączniku nr 3 do prognozy 4) Wnioski do planu od Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie: - Przy określaniu nowych kierunków zagospodarowania należy wziąć pod uwagę rolę terenów otwartych, leśnych oraz cieków i zbiorników wodnych, które pełnią ważną funkcję w środowisku – włączyć do strefy SO. - W trakcie sporządzania dokumentu należy również uwzględnić ochronę siedlisk dziko żyjących zwierząt, w tym miejsc lęgowych ptaków, tras ich migracji i postoju w czasie przelotów, miejsc rozrodu, tras migracji płazów i większych ssaków. - Wyznaczanie nowych funkcji terenu na obszarach dotychczas niezagospodarowanych z uwzględnieniem zwiększonego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej względem ustalonego w rozporządzeniu. - Projektowane zagospodarowanie powinno w jak największym stopniu zapewniać zachowanie walorów krajobrazowych zgodnie z art. 71 ust. 3 ustawy z dnia 27

		kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.), w tym doliny rzeczne rzek: Pasłęki, Drwęcy Warmińskiej, Mińskiej Strugi, Wąlszy, obszar wysoczyzny morenowej w północnej części Gminy, lasy, jeziora i rozległe otwarte tereny rolne – włączyć do strefy SO lub wybrane fragmenty do strefy SN. -> większość ww. terenów włączono do strefy SO i SR, z poszanowaniem praw nabytych -> 77% powierzchni POG zajmuje strefa otwarta SO, a 15,1% strefa produkcji rolnej SR, co daje łącznie ponad 92% -> w POG nie wyznaczono nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w ramach stref SJ, SW i SZ
17.	IlaPGW	1) Rzeka Pasłęka powinna być objęta ochroną ze względu na swój naturalny charakter oraz ochronę gatunkową węgorza. W POG należy ustalić wodzącą strefę otwartą SO, która zabezpieczy obszary wzdłuż rzek i cieków przed zainwestowaniem. -> rzeka Pasłęka ujęta została w strefie SO, rzeka Drwęca Warmińska została ujęta w strefach SO i SN, rz. Wąlsza w strefie SO, Młyńska Struga w strefach: SO, SN, SR i SZ, pozostałe ciek wodne: SO, SN i SR, a w miejscach przepływu przez miejscowości ciek włączono także do stref SZ, SJ, SK - zgodnie z prawami nabytymi 2) Uwzględnienie w POG działań wymienionych w IlaPGW i działań ochronnych wymienionych w PZO obszarów Natura 2000 Rzeka Pasłęka i Dolina Pasłęki, w tym wyłączenie ze spływów odcinków Pełnik – Mostkowo oraz Pityny – Olkowo. Na pozostałych odcinkach spływu tylko za zgodą RDOŚ Olsztyn. Włączyć obszar do strefy otwartej SO. -> uwzględniono w POG: cały obszar Natura 2000 wzdłuż rzeki Pasłęki włączono do strefy otwartej SO
18.	Dziedzictwo materialne	1) Ochrona istniejących zabytków. Uwzględnienie lokalizacji zabytków oraz ich otoczenia pod względem ustalanego sposobu zagospodarowania i zabudowy terenu dla poszczególnych stref, w tym wskaźników zabudowy i profilu funkcjonalnego stref. -> W mieście Orneta wyznaczono dwa OZS, a wokół historycznych ośrodków miejskich i wiejskich, zespołów dworsko-folwarczno-parkowych oraz innych dominant historycznych, nie dopuszczano lokalizacji elektrowni wiatrowych i fotowoltaicznych. Weryfikacja zasięgu np. 1 km strefy powinna nastąpić po sporządzeniu studiów krajobrazowych na etapie mpzp -> Parametry i wskaźniki kształtowania nowej zabudowy oraz zagospodarowania ujęte w planie ogólnym zapewniają ciągłość architektury lokalnej i uwzględniają historyczne elementy podlegające ochronie, takie jak skala zabudowy i gabaryty budynków 2) Wyznaczenie w POG dla cmentarzy zabytkowych strefy SC z wyłączeniem ogródków działkowych. -> funkcje stoją w sprzeczności ze sobą, ale akty wykonawcze nie dopuszczają możliwości usunięcia funkcji z profilu podstawowego strefy; ustalenie funkcji do ustalenia w mpzp 3) Ochrona dróg wymienionych w GEZ i wymienionych w POŚ dla Gminy Orneta jako element krajobrazu kulturowego. -> aleje przydrożne ujęte w WEZ i GEZ zestawione zostały w uzasadnieniu do POG w tabelach zbiorczych z zabytkami oraz w zał. graficznych do POG nr 1 i 3; szczegóły zawarto także w zał. nr 3 do prognozy; aleje znalazły się w strefach związanych z klasą drogi, przy której się znajdują: wzdłuż dróg wojewódzkich nr 513 i 507 wyznaczono strefę komunikacyjną SK, wzdłuż dróg powiatowych nr: 1350N strefy: SR, SO, SZ, SN, SU, SJ, 1356N strefy: SR, SP, SN, SO, 1397N strefy: SO, SJ, SR, 1399N strefy: SK, SO, SR, SZ 4) Uwzględnienie celów wyznaczonych w Powiatowym Programie Ochrony nad Zabytkami oraz w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa: a) Kontrola rozwoju przestrzennego w miastach i na terenach wiejskich, ingerującego w układy urbanistyczne i ruralistyczne oraz ich otoczenie, ze szkodą dla tkanki zabytkowej; -> układy urbanistyczne i ruralistyczne wyszczególniono w uwarunkowaniach do POG w formie tekstowej i graficznej (zał. nr 3 do POG); ustalono dwa OZS, strefy w zabytkowych układach wynikają z mpzp lub istniejącego stanu zagospodarowania, w niektórych sytuacjach skorygowane o granice ewidencyjne lub uwarunkowania lokalne. b) Prowadzenie działań rewitalizacyjnych na obszarach zdegradowanych (poprzemysłowych, powojennych, popegeerowskich) -> w uzasadnieniu do POG w ustaleniach (rozdział 3.1.3.18) wskazano obszary do rewitalizacji, których granice odwzorowano na podkładzie rastrowym ze Studium (2023). Obszary wyznaczone w Studium były oparte o LPR oraz o aktualne dane na dzień sporządzania studium w 2023 roku; w ustaleniach wyznaczono trzy obszary przeznaczone do rewitalizacji w granicach miasta Orneta oraz jeden obszar w Krośnie 5) Ochrona stref konserwatorskich w mieście Orneta, zgodnie z obowiązującymi planami

		miejscowymi oraz LPR. -> uwzględniono w POG w uwarunkowaniach i ustaleniach; dla zabytkowego śródmieścia wyodrębniono 1OZS, a dla fragmentu zabudowy pierzejowej przy ul. 1-go Maja 2OZS. 6) Zaleca się uwzględnianie postulatów ochrony dziedzictwa kulturowego w treści planu: odniesienie się w POG do ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, ochrony dziedzictwa kulturowego oraz walorów przyrodniczych. -> odniesiono się w uzasadnieniu i ustaleniach do POG 7) Zaleca się stworzenie trasy turystycznej po kapliczkach / figurach / krzyżach znajdujących się na terenie Gminy -> uwzględnienie zapisów w POG odnośnie do funkcji i zagospodarowania danej strefy planistycznej. -> tereny komunikacji i infrastruktury możliwe są do realizacji we wszystkich strefach planistycznych 8) W przypadku realizowania inwestycji na obszarze stanowiska archeologicznego znajdującego się w ewidencji AZP, prace ziemne należy poprzedzić badaniami archeologicznymi, których rodzaj i zakres badań określi WKZ w drodze decyzji, o którą należy wystąpić do organu konserwatorskiego (Wniosek WKZ do POG) 9) Na stanowiskach archeologicznych o własnej formie terenowej (grodziska, wały, kurhany) wpisanych do rejestru zabytków zakazuje się inwestycji budowlanych i działalności rolniczej - winny one pozostać nieużytkami (Wniosek WKZ do POG). -> W obrębie stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków w miejscowości Osetnik ustalono strefę SO i SK. W obrębie stanowisk archeologicznych wpisanych do ewidencji ustalono strefę SO i zgodnie z ustaleniami mpzp strefy SR, SZ, SN, SJ, SW, SU i SK 10) W obrębie historycznych parków i cmentarzy m.in. w miejscowościach: Bażyny, Bogatyńskie, Karkajmy, Biały Dwór i Karbowo zakazuje się zmian układu przestrzennego (aleje, nasadzenia, kwatery), wycinek starodrzewia, likwidacji historycznych elementów małej architektury, a w przypadku cmentarzy - likwidacji zabytkowych nagrobków. [W planie ogólnym należy rozważyć włączenie terenów do strefy SC i SN]. Wszelkie prace inwestycyjne dotyczące zabytkowych parków i cmentarzy należy poprzedzić właściwą dokumentacją konserwatorską prowadzącą do określenia uwarunkowań historycznych i możliwości dalszego użytkowania (Wniosek WKZ jw.). -> zabytkowe parki zostały włączone do stref planistycznych zgodnie z obowiązującymi planami miejscowymi: w Bażynach – do strefy SJ; w Bogatyńskich – SJ; w Karkajmach – SN, SJ, SI; w Karbowie – SJ, SW, SR i SO; w Białym Dworze - SO i SJ; 11) Na obszarach objętych ochroną konserwatorską parametry i wskaźniki kształtowania nowej zabudowy oraz zagospodarowania ujęte w planie ogólnym winny zapewniać ciągłość architektury lokalnej i uwzględniać historyczne elementy podlegające ochronie, takie jak skala zabudowy i gabaryty budynków architektury tradycyjnej i miejscowej. -> uwzględniono w POG zgodnie z aktami wykonawczymi -> Ochronę zabytków uwzględniono w uzasadnieniu do POG w uwarunkowaniach oraz w ustaleniach parametrów dla danej strefy np. dot. wysokości zabudowy, powierzchni biologicznie czynnej itd., które uwzględniają charakter i wymagania zabytku -> Ponadto w uzasadnieniu do POG uwzględniono walory krajobrazowe, w tym krajobrazy niepriorytetowe wyodrębnione w Audycie krajobrazowym województwa warmińsko-mazurskiego
19.	Zagrożenia dot. powierzchni ziemi i gleb	1) Uwzględnienie w POG obszarów zagrożonych powodzią i podtopieniami, które powinny być wykluczone spod zainwestowania kubaturowego. Tereny o nachyleniu powyżej 15% wymagają dodatkowych rozwiązań budowlanych, zaleca się maksymalne ograniczenie zainwestowania kubaturowego. -> obszary „powodziowe” i tereny o znacznych spadkach włączono przede wszystkim do strefy otwartej SO, lokalnie do SR i SN oraz do pozostałych stref zgodnie z prawami nabytymi 2) Wyznaczenie strefy górnictwa SG dla obszarów występowania złóż surowców naturalnych, jeżeli jest taka potrzeba w Gminie oraz zabezpieczenie obszarów prognostycznych przed niekoncesjonowanym wydobywaniem. -> w POG wyznaczono 2 strefy SG – w Orniecie i w okolicy m. Krzykały zgodnie z mpzp; Na obszarach udokumentowanych złóż kopalin wyznaczono głównie strefę SO, ale także strefy zgodnie z obowiązującymi mpzp i istniejącym zagospodarowaniem, w tym strefy: SJ, SZ, SU, SR, SI, SN. 3) Teren po byłym wysypisku śmieci powinien pełnić funkcję przyrodniczą. Jeżeli z potrzeb rozwoju miasta Orneta wynika inna funkcja to zalecana jest strefa z wysokim udziałem powierzchni biologicznie czynnej i niskimi wysokościami zabudowy. -> Teren po wysypisku przeznaczony jest w POG zgodnie z mpzp pod strefę SI, ze zwiększonym parametrem PBC do 50%
20.	Zagrożenia dot.	1) Ochrona terenów podmokłych i bagiennych, gleb organicznych poprzez włączenie ich

	wód, zagrożenie powodziowe	do strefy otwartej SO. -> uwzględniono w POG, mokradła włączone do stref SO, SR i SN przedstawia Rysunek 22 2) Ustalenie obszarów przeznaczonych wyłącznie na cele przyrodnicze, obszarów z zakazem zainwestowania oraz obszarów z ograniczeniami w zainwestowaniu. -> 77% gminy zajmuje strefa otwarta SO z zakazem zabudowy, 15,1% zajmuje strefa produkcji rolniczej SR skierowana na uprawy i zainwestowanie rolnicze; w POG uwzględniono ograniczenia wynikające z uwarunkowań lokalnych, w tym m.in. obszary zagrożone ruchami masowymi, obszary zdegradowane działalnością człowieka, obszary szczególnego zagrożenia powodzią. W gminie nie występują obszary klęsk żywiołowych. 3) Ustalenie strefy z zakazem zabudowy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. -> strefy z zakazem zabudowy ustalono tam, gdzie nie występowała kolizja z prawami nabytymi
21.	Hałas powietrze	1) Wyznaczenie obszarów wyłączonych spod zabudowy mieszkaniowej ze względu na hałas i zanieczyszczenie – szczególnie wzdłuż dróg wojewódzkich lub ustalenie pasów izolacyjnych z zieleni lub innego typu zabudowy, np. produkcyjnej, usługowej -> ze względu na przebieg głównych dróg przez środek miejscowości oraz obowiązujące mpzp nie stosowano się do rekomendacji – brak możliwości projektowych w POG 2) Wyznaczenie pasów kontrolnych / zabezpieczeń przed hałasem wzdłuż istniejących i projektowanych linii elektroenergetycznych, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Wyznaczenie pasów skonsultować z zarządcą sieci – Energa operator. Dotyczy to głównie uwarunkowań do POG. -> uwzględniono zapis w uwarunkowaniach POG oraz poprzez ustalenie głównie stref SO, SR, SN na trasie linii WN 3) Uwzględnienie w POG ograniczeń dotyczących zabudowy na trasach MRT: a) powstanie obiektów wysokościowych, a w szczególności elektrowni wiatrowych na trasie MRT ogranicza operacyjne wykorzystanie tej przestrzeni powietrznej i tworzy niebezpieczeństwo dla załóg wykonujących zadania w locie koszącym i na małej wysokości. Proponowane jest wprowadzenie zakazu lokalizacji elektrowni wiatrowych na trasach niskich lotów (Rysunek 19); -> wprowadzono w POG z uwzględnieniem praw nabytych, szczególnie dotyczy to elektrowni wiatrowych ustalonych w mpzp w otoczeniu lądowiska, w projekcie POG ustanowiono tam strefę 18SP, a możliwość realizacji turbin wiatrowych pozostawia się do ustalenia na etapie uzyskiwania pozwoleń dla konkretnej inwestycji b) na trasach niskich lotów mogą być lokalizowane pojedyncze obiekty wysokościowe (np. kominy, maszty telekomunikacyjne) do wysokości 70 m n.p.t. z zaleceniem dziennie-nocnego oznakowania przeszkodowego. -> infrastruktura dopuszczona jest w każdej strefie planistycznej, dalszych ustaleń dokonuje się w mpzp lub dwz; realizację wysokich obiektów regulują ustalenia POG dotyczące wysokości w danej strefie planistycznej, np. w strefie 35SU wysokość 50m wynika z wniosku Komendy Policji dotyczącego elementów infrastruktury montowanych na dachu budynku. 4) Podczas lokalizowania stref z zabudową mieszkaniową uwzględnić istniejące drogi wojewódzkie DW507, 513, 528 oraz występujący wzdłuż nich hałas i okresowe zanieczyszczenie powietrza. -> w projekcie POG nie zostały wprowadzone nowe tereny zabudowy mieszkaniowej
22.	Gospodarka odpadami	Ustalenie strefy infrastrukturalnej SI lub gospodarczej SP w obrębie ujęć wód podziemnych, oczyszczalni ścieków oraz punktów odbioru odpadów komunalnych. -> Oczyszczalnia ścieków, PSZOK, ujęcia wód podziemnych znalazły się w granicach stref: SI, SP
23.	Pola elektromagnet.	1) Uwzględnienie w POG stref ochronnych wzdłuż linii elektroenergetycznych WN, SN, nn, zgodnie z ustaleniami i wymaganiami zarządcy sieci -> Energa Operator S.A. oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Pasy ochrony funkcyjnej wzdłuż napowietrznych linii elektroenergetycznych: a) dla istniejących i projektowanych jednotorowych linii napowietrznych wysokiego napięcia WN 110 kV w tym linii relacji Piotrowiec - Ornet - Dobre Miasto – pas o szerokości 37 m, 18,5 m od osi linii w obie strony, b) dla istniejących i projektowanych napowietrznej linii SN 15 kV – pas o szerokości 14,0 m, 7,0 m od osi linii w obie strony; c) dla istniejących i projektowanych linii napowietrznych nn 0,4 kV - pas o szerokości 7,0 m, 3,5 m od osi linii w obie strony; d) dla istniejących i projektowanych linii kablowych SN 15 kV oraz nn 0,4 kV – pas o szerokości 1,4 m, 0,7 m od osi linii w obie strony. -> ustalenia POG nie regulują zapisów dotyczących pasów ochronnych; podczas wyznaczania stref planistycznych uwzględniono przebieg linii napowietrznej sieci WN

		11kV i ujęto ją głównie w strefach SO, SR i SN 2) Ograniczenia wysokości zabudowy w przebiegu tras niskich lotów MRT, gdzie mogą być lokalizowane pojedyncze obiekty wysokościowe (np. kominy, maszty telekomunikacyjne) do wysokości 70 m n.p.t. -> Ograniczenia uwzględniono podczas ustalania wysokości zabudowy dla danej strefy, co zawarto w załączniku nr 4 do POG
--	--	---

6.2. Istniejący stan środowiska

Istniejący stan środowiska określono na podstawie opracowania ekofizjograficznego wykonanego dla Planu ogólnego gminy Orneta (2025 r.), opierając się na bazach danych dostępnych w Internecie oraz wnioskach z wizji lokalnych.

6.2.1. Stan powierzchni ziemi i ukształtowania terenu

Rzeźba terenu:

Większość obszaru Gminy, w szczególności na Równinie Orneckiej, charakteryzuje się płasko-równinnym i nisko falistym typem rzeźby terenu, gdzie wzniesienia dochodzą do około 70 m n.p.m. W środkowej części Równiny Orneckiej teren jest płaski, silnie porozcinany dolinami erozyjnymi. Najwyżej położone są tereny południowej części gminy, gdzie w rejonie Karbowa wzniesienia dochodzą do 106 m n.p.m. Wysokości wzniesień zbliżone do 100 m n.p.m. występują też na północno - wschodnim skraju Gminy, w rejonie Mingajn. Najniżej – około 25 m n.p.m. – leży dno doliny Pasłęki i Walszy na północno-zachodnim krańcu Gminy. Na równinie sandrowej i wysoczyźnie morenowej występują pojedyncze zbiorniki wodne oraz jeziora: Mieczowe i Tauty. Wzdłuż dolin rzecznych występują niższe tarasy – poniżej 4-6 metra wysokości. Wg audytu: krajobrazy dolin, krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste, krajobrazy wzgórzowe.

Rzędne terenu: od około 25 m n.p.m. do 106 m n.p.m.

Deniwelacja terenu: 81 m

Skarpy: występują wzdłuż rynien subglacialnych – rzeki Pasłęki, Drwęcy Warmińskiej, Młyńskiej Strugi, wzdłuż dróg, na obszarach niekoncesjonowanego wydobycia złóż kopalin

Krajobraz: krajobraz rolniczy w wielkoobszarowymi i średnimi polami uprawnymi poprzecinany dolinami rzeczными, z licznymi terenami leśnymi i niewielkimi zbiornikami wodnymi (stawami, oczkami wodnymi), wśród których znajdują się niewielkie miejscowości oraz jedno miasto z zachowanymi układami przestrzennymi - historycznymi

Istniejące zagospodarowanie terenu: Strukturę przestrzenną gminy można podzielić na trzy strefy: rolniczą, przyrodniczą i zurbanizowaną. Strefa rolnicza obejmuje tereny rolne wraz z siedliskami i stanowi ok. 56% powierzchni Gminy. Strefa przyrodnicza obejmuje tereny leśne i wody powierzchniowe, i stanowi ok. 40% powierzchni Gminy. Strefa zurbanizowana związana jest z miastem Orneta i wsiami w granicach Gminy, i stanowi ok. 4% powierzchni. W Gminie występują 2 tereny, na których doszło do zanieczyszczenia powierzchni ziemi olejami i benzyną: w Miłkowie i Krzykałach. W obu lokalizacjach przeprowadzono i zakończono remediację, czyli proces usuwania lub neutralizacji zanieczyszczeń z ziemi w celu przywrócenia jej bezpieczeństwa oraz wartości użytkowych.

Podsumowanie: Obecnie wierzchnia warstwa ziemi jest przekształcona w stopniu umiarkowanym i znacznym na terenach użytkowanych rolniczo oraz na obszarach intensywnej gospodarki leśnej, w rejonie zabudowań, na obszarach niekoncesjonowanego wydobycia kopalin oraz na terenach

przeznaczonych do zagospodarowania w obowiązujących planach miejscowych i na terenach z wydanymi warunkami zabudowy. W wyniku niekoncesjonowanego wydobycia kopalin w gminie (5 punktów) zniekształcana jest wierzchnia warstwa ziemi, a miejscami ukształtowanie terenu. Na pozostałym obszarze ukształtowanie terenu w gminie nie uległo zmianie na przestrzeni ostatnich 25 lat¹. Terenom, na których wystąpiło zanieczyszczenie przywrócono wartości użytkowe.

6.2.2. Charakterystyka stanu gleb

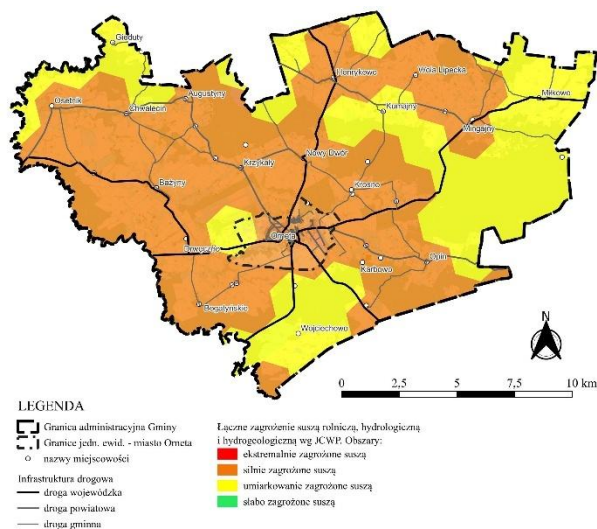
Budowa geologiczna terenu: osady czwartorzędowe, głównie plejstoceny naprzemianległe warstwy osadów gliniastych kolejnych zlodowaceń oraz osadów piaszczysto - żwirowych, tworzących się w okresach interglacialnych. Ich miąższość na terenie gminy wynosi około 100 - 200 m. W spągu utworów lodowcowych zalegają osady trzeciorzędowe i kredowe. Dominującym typem osadów litologicznych są piaski, żwiry i gliny wodnolodowcowe oraz gliny zwałowe. gliny zwałowe. W dolinach rzecznych występują piaski rzeczne oraz piaski deluwialne na glinach zwałowych. W otoczeniu jezior występują głównie grunty piaszczysto-żwirowe akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej oraz gliny zwałowe, a wzdłuż mniejszych cieków torfy, piasku deluwialne, namuły. Wokół jezior występują piaski jeziorne oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe.

Rodzaj gleb: gliny zwałowe poprzedzielane utworami wodnolodowcowymi piaszczysto - żwirowymi na wzniesieniach Górskich; piaski i piaski ze żwirami wzdłuż Drwęcy Warmińskiej; osady mułkowo-ilaste w zachodniej części Gminy; osady piaszczyste i pylaste w dolinach rzecznych, a w starorzeczach torfy i osady mułowo-torfowe. W Gminie dominują gleby brunatne właściwe (B) oraz brunatne wylugowane (Bw). Lokalnie występują czarne ziemie właściwe (D) oraz gleby bielcowe (A). Wzdłuż cieków występują mady oraz gleby murszowo-mineralne i mułowo-torfowe. Miejscami czarne ziemie są zdegradowane w stosunku do swojej typowej budowy (Dz).

Podatność gleb na suszę (Rysunek 6): Z monitoringu warunków glebowych prowadzonego przez PGW Wody Polskie wynika, że 70% powierzchni Gminy jest umiarkowanie zagrożone suszą atmosferyczną (II klasa zagrożenia) a 30% silnie zagrożone suszą atmosferyczną (III klasa zagrożenia), cała Gmina jest silnie zagrożona występowaniem suszy hydrologicznej (III klasa zagrożenia) oraz, że cała Gmina jest słabo zagrożona występowaniem suszy hydrogeologicznej (I klasa zagrożenia). Silnie zagrożonym obszarem jest równina i dna dolin rzecznych w zachodniej części Gminy oraz wysoczyzna morenowa w okolicach Henrykowa i Woli Lipeckiej, umiarkowanie zagrożonym obszarem jest wysoczyzna morenowa i równina sandrowa pokryta w większości lasami.

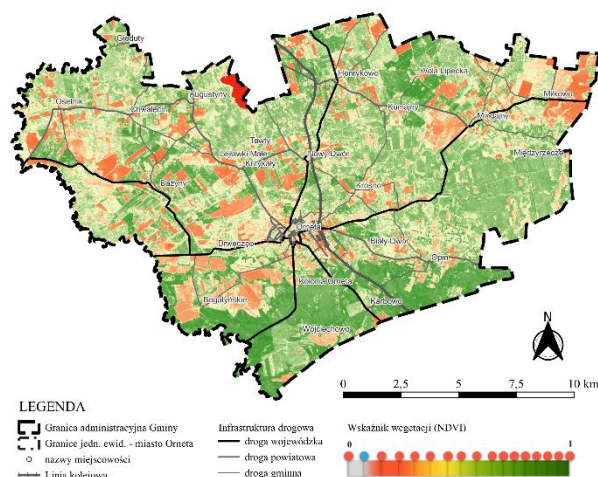
Wskaźnik wegetacji roślin, NDVI (Rysunek 7): W gminie wskaźnik jest na średnim poziomie, co jest wynikiem dużej powierzchni pól uprawnych w Gminie (40%). Obszary w wyższym wskaźniku związane są głównie z lasami. Wartości NDVI mieszczą się w zakresie od 0 do +1. Wartość 0 oznacza brak wegetacji, więc najprawdopodobniej powierzchnia gleby bez roślin, wypełniona wodą itp. Wartości bliskie +1 wskazują na zdrową roślinność i gęste pokrycie zielonymi liśćmi. Wskaźnik jest miejscami powiązany z podatnością gleb na suszę. W gminie największe skupiska gleb o niskim wskaźniku wegetacji (poza wodami) znajdują się w Miłkowie, Bażynach, Krzykałach, Bogatyńskich i Mingajnach.

¹ Zmiany analizowano na podstawie ortofotomap historycznych z lat 1997-2023, dostępnych online: <https://orneta.e-mapa.net/> [dostęp: 20-05-2026].



Rysunek 6. Zagrożenie suszą w gminie – synteza

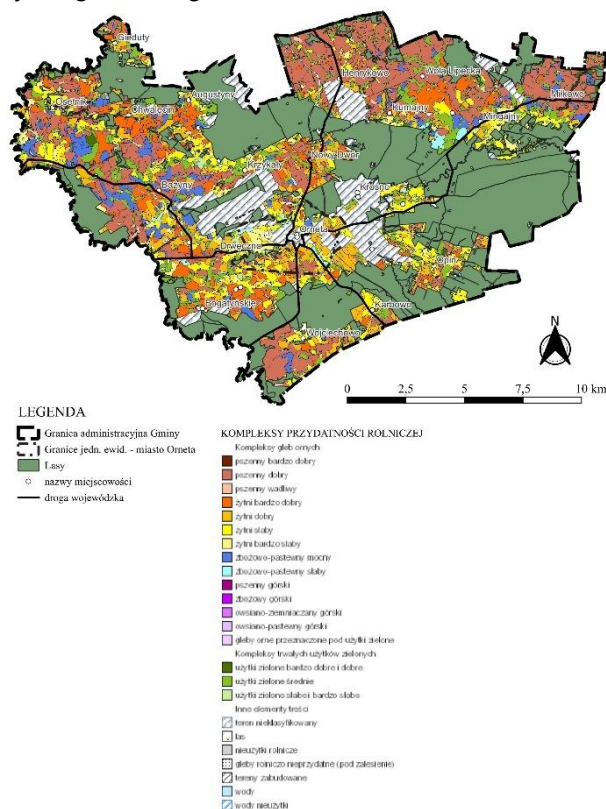
Źródło: opracowanie własne, dane: PGW WP



Rysunek 7. Wskaźnik NDVI w gminie Orneto

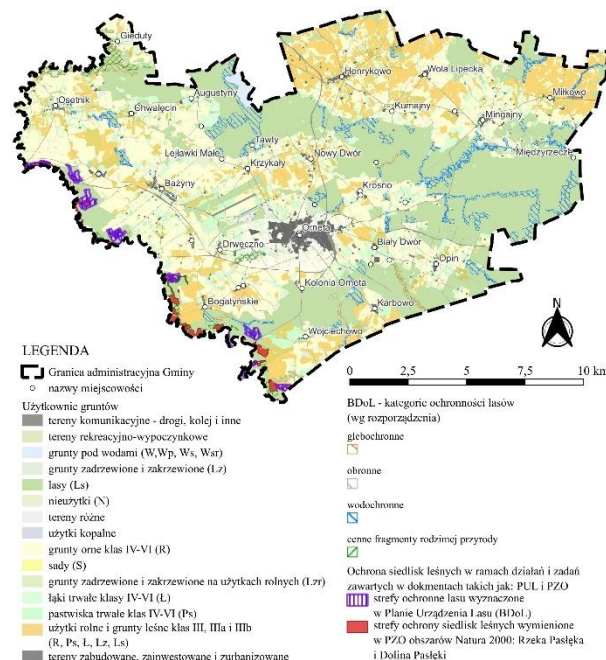
Źródło: opr. własne, dane: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

Stan gleb (Rysunek 8): Dominującym kompleksem przydatności rolniczej gruntów ornych są kompleksy: 2 – pszenne dobry, 4 – żytni bardzo dobry i 6 – żytni słaby na glebach brunatnych właściwych. Zauważalny jest duży udział gleb brunatnych wylugowanych i czarnych ziemi zdegradowanych zakwalifikowanych do kompleksu 8 – zbożowo-pastewnego mocnego oraz 5 – żytniego dobrego.



Rysunek 8. Kompleksy przydatności rolniczej gleb w gminie Orneto

Źródło: opracowanie własne, dane: Atlas Warmii i Mazur SIP



Rysunek 9. Lasy, w tym lasy ochronne i grunty rolne klasy III w gminie Orneto

Źródło: opracowanie własne, dane: PGL LP, PZO Rzeka Pasłęka, PZO Dolina Pasłęki

Wśród użytków najliczniejszą grupą są użytki zielone średnie (2z) na glebach brunatnych właściwych, glebach mineralnych i mułowo-torfowych, torfowych i murszowych. W okolicach

Opina, Ornety-Kolonia, Dąbrówki, Osetnika, Kumajn, Miłkowa występują użytki kompleksu 1z – bardzo dobre i dobre na czarnych ziemiach (Miłkowo, Kumajny, Osetnik, Dąbrówka, Orneta-Kolonia), madach rzecznych (w sąsiedztwie Pasłęki – Dąbrówka, Osetnik) i glebach brunatnych właściwych (Opin). Gleby są dość żyzne i urodzajne i wskazują na dobrą i bardzo dobrą przydatność rolniczą. Dominują grunty klas IIIb i IVa w kompleksie 2, 4 i 6. Niewielki odsetek stanowią czarne ziemie zdegradowane, których rolnicza lub leśna wartość użytkowa zmalała w szczególności w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych albo wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej. W gminie Orneta gleby zdegradowane występują głównie na gruntach rolnych.

Podsumowanie (Rysunek 9): W Gminie dominują gleby dość żyzne i urodzajne z dobrą i bardzo dobrą przydatnością rolniczą. Dominują grunty klas IIIb i IVa w kompleksie 2, 4 i 6. Przeważają gleby brunatne właściwe. Cennymi gruntami są grunty orne i użytki rolne klasy III, które zajmują łącznie około 3853 ha i stanowią około 16 % powierzchni gminy oraz lasy (~38% pow. gminy), w tym lasy ochronne. Grunty te podlegają ochronie na mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Ochronie podlegają także gleby organiczne zlokalizowane głównie w obrębie zbiorników i cieków wodnych.

Niekoncesjonowane wydobycie złóż kopalin wpływa na zmiany w profilu glebowym, do głębokości wykopów lub na wysokości podcięć skarp.

W granicach planu występują dwa jeziora, rzeki, cieki i zbiorniki wodne, śródpolne zadrzewienia i inne cenne formy przyrody ożywionej, które wpływają na mikroklimat i glebę. Pofałdowania terenu wpływają na kierunek spływu wód opadowych i roztopowych -> stagnacja wody w zagłębieniach, spływy powierzchniowe z przenoszeniem materiału sypkiego (piasku i żwiru).

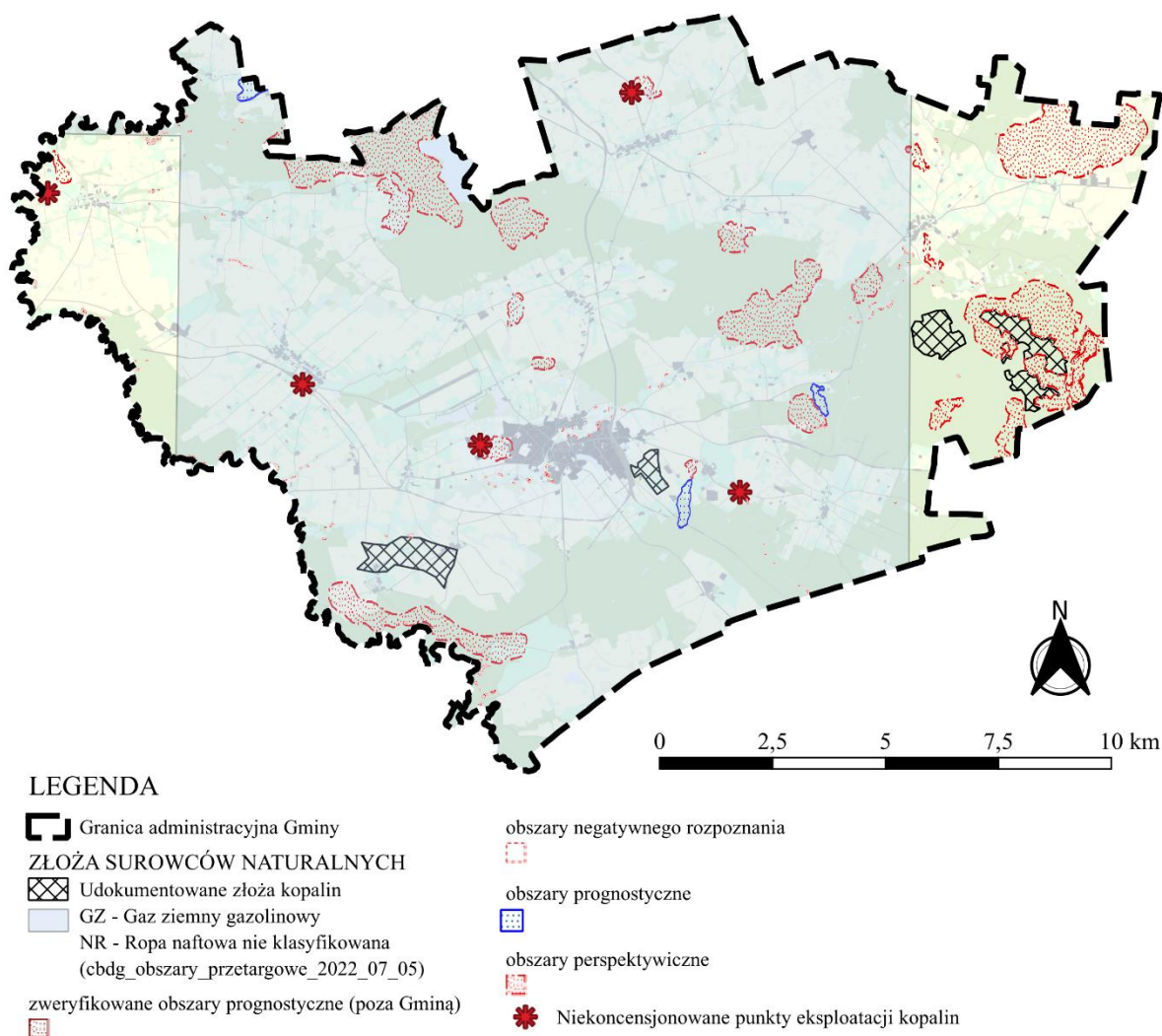
6.2.3. Złoża kopalin

W gminie Orneta występują następujące obszary związane ze złożami kopalin:

- A. Obszary udokumentowanych złóż kopalin o powierzchni 367,6374 ha, co stanowi około 1,5% powierzchni Gminy;
- B. Obszary prognostyczne złóż torfu dla celów rolniczych o powierzchni ok. 53,24 ha, co stanowi ok. 0,22% powierzchni gminy;
- C. Obszary perspektywiczne obejmujące ponad 80% powierzchni Gminy,

Według danych z MIDAS (PSG) w Gminie nie występują obszary i tereny górnicze (stan na dzień 13.11.2025 r.).

W ujęciu całościowym, tereny złóż rozpoznanych szczegółowo (udokumentowanych), prognostycznych i perspektywicznych zajmują ponad 85% powierzchni Gminy. Stanowi to duże prawdopodobieństwo zmian w strukturze geologicznej i w stosunkach wodnych. Nie przewiduje się wpływu na zbiorniki wód podziemnych – gmina Orneta znajduje się poza GZWP.



Rysunek 10. Złoża kopalin w gminie Orneto

Źródło: opracowanie własne, dane PIG-PIB, MIDAS

Wśród **udokumentowanych złóż kopalin** występują 4 punkty:

- 1) Bogatyńskie, nr złoża: 2174 (IB) – rozpoznane wstępnie złożo surowców ilastych ceramiki budowlanej o powierzchni 119,425 ha;
- 2) Orneto, nr złoża: 2164 (IB) – rozpoznane szczegółowo złożo surowców ilastych ceramiki budowlanej o powierzchni 37,558 ha;
- 3) Mingajny, nr złoża: 2700 (PC) – rozpoznane wstępnie złożo piasków kwarcowych do produkcji cegły wapienno-piaskowej o powierzchni 80,8938 ha;
- 4) Kaszuny, nr złoża: 4528 (KN) - rozpoznane szczegółowo złożo piasków i żwirów o powierzchni 129,7606 ha, składa się z trzech bloków A, B, C.

Wśród **obszarów prognostycznych** występują złoża torfu dla celów rolniczych zlokalizowane w:

- 1) Okolicy Karbowa o powierzchni. 22,08941 ha i zasobach 594 tys. m³;
- 2) Okolicy Bludyn o pow. 12,15515 ha i zasobach 193 tys. m³,
- 3) Okolicy Giedut i Ostrego Kamienia o pow. 38,00917 ha i zasobach 601 tys. m³, z czego ok. 19 ha znajduje się w granicach gminy Orneto, a reszta w gminie Pieniężno.

Obszary perspektywiczne obejmują sąsiedztwo obszarów prognostycznych (Krosno, Karbowa) i udokumentowanych złóż (Bogatyńskie, Kaszuny, Mingajny, Orneto – Biały Dwór) oraz okolice miejscowości: Augustyny, Osetnik, Henrykowo, Miłkowo, Kumajny, Krosno, Krzykały, Drwęczno

(Rysunek 10). Gmina Orneta objęta jest oceną perspektywiczności geologicznej zasobów złóż węglowodorów w celu udzielenia koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie lub wydobywanie złóż węglowodorów (gaz ziemny gazolinowy, Ropa naftowa nie kwalifikowana).

Dla powiatu lidzbarskiego wykonano monitoring kopalin, którego wnioski zawarto w opracowaniu pn. *Monitoring odkrywkowej eksploatacji kopalin, stan na lipiec 2022 roku* (Andrzejewska-Kubrak K., Gliwicz T., Formowicz R.). Podczas monitoringu wykazano, że w gminie Orneta występuje pięć punktów niekoncesjonowanej eksploatacji kopalin:

- 1) Osetnik – wydobywanie piasku od 2018 r. na 50-75% powierzchni w obrębie wyrobiska;
- 2) Henrykowo – wydobywanie piasku i piasku ze żwirem od 2008 r. na 50-75% powierzchni w obrębie wyrobiska; w wyrobisku obecne odpady zmieszane komunalne, opakowaniowe, zielone lub ulegające biodegradacji;
- 3) Bążyny – zaniechane wydobywanie piasku (2008-2016 r.);
- 4) Orneta – wydobywanie piasku od 2012 r. na 50-75% powierzchni w obrębie wyrobiska;
- 5) Opin - zaniechane wydobywanie piasku (2010-2020 r.) – występuje zagrożenie dla sieci elektroenergetycznej – na skarpie wyrobiska widnieje słup linii SN.

Wszystkie wymienione punkty znajdują się poza granicami złóż i obszarów górniczych.

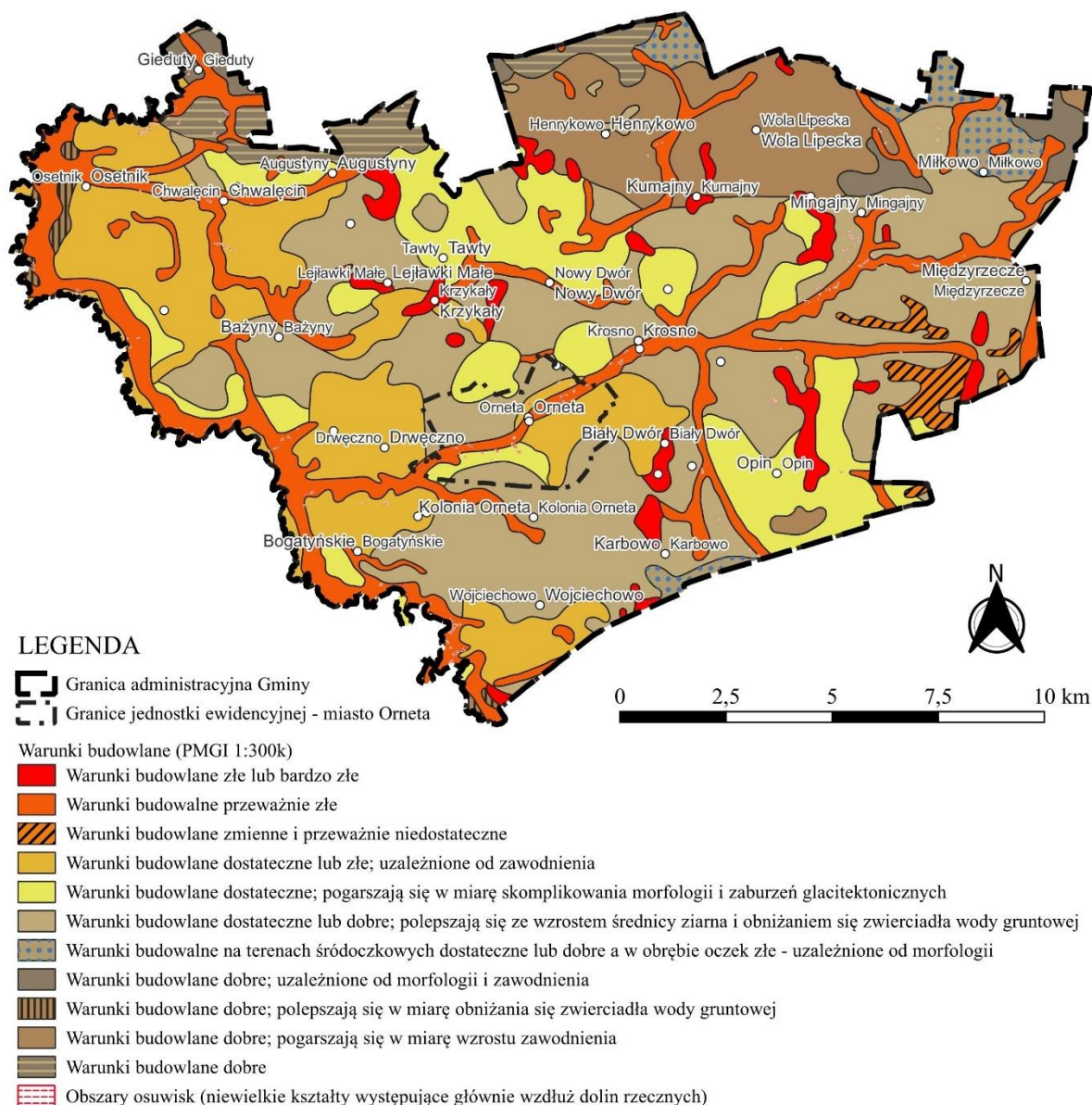
Problemem są niekoncesjonowane wydobywania występujące poza obszarami udokumentowanych złóż, których w gminie Orneta jest pięć (szóste było niedostępne podczas monitoringu, ze względu na brak danych nie zostało ujęte w zestawieniu). Wśród głównych zagrożeń związanych z nielegalną eksploatacją są nieoznaczone i niezabezpieczone strome skarpy i zbocza wyrobisk. Wskutek podcinania stromych stoków podczas eksploatacji kopalin zwiększeniu ulegają zagrożenia związane z powstawaniem i rozwojem ruchów masowych. Czas i miejsce powstania poszczególnych osuwisk, obrywów i zsuwów jest jednak trudny do przewidzenia. Prowadzi do degradacji terenu i stanowi niebezpieczeństwo dla ludzi i infrastruktury. Na terenie wyrobiska w Opinie znajduje się słup elektroenergetyczny SN zagrożony uszkodzeniem.

6.2.4. Warunki budowlane

W Gminie dominują grunty piaszczysto-żwirowe akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej o nachyleniu zboczy 0-3% (równina sandrowa), gdzie występują dostateczne lub dobre warunki budowlane. Warunki polepszają się wraz ze wzrostem średnicy ziarna i obniżaniem się zwierciadła wody gruntowej. Zachodnią część Gminy zajmują liczne grunty ilasto-pylaste zastoiskowe, gdzie panują dostateczne lub złe warunki budowlane, zależnie od zawodnienia gruntu.

Wschodni fragment Gminy stanowią obszary piasków wydmowych, gdzie warunki budowlane są zmienne i przeważnie niedostateczne. Obszary te pokryte są lasami i zlokalizowane są na wschód od Opina.

Na obszarach źródeł cieków i strumieni występują obszary torfów i gruntów bagiennych, gdzie warunki budowlane są złe lub bardzo złe (Rysunek 11 -> kolor czerwony). Obszary te powinny pełnić funkcje przede wszystkim przyrodniczą.



Rysunek 11. Warunki budowlane w gminie Orneta

Źródło: opracowanie własne, dane: PMGI, PSG

W Gminie Orneta warunki budowlane są zróżnicowane: od dobrych, poprzez dostateczne, aż po złe. Dobre warunki występują w środkowej, wschodniej i północnej części Gminy, a złe wzdłuż dolin rzecznych, w szczególności doliny rzeki Pasłęki i jej tarasów rozlewiskowych -> Bażyny, Osetnik, Drwęczno, Bogatyńskie, Wojciechowo. Miasto Orneta znajduje się w zasięgu warunków dostatecznych lub złych, w zależności od zawodnienia gruntu.

Dużą część Gminy stanowią grunty o dostatecznych warunkach budowlanych. Dotyczy to głównie gruntów piaszczysto-żwirowych o nachyleniu zboczy powyżej 3%, gruntów ilasto-pylastych o niewielkim zawodnieniu oraz gruntów piaszczysto-żwirowych z dominacją piasków drobnych, ilastych i pylastych z wysokim poziomem zwierciadła wody gruntowej.

Część gruntów wykazuje zmienne warunki budowlane zależne od morfologii, poziomu zwierciadła wody gruntowej, zawodnienia oraz zaburzeń glacytektonicznych.

Wzdłuż dolin rzecznych występują osuwiska oraz zbocza o znacznych spadkach >3%, lokalnie >8-12%, gdzie występuje wysokie ryzyko powstania osuwisk. Na zboczach o nachyleniu powyżej 8% występują niekorzystne warunki budowlane.

6.2.5. Charakterystyka warunków klimatycznych

Według regionalizacji klimatycznej R. Gumińskiego (1951 r.) gmina Orneta należy do Wschodnio-Bałtyckiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej, w której okres wegetacyjny trwa nawet do 207 dni. Liczba dni chłodnych wynosi 110-123, mroźnych 38-43, bardzo mroźnych 3-4, przy liczbie dni ciepłych 28-31 i bardzo ciepłych do 5 w ciągu roku.

Okres zalegania pokrywy śniegowej trwa od około 60 do 90 dni w roku. Dominują wiatry z kierunku południowego, południowo – zachodniego i zachodniego. Latem przeważają wiatry zachodnie, wiosną południowo – zachodnie, natomiast jesienią i zimą południowe.

Przeważającymi wiatrami na terenie gminy są wiatry z sektora zachodniego i wschodniego, a najrzadziej występują wiatry z sektora północnego. Średnia roczna prędkość wiatru wyniosła 3,0m/sek. Wiatry zachodnie stanowią około 20%, a wiatry wschodnie około 16% wszystkich notowanych wiatrów. Największe prędkości wiatrów notowane są jesienią i zimą – wiatry bardzo silne i porywiste, a najmniejsze latem – cisze występują najczęściej w sierpniu.

Poniżej podano dane synoptyczne przedstawiające uśrednione warunki klimatyczne w Bażynach, które odczytano na podstawie map ogólnych dla całej Polski. Analiza danych opiera się na danych z 30 lat w latach 1991-2020.

Średnia temperatura powietrza w skali roku wynosi ok. 8°C. Temperatura maksymalna w skali roku wynosi około 26-27°C, przy czym najwyższa temperatura w 30-leciu wyniosła w styczniu średnio 7°C, a w lipcu między 30-32°C.

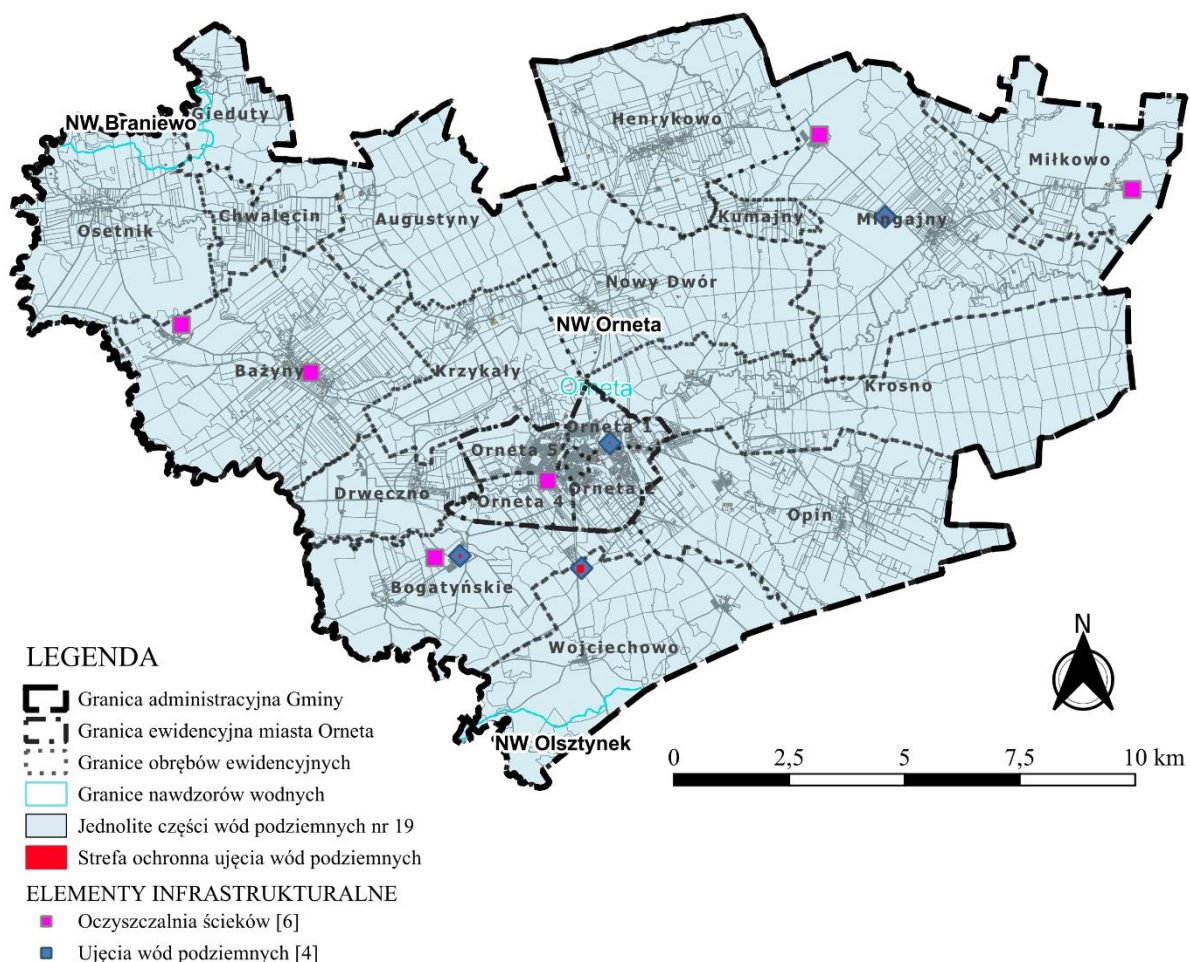
Roczna suma opadów wynosi 600-700 mm, z największym opadem w lipcu – 80-90 mm i najmniejszym w lutym – 30-40 mm. Średnia suma usłonecznienia wyniosła maksymalnie 1700 h w ciągu roku. [1]

6.2.6. Wody podziemne

Zgodnie z podziałem Polski na regiony hydrogeologiczne gmina Orneta znajduje się w obszarze niżowym w Niece Mazurskiej (Paczyński, Sadurski, 2007). Teren opracowania leży w zasięgu:

- Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 19 (PLGW200019),
- Regionu mazurskiego (III) – wg podziału Atlasu Hydrogeologicznego Polski (Paczyński, 1995).

Obszar Gminy znajduje się poza GZWP. Terytorialnie Gmina znajduje się w zasięgu RZGW w Gdańsku, Zarządu Zlewni w Elblągu i jest przydzielona do trzech nadzorów: NW Orneta (95% pow. Gm.), NW Braniewo (północno-zachodni fragment z rzeką Walszą) oraz NW Olsztynek (południowy fragment na styku z gm. Lubomino i gm. Miłakowo).



Rysunek 12. Wody podziemne w gminie Orneta

Źródło: opracowanie własne, dane: PGW WP, PIG-PIB, CBDG

Stan JCWPd nr 19 oceniany jest jako dobry (2019 r.). Nie występuje ryzyko niespełnienia celów środowiskowych (dobry stan wód) w rozumieniu art. 56, art. 57, art. 59, art. 61 Prawa wodnego. JCWPd jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Analiza znaczących oddziaływań na JCWPd wykazała brak zidentyfikowanej presji powodującej zagrożenie dla stanu wód, nie występuje czynnik sprawczy.

Głównym poziomem użytkowym w Gminie jest głównie górny poziom wodonośny w utworach czwartorzędowych. Zajmuje on 70% powierzchni Gminy. Związany z osadami piaszczystymi zlodowacenia północnopolskiego i środkowopolskiego, stanowi główne źródło zaopatrzenia w wodę. Składa się z piasków średnio- i drobnoziarnistych, niekiedy ze żwirów lub piasków mułkowatych i pylastych. Zasilany jest przez infiltrację wód opadowych. Głównym obszarem zasilania są wysoczyzny Pojezierza Iławskiego i Pojezierza Olsztyńskiego. Bazą drenażu dla wód charakteryzowanego poziomu wodonośnego jest rzeka Pasłęka i Zalew Wiślany. Głębokość występowania tego poziomu jest bardzo zróżnicowana. Waha się od 10 do 60 metrów. Miąższość utworów wodonośnych przeważnie nie przekracza 30 metrów. Średnia wydajność potencjalnej studni mieści się w granicach 10-25 m³/h. Lokalnie, gdzie warstwa wodonośna wykształcona jest korzystniej, można uzyskać większe wydajności ze studni – 35 m³/h w Mingajnach, 44 m³/h w Dąbrówce, do 60 m³/h w Wojciechowie. Wody tego poziomu stanowią podstawę zaopatrzenia gospodarstw rolno-hodowlanych, wodociągów wiejskich i lokalnych

zakładów przemysłowych. Największe ujęcia zlokalizowane są w gospodarstwach rolnych (byłych PGR-ach) w Dąbrówce (zasoby eksploatacyjne ujęcia wynoszą 59 m³/h, średni pobór wody zarejestrowany w 1997 roku – 45 m³/24h) i w Karkajmach (zasoby-60 m³/24h). Wysokie zasoby eksploatacyjne - 57 m³/h zatwierdzono także dla Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Ornecie. Zakład został zlikwidowany, natomiast studnia wykorzystywana jest przez wodociągi miejskie do płukania sieci wodociągowej. W pozostałych ujęciach wielkość zatwierdzonych zasobów nie przekracza 30 m³/h. Niektóre ujęcia są nieczynne lub zlikwidowane. Wsie zostały podłączone do innych ujęć: wieś Klusajny do ujęcia w Dąbrówce, a wieś Bogatyńskie do ujęcia w Karkajmach (ujęcie w likwidacji do 2029 roku).

Lokalnie głównym poziomem użytkowym jest dolny poziom wodonośny obejmujący utwory czwartorzędowe – osady piaszczyste zlodowacenia południowopolskiego i utwory trzeciorzędowe – osady poziomu oligoceńskiego. Poziom ten zasilany jest przez infiltrację wód opadowych i dopływ lateralny ze Wzgórz Górowskich i Pojezierza Olsztyńskiego, bazą drenażu jest Zatoka Gdańska. Utwory wodonośne dolnego poziomu występują na głębokości od 85 do 184 metrów i są bardzo różnorodne – od piasków drobnych z domieszką pyłów i piasków pylastych do piasków średnich i grubych z domieszką żwirów. Miąższość przekracza 50 metrów. Poziom ten jest dwudzielny: miąższość pierwszej warstwy przekracza 30 metrów, dolnej 20 metrów. Charakteryzuje się bardzo dobrą przewodnością wodną, przekraczającą 300 m²/24h, w Ornecie osiąga wartość od 500 m²/24h (górna warstwa) do 1600 m²/24h (dolna warstwa). Wydajności potencjalne studni wynoszą 50-85 m³/h, w Ornecie są dwukrotnie większe - 157 m³/h (górna warstwa). Na utworach wodonośnych tego poziomu bazuje ujęcie miejskie dla Ornety. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne dla Ornety wynoszą 217 m³/h, a średni pobór 2600 m³/24h.

Północny, wschodni i południowy fragment Gminy znajduje się w obszarze ujęcia wód ze środkowego poziomu wodonośnego, który występuje w osadach piaszczystych rozdzielających gliny zwałowe zlodowaceń środkowopolskich, rzadziej południowopolskich. Występuje na głębokości od 50 do 100 m. [1]

WODA PITNA

Jakość wód podziemnych w głównym użytkowym poziomie wodonośnym w gminie Orneta oceniana jest jako średnia i wymaga prostego uzdatniania.

Na terenie Gminy występują studnie głębinowe, z których ujmowana jest woda do zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia. Ogólna liczba ludności zaopatrywanej z tych wodociągów to 10577 osób (98,3% mieszkańców Gminy). Wodociąg publiczny w Ornecie korzysta z czterech stacji uzdatniania wody i zaopatruje w wodę miejscowości: Orneta, Augustyny, Bażyny, Biały Dwór, Chwałecin, Dąbrówka, Drwęczno, Henrykowo, Karbowo, Klusajny, Krosno, Krzykały, Kumajny, Lejławki Małe, Lejławki Wielkie, Miłkowo, Mingajny, Nowy Dwór, Opin, Osetnik, Wojciechowo, Wola Lipecka, Karkajmy, Bogatyńskie, Ostry Kamień (gm. Orneta) oraz Olkowo (gm. Godkowo). Dla trzech ujęć obowiązują strefy ochronne wód:

- Stacja Uzdatniania Wody Orneta: teren ochrony bezpośredniej dla ujęcia wody podziemnej złożonego z trzech studni nr 3A (dz. 283/2 obr. Wojciechowo), nr 4A (dz. 21/2 obr. Bogatyńskie) i nr 6 (dz. 20/10 obr. Bogatyńskie) ustanowiony w drodze decyzji Starosty Lidzbarskiego (2013 r.), który obejmuje granice ewidencyjne działek nr 20/9, 20/10, 21/1 i 21/2 obr. Bogatyńskie oraz dz. 283/2 obr. Wojciechowo,

- Stacja Uzdatniania Wody Orneta ul. Podleśna: pozwolenie wodnoprawne (2017 r.) na pobór wód podziemnych ze studni Nr 2 na działce nr 311/5 obr. Orneta 1 wraz z ustanowieniem strefy ochrony bezpośredniej o wymiarach 10x17m na dz. nr 311/5 obr. Orneta 1,
- Stacja Uzdatniania Wody Mingajny: strefa ochrony bezpośredniej na pobór wód podziemnych ze studni nr 1A i 2 na całej dz. nr 2/6 obr. Mingajny, ustanowiona w drodze decyzji Starosty Lidzbarskiego w 2014 r.

Ujęcie w Karkajmach podlega likwidacji na mocy decyzji Dyrektora Zarządu Zlewni w Elblągu PGW WP z 2024 r. nakładającej obowiązek usunięcia urządzeń wodnych do dnia 29.01.2029 r.

Dla ww. ujęć nie wyznaczono stref ochrony pośredniej.

ZAGROŻENIA

Odbiór ścieków komunalnych i przemysłowych odbywa się przez gminną sieć kanalizacyjną, której punktem odbioru są oczyszczalnie ścieków w Ornecie, Karkajmach, Miłkowie, Bażynach, Dąbrówce i Woli Lipeckiej. Głównym miejscem zrzutu oczyszczonych ścieków jest rzeka Drwęca Warmińska (Uchwała Nr BRM.0007.50.2023 Rady Miejskiej w Ornecie z dnia 27 września 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wyznaczenia obszaru i granic Aglomeracji Orneta), do której roczny ładunek wynosi 265 dam³ (GUS, 2024 r., oczyszczalnia w Ornecie). Pozostałe miejsca zrzutu oczyszczonych ścieków to rzeka Młyńska Struga (dz. 124, obr. Bażyny dla oczyszczalni w Bażynach) oraz rowy melioracyjne (dla pozostałych oczyszczalni). Według danych GUS w 2024 roku gminna sieć wodociągowa 16 razy ulegała awarii, a sieć kanalizacyjna 213 awariom. Awaria oczyszczalni może potencjalnie wpłynąć na jakość wód podziemnych w JCWPd oraz powierzchniowych w jednolitych częściach wód powierzchniowych.

Warstwa wodonośna jest średnio i nisko zagrożona zanieczyszczeniami pochodzenia antropogenicznego takimi jak: miejsca zrzutu ścieków, zakłady przemysłowe, składowiska odpadów, emisja pyłów i gazów, magazyny paliw płynnych, oczyszczalnie ścieków. Wynika to z niewielkiej ilości stwierdzonych ognisk zanieczyszczeń. W Gminie występują pojedyncze ogniska potencjalnych zanieczyszczeń, które mogą wpływać na wody podziemne:

- 1) EKO-Orneta Sp. z o.o.,
- 2) POL-CARS Bogdan Żulewski,
- 3) Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe „PORKON” Sp. z o.o.,
- 4) Zakład Produkcyjny złączy i śrub w Ornecie,
- 5) Zakład Wylęgu Drobiu – Mirosław Kowal,
- 6) Stacje paliw,
- 7) Oczyszczalnia ścieków (6 szt.),
- 8) miejsca zrzutu ścieków wg https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpSIGW oraz danych z Urzędu Miasta, w tym z oczyszczalni w: Ornecie do rzeki Drwęcy Warmińskiej, Bażynach do rzeki Młyńska Struga, oraz w miejscowościach: Dąbrówka, Karkajmy, Miłkowo, Wola Lipecka do rowów melioracyjnych, jak również w Ornecie z SUW do rowu melioracyjnego na działce 3456, obręb Wojciechowo.

6.2.7. Wody powierzchniowe

Zgodnie z podziałem Polski na regiony hydrogeologiczne gmina Orneta znajduje się w zasięgu:

- Dorzecza Wisły, regionu wodnego Dolnej Wisły,
- zlewni JCWP RW2000115689 Wałsza od Katławki do ujścia – północna część Gminy,

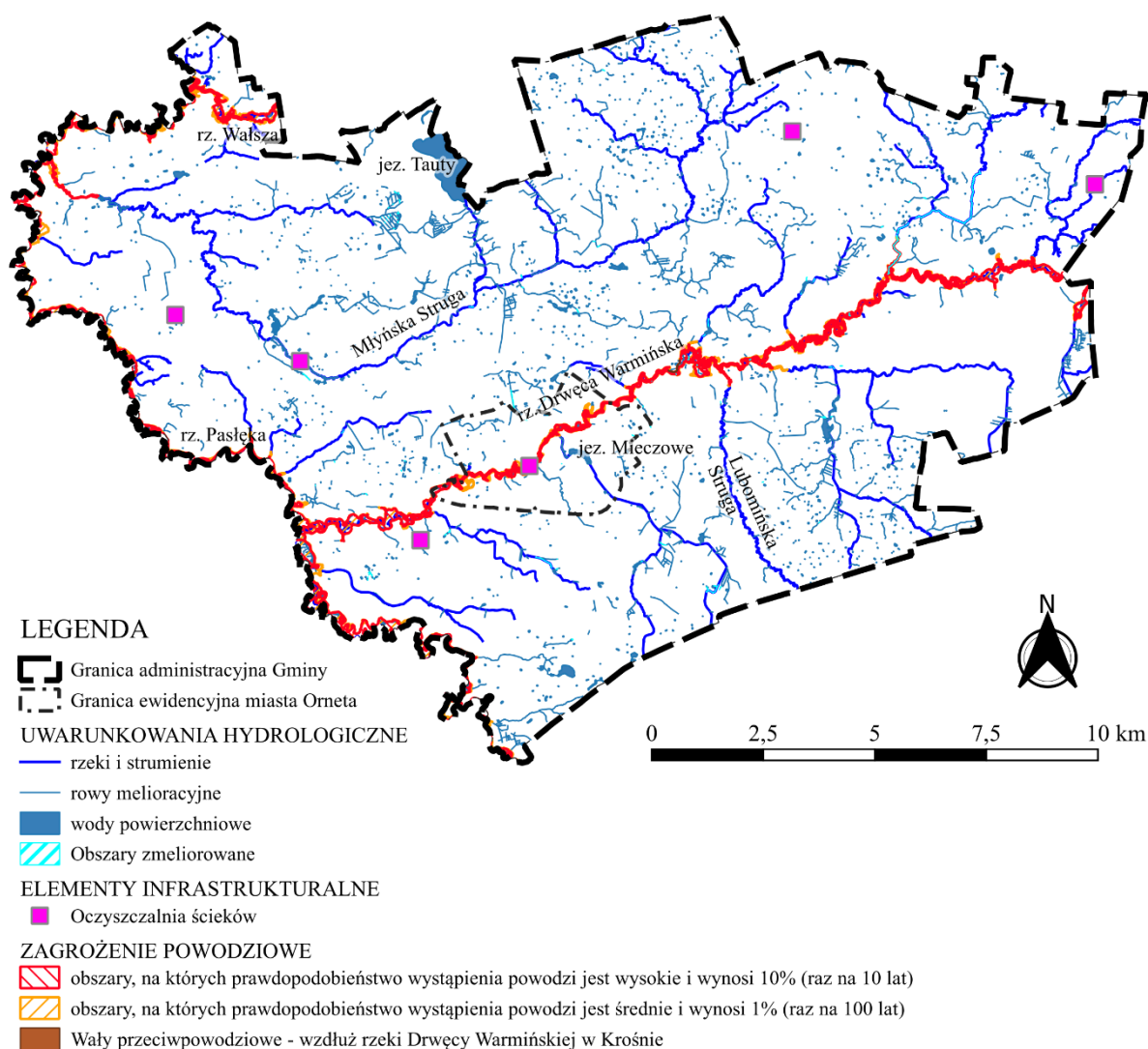
- zlewni JCWP RW20001056653 Drwęca Warmińska z Migdajnym – wschodnia i północno-wschodnia część Gminy,
- zlewni JCWP RW20001156939 Pasłęka od Drwęcy Warmińskiej do zb. Pierzchały – zachodnia i centralna część Gminy,
- zlewni JCWP RW20001056789 Młyńska Struga – północna i centralna część Gminy,
- zlewni JCWP RW2000105688 Pakoszanka – północny fragment Gminy (Gieduty),
- zlewni JCWP RW2000115659 Pasłęka od Marąga do Drwęcy Warmińskiej – południowo - zachodni fragment Gminy (Bogatyńskie – Wojciechowo),
- zlewni JCWP RW20001156699 Drwęca Warmińska od Mingajnych do ujścia – centralna część Gminy (Orneta),
- zlewni JCWP RW20001056669 Lubomińska Struga – południowy fragment Gminy (między m. Biały Dwór a m. Opin),
- zlewni JCWP RW200010566569 Opin – południowy fragment Gminy (na wschód od m. Opin),
- zlewni JCWP LW30362 Tauty – północny fragment Gminy,

Obszar opracowania jest pośrednio powiązany ze zlewnią JCWP RW2000095649 Miłakówka poprzez połączenie potoku Miłakówki z rzeką Pasłęką – zlewnia JCWP RW2000115659 Pasłęka od Marąga do Drwęcy Warmińskiej. Gmina znajduje się poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych.

Gmina Orneta znajduje się w zasięgu RZGW w Gdańsku, Zarządu Zlewni w Elblągu i trzech Nadzorów Wodnych: Orneta (95% p.t.), Olsztynek (południowy fragment przy Wapniku), Braniewo (północny fragment przy Osetniku).

Przez teren Gminy przepływa rzeka Pasłęka oraz jej dopływy: Drwęca Warmińska, Wałsza, Młyńska Struga. Jeziora i zbiorniki wodne występują nielicznie, w północnej i środkowej części znajdują się dwa jeziora: Tauty oraz Mieczowe. Sieć hydrograficzną uzupełniają zbiorniki sztuczne (stawy rybne), stawy gospodarcze, ciek, strugi oraz śródpolne kanały melioracyjne. Rzeki na terenie gminy są w niewielkim stopniu zmienione przez człowieka. Ciek ten nadal posiada meandry oraz nieuregulowane koryta z dużą ilością starorzeczy i oczek wodnych, które stanowią istotny element zasobów wodnych jak i przyrodniczych. Szerokość i głębokość koryta Pasłęki oraz jej dopływów są zmienne w zależności od pory roku. Wiosną, w trakcie topnienia śniegu oraz latem, gdy występują intensywne opady atmosferyczne, poziom wody w rzekach wzrasta, co może spowodować lokalne podtopienia. Na terenie Gminy Orneta najbardziej narażone na wezbrania powodziowe i podtopienia są miejscowości położone wzdłuż cieków i w bezpośredniej ich bliskości.

W granicach administracyjnych miasta Orneta występują trzy budowle hydrologiczne na rzece Drwęcy Warmińskiej w JCWP RW20001156699 Drwęca Warmińska od Mingajnych do ujścia: 2 jazy służące do produkcji energii (Id w bazie HYMO: 110002003311 – wys. piętrzenia 3,7 m, 110002003310 – wys. piętrzenia 2,2m) oraz jaz (Id:110002004566) piętrzący wodę o wys. piętrzenia 0,8 m.



Rysunek 13. Wody powierzchniowe i zagrożenie powodziowe w gminie Orneta

Źródło: opracowanie własne, dane: ISOK

Wody JCWP RW i LW podlegają monitoringowi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Na podstawie zebranych wyników stwierdzono, że wody powierzchniowe w JCWP obejmujących gminę Orneta są w stanie ogólnie złym.

Z oceny JCWP w ramach PMŚ dotyczącej zawartości substancji chemicznych (priorytetowych²) w próbkach pobieranych w punktach pomiarowo-kontrolnych na JCWP w latach 2019-2024 wynika, że:

- w biocie jez. Tauty JCWP LW30362 stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego stężenia: **rtęci i jej związków oraz difenylesterów bromowanych** (2022 r.),
- w wodzie JCWP RW 2000115689 Walsza od Katławki do ujścia stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego stężenia: **benzo(a)pirenu** (2024 r.),
- w JCWP RW20001056653 Drwęca Warmińska z Migdajnym nie stwierdzono przekroczenia stężeń badanych substancji, w tym ołowiu, naftalenu,

² Termin wprowadzony Ramową Dyrektywą Wodną 2000/60/WE, która nakazuje wyznaczenie listy substancji stwarzających istotne ryzyko dla środowiska wodnego (załącznik X dyrektywy); dopuszczalne stężenia substancji priorytetowych określa dyrektywa 2008/105/WE (tzw. EQS – normy jakości środowiskowej), państwa członkowskie UE mają obowiązek stopniowej redukcji zrzutów tych związków.

- w wodzie JCWP RW20001056789 Młyńska Struga stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego stężenia: **benzo(a)pirenu** (2024 r.),
- w JCWP RW2000105688 Pakoszanka stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego stężenia: **difenyloeterów bromowanych** w biocie (2020 r.) oraz **benzo(a)pirenu** w wodzie (2024 r.),
- JCWP RW2000115659 Pasłęka od Marąga do Drwęcy Warmińskiej stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego stężenia: **benzo(a)pirenu** w wodzie (2024 r.),
- JCWP RW20001156939 Pasłęka od Drwęcy Warmińskiej do zb. Pierzchały stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego stężenia: **difenyloeterów bromowanych, rtęci i jej związków** w biocie oraz **benzo(a)pirenu** w wodzie (2024 r.),
- JCWP RW20001156699 Drwęca Warmińska od Mingajnych do ujścia stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego stężenia: **difenyloeterów bromowanych** w biocie (2020 r.), oraz **benzo(a)pirenu** w wodzie (2024 r.),
- W JCWP RW20001056669 Lubomińska Struga oraz JCWP RW200010566569 Opin nie badano stanu chemicznego wody i bioty.

Źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych wraz z wykrytymi substancjami chemicznymi (priorytetowymi) w gminie Orneta zestawione zostały w: Tabela 3.

Tabela 3. Źródła zanieczyszczeń JCWP w gminie Orneta.

L.p.	Rodzaj substancji	Źródło substancji
1.	difenyloetery bromowane	– odcieki ze składowisk odpadów (przemysłowych, dzikich wysypisk), – ścieki przemysłowe - powierzchniowe, – depozycja atmosferyczna (transport, duże ośrodki miejskie, niska emisja + opady = zanieczyszczenie) *
3.	rtęć i jej związki	– niska emisja (piece domowe, lokalne kotłownie, samochody), – spalanie paliw kopalnianych, – transport, – ścieki przemysłowe
4.	benzo(a)piren	– niska emisja (piece domowe, lokalne kotłownie, samochody), – spalanie paliw kopalnianych, – transport, – emisja przemysłowa, – depozycja atmosferyczna *

* Depozycja atmosferyczna jest jedną z głównych presji wpływających na stan wód oraz główną presją (po odprowadzania ścieków z oczyszczalni miejskich) odpowiedzialną za nieosiągnięcie dobrego stanu chemicznego. Do głównych zanieczyszczeń wnoszonych z depozycji atmosferycznych należą emitowane z różnych źródeł wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA), metale ciężkie oraz związki siarki i azotu. Obserwowane jest także zakwaszenie w stosunku do normalnego odczynu opadów. Wnoszony z opadem ładunek zanieczyszczeń różni się w zależności od regionu kraju. (...) By minimalizować wpływ depozycji atmosferycznej, podejmowane są m.in. działania na szczeblu wojewódzkim, w celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery z tzw. emisji niskiej z ogrzewania lokali mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej, do których należą uchwalone przez sejmiki województw programy ochrony powietrza oraz tzw. uchwały antysmogowe.

OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ

Gmina Orneta zlokalizowana jest w granicach zlewni rzeki Pasłęki uchodzącej do Zalewu Wiślanego. Dolina rzeczna Pasłęki jest wąska i wyraźnie wcięta w teren. W wielu miejscach

ograniczona jest wysokimi skarpami. Poniżej ujścia Miłakówki dolina jest silnie zabagniona. Na odcinku, na którym Pasłęka wyznacza granicę województw, znajdują się niewielkie zbiorniki wodne połączone z rzeką drobnymi ciekami (Rysunek 13).

Według mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP), które w sposób szczegółowy prezentują zasięgi powodzi o określonym prawdopodobieństwie jej wystąpienia, w gminie Orneta występują **obszary szczególnego zagrożenia powodzią**. W Gminie obszary te występują wzdłuż rzeki Pasłęki oraz jej dopływów: Drwęcy Warmińskiej, Walszy (**Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania..**). Na potrzeby planu ogólnego, zgodnie z art. 16 pkt 34 ustawy Prawo wodne uwzględniono trzy obszary:

- 1) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1 %,
- 2) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10 %,
- 3) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym ~~lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne.~~

W gminie nie występuje pas techniczny w rozumieniu art. 36 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej.

Obszary, na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi skoncentrowane jest wzdłuż trzech rzek: Pasłęka, Drwęca Warmińska oraz Walsza. W zależności od uwarunkowań terenowych największe ryzyko powodziowe występuje w meandrach rzek, w obniżeniach i zagłębieniach terenu, na obszarach podmokłych, na polderach zalewowych itp. wzdłuż ww. rzek (10%). Wzdłuż rzeki Pasłęki obszary zagrożone powodzią zajmują obszar w promieniu średnio od 50 do 400 m od brzegu rzeki w granicach gminy Orneta. Największe tereny występują w okolicach Bogatyńskiego (do 400 m) i Osetnika (do 300 m). Wzdłuż Drwęcy Warmińskiej najwrażliwsze są obszary wokół miejscowości Krosno, gdzie nakładają się niekorzystne uwarunkowania: rzeźba terenu – obszary położone niżej i otoczone wzniesieniami tworzą naturalną rozlewnię dla rzeki, wody powierzchniowe – w Krośnie do Drwęcy Warmińskiej wpadają jej dwa dopływy oraz występowanie wałów przeciwpowodziowych (ryzyko z powodu uszkodzenia wałów) i obszarów między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym stanowiących działki ewidencyjne nr 17/7 oraz 11/4 (ewentualnie 11/5). Obszary są wolne od zabudowy, pozostawione w stanie naturalnym, pokryte roślinnością trawiastą, krzewami i drzewami.

Na terenach zagrożonych powodzią mogą wystąpić zmiany funkcjonalno-przestrzenne – rozlewiska, tereny podmokłe itd. powodujące szkody na obszarach rolnych. Nie przewiduje się, aby zagrożone były większe obszary zabudowane od strony wód powierzchniowych. W zasięgu wysokiego ryzyka zagrożenia powodzią (10%) znajdują się użytki rolne zabudowane i tereny mieszkaniowe w granicach administracyjnych miasta Orneta (dz. 52, 46, 10/2, 70/28, 74/3 obr 4 m. Orneta, działki 249/24 obr. 5 m. Orneta, działki 100/7, 102, 13/6, obr. 3 m. Orneta, dz. nr 186 obr. 1 m. Orneta) oraz tereny przemysłowe (dz. nr 72/1 obr. 4 m. Orneta) oraz użytki rolne zabudowane i tereny mieszkaniowe na obszarach wiejskich w obrębie geodezyjnym Krosno (dz. nr 13/40) i Mingajny (dz. 232, 227/4). W zasięgu średniego ryzyka (1%) powodzi znajdują się obszary wysokiego ryzyka oraz użytki rolne zabudowane i tereny mieszkaniowe w obrębie Osetnik (dz. nr 12, 70, 69/2) i Krosno (dz. 18/3, 19/12) oraz tereny zabudowane lub przeznaczone pod zabudowę w granicach administracyjnych m. Orneta (dz. nr 379 obr. 5; 73/1, 75 obr. 4).

Ze względu na ukształtowanie doliny rzeczne i podnóża stoków są wrażliwe na zanieczyszczenia transportowane spływami powierzchniowymi – wody deszczowe, roztopowe. Wokół zbiorników użytkowanych turystycznie, szczególnie jez. Tauty i jez. Mieczowe mogą występować obszarowe lub punktowe zanieczyszczenia wód JCWP ze względu na stosowane środki ochrony roślin, środki owadobójcze, śmieci komunalne i ścieki z terenów nieuzbrojonych w sieć kanalizacyjną. Źródłem mogą być zarówno uprawy rolne jak i branża turystyczna.

SUSZA - PPSS

PGW Wody Polskie opracowało także Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy, w którym wymieniono szereg działań zwiększających zasoby dyspozycyjne wód. Głównym kierunkiem przeciwdziałania suszy jest zwiększanie retencji naturalnej i sztucznej np. poprzez ograniczenie i spowolnienie spływu powierzchniowego. Retencja naturalna polega na odtwarzaniu retencji dolin rzek, ale również wzmacnianiu i przywracaniu terenów podmokłych (bagien, torfowisk i generalnie mokradel). Retencja sztuczna związana jest z działalnością człowieka i dotyczy m.in. systemu zbiorników retencyjnych, obiektów wodnych na JCWP, w tym budowli piętrzących.

Według PPSS gmina Orneta jest silnie zagrożona suszą hydrologiczną (III klasa), zagrożona suszą rolniczą (I-IV klasa) i suszą hydrogeologiczną w JCWPd (I klasa). Zgodnie z mapą łącznego zagrożenia suszą (1987-2018) gmina Orneta jest silnie i umiarkowanie zagrożona suszą (rolniczą, hydrologiczną, hydrogeologiczną łącznie). Obszary najbardziej narażone obejmują ponad 60% powierzchni gminy, umiarkowane zagrożenie dotyczy głównie terenów leśnych.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 RDW celem środowiskowym dla wód powierzchniowych jest:

- niepogarszanie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu JCW;
- osiągnięcie, co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych;
- stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych;
- odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych;
- osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami określonymi w ustawodawstwie wspólnotowym dla obszarów chronionych.

Wypełnieniem zobowiązań wynikających z postanowień RDW w zakresie cyklicznej (6-letniej) aktualizacji planów gospodarowania wodami jest IIaPGW na obszarze dorzecza Wisły.

Według IIaPGW żadna ze zlewni JCWP obejmujących gminę Orneta nie znajduje się w wykazie jednolitych części wód powierzchniowych przeznaczonych do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych oraz wykazie jcwp przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

Plan gospodarowania wodami zawiera cele środowiskowe i zadania, które służą ich realizacji. Cele dotyczące wód i obszarów chronionych wymienione w IIaPGW związane z gminą Orneta dotyczą przede wszystkim osiągnięcia celów środowiskowych dla danej JCWP wymienione w Prawie wodnym. W IIaPGW wymienianym celem środowiskowym jest także zapewnienie

drożności dla migracji gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym zgodnie z przeznaczeniem obszaru. Zły stan wód wskazuje na fakt, iż celem jest także polepszenie obecnego stanu wód. Zadania i działania dotyczą głównie przebudowy / budowy budowli piętrzących, modernizacji lub rozbudowy sieci kanalizacyjnej, innych działań technicznych oraz aktualizacji dokumentów programowych lub planów zadań ochronnych. Rzeki w JCWP stanowią trasy migracyjne ryb dwuśrodowiskowych, stąd ważne jest utrzymanie ich drożności. Wszystkie JCWP są wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód. Na JCWP wywoływane są presje, do których należą: rozwój obszarów zurbanizowanych, odpływ miejski (wody opadowe), nawożenie, depozycja, budowle piętrzące i regulacyjne na wodach płynących, susza, źródła przemysłowe, bytowe i komunalne oraz nieracjonalna gospodarka rolna i leśna.

Wśród działań wymienionych w IIaPGW, które dotyczą działań ogólnych dla gminy wyróżnia się m.in. realizację działań ochronnych wymienionych w PZO obszarów Natura 2000 Rzeka Pasłęka i Dolina Pasłęki, w tym wyłączenie ze spływów odcinków Pelnik – Mostkowo oraz Pityny – Olkowo. Na pozostałych odcinkach spływy tylko za zgodą RDOŚ Olsztyn, Inwentaryzacja gniazd gatunków objętych ochroną strefową czy aktualizacja lokalizacji stref ochronnych wokół gniazd, modyfikacja zasad gospodarki rybackiej, likwidacja dzikich wysypisk śmieci wokół jezior, budowa przepławek przy budowlach piętrzących.

6.2.8. Flora

Gmina Orneta jest gminą miejsko-wiejską, gdzie dominująca formą użytkowania gruntów są użytki rolne o powierzchni 13180,69 ha (53,97%~54%) oraz lasy o powierzchni 9339,44 ha (38,24%~38%). Około 40% powierzchni Gminy objęte jest obszarowymi formami ochrony przyrody, w tym Obszarem Chronionego Krajobrazu Równiny Orneckiej i OChK Doliny Pasłęki, gdzie obowiązują zakazy i nakazy zawarte w rozporządzeniu OChK i uchwale OChK. Wyznaczone są także obszary Natura 2000, rezerwat przyrody oraz 32 pomniki przyrody. Poza ustawowymi formami ochrony przyrody na terenie Gminy znajdują się cenne przyrodniczo obszary, które należą do istotnych powiązań przyrodniczych w regionie, kraju oraz w obrębie zlewiska Morza Bałtyckiego. Całe województwo warmińsko-mazurskie stanowi jeden z najbogatszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym segmentów koncepcji zewnętrznych powiązań przyrodniczych: w obrębie Morza Bałtyckiego, w obrębie wód płynących oraz w systemie wielkich kompleksów leśnych Polski. Gmina znajduje się w projektowanym korytarzu ekologicznym Północnym (2015 r.) w zasięgu odcinków (2005 r.): Dolina Pasłęki (KPn-9), Dolina Pasłęki – Puszcza Piska (KPn-9A) oraz Warmia – Dolina Pasłęki Środkowy (KPn-7B2), co uwzględniono w planie zagospodarowania przestrzennego województwa (2018 r.). Według sieci ekologicznej ECONET (1995 r.) zachodnia część Gminy, wzdłuż rzeki Pasłęki, należy do korytarza ekologicznego o randze krajowej.

Obszary zabudowane i zurbanizowane (bez terenów komunikacyjnych) zajmują niewiele ponad 1 % powierzchni Gminy. Tereny rolne to głównie grunty orne (~40%) oraz użytki zielone – łąki i pastwiska (~12%). Grunty pod wodami zajmują około 1,5% powierzchni Gminy. Roślinność rzeczywista powiązana jest z użytkowaniem gruntów i ich funkcjonowaniem.

Gospodarka rolna i leśna ograniczone są uwarunkowaniami ekofizjograficznymi oraz zakazami i nakazami dotyczącymi obszarów chronionych:

- OChK Równiny Orneckiej, gdzie obowiązuje Rozporządzenie Nr 32 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Równiny Orneckiej (Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. z 2017 r. poz. 2465),
- OChK Doliny Pasłęki, gdzie obowiązuje Uchwała Nr XXVI/605/17 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki,
- obszarów Natura 2000, gdzie obowiązują zapisy rozporządzeń i zarządzeń wymienionych w rozdziale 3.2,
- strefy ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych w SUW „Orneta Podleśna”, SUW „Orneta” przy ul. Morąskiej, SUW „Mingajny”.

Wg ww. decyzji na terenie ochrony bezpośredniej ujęcia należy: odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody; zagospodarować teren zielenią; odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody; ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody. Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić i oznakować zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 8 listopada 2004 r. (Dz. U. Nr 250, poz. 2506). W obrębie ustanowionej strefy zabrania się użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia.

Struktura gospodarstw rolnych i lokalne tradycje produkcji rolnej nie ukształtowały żadnego kierunku produkcji rolnej o znaczeniu regionalnym.

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 roku (GUS) w Gminie funkcjonują 402 gospodarstwa rolne (spadek liczby z 513 szt. gospodarstw w 2010 roku). Powierzchnia użytków rolnych wynosi około 13181 ha (~54% pow. Gm., EGiB), z czego około 70% użytków przeznaczane jest na zasiewy (wg obliczeń na danych GUS, PSR 2020). 305 gospodarstw zajmuje się zasiewem upraw. Wśród upraw dominują zboża (4505,3 ha), głównie pszenica ozima (18% zasiewów; 35,5% uprawianych zbóż), rzepak i rzepik (14% zasiewów, 27,5% uprawianych zbóż) oraz na mniejszą skalę pszenżyto ozime, owies, żyto, kukurydzę, warzywa gruntowe i rośliny strączkowe jadalne na suche ziarno.

Zgodnie z danymi pozyskanymi z Gminy (EGiB, GUGiK) grunty leśne zajmują około 38% powierzchni Gminy, co jest drugim dominującym sposobem użytkowania terenu. Lasy znajdują się w nadzorze Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie oraz w dwóch w Nadleśnictwach Orneta i Wichrowo. 99,5% powierzchni Gminy znajduje się w zasięgu Nadleśnictwa Orneta i 10 Leśnictw: Jasny Las, Migny, Walsza, Komasy, Taftowo, Bażyny, Karbowo, Bronów, Międzyrzecze, Józefowo. Niewielki fragment o powierzchni około 121 ha koło miejscowości Miłkowo przynależy do Nadleśnictwa Wichrowo i Leśnictwa Runowo. Około 97 % powierzchni gruntów leśnych stanowią lasy publiczne (państwowe i gminne), pozostałą część lasy prywatne.

Według regionalizacji nasiennej³ w lasach Gminy występują młode gatunki: brzozy brodawkowatej (Brz10), buka zwyczajnego (Bk10), dębu bezszypułkowego (Dbb10), dębu szypułkowego (Dbs11), jodły pospolitej (Jd10), modrzewia europejskiego (Md10), olszy czarnej (Ol10), sosny zwyczajnej (So10) i świerka pospolitego (Św10).

Siedliska leśne stanowią najczęściej lasy mieszane świeże (LMśw; 29,3% lasów) i bory mieszane świeże (BMśw, 24,5% lasów). Licznie występują także lasy świeże (Lśw, 16,6% lasów). W Gminie przeważają siedliska lasowe (64,2%) nad borowymi (35,8%).⁴

Lasy w gminie Orneta podlegają ochronie także na mocy ustanowionych dokumentów: Plan Urządzenia Lasu oraz Plan Zadań Ochronnych obszarów Natura 2000 (Rzeka Pasłęka i Dolina Pasłęki). W zadaniach i działaniach wymienionych w wymienionych opracowaniach siedliska leśne chronione są ze względu na rośliny oraz zwierzęta, w tym ptaki objęte ochroną ścisłą. Obszary te skupiają się wzdłuż rzeki Pasłęki, co przedstawia Rysunek 14 i Zał. nr 2 i nr 3.

W Nadleśnictwie Orneta przyjęto podział lasu na kategorie ochronności⁵ zgodnie z projektem opracowanym przez nadleśnictwo i złożonym w Ministerstwie Środowiska. W Gminie występują lasy o następujących kategoriach ochrony (Rysunek 14):

- lasy **wodochronne** (na obszarze całej Gminy w tym m.in. wokół jez. Tauty oraz rzeki Drwęcy Warmińskiej i jej dopływów),
- lasy **glebochronne** (największe płaty wzdłuż rzeki Walszy, fragmenty wzdłuż rzeki Pasłęki, Dopływu spod Bogatyńskich, wzdłuż Lubomińskiej Strugi od Białego Dworu w kierunku południowym, wzdłuż rzeki Drwęcy Warmińskiej i jej Dopływu spod Kumajna, wzdłuż Dopływu spod Wójtowa oraz na obszarach zmeliorowanych w kierunku południowo-zachodnim od Wojciechowa),
- cenne fragmenty rodzimej przyrody skupione w południowo-zachodniej i północnej części Gminy; dotyczy to obszarów wzdłuż rzeki Pasłęki w kierunku południowym od DW513, rzeki Drwęcy Warmińskiej na odcinku od Ornety/Drwęczna do ujścia, lasy wzdłuż rzeki Walszy,
- lasy obronne (leśnictwo Karbowo) mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa.

Funkcją lasów wodochronnych jest ochrona stosunków wodnych na danym terenie, ochrona brzegów rzek przed obsuwaniem się i obrywaniem, ochrona przeciwpowodziowa oraz zatrzymywanie zanieczyszczeń dopływających z terenów przylegających do zbiorników wodnych i cieków. Lasy rosną głównie wokół jez. Tauty oraz rzeki Drwęcy Warmińskiej i jej dopływów oraz wzdłuż mniejszych cieków i wokół źródeł.

Funkcją lasów glebochronnych jest ochrona terenu przed osuwaniem się, erozją wodną i wietrzną gleby oraz obrywaniem się skał. Rosną na stromych zboczach, w jarach, wąwozach, szczególnie wzdłuż dolin rzecznych Walszy, Pasłęki, Drwęcy Warmińskiej i ich dopływów.

³ Regionalizacja rozprzestrzeniania nasion i sadzonek mająca zapobiec negatywnym skutkom niekontrolowanego przemieszczania różnych populacji drzew, wprowadzająca podział Polski na 26 makroregionów nasiennych, a w ich obrębie na 106 mikroregionów (54 mateczne i 52 zwykłe).

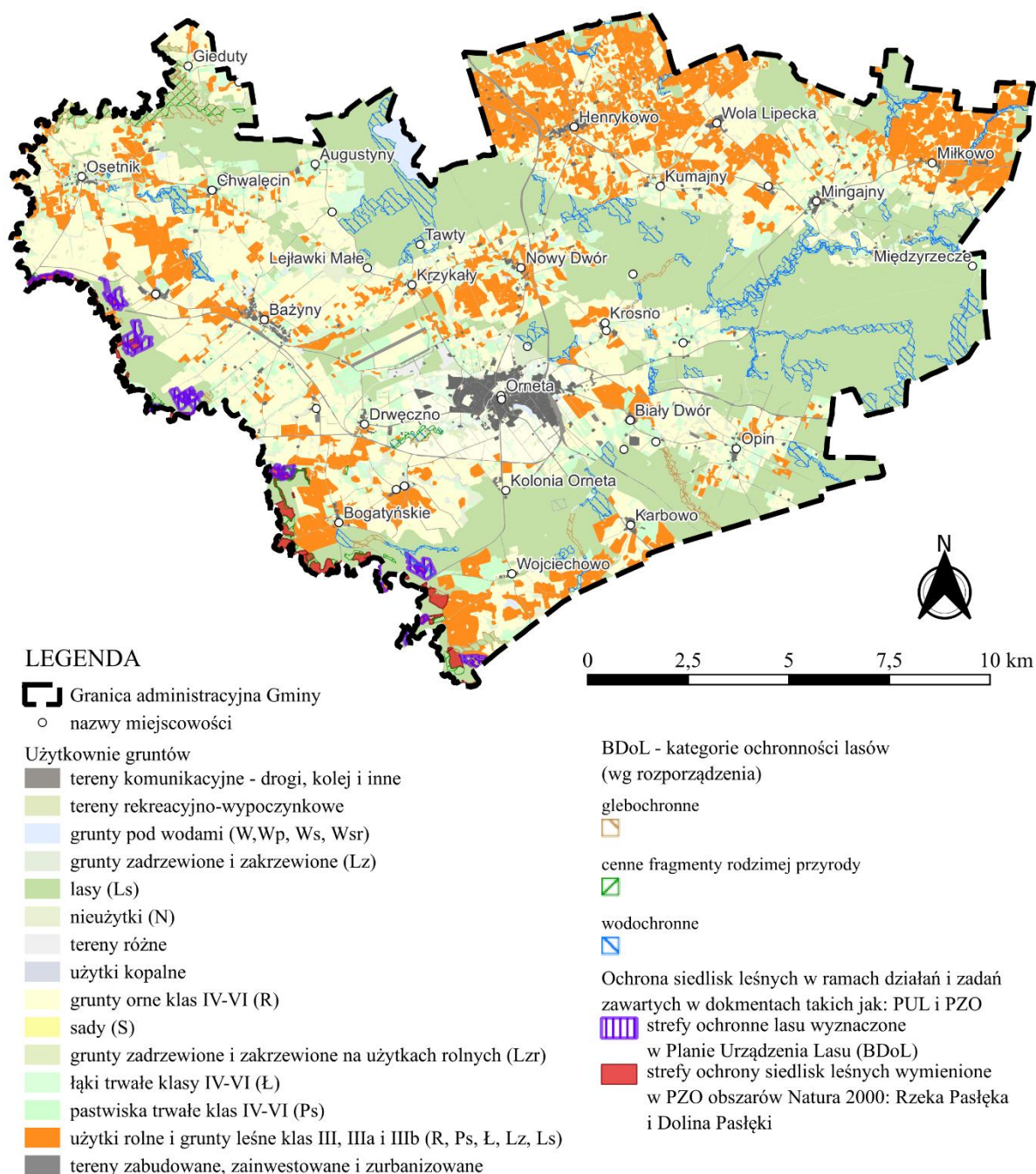
[źródło: <https://www.lasy.gov.pl/pl/edukacja/slownik/r/regionalizacja-nasienna>]

⁴ Źródło danych: Zestawienie danych z BDL: Powierzchnia lasów na gruntach leśnych według typów siedliskowych lasu (siedliska nizinne) w układzie województw dla gminy Orneta (shp).

⁵ Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U. 1992 nr 67 poz.337).

Cenne fragmenty rodzimej przyrody obejmują lasy łęgowe, lasy świeże i lasy wilgotne, na glebach o wysokim uwodnieniu, głównie na glebach organicznych.

Lasy obronne obejmują drzewostan stanowiący rezerwę surowca drzewnego do realizacji zadań obronnych dla sił zbrojnych MON.



Rysunek 14. Siedliska przyrodnicze i gatunki roślin występujące w gminie Orneta

Źródło: opracowanie własne, dane: BDL, Geoserwis, GIOŚ

Lasy w Gminie Orneta podlegają obserwacji w ramach PMS, z których wynika, że lasy w gminie Orneta są w stanie zadowalającym. W nadleśnictwie Orneta stan siedlisk wskazuje na duży udział lasów zniekształconych (~43%). W stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego występuje ok. 57% siedlisk. Szkody stwierdzone w drzewostanach nadleśnictwa występujące w 1 stopniu uszkodzeń (uszkodzenia w przedziale 10-20%) należą do nieistotnych (nietrwałych).

Szkody istotne (2 i 3 stopień uszkodzeń) występują na 7,85 % powierzchni. Wśród uszkodzeń istotnych najpoważniejszą pozycję stanowią uszkodzenia powodowane przez zwierzyń i grzyby. Przeciętny wiek drzewostanów nadleśnictwa wynosi 52 lata, natomiast połowa orientacyjnego średniego wieku rębności drzewostanów wynosi 50 lat.

W PMŚ wymienia się gatunki roślin i siedlisk przyrodniczych obserwowanych i występujących w danym obszarze (jednostce badawczej) według regionu biogeograficznego (w przypadku gminy Orneta kontynentalnego), z uwzględnieniem biologii i wymagań siedliskowych poszczególnych gatunków wymienionych w Dyrektywie siedliskowej. W Gminie występują 4 stanowiska badawcze gatunków i siedlisk przyrodniczych w PMŚ: RDW Drweca Warmińska - Bludyny, Pasłęka – Bażyny, RDW Pasłęka - Wapnik, Pasłęka – Wojciechowo. Dodatkowo Lasy Państwowe wykonują stałe obserwacje, które uwzględniane są w informacjach zamieszczonych przez GDOŚ w Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych. Bank zawiera wyniki inwentaryzacji cennych siedlisk przyrodniczych kraju oraz gatunków występujących w ich obrębie⁶ w obszarach badawczych o wymiarach 10x10 m oraz 20x20 m z opisem zaobserwowanego gatunku lub siedliska. Zgodnie z Raportem do Komisji Europejskiej, Bankiem Danych o Zasobach Przyrodniczych oraz inwentaryzacją Nadleśnictwa Orneta, Gmina znajduje się w zasięgu następujących siedlisk przyrodniczych (liczba oznacza kod siedliska wg rozporządzenia⁷):

- 1) Wodne i nadwodne: 3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łakami ramienic; 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympeion*, *Potamion*;
- 2) Siedliska łąkowe i murawowe: 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe; 6430 Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne;
- 3) siedliska torfowiskowe i źródliskowe: 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska;
- 4) siedliska leśne: 9110 Kwaśne buczyny, 9130 Żyzne buczyny; 9160 Grąd subatlantycki; 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny; 91D0 Bory i lasy bagienne; 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe; 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe.

Stan ochrony poszczególnych gatunków roślin przedstawiono w raporcie do KE w 2019 roku. Siedliska podlegają monitoringowi, którego wynikiem są raporty zawierające stan siedlisk, gatunków i stan ich ochrony w Polsce. **Zasięg i powierzchnia monitorowanych siedlisk utrzymują się na stałym poziomie - w większości właściwym, natomiast struktura i funkcje siedlisk są na ogół w złym stanie.**

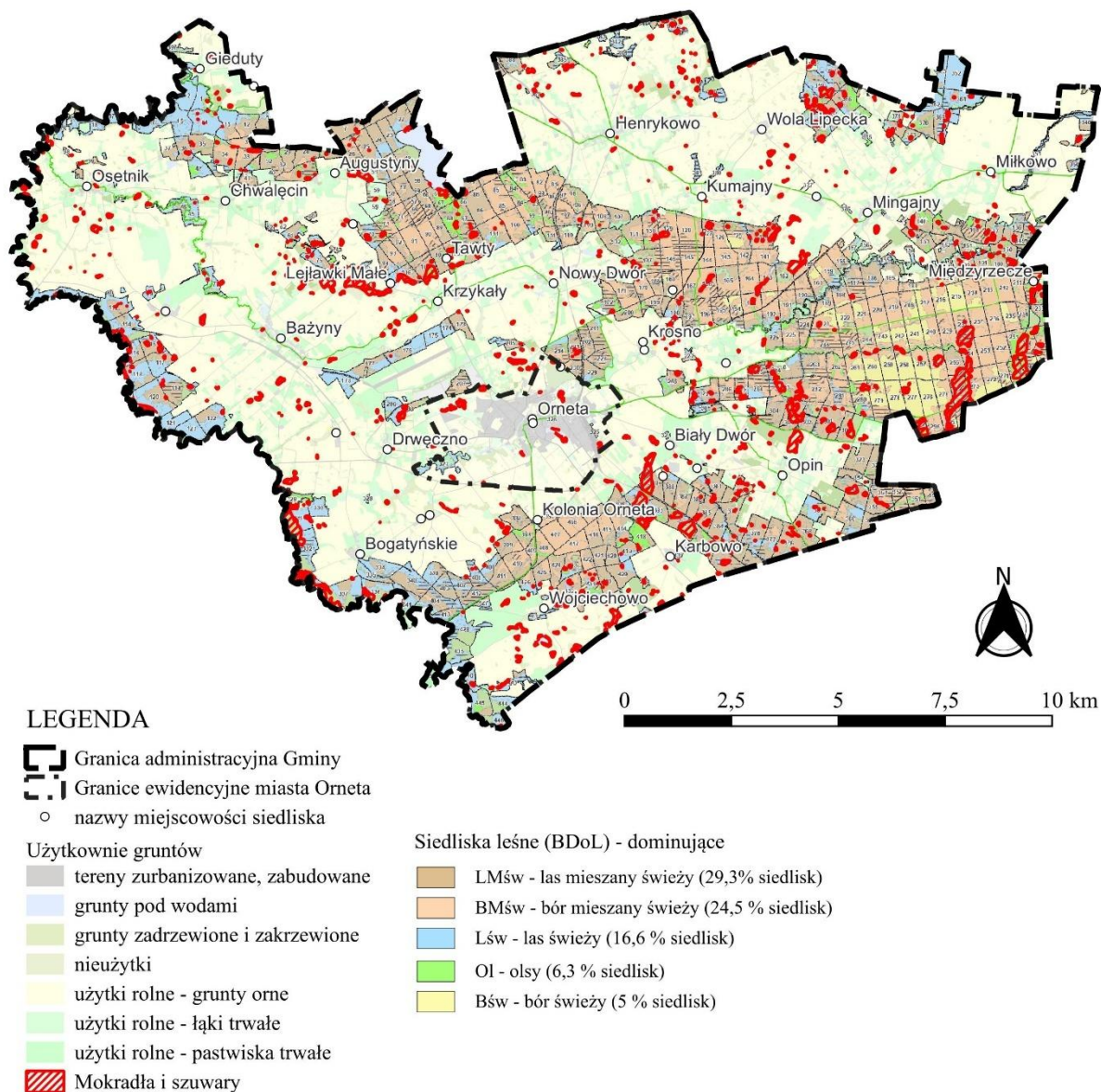
W zasięgu wymienionych siedlisk zinwentaryzowano liczne gatunki roślin, w tym gatunki objęte ochroną ścisłą i częściową oraz gatunki wpisane na Polskie czerwone listy i księgi roślin, w tym m.in. chrobotki, bielistka siwa, rokitnik pospolity, torfowce, bagnica torfowa, rosiczka okrągłolistna, paprotka zwyczajna, wawrzynek wilczelyko. W Gminie nie zaobserwowano chronionych gatunków grzybów. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska prowadzi monitoring inwazyjnych gatunków obcych na terenie całego kraju. Z obserwacji wynika, że w gminie Orneta występują gatunki obce:

- dąb czerwony *Quercus rubra* (2017 r.),
- niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora* (2019 r.).

⁶ <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

⁷ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. W sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. 2014 poz. 1713).

Od 2001 r. zespół ekspertów prowadzi badania dotyczące oceny skali inwazji barszczu Sosnowskiego i barszczu olbrzymiego na terenie Polski. Inwentaryzacja i społeczne zgłoszenia pozwalają określić skalę rozprzestrzenienia się barszczu i ich lokalizację. W gminie Orneta do tej pory zgłoszono jedno stanowisko występowania barszczu – w Orniecie. Stwierdzono też występowanie gatunków w gminach sąsiednich: Godkowo, Miłakowo, Lidzbark Warmiński, Pieniężno. Na mapie nie rozróżnia się odmiany barszczu, przyjęto, że w Gminie może występować barszcz Sosnowskiego, Barszcz Mantegazziego oraz barszcz perski. Rozprzestrzenianie się gatunków inwazyjnych zagraża gatunkom rodzimym.



Rysunek 15. Siedliska przyrodnicze i gatunki roślin występujące w gminie Orneta

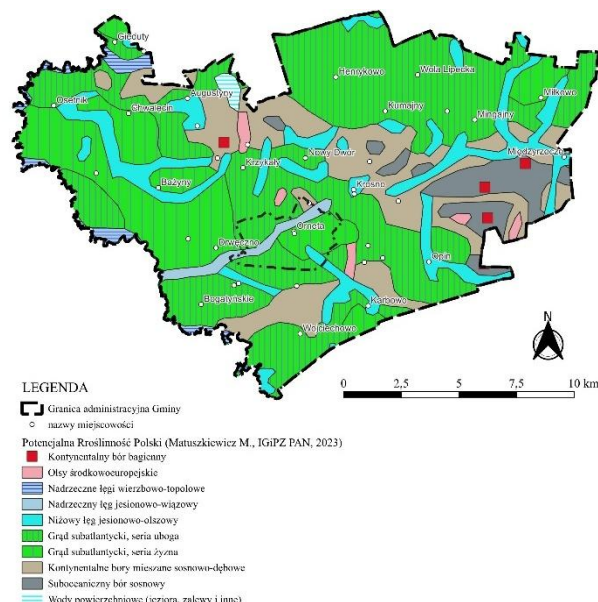
Źródło: opracowanie własne, dane: BDL, Geoserwis, GIOŚ

ROŚLINNOŚĆ POTENCJALNA

Zgodnie z mapą potencjalnej roślinności Polski⁸ (Rysunek 16) na terenie gminy Orneta może występować 8 siedlisk:

- kontynentalny bór bagienny,
- olsy środkowoeuropejskie,
- nadrzeczne łęgi wierzbowo-topolowe,
- nadrzeczny łęg jesionowo-wiązowy,
- niżowy łęg jesionowo-olszowy,
- grąd subatlantycki, seria uboga i seria żyzna,
- kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe,
- suboceaniczny bór sosnowy.

Siedliskiem najbardziej rozpowszechnionym w Gminie jest **grąd subatlantycki** - wielogatunkowy las liściasty występujący na żyznych glebach w pobliżu cieków wodnych, u podnóży wyniesień lub na płaskich, rozległych obniżeniach terenu z utworami gliniastymi na powierzchni.



Rysunek 16. Gmina Orneta na tle mapy rozmieszczenia roślinności potencjalnej
Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych IGiPZ PAN⁹

Drzewostan jest wielopiętrowy z dużym udziałem graba *Carpinus betulus*, zwłaszcza w dolnych warstwach oraz dębu szypułkowego *Quercus robur*. Stałym elementem w drzewostanie jest również buk *Fagus sylvatica*, który może być w niektórych płatach gatunkiem panującym. W runie, wykazującym wyraźną zmienność sezonową, dominują gatunki charakterystyczne dla żyznych lasów liściastych. W miejscach, gdzie obserwowana jest ekspansja buczyn siedlisko ograniczone jest do siedlisk z glebami żyznymi i płytkim poziomem wody gruntowej. Natomiast jeśli buk nie wykazuje silnych tendencji ekspansyjnych, siedlisko występuje także na terenach płaskich, a także na wzniesieniach morenowych, jak również w śródpolnych kompleksach lasów liściastych (Matuszkiewicz i Matuszkiewicz 1985, Matuszkiewicz 2001). W niektórych płatach występuje lipa drobnolistna *Tilia cordata*, klon pospolity *Acer platanoides*, jawor *Acer pseudoplatanus*, przy czym ten ostatni gatunek bywa niekiedy bardzo dynamiczny, zwłaszcza w silniej zniekształconych płatach. Domieszkę w drzewostanie stanowi niekiedy czereśnia ptasia *Cerasus avium*. Na siedliskach wilgotnych domieszkę stanowi wiąz górski *Ulmus glabra*, olsza czarna *Alnus glutinosa* i jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*. W warstwie krzewów panuje zwykle leszczyna *Corylus avellana* oraz trzmielina pospolita, suchodrzew pospolity, głóg jednoszyjkowy i wawrzynek wilczyko.

Drugim co do wielkości siedliskiem są **kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe** występujące w pasie od Augustyn przez Nowy Dwór, do Międzyrzecza i okolic Opina oraz w pasie między miejscowościami: Wojciechowo, Karbowo, Bogatyńskie i Kolonia Orneta. „Gleby zbudowane są przeważnie z piasków i żwirów pochodzenia wodnego, wodnolodowcowego lub lodowcowego (sandry, piaski rzeczne, tarasów akumulacyjnych, piaski akumulacji lodowcowej z

⁸ Matuszkiewicz M., Wolski J., 2023, *Potencjalna roślinność naturalna Polski* (wersja wektorowa), IGiPZ PAN, Warszawa.

⁹ Ibidem.

głazami, piaski i żwiry ozów lub moreny czołowej itp.). Drzewostan kontynentalnego boru mieszanego składa się zwykle z sosny i dębu szypułkowego (rzadziej szypułkowego) z domieszką brzozy brodawkowatej, graba i osiki. W warstwie krzewów częste są: jarzębina, kruszyna i leszczyna, a w zielnej – siódmaczek leśny, konwalijka dwulistna, pszeniec zwyczajny, kosmatka owłosiona, trzcinnik leśny, kostrzewa owcza, borówka czarna i brusznica oraz orlica. Warstwę mszystą tworzą: rokitnik pospolity, widłoząb falisty, gajnik lśniący i płonnik strojny.”¹⁰

W pasie od Augustyn przez Nowy Dwór, do Międzyrzecza i okolic Opina występują także płaty **suboceanicznego boru sosnowego**, dla którego gatunkiem charakterystycznym jest sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*. Domieszkę stanowi brzoza brodawkowata *Tilia cordata*, dąb bezszypułkowy *Quercus petraea* i świerk pospolity *Picea abies*. W podszycie dominują jałowce, kruszyna i jarzębina, w runie – borówka czarna, borówka brusznica, wrzos oraz śmiałek pogięty. Bujna jest także warstwa mszysta utworzona między innymi przez rokitnik, płonnik i bieliskę w miejscach bardziej wilgotnych.

W płatach kontynentalnego boru mieszanego sosnowo-dębowego [1 punkt koło Lejlówek Małych] oraz suboceanicznego boru sosnowego [3 punkty w lasach między Międzyrzeczem a Opinem] punktowo występują potencjalne siedliska **kontynentalnego boru bagiennego**. Bory bagienne związane są z torfowiskami o charakterze ombrogenicznym lub topogenicznym, rzadziej soligenicznym. Siedlisko jest jednak polimorficzne - pozostałe cechy jego ekologii mogą być silnie zróżnicowane. Grubość warstwy torfu może być zróżnicowana, od kilkunastu centymetrów do kilkunastu metrów. Zwykle są to torfy mszarne, mszyste i turzycowe, o wysokim lub przejściowym charakterze. Żyzność siedliska jest umiarkowana i odpowiada oligo- lub mezotrofii. Zasilająca siedlisko woda jest zwykle kwaśna i uboga w substancje odżywcze. Naturalne postaci siedliska cechują się stałym, wysokim uwodnieniem, decydującym o bagiennym charakterze siedliska. Okresowo poziom wody może jednak opadać nawet do 0,5 m pod powierzchnię terenu. Spotyka się wiele zniekształconych i zdegradowanych postaci siedliska, o znacznie pogorszonym uwodnieniu. Ze względu na poligeniczny charakter i znaczne wewnętrzne zróżnicowanie typu siedliska, nie ma jednego zestawu gatunków, który byłby typowy dla wszystkich podtypów. Dla borów bagiennych są to: bagno zwyczajne *Ledum palustre*, borówka bagna *Vaccinium uliginosum* oraz przechodzące gatunki torfowiskowe: torfowce *Sphagnum spp.*, żurawina błotna *Oxycoccus palustris*, modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia*, welnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum*. Gatunki te mają walor wskaźników dobrego stanu ochrony boru bagiennego, choć brak niektórych z nich nie musi wykluczać naturalności boru i obniżać jego oceny.

Trzecim co do wielkości siedliskiem w Gminie jest **niżowy łęg jesionowo-olszowy**, który występuje na glebach żyznych o odczynie obojętnym => mułowo-glejowych, gdzie części mineralne przeważają nad organicznymi. Płaty zespołu występują wyraźnie w miejscach okresowo zatapiających, na glebach mokrych, lecz pozostających pod wpływem wody podsiąkającej, ruchomej, nie mającej tendencji do stagnowania. W gminie Orneta występują głównie na terenach płaskich, w dolinach cieków: Młyńska Struga, Drwęca Warmińska – na odcinku od Międzyrzecza do Ornety oraz w dolinach jej dopływów. Drzewostan stanowi głównie olsza czarna i jesion wyniosły, w mniejszej ilości występują też klon pospolity, grab pospolity, czeremcha pospolita, wiąz górski. Czeremcha występuje licznie w podszycie. Bujnie rozwinięte runo o charakterze ziołorośli zróżnicowane jest na kilka warstw, gdzie dominują

¹⁰ Źródło: Encyklopedia leśna, PGL Lasy Państwowe, dostęp online: 26-11-2025.

okazałe byliny. W najwyższej warstwie runa panuje pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica* dorastająca do 2 m wysokości, wiązówka błotna *Filipendula ulmaria*, ostrożeń warzywny *Cirsium oleraceum*. W warstwie środkowej, o największej liczbie gatunków, występują: świerżabek orzęsiony *Chaerophyllum hirsutum*, turzyca odległokłosa *Carex remota*, niecierpek pospolity *Impatiens nolitangere*, tojeść pospolita *Lysimachia vulgaris*, wietlica samicza *Athyrium filix-femina*, bodziszek cuchnący *Geranium robertianum*, kuklik zwisły *Geum rivale*, jasnota plamista *Lamium maculatum*. Niżej panują: jaskier rozłogowy (*Ranunculus repens*), śledziennica skrętolistna *Chrysosplenium alternifolium*, rzeżucha gorzka *Cardamine amara* oraz mchy. Z pnączy występuje chmiel zwyczajny *Humulus lupulus*. Ten nadzwyczaj bujny rozwój runa w zespole jest możliwy między innymi także wskutek dostępu światła do dna lasu. W łągu *Circaealnetum* występują nieliczne gatunki przechodzące z olsów, takie jak: tojeść pospolita *Lysimachia vulgaris*, psianka słodkogórz *Solanum dulcamara*, przytulia błotna *Galium palustre*, karbieniec pospolity *Lycopus europaeus*, turzyca długokłosa *Carex elongata*, tarczycza pospolita *Scutellaria galericulata*, kosaciec żółty *Iris pseudacorus*, zachylnik błotny *Thelypteris palustris*, gorysz błotny *Peucedanum palustre*. Nie spotyka się tu gatunków borowych. Obficie natomiast występują gatunki z żyznych lasów liściastych z rzędu *Fagetalia*, wspólnych z buczynami i grądami.¹¹

Bogata sieć hydrologiczna Gminy wpływa na występowanie ww. łągu jesionowo-olszowego oraz dwóch typowo **nadrzecznych łągów: jesionowo-wiązowego** oraz **wierzbowo-topolowego**. Wymienione lasy wykształcają się na glebach zalewanych wodami rzecznyymi, o wysokim poziomie wód gruntowych, głównie klasyfikowanych jako pobagienne lub napływowe aluwialne. Okresowe zalewy są typowe dla łągów, ale nie są warunkiem koniecznym: płyty siedliska spotyka się tak że w miejscach niezalewanych, a pozostających pod wpływem ruchu wód gruntowych. Łągi wierzbowo-topolowe są typowe dla większych dolin rzecznych, w gminie Orneta występują w dolinie Pasłęki i Walszy. Łąg jesionowo-wiązowy występuje wzdłuż mniejszego ciek Drwęcy Warmińskiej na odcinku od Ornety do ujścia do rzeki Pasłęki. Typowymi gatunkami dla siedliska są zwykle: jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, wiąz polny *Ulmus minor*, wierzba krucha *Salix fragilis*, wierzba biała *Salix alba*, topola biała *Populus alba*, topola czarna *Populus nigra*. W runie (często z krzewami) występują m.in. podgrycznik zwyczajny *Aegopodium podagraria*, zawilec żółty *Anemone ranunculoides*, wietlica samicza *Athyrium filix-femina*, turzyca długowłosa *Carex elongata*, leszczyna pospolita *Corylus avellana*, kostrzewa olbrzymia *Festuga gigantea*, kruszyna pospolita *Frangula alnus*, przytulia błotna *Galium palustre*, krwawnica pospolita *Lythrum salicaria*, czeremcha pospolita *Padus avium*, móżga trzcinowata *Phalaris arundinacea*, porzeczka czarna *Ribes nigrum*, pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*.

W Gminie występują także siedliska o niewielkim zasięgu **olsów środkowoeuropejskich**. Największe płyty znajdują się na południe od jez. Tauty i jez. Mieczowego. Mniejsze fragmenty występują na wschód od Opina i na północ od Ornety. Olsy to eutroficzne, ewentualnie mezotroficzne lasy bagienne. Kluczowy element ich ekologii to warunki wodne: zwykle związane ze stałym zabagnieniem, ale o zmiennym poziomie wody (przez pewne okresy roku występującej na powierzchni). Zwykle podłożem olsów są pokłady torfów niskich lub przejściowych, najczęściej zakumulowane w okresach minionych przez nieleśną roślinność torfowiskowo-szuwarową. Niekiedy olsy występują na glebach murszowych wytworzonych na piaskach i

¹¹ <https://www.encyklopedia.laspolskie.pl/doku.php?id=l1:leg-jesionowo-olszowy>

madach rzecznych, najczęściej są to gleby murszowo-mineralne, murszowe, mulowo-murszowe, torfowo-murszowe, murszowo-glejowe. Dominującą formą próchnicy to mull. Naturalność bagiennych warunków wodnych to podstawowy warunek właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego olsu. Degeneracja ekosystemu jest zwykle spowodowana zakłóceniem warunków wodnych. Najczęściej jest to przesuszenie, rzadziej nadmierne uwodnienie. Drzewostan i runo w naturalnych warunkach są silnie limitowane bagiennością siedliska, w zasadzie nie pozwalającego na rozwój obcych ekologicznie gatunków. Typowe jest wykształcanie się kępowo-dolinkowej struktury, z kępami tworzonymi przez wielopniowe, odnawiające się m.in. wegetatywnie z odrośli olsze. Strukturę tę wykorzystują gatunki runa, tworząc w konsekwencji typową kombinację gatunków bagiennych i mezotroficznych. W warstwie drzewostanu olsów typowa jest oczywiście dominacja olszy czarnej *Alnus glutinosa*. W warstwie krzewów, oprócz olszy, zwykle dominują: porzeczka czarna *Ribes nigrum*, porzeczka czerwona *Ribes spicatum*, kruszyna *Frangula alnus*, jarzębina *Sorbus aucuparia*, niekiedy czerwemcha *Padus avium*. Ze względu na uwarunkowania ekologiczne, runo olsów nie jest zwykle jednorodne, na kępach i w dolinkach rosną bowiem gatunki o różnych wymaganiach ekologicznych. Typowe gatunki bagienne obecne w dolinkach żyznych olsów to np. psianka słodkogórz *Solanum dulcamara*, karbienieć pospolity *Lycopus europaeus*, knieć błotna *Caltha palustris*, czermień błotna *Calla palustris*, gorysz błotny *Peucedanum palustre*, przytulia błotna *Galium palustre*, kosaciec żółty *Iris pseudoacorus*, okrzężnica bagienne *Hottonia palustris*, niezapominajka błotna *Myosotis palustris*, turzyca długokłosa *Carex elongata*, turzyca błotna *Carex acutiformis*, zachyłnik błotny *Thelypteris palustris*, szczaw lancetowaty *Rumex hydrolapathum*, trzcinnik lancetowaty *Calamagrostis canescens*. Na kępach występują natomiast leśne gatunki umiarkowanie acidofilne: szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*, borówka czernica *Vaccinium myrtillus*, narecznica krótkoostna *Dryopteris carthusiana*. W niektórych postaciach olsów mogą występować licznie: chmiel *Humulus lupulus*, żywokost *Symphytum officinale*, sadziec konopiasty *Eupatorium cannabinum* i cały szereg innych gatunków przechodzących z lasów łęgowych.

6.2.9. Fauna

Fauna jest ściśle powiązana z biotopem, czyli obszarem o jednolitych warunkach środowiskowych obejmującym głównie czynniki abiotyczne – nieożywione. W Gminie występują dwa podstawowe ekosystemy: wodny i lądowy, wśród których rozróżnia się formę sztuczną i naturalną. Ekosystem wodny obejmuje wszystkie zbiorniki i ciek wodne (jeziora, rzeki, stawy) oraz tereny bagienne, podmokłe i okresowo wypełnione wodą (rowy melioracyjne, zagłębienia terenów, nieużytki). Charakterystykę ekosystemu lądowego wykonano według podziału na siedliska leśne (lasy, zadrzewienia, zakrzewienia) oraz nieleśne (łąki, pastwiska, sady, grunty orne itd.).

Dzięki występowaniu zróżnicowanych warunków fizjograficznych terenu zróżnicowane są również biotopy, które umożliwiają występowanie wielu gatunków fauny. Jest ona w tych stronach bogata i spotkać można wśród jej przedstawicieli gatunki już rzadkie, a nawet zagrożone wyginięciem. Największą atrakcją regionu są ptaki związane z lasami oraz wodami. Śródleśne zabagnione łąki, torfowiska, bagna, nadjeziorne moczary to ulubione biotopy żurawia. Warmia i Mazury są jedną z największych ostoi tego gatunku w Polsce i Europie Środkowej. Bez względu na sposób utworzenia danego ekosystemu – naturalny czy sztuczny fauna w Gminie reprezentowana jest przez liczne gatunki owadów, ryb, płazów, gadów, ptaków i

saków. Skład gatunkowy określają szczegółowo opracowania na potrzeby PMS nadzorowanego przez GIOŚ oraz inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju i gatunków występujących w ich obrębie (Bank Danych o Zasobach Przyrodniczych – BDoZP¹², Nadl. Orneta¹³). Najcenniejsze gatunki zwierząt występujące w gminie Orneta to m.in.

- owady: trzmiel ziemny, trzmiel kamiennik, trzmiel leśny, mrówka ćmawa, mrówka rudnica,
- ryby: minóg strumieniowy, minóg rzeczny, piekielnica, różanka pospolita, śliz pospolity, koza pospolita, piskorz, głowacz białopłetwy,
- mięczaki: ślimak winniczek
- płazy: Traszka zwyczajna, Kumak nizinny, Grzebiuszka ziemna, Ropucha szara, ropucha zielona, rzekotka drzewna, żaba trawna, żaba jeziorkowa,
- gady: jaszczurka żyworodna, jaszczurka zwinka, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata,
- ptaki: **orlik krzykliwy**, **bielik**, **bocian czarny**, łabędź niemy, krakwa, świstun, cyranka, gągoł, nurogęs, przepiórka, derkacz, perkoz, perkoz, czapla siwa, bocian biały, kania ruda, kania czarna, błotniak stawowy, myszołów, trzmielojad, krogulec, jastrząb, kobuz, kokoszka, żuraw, sieweczka rzeczna, czajka, łączak, samotnik, pliszka siwa, dymówka, brzegówka, rudzik, śpiewak, kwiczoł, piegża, gil, gąsiorek, potrzos, trznadel,
- ssaki: bobry, wydry oraz pojedyncze osobniki wilków, ryś, nietoperze (gacek brunatny, borowiec wielki, karlik malutki), jeż europejski, kret, ryjówka, zające, wiewiórki, popielica, mysz zaroślowa, badylarka, smużka leśna, łasica, gronostaj, lis, jenot, borsuk, tchórz, dzik, jelen, sarna,łoś.

Według stanu na dzień 1.01.2019 r. na terenie Nadleśnictwa Orneta stwierdzono występowanie 3 gatunków ptaków objętych ścisłą ochroną gatunkową, dla których ustalane są granice miejsc rozrodu i regularnego przebywania. Gniazda z wyznaczonymi strefami ochrony ścisłej mają tutaj: orlik krzykliwy – 57 stanowisk, bielik – 2 stanowiska (w tym 1 wspólne z orlikiem krzykliwym) oraz bocian czarny – 5 stanowisk (w tym 4 wspólne z orlikiem krzykliwym). W 1981 r. Naczelny Dyrektor Lasów Państwowych wydał zarządzenie o **wyznaczeniu stref ochronnych w promieniu 200 m wokół gniazd bielików, rybołówów i orłów przednich**. Obecnie regulacje prawne dotyczące wielkości stref i gatunków objętych ochroną strefową zawarte są w rozporządzeniach wykonawczych do Ustawy o ochronie przyrody. Szczegółowa lokalizacja wyznaczonych stref ochrony ścisłej znajduje się w siedzibie Nadleśnictwa i nie jest ogólnie dostępna. Według stanu na 1.01.2019 r. utworzonych zostało 48 stref ochronnych oraz zaprojektowano 11 nowych stref. W strefach ochrony ścisłej nie są wykonywane żadne prace. Sporadycznie, po uzgodnieniu z właściwym terytorialnie Dyrektorem Regionalnym Ochrony Środowiska, mogą być przeprowadzone prace pielęgnacyjne np. wykonanie cięć sanitarnych po huraganie. Charakterystyczną cechą większości stref jest występowanie w nich posuszu jałowego. Dzięki temu, fragmenty lasów znajdujących się w strefach, cechuje większa bioróżnorodność związana z martwym drewnem. Obszary funkcjonalne **bielików** to miejsca gniazdowania poszczególnych par objęte ochroną strefową oraz wszystkie jeziora i rzeki wraz z pasem drzewostanów wzdłuż linii brzegowej. Owe pasy drzewostanów położonych wzdłuż jezior, rzek i cieków wodnych w zasadzie obejmują wyznaczone już w planie urządzenia lasu strefy ekotonowe. Na terenie Nadleśnictwa stwierdzono 2 stanowiska lęgowe, wokół którego wyznaczono strefę ochronną.

¹² <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> , zakładka BDoZP.

¹³ Program ochrony przyrody sporządzony na okres od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2028 roku na podstawie stanu lasu na dzień 1 stycznia 2019 roku, Plan Urządzenia Lasu, Nadl. Orneta, Obręby: Orneta, Pieniężno, str. 50-79.

Obszary funkcjonalne **orlika krzykliwego** to miejsce gniazdowania objęte **ochroną strefową**, a także podobne wiekowo drzewostany **w promieniu około 500 m** oraz wszelkie tereny z niską roślinnością, na których żeruje: łąki śródleśne, poletka łowieckie, niezalesione doliny rzek i strumieni, bagna i torfowiska. Dla orlika ważne są obszary użytkowane rolniczo sąsiadujące z lasem. Dlatego też zalesianie gruntów porolnych przylegających do kompleksów leśnych, w których orlik gniazduje nie jest zalecane, a wręcz szkodliwe. Na terenie Nadleśnictwa stwierdzono 57 stanowisk lęgowych, wokół których wyznaczono strefy ochronne.

Obszary funkcjonalne **bociana czarnego** obejmują miejsce lęgowe w starodrzewach z wiekowymi drzewami liściastymi, także podobne drzewostany w najbliższej okolicy w promieniu 500 m od gniazda. Obszarami funkcjonalnymi są również różnej wielkości cieki znajdujące się na terenach leśnych i nieleśnych, oczka wodne, stawy, bagienka, podmokłe śródleśne łąki, które stanowią miejsca żerowania. Na terenie Nadleśnictwa znajduje się 5 miejsc lęgowych z wyznaczonymi strefami ochronnymi.

Tabela 4. Gatunki dziko występujących ptaków w zasięgu Nadleśnictwa Orneta, dla których wymagane jest ustalenie stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r., Dz. U. z 2016 r., poz. 2183).

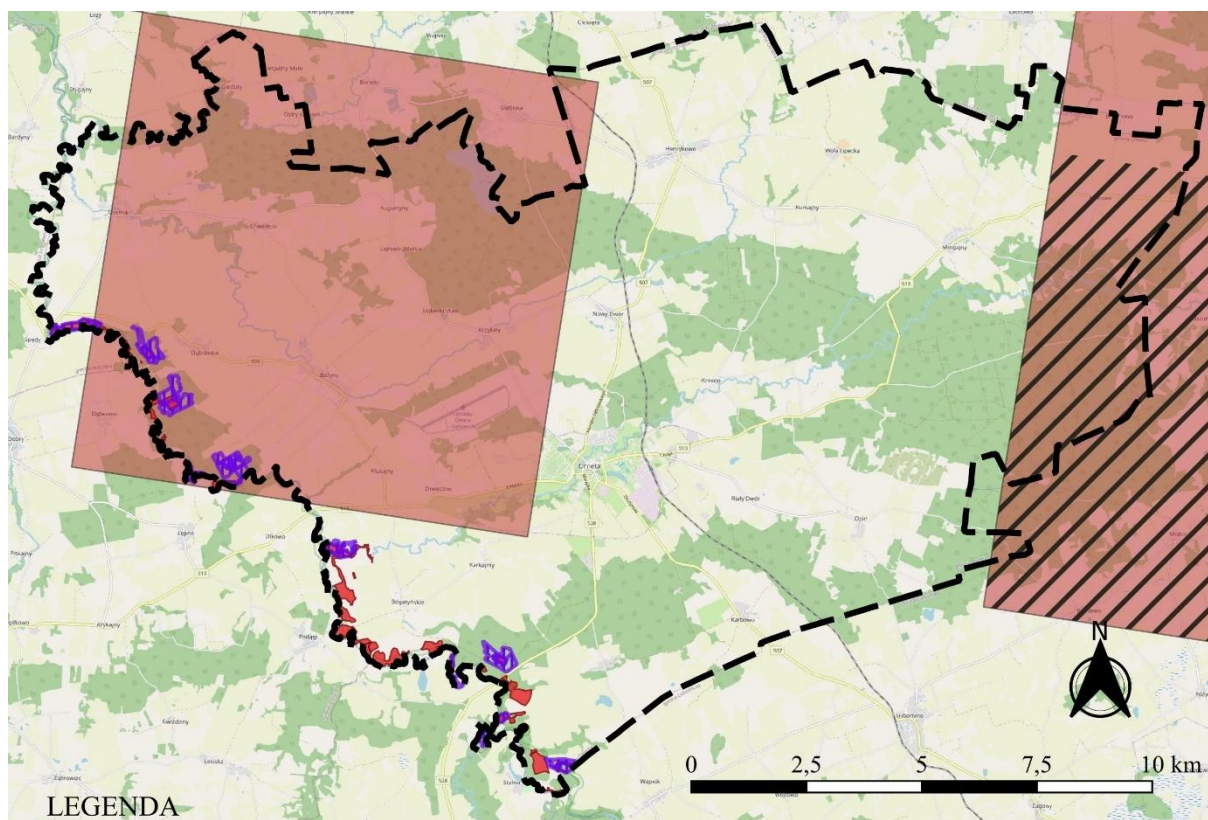
Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Strefa ochrony całorocznej	Strefa ochrony okresowej	Okresowy termin ochrony
1.	bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	200 m od gniazda	500 m od gniazda	15.03—31.08
2.	bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	200 m od gniazda	500 m od gniazda	1.01—31.07
3.	orlik krzykliwy	<i>Clanga pomarina</i>	100 m od gniazda	500 m od gniazda	1.03—31.08

Wszystkie gatunki ptaków podlegają ochronie międzynarodowej na mocy Dyrektywy „Ptasiej” oraz Konwencji Berneńskiej.

Zgodnie z Programem ochrony przyrody (do 31.12.2028 r.) sporządzonym na potrzeby PUL dla Nadleśnictwa Orneta obrzeże lasu sąsiadujące z polem, łąką lub obszarem bagiennym (w zależności od intensywności użytkowania ekosystemów sąsiednich) potrzebuje odrębnego zagospodarowania, gdyż stanowi **strefę buforową lasu. Jako optymalną przyjmuje się strefę ekotonową o szerokości 10-15 m.** Strefę tę powinny tworzyć dwie do trzech wzajemnie się przenikające warstwy roślinności zielnej, niskich krzewów i drzewostanu.

Z badań rozmieszczenia wilka i rysia w Polsce oraz z inwentaryzacji Nadleśnictwa Orneta wynika, że w gminie Orneta występują regularnie osobniki i pojedyncze grupy wilków. Jednak nie jest to obszar ich stałego występowania. We wschodniej części Gminy zaobserwowano także rysia. Zgodnie z danymi z GIOŚ w granicach Gminy stwierdzono występowanie gatunku inwazyjnego norki amerykańskiej (2011 r.).

W gminie Orneta 54% powierzchni stanowią grunty rolne, które pełnią ważną rolę dla siedlisk i żerowisk zwierząt. Wśród fauny związanej ze środowiskiem rolnym, sztucznym występują głównie zwierzęta hodowlane i gospodarskie: krowy, świnie, drób oraz konie, psy, koty, kozy, owce. Między Drwęcznem a Ornetą znajduje się zagroda z bydłem szkockim oraz mini zoo. W gminie Orneta hodowanych jest 3873 sztuk bydła, w tym 1845 szt. krów, 43 szt. świń i 36 911 szt. drobiu kurzego (PSR 2020, GUS). Zwierzęta gospodarskie występują wyłącznie w indywidualnych gospodarstwach (rolnych, domowych). W Gminie funkcjonują 74 gospodarstwa rolne utrzymujące bydło oraz 61 gospodarstw utrzymujących drób (PSR 2020, GUS).



Rysunek 17. Siedliska i gatunki zwierząt występujące w gminie Orneta

Źródło: opracowanie własne, dane: BDL, GIOŚ, GDOŚ

6.2.10. Powietrze atmosferyczne

Zgodnie z „Roczną oceną...”¹⁴ głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie warmińsko-mazurskim jest emisja antropogeniczna. W zakresie pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu największy udział stanowi emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), w zakresie tlenków azotu jest to emisja z transportu (emisja liniowa), w odniesieniu do tlenków siarki największa emisja pochodzi z działalności przemysłowej (emisja punktowa).

Ocena jakości powietrza za rok 2023 wykazała znaczny spadek stężeń zanieczyszczeń pyłowych, a tym samym istotną poprawę jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim w porównaniu z rokiem 2022. W roku 2023 na całym obszarze województwa

¹⁴ *Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim, raport wojewódzki za rok 2023*. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Olsztyn, kwiecień 2024.

warmińsko-mazurskiego, dotrzymane zostały poziomy dopuszczalne pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5.

Pomimo istotnej poprawy jakości powietrza, w roku 2023 w strefie warmińsko-mazurskiej wystąpiło przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu.

We wszystkich strefach województwa warmińsko-mazurskiego, podobnie jak w latach wcześniejszych przekroczony został poziom celu długoterminowego ozonu określony pod kątem ochrony zdrowia, a w strefie warmińsko-mazurskiej (do której należy gmina Orneta) dodatkowo przekroczony został poziom celu długoterminowego określony w celu ochrony roślin. Przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu spowodowane było przede wszystkim warunkami meteorologicznymi sprzyjającymi tworzeniu się ozonu w przyziemnej warstwie atmosfery oraz napływem spoza granic województwa i kraju mas powietrza zanieczyszczonych ozonem. Na żadnej stacji pomiarowej nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego tj. uśrednionej dla trzech lat ilości dni (25), w których wartość maksymalnej średniej ośmiogodzinnej spośród średnich kroczących, obliczonych ze średnich jednogodzinnych w ciągu doby przekraczała 120 µg/m³.

Poprawa jakości powietrza w roku 2023 jest wypadkową działań na rzecz ochrony powietrza oraz bardzo korzystnych warunków meteorologicznych. Cieplesze, w porównaniu do wielolecia, miesiące zimowe skutkowały mniejszymi emisjami zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza z indywidualnych źródeł grzewczych. Poprawie jakości powietrza sprzyjało również wystąpienie w okresie zimowym opadów przewyższających normy wieloletnie.

Według Oceny za 2023 rok w gminie Orneta został przekroczony poziom celu długoterminowego dla ozonu (O₃) pod względem ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin. Natomiast nie zostały przekroczone dopuszczalne poziomy: pyłu zawieszonego PM10 (średnia roczna oraz 36 maks.), PM2,5 (średnia roczna) oraz benzo(a)pirenu (średnia roczna).

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza w gminie Orneta są procesy spalania w sektorze komunalnym i mieszkaniowym oraz emisja komunikacyjna (źródła liniowe, transport drogowy). Duży wpływ mają też emisje pochodzące z pracy maszyn rolniczych, co wynika z rolniczego charakteru Gminy (54% pow. Gm. to tereny rolne). W kwestii zapobiegania zanieczyszczeniu Gmina posiada potencjał w zakresie wykorzystania energii odnawialnej, tj.: energii słońca (kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne), energii wiatru (elektrownie wiatrowe), niskotemperaturowych źródeł energii np. grunt, powietrza atmosferycznego (pompy ciepła).

Dla strefy warmińsko-mazurskiej uchwalono Program ochrony powietrza¹⁵, w którym określono działania naprawcze w postaci edukacji ekologicznej prowadzonej przez gminny i powiatowy organ administracji publicznej (burmistrz Ornety, starosta lidzbarski). Działanie powinno być realizowane m.in. poprzez prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom zagrożenia dla zdrowia, jakie niesie ze sobą zanieczyszczenie powietrza oraz jaki jest wpływ spalania paliw niskiej jakości i odpadów na jakość powietrza, prowadzenie kontroli przestrzegania ustawowego zakazu spalania odpadów w urządzeniach nie przeznaczonych do tego celu oraz informowanie, że spalanie pozostałości roślinnych poza instalacjami i urządzeniami dopuszczone jest tylko w przypadkach, gdy nie są objęte obowiązkiem selektywnej zbiórki.

¹⁵ Uchwała Nr LI/772/23 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 czerwca 2023 r. w sprawie określenia aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej

Na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego w strefie warmińsko-mazurskiej nie wprowadzono zakazu stosowania paliw stałych do celów grzewczych w indywidualnych systemach grzewczych. Zgodnie z art. 96 ustawy Prawo ochrony środowiska wprowadzenie zakazów lub ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw oraz określenie rodzajów lub jakości paliw dopuszczonych do stosowania lub których stosowanie jest zakazane na danym obszarze, stanowi wyłączną kompetencję sejmiku województwa. W wyniku analizy społeczno-ekonomicznej oraz mając na uwadze, że obecnie nie ma powszechnej gotowości społeczeństwa do zaakceptowania tego typu ograniczeń, nie zaproponowano wprowadzenia tzw. uchwały antysmogowej określającej powyższy zakaz. W wielu gminach brak jest również możliwości technicznych do zmiany sposobu ogrzewania, gdyż nie jest dostępna sieć ciepłownicza lub sieć gazowa. Ewentualne podjęcie tak radykalnych środków powinno zostać poprzedzone rozbudową infrastruktury (sieci ciepłowniczych i gazowej) oraz szerokimi konsultacjami społecznymi.

Prowadzone w trakcie przygotowania Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej analizy wskazały, że wystarczające do osiągnięcia redukcji stężeń benzo(a)pirenu do poziomu docelowego jest zastosowanie działań polegających na zastępowaniu wysokoemisyjnych kotłów na paliwa stałe nowoczesnymi kotłami spełniającymi wymagania Ekoprojektu¹⁶. Porównanie wielkości emisji z nieefektywnego, pozaklasowego kotła na węgiel z kotłem spełniającym wymagania Ekoprojektu wskazuje, że taka zamiana prowadzi do redukcji emisji benzo(a)pirenu do powietrza na poziomie ok. 95%.¹⁷

W PRTR – Krajowym Rejestrze Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń widnieje jeden zakład produkcyjny w Ornece przy ul. Olsztyńskiej 30 - Simpson Strong-Tie Etanco Prosta S. A. Firma zajmuje się produkcją i dystrybucją systemów mocowań do przegród zewnętrznych budynków. W zakładzie występuje instalacja do powierzchniowej obróbki metali i tworzyw sztucznych przy użyciu procesu elektrolitycznego lub chemicznego. W latach 2018-2021 z zakładu uwalniano do powietrza cynk i jego związki (jak Zn) w ilości ponad 200 kg/rok. Zanieczyszczenie wynikało z procesu produkcji, a nie z przypadkowego zanieczyszczenia. Dziedzina działalności firmy stanowi potencjalne zagrożenie dla powietrza. Zakład nie jest zakładem o ryzyku wystąpienia awarii wymienionym w Prawie ochrony środowiska.

W związku z powyższym obecna struktura funkcjonalno-użytkowa gminy oraz wdrażane programy ochrony odpowiadają na potrzeby w zakresie ochrony powietrza w gminie, o których mowa w art. 72 ust.1 pkt 6 ustawy Prawo ochrony środowiska.

6.2.11. Hałas

W gminie Orneta można wyróżnić 4 źródła / rodzaje hałasu:

- Drogowy,
- Kolejowy,
- Lotniczy,
- Produkcyjny / techniczny.

¹⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią (wersja przekształcona) (Dz.U. L 285 z 31.10.2009, s. 10) oraz

¹⁷ Uchwała Nr LI/772/23 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 czerwca 2023 r. w sprawie określenia aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej. Str. 105.

Głównym źródłem hałasu na terenie gminy Orneta jest transport **drogowy**. Przez Gminę przebiegają 4 drogi wojewódzkie: DW507, DW509, DW513, DW528 o średnim i niskim natężeniu ruchu. Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na drogach wojewódzkich [2020 r.] w Gminie kształtuje się następująco:

- DW507 na odcinku Orneta – Dobrze Miasto ruch wynosi 3265 poj./24h, na odcinku Orneta – Pieniężno 1457 poj./24h;
- DW509 na odcinku Drwęczno-Młynary ruch wynosi 634 poj./24h;
- DW513 na odcinku Pasłęk – Drwęczno ruch wynosi 3152 poj./24h, na odcinku Drwęczno-Orneta 3046 poj./24h, na odcinku Orneta – Lidzbark Warmiński 215 poj./24h;
- DW528 na odcinku Orneta-Miłakowo ruch wynosi 1273 poj./24h.

W mieście Orneta ruch na drogach wojewódzkich jest duży i wynosi średnio 3,5 tys. aut na dobę, a miejscami ponad 6 tys.

Uzupełnieniem układu komunikacyjnego są drogi powiatowe i gminne (publiczne i niepubliczne). Ogólny stan gminnych dróg ocenia się jako średni. Drogi gminne w większości są w średnim lub złym stanie technicznym bez wyraźnie wydzielonych, w obrębie wsi, pasów ruchu dla pieszych. Tylko nieliczne z nich posiadają nawierzchnię utwardzoną oraz chodniki.

W dokumentach programowych drogi powiatowe i gminne w gminie Orneta kwalifikują się do modernizacji, przebudowy lub remontu. Obecny stan nawierzchni dróg wpływa na klimat akustyczny, zapylenie oraz zanieczyszczenie bezpośrednie ziemi, gleby i powietrza w sąsiedztwie dróg.

W gminie przebiega **linia kolejowa** nr 221, która nieznacznie wpływa na tereny zabudowane, w tym mieszkaniowe. Linia kolejowa przebiega przez lasy oraz tereny rolne w większości w wąwozach, poniżej terenu obszarów mieszkaniowych.

W rozumieniu Ustawy Prawo ochrony środowiska za hałas uznaje się dźwięk o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz, zwykle o nadmiernym natężeniu (odczuwalne jako zbyt głośne) w danym miejscu i czasie. Dopuszczalne poziomy emisji hałasu do środowiska, uzależnione od formy zagospodarowania terenu i pory dnia, zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 112). W ramach PMŚ w Gminie monitorowany jest poziom hałasu, którego punkty obserwacyjne skoncentrowane są w mieście Orneta. Badany jest hałas drogowy w 5 punktach oraz hałas przemysłowy w 2 punktach. Według wyników badań przeprowadzonych w 2018 roku na drogach DW513 i DW507 w Orniecie nie zanotowano przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięków zarówno w dzień jak i w nocy.

Wyniki pomiarów **hałasu przemysłowego** na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego w 2024 roku w ramach PMŚ wskazują na brak przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu przemysłowego. Hałas badany był dla 1 zakładu w dwóch punktach: przy ul. Olsztyńskiej 30 i 35.

W Gminie występują **linie WN** – 110 kV, SN i nn. Każda z linii cechuje się oddziaływaniem na klimat akustyczny. W kontekście linii elektroenergetycznej mamy do czynienia z szumem, porównywalnym do odgłosów lasu bądź dźwięków słyszalnych w mieszkaniu. Dźwięk ten pojawia się jedynie w niekorzystnych warunkach pogodowych w przypadku bardzo dużej wilgotności powietrza, na przykład w trakcie mżawek. Poziom tego szumu mieści się w przedziale od 30 do 35 decybeli i jest porównywalny do hałasu generowanego przez szeleszczące liście. Przy innej pogodzie linia jest praktycznie niesłyszalna. Dla linii 110 kV minimalna odległość dzieląca

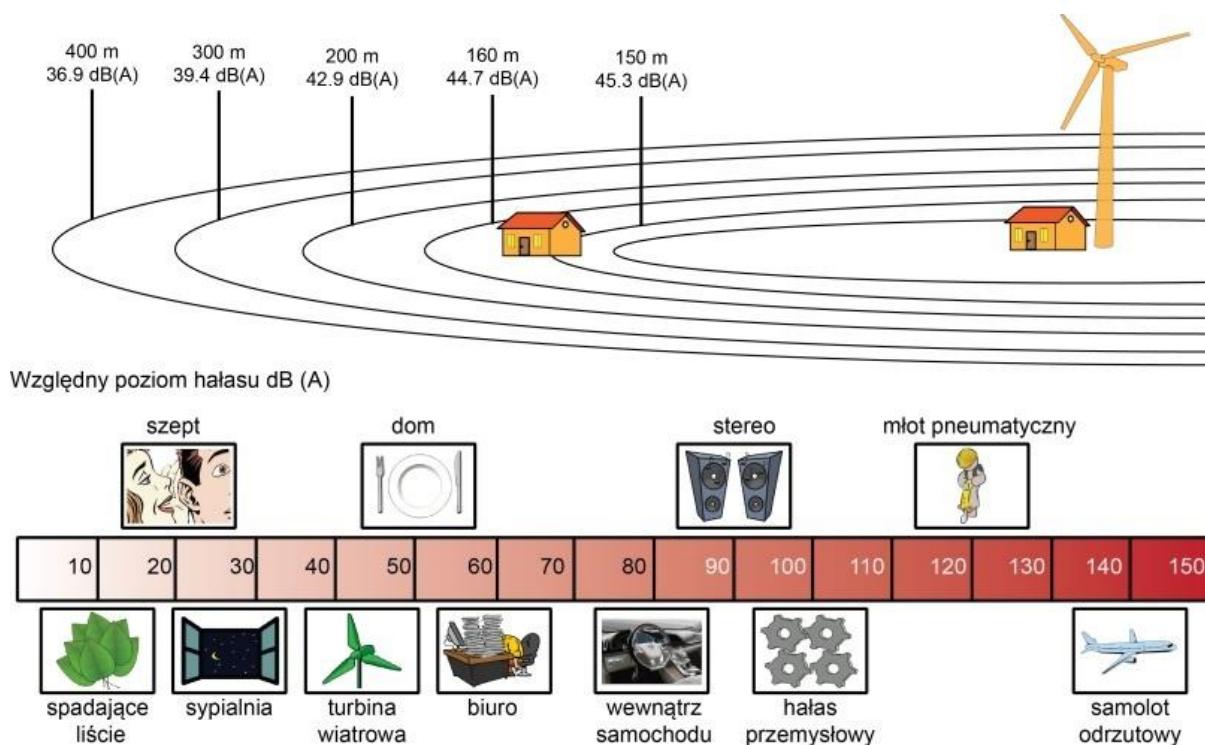
budynek mieszkalny od osi linii to min. 4,9 m. Oznacza to, że przy zachowaniu takiej odległości wartości pola elektromagnetycznego spadają do poziomów, które umożliwiają lokalizowanie budynków na stały pobyt, a dźwięk, jaki czasami towarzyszy pracy linii, nie jest uciążliwy.

Napowietrzne linie WN 110 kV 1-torowe występujące w Gminie mają wyznaczone pasy ochrony funkcyjnej, które wynoszą 37 m (2x18,5m). Dla napowietrznych linii SN 15kV wyznaczono pas o szerokości 14 m (2x7m). a wzdłuż linii nn o szerokości 7 m (2x3,5m). Dla kablowych linii SN 15kV oraz nn 0,4kV wyznaczono pasy o szerokości 1,4 m (2x0,7m). Pasy wyznaczono na potrzeby eksploatacyjne linii. Wzdłuż linii WN i SN powinny być wyznaczone strefy ochronne, które pozwolą na zachowanie bezpiecznych odległości od oddziaływania linii pod względem emisji hałasu.

Dla linii elektroenergetycznych oraz obszarów w ich otoczeniu obowiązują przepisy odrębne, w tym Prawo Energetyczne, Rozporządzenie dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, normy techniczne PN-75-E-05100-1:1998, PN-EN-50341-1, PN-EN-50423-1.

Źródłem hałasu w środowisku mogą być **farmy wiatrowe**. W gminie Orneta zlokalizowana jest jedna turbina wiatrowa w Kumajnach. Strefa oddziaływania turbiny wynosi 500m. W Polsce wykonano badania dotyczące poziomów hałasu generowanego przez elektrownie wiatrowe. Pomiar hałasu i ocena jego wpływu na środowisko wykazały, że wraz z odległością hałas od turbin znacznie maleje. W bliskiej odległości średnie częstotliwości mają bardzo istotny wpływ na generowany hałas – równoważny poziom dźwięku A w odległości 100 m od turbiny był aż o 13 dB większy niż poziom zmierzony w odległości 400 m i 16 dB większy niż poziom 650 m od turbiny. Poziom infradźwięków między skrajnymi punktami różnił się o mniej niż 10 dB. Według Rozporządzenie Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2014 poz. 112), dopuszczalny równoważny poziom dźwięku A w środowisku hałasu nie powinien przekraczać wartości 50 dB w dzień i 40 dB w nocy dla typu obszaru zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Pomiar przy zabudowaniach wykazały, że równoważny poziom dźwięku A wyniósł 39,5 dB w przypadku budynków położonych bliżej farmy (400 m) oraz 35,9 dB w przypadku bardziej oddalonych domostw na wschód od terenu farmy (650 m). Do pewnych przekroczeń ustalonego progu mogłoby dojść jedynie w porze nocnej, przy ustabilizowanej atmosferze i odpowiednim profilu wiatru. Jednak w większości przypadków hałas nie powinien wpływać negatywnie na samopoczucie mieszkańców. Wartości poziomu hałasu nie zostały również przekroczone odnosząc się do normy PN-N-01338:2010 dopuszczalne poziomy hałas infradźwiękowego na stanowiskach pracy. Szczytowe poziomy dźwięku nieskorygowane podczas pomiarów nie przekroczyły wartości 86 dB dla wszystkich lokalizacji punktów pomiarowych i różnych wysokości mikrofonu z miernikiem.¹⁸

¹⁸ Źródło: <https://www.federacja-konsumentow.org.pl/>, dostęp online 04-12-2025.



Rysunek 18. Przykładowe zestawienie zależności odległości siedlisk ludzkich turbiny w miarę zwiększania odległości oraz porównanie poziomów hałasu spotykanych dnia codziennego

Źródło: Federacja Konsumentów

Przez gminę Orneta przebiegają dwie **trasy niskich lotów MRT** 111-114 i 74 z wysokością przelotową 1800 FT $\approx$ 548 m nad poziomem morza (Rysunek 19). Są to trasy lotnictwa wojskowego przeznaczone do wykonywania lotów na małych wysokościach z prędkością powyżej 250kt IAS (około 463 km/h). W związku z tym na terenach tras przelotowych może występować okresowo hałas lotniczy. Częstotliwość jest nieznana, ale dotychczas Gminie nie zgłaszano uciążliwości w tym zakresie. Trasy MRT ograniczają możliwości rozwoju farm wiatrowych, które uniemożliwiają załogom wojskowym statków powietrznych wykonywanie zadań wynikających z systemu obrony powietrznej Polski.

W gminie zlokalizowane jest **lądowisko** wykorzystywane sporadycznie do różnych działań lotniczych (MRT). Teren lądowiska i obszar wokół wykorzystywany jest okazjonalnie do organizacji imprez np. motoryzacyjnych. W kierunku południowym znajduje się teren przeznaczony pod **motocross**, który stanowi źródło hałasu krótkookresowego.

Podstawą do określenia sposobów redukcji oddziaływania akustycznego dla poszczególnych źródeł hałasu jest Katalog działań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, który jest elementem przewodnika pt. „Dobre praktyki wykonywania programów ochrony środowiska przed hałasem”, dostępny na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Jest to odpowiedź na potrzeby w zakresie ochrony przed hałasem, o którym mowa w art. 72 ust.1 pkt 6 ustawy Prawo ochrony środowiska.

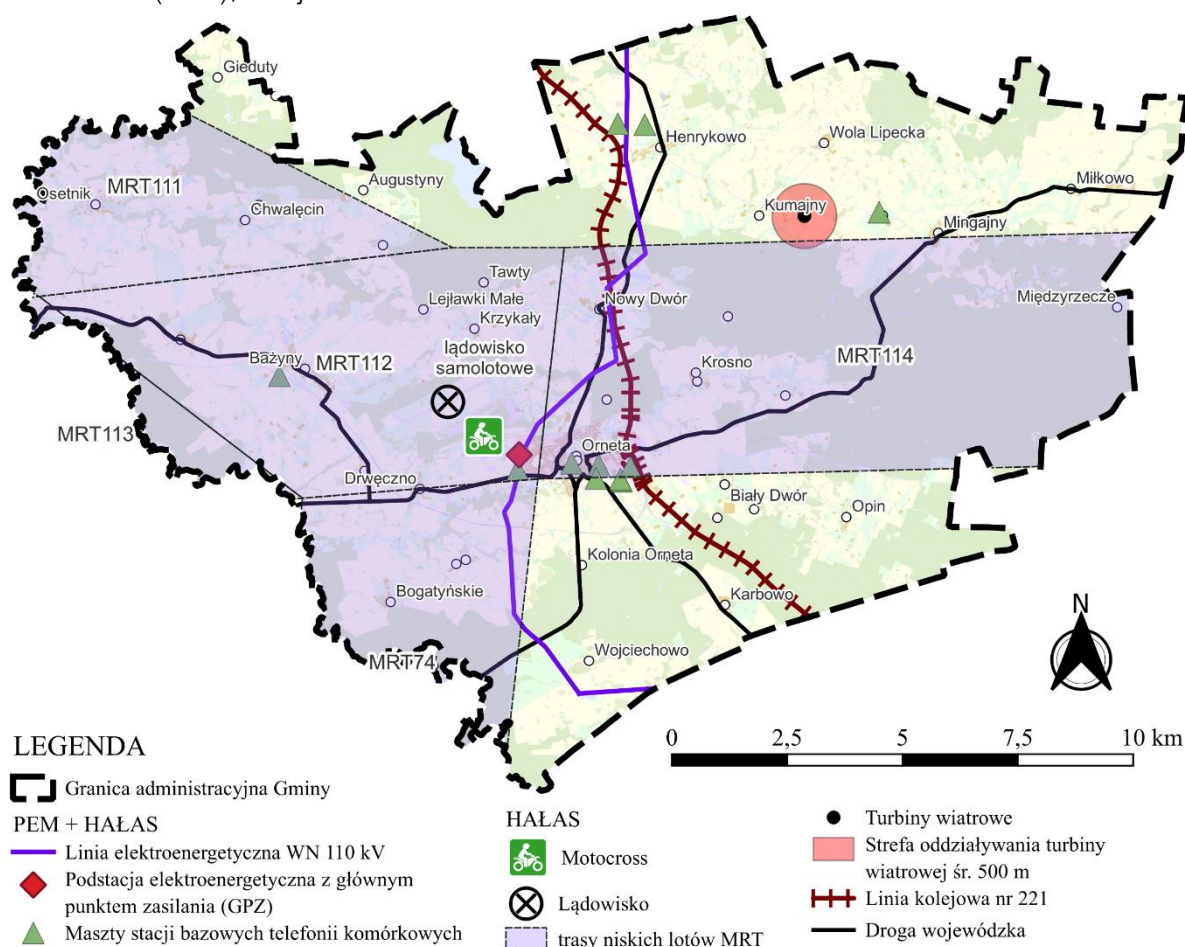
6.2.12. Promieniowanie elektromagnetyczne, niejonizujące

W środowisku występują dwa rodzaje promieniowania elektromagnetycznego: naturalne i antropogeniczne. Do naturalnych źródeł promieniowania (PEM) zalicza się słońce, ziemię,

zjawiska atmosferyczne. Antropogeniczne promieniowanie elektromagnetyczne powiązane jest z liniami elektroenergetycznymi i instalacjami radiokomunikacyjnymi.

Na terenie gminy występują dwa źródła promieniowania elektromagnetycznego (Rysunek 19):

- 1) stacje bazowe telefonii komórkowej,
- 2) linie i stacje elektroenergetyczne wysokiego, średniego i niskiego napięcia, główny punkt zasilania (GPZ), stacje transformatorowe.



Rysunek 19. Główne źródła promieniowania elektromagnetycznego i hałasu w gminie Orneta
Źródło: opracowanie własne, dane: [1]

Stacje bazowe w Gminie zlokalizowane są w 4 lokalizacjach: Bażyny, Henrykowo, Mingajny oraz miasto Orneta. W promieniu do 2 km od granic Gminy znajdują się 3 skupiska stacji w m. Babiak (gm. Lidzbark Warmiński), Wójtowo (gm. Lubomino), Gładysze (gm. Wilczęta).

Sieć 5G, o wyższych częstotliwościach fal radiowych występuje w dwóch stacjach bazowych w granicach miasta Orneta: przy ul. Gdańskiej oraz przy ul. Sportowej 5. Występują tam pasma o częstotliwości 2600, 2100, 3500. Oddziaływanie stacji na zdrowie człowieka może występować lokalnie. Obecnie nie ma jednoznacznych danych pozwalających stwierdzić, czy sieć 5G wywiera jakieś skutki zdrowotne. Z tego powodu, jeśli chodzi o normy dotyczące promieniowania, należy przyjąć zasadę ostrożności. W Polsce do dystrybucji energii elektrycznej do odbiorców wykorzystuje się prąd przemienny o częstotliwości 50 Hz, przesyłany liniami elektroenergetycznymi NN i WN o różnych napięciach roboczych - 110, 220 lub 400 tysięcy woltów (kV), przesyłających prądy o natężeniu kilkuset amperów (A). W Gminie występują linie o

najwyższym napięciu wynoszącym 110 kV, wokół których występują wymienione pola elektromagnetyczne o częstotliwości 50 Hz. Linie nie były objęte monitoringiem PMS.

Przy przewodach linii WN natężenie pola elektrycznego osiąga poziom stref ochronnych wyznaczanych ze względu na ochroną ludzi przed działaniem pola elektrycznego i elektromagnetycznego znajdującego się w bliskości przewodów i urządzeń elektroenergetycznych, ochroną ludzi i mienia przed skutkami awarii linii takich jak choćby jej zerwanie, jak również niebezpieczeństwami związanymi z pracą innych urządzeń elektrycznych w tej strefie. Wynik badań własnych¹⁹ (Gryz K., Karpowicz J.) oraz publikowane dane wskazują, że najczęściej pola elektryczne i magnetyczne o częstotliwości przemysłowej 50 Hz występujące w sąsiedztwie przesyłowych sieci elektroenergetycznych nie przekraczają poziomów dopuszczalnych dla środowiska, tzn. 10 kV/m i 60 A/m (75 μ T).

Linie WN 110 kV, SN 15 kV i nn 0,4 kV występujące w Gminie mają wyznaczone pasy ochrony funkcyjnej. Pasy wyznaczono na potrzeby eksploatacyjne linii, uwzględniając dopuszczalne poziomy wynikające z przepisów bhp, ale niekoniecznie z przepisów budowlanych dla zabudowy przeznaczonej na pobyt stały. Wzdłuż linii WN i SN powinny być wyznaczone strefy ochronne, które pozwolą na zachowanie bezpiecznych odległości od oddziaływania linii pod względem emisji pól elektromagnetycznych. Strefy wyznacza zarządca sieci.

„Poziom promieniotwórczości w przyziemnej warstwie atmosfery związany z obecnością izotopów promieniotwórczych sztucznych i naturalnych w 2021 roku [w Polsce] nie odbiegał w sposób znaczący od poziomu, który obserwowano w poprzednich latach, pomimo wzmożonej aktywności wulkanicznej w Europie.

Średnia roczna wartość mocy dawki promieniowania gamma w powietrzu wyznaczona na podstawie danych dobowych zmierzonych na 9 stacjach w 2021 roku wyniosła 90,1 nSy/h i jest niższa od obserwowanej w roku poprzednim o 0,7 nSy/h. W latach 2000 - 2021 nie obserwowano wyraźnych trendów ani istotnych zmian średniej mocy dawki promieniowania gamma charakterystycznej dla obszaru Polski. W omawianym okresie wartości te zmieniały się w stosunkowo wąskim przedziale od 89,6 nSy/h w 2010 roku do 99,1 nSy/h w 2000. Średnia wartość mocy dawki promieniowania gamma uzyskana ze średnich rocznych w badanych latach wyniosła 93,7 nSy/h. (...) Stężenia promieniotwórcze izotopów emitujących promieniowanie alfa i beta w aerozolach zawieszonych w powietrzu, zarówno pochodzenia naturalnego, jak i sztucznego pozostały na poziomie zbliżonym do lat poprzednich. Są to niskie wartości, nie stanowiące zagrożenia.”²⁰

Gmina Orneta zlokalizowana jest poza zasięgiem oddziaływania obiektów radiolokacyjnych i radionawigacyjnych.

W związku z powyższym w aktach planowania przestrzennego (mpzp, POG) należy uwzględnić potrzeby w zakresie ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi na obszarach oddziaływania danego źródła, zgodnie z art. 72 ust. 1 pkt 6 ustawy Prawo ochrony środowiska.

¹⁹ Gryz K., Karpowicz J., Pola elektromagnetyczne w otoczeniu linii elektroenergetycznych WN: <https://m.ciop.pl/>, dostęp 31-08-2025 r.

²⁰ Źródło: https://www.gios.gov.pl/images/dokumenty/pms/monitoring_promieniowania_ionizujacego/raport_za_rok_2021.pdf, dostęp 31-08-2025, str. 62.

6.2.13. Gospodarka odpadami, w tym oczyszczalnie ścieków

Zgodnie z obowiązującym Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2023-2028 gminę Orneta obsługuje regionalna instalacja przetwarzania odpadów komunalnych tj. Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi sp. z o.o. w Olsztynie. Gmina Orneta wraz z 36 innymi gminami jest udziałowcem tej spółki.

W roku 2024 r. odpady z terenu gminy odebrane od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, były transportowane do stacji przeładunkowej w Medynach (gmina Lidzbark Warmiński), a następnie przewożone do zagospodarowania i unieszkodliwienia do ww. instalacji, w której występuje mechaniczno – biologiczne przetwarzanie odpadów komunalnych, ukierunkowane na produkcję wysokiej jakości paliwa alternatywnego z odpadów (RDF i RDF Pro). Na terenie gminy obowiązuje system segregacji śmieci do wyznaczonych pojemników.

W celu realizacji zadań własnych z zakresu utrzymania czystości i porządku gminy zobowiązane są tworzyć na własnym terenie punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK). Na terenie gminy Orneta w 2024 r. funkcjonował jeden stacjonarny PSZOK. Prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zostało powierzone firmie świadczącej usługi odbioru odpadów komunalnych na terenie gminy Orneta tj. Przedsiębiorstwu Gospodarki Nieczystościami Sp. z o.o., z siedzibą ul. Dworcowa 27, 11-130 Orneta.

W PSZOK-u zbierane są: papier i tektura, szkło, tworzywa sztuczne, odpady komunalne biodegradowalne, popiół, odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, metale, opakowania wielomateriałowe, wybrane odpady budowlane i rozbiórkowe, przeterminowane leki, zużyte baterie i akumulatory, opony, odzież i tekstylia. Baterie i akumulatory, mieszkańcy gminy, mogli wrzucać również do pojemników znajdujących się: w placówkach użyteczności publicznej, w placówkach oświatowych i handlowych, a przeterminowane leki do pojemnika ustawionego w aptekach funkcjonujących na terenie miasta Orneta.

W Orniecie funkcjonuje infrastruktura służąca zapobieganiu powstawania odpadów komunalnych, inna niż funkcjonująca w ramach punktów selektywnego zbierania odpadów: zbiórka odzieży przez PCK (PZPWW-M).

W Gminie znajduje się przedsiębiorstwo posiadające decyzję zezwalającą na odzysk olejów odpadowych (kod²¹ 13 07 01) – Stacja demontażu pojazdów przy ul. 1-go Maja 80 w Orniecie, zarządca: Firma POL-CARS Bogdan Żulewski.

Na terenie gminy Orneta w miejscowości Nowy Dwór zlokalizowane jest jedno nieczynne, zrehabilitowane składowisko odpadów o powierzchni 6,4 ha. Jego eksploatacja została zakończona w 2010 roku na podstawie decyzji Starosty Lidzbarskiego OŚ.I.7623-5/10 z dnia 8.10.2010 r. Nagromadzono w nim 17.795,5Mg odpadów.

W Orniecie przy ul. Przemysłowej 23 znajduje się nielegalne miejsce nagromadzenia odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych: mauzery i beczki z nieznaną substancją m.in. 08 03 08 - odpady ciekłe zawierające farby drukarskie, 07 02 04*- inne rozpuszczalniki, organiczne roztwory z przemysłu i ciecze macierzyste.

²¹ Kody wg Rozporządzenia Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 2020 poz.10).

Poziom przygotowania do ponownego użycie i recyklingu odpadów komunalnych w Gminie w 2024 r. wyniósł 25,72% i jest niższy od wymaganego poziomu 45% wagowo określonego w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 733). Nieosiągnięcie odpowiedniego poziomu recyklingu w Gminie za 2024 rok jest istotne z punktu widzenia ustawy, ponieważ za 2025 rok poziom ten powinien wynosić 55%.

Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w gminie Orneta wyniósł 306 kg w 2024 roku (GUS).

W Gminie wyznaczona jest aglomeracja ściekowa Orneta: Uchwała nr BRM.0007.78.2020 Rady Miejskiej w Ornece z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic Aglomeracji oraz uchwała nr BRM.0007.50.2023 Rady Miejskiej w Ornece z dnia 27 września 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wyznaczenia obszaru i granic Aglomeracji Orneta. Aglomeracja o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) wynoszącej 8898 z oczyszczalnią ścieków w Ornece, obejmuje w miasto Orneta oraz położone w gminie Orneta miejscowości: Biały Dwór, Karbowo, Krosno, Wojciechowo. W obszarze aglomeracji Orneta (teren miejsko-wiejski) istnieje zarówno sieć kanalizacji grawitacyjnej, jak i sieć kanalizacji tłocznej. Sieć kanalizacji tłocznej obsługująca na chwilę obecną aglomerację Orneta występuje na odcinkach: Krosno-Orneta, Biały Dwór-Orneta, Wojciechowo-Karbowo, Karbowo-Orneta, ul. Przedsiębiorcza – ul. Przemysłowa. Zgodnie z danymi posiadanymi przez Urząd Miejski w Ornece w miejscowościach wchodzących w skład aglomeracji tj. miasto Orneta, Biały Dwór, Karbowo, Krosno (tzw. PGR), Wojciechowo, zameldowanych na pobyt stały jest 8 476 mieszkańców. Ilość RLM stałych mieszkańców aglomeracji, obsługiwanych przez sieć kanalizacyjną wynosi 8 467, osób czasowo przebywających w aglomeracji obsługiwanych przez sieć kanalizacyjną – 153. RLM przemysłu obsługiwany przez sieć kanalizacyjną w aglomeracji wynosi 184. Z sieci kanalizacji sanitarnej korzysta 99,05% RLM. Oczyszczalnia ścieków jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną (typu B) – oczyszczalnia biologiczna bez usuwania biogenów, spełniająca standardy odprowadzanych ścieków. Oczyszczalnia jest zdolna do oczyszczania ścieków do poziomu określonego dla aglomeracji poniżej 10 tys. RLM, zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym. Jakość ścieków oczyszczonych odpowiada wymaganiom określonym w dyrektywie 91/271/EWG.

W aglomeracji Orneta poziom obsługi zbiorczymi systemami kanalizacyjnymi wynosi 99,05%. Pozostali mieszkańcy aglomeracji korzystają z innych systemów oczyszczania ścieków (oczyszczalnie przydomowe, zbiorniki bezodpływowe) – 0,95 %.

Gmina prowadzi gminną ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Nie wszyscy właściciele nieruchomości wywiązują się z obowiązku zgłoszenia tego rodzaju urządzeń służących ochronie środowiska, jak również nie kontrolują częstotliwości wywozu ścieków. Kontrole w tym zakresie są prowadzone w ramach corocznych akcji kontrolnych.

Ścieki pochodzące ze zbiorników bezodpływowych i osady z przydomowych oczyszczalni ścieków z terenu aglomeracji są wywożona na oczyszczalnię obsługującą aglomerację tj. oczyszczalnię ścieków w Ornece.

Największym dostawcą ścieków przemysłowych w aglomeracji jest Firma Simpson Strong – Tie Etanco P.S.A. z siedzibą w Gdańsku, Zakład Produkcyjny w Ornece. Firma posiada własny system podczyszczania ścieków. Podany skład jakościowy ścieków trafiających do systemu

kanalizacyjnego, jest już po wstępnym ich podczyszczeniu. Zakresem działalności firmy jest projekt, produkcja i dystrybucja systemów łączników i zamocowań. Firma posiada linię do galwanicznej obróbki swoich wyrobów (proces wodochłonny). Podczas produkcji wytwarzane są odpady w ilości 44,16 Mg/rok (dane z 2024 r.), z czego 2,86 Mg/rok podlega odzyskowi (niecałe 6,5%). Zakład widnieje w PRTR – Krajowym Rejestrze Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń. Zakład nie jest zakładem o ryzyku wystąpienia awarii wymienionym w Prawie ochrony środowiska.

Pozostałe mniejsze firmy, w których powstają ścieki przemysłowe to: firma PORKON sp. z o.o. - producent taśm przenośnikowych oraz dystrybutor komponentów i części do taśmociągów budowlanych (zużywa wodę jedynie w procesie malowania proszkowego wyprodukowanych elementów taśmociągów); warsztaty samochodowe, myjnie.

W Gminie nie są planowane inwestycje z zakresu budowy oczyszczalni oraz budowy sieci kanalizacyjnej. Nie paluje się również podłączenia zakładów przemysłowych do systemu kanalizacji zbiorczej na terenie aglomeracji.

Zagrożenia środowiska dotyczą głównie zanieczyszczenia wód spowodowanego wadliwą gospodarką wodno-ściekową oraz zalaniem terenów zanieczyszczonymi wodami w wyniku powodzi. W Gminie realizowane są kompleksowe działania porządkujące gospodarkę ściekową. Obszary zagrożone powodzią zlokalizowane są głównie poza obszarami zabudowy niepodłączonymi do sieci kanalizacyjnej. Wyjątek stanowi siedlisko rolnicze na działce nr 52 obr. Orneta 4, gdzie wg mapy ewidencyjnej zabudowa nie jest podłączona do kanalizacji sanitarnej. Odpowiednia gospodarka odpadami jest podstawą prawidłowego funkcjonowania miasta i wsi w gminie i zapewnia racjonalną gospodarkę zasobami, o czym mowa w art. 72 ust.1 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Dla województwa uchwalono Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2023-2028²². Inwestycje planowane w ramach Planu nie obejmują gminy Orneta.

6.2.14. Zagrożenia poważną awarią

W gminie Orneta nie występują zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii i zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii wymienione w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

W PRTR – Krajowym Rejestrze Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń widnieje jeden zakład produkcyjny w Ornecie przy ul. Olsztyńskiej 30 - Simpson Strong-Tie Etanco Prosta S. A. Firma zajmuje się produkcją i dystrybucją systemów mocowań do przegród zewnętrznych budynków. W zakładzie występuje instalacja do powierzchniowej obróbki metali i tworzyw sztucznych przy użyciu procesu elektrolitycznego lub chemicznego. Podczas produkcji wytwarzane są odpady w ilości 44,16 Mg/rok (dane z 2024 r.), z czego 2,86 Mg/rok podlega odzyskowi (niecałe 6,5%). W latach 2018-2021 z zakładu uwalniano do powietrza cynk i jego związki (jak Zn) w ilości ponad 200 kg/rok. Zanieczyszczenie wynikało z procesu produkcji, a nie z przypadkowego zanieczyszczenia. Dziedzina działalności firmy stanowi potencjalne zagrożenie dla powietrza.

²² Uchwała Nr XIV/261/25 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 czerwca 2025 r. w sprawie uchwalenia zmiany Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2023-2028 uchwalonego uchwałą Nr X/167/25 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 18 lutego 2025 r.

Zakład nie jest zakładem o ryzyku wystąpienia awarii wymienionym w Prawie ochrony środowiska.

6.2.15. Dziedzictwo kulturowe

Podstawowymi elementami materialnego dziedzictwa kulturowego są zabytkowe obiekty budownictwa i architektury, układy przestrzenne i krajobrazowe (urbanistyczne, zespoły pałacowe, dworskie, folwarczne i parkowe, cmentarze i inne). Ze względu na znaczne wartości historyczne i kulturowe ochronie konserwatorskiej podlegają obszary krajobrazu kulturowego o znaczeniu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz zespoły urbanistyczne, obiekty architektury, kształtowane tereny zielone, zabytki ruchome oraz stanowiska archeologiczne.

Na terenie gminy Orneta znajdują się liczne obiekty wpisane do rejestru zabytków prowadzonego przez Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków, ujęte w gminnej ewidencji zabytków oraz objęte ochroną w ustaleniach mpzp. W gminie Orneta występują takie elementy dziedzictwa materialnego jak:

- 1) Historyczne układy przestrzenne miejscowości: Orneta, Chwałęcin, Bażyny (nie ujęty w GEZ, ale cenny układ ruralistyczny pod względem kompozycyjnym);
- 2) Zabytkowe zespoły pałacowe w miejscowościach: Bażyny, Bogatyńskie, Karkajmy;
- 3) Historyczne zespoły dworsko-folwarczne w Bogatyńskim, Białym Dworze i Karbowie;
- 4) Architektura sakralna: Kościół par. p.w. śś. Mikołaja Biskupa i Rocha w Bażynach (I poł. XIV w.) Kościół fil. p.w. Świętej Trójcy i św. Michała w m. Bogatyńskie (XIX w.), Kościół odpustowy p.w. św. Podwyższenia Krzyża Świętego w Chwałęcinie (1720-1728r.), Kościół par. p.w. św. Katarzyny w Henrykowie (XIV/XV w.), Kościół p.w. Nawiedzenia NMP i św. Józefa w Krośnie (I poł. XVIII w.), Kościół par. p.w. św. Jana Chrzciciela w Ornecie (XIV- XV w.), Kościół ewangelicki, ob. cerkiew w Ornecie (1829r.), Kościół p.w. św. Jakuba (ruina) w Osetniku, Kościół fil. p.w. Świętego Krzyża w Opinie (XIV w.), Kościół par. p.w. św. Wawrzyńca w Mingajnach (XIV, XVIIIX w.), klasztor Sióstr Katarzynek w Ornecie;
- 5) Zabudowa przysakralna: plebania w Ornecie, kruzganki;
- 6) Cmentarze w miejscowościach: Bażyny, Bogatyńskie, Chwałęcin, Henrykowo, Krosno, Mingajny, Orneta, Opin, Osetnik;
- 7) Kapliczki przydrożne w miejscowościach: Augustyny, Bażyny [3szt.], Dąbrówka, Krzykały, Miłkowo, Orneta, Osetnik [6szt.];
- 8) Parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni: zielen cmentarna, starodrzew przykościelny, parki w zespole folwarcznym lub pałacowym;
- 9) Zabudowa mieszkalna w Ornecie (domy, kamieniczki);
- 10) Obiekty gospodarcze i techniczne: zabudowania gospodarstwa klasztornego w Krośnie; młyn murowany, ruina z budynkami gospodarczymi i progiem wodnym na rzece Młyńskiej w Osetniku; spichlerze w Ornecie; murowany budynek browaru ze słodownią w Ornecie; wieża ciśnień murowana w zespole stacji kolejowej w Ornecie; magazyn murowany z szaletem w zespole stacji kolejowej w Ornecie;
- 11) Obiekty użyteczności publicznej: budynek fabryki tabaki i cygar, ob. budynek handlowy w Ornecie, budynek dworca kolejowego, murowany w zespole stacji kolejowej w Ornecie, murowany budynek sądu w Ornecie, gotycki ratusz w Ornecie, gotyckie piwnice dawnego zamku (później szkoła) w Ornecie, budynek S.P. nr 1 wraz z otoczeniem w granicach dz. ewid. nr 102 obr.3 z wyłączeniem gotyckich piwnic dawnego zamku w Ornecie;
- 12) Architektura obronna: pozostałości murów obronnych w Ornecie;

- 13) Drogi i aleje przydrożne: aleje przydrożne z początku XX wieku w drodze nr 507N Braniewo-Dobre Miasto, nr 513N Pasłęk- Wozławki, nr 1356N Orneta-Lidzbark Warmiński, nr 1350N Spędy-Augustyny, 1397N granica państwa-Mingajny, nr 1399N – od drogi Nr 1342N do Nowego Dworu;
- 14) Zabytki archeologiczne: 2 stanowiska o charakterze ponadregionalnym wpisane do rejestru zabytków w Osetniku oraz 133 stanowiska o charakterze regionalnym i lokalnym ujęte w gminnej ewidencji zlokalizowane w Ornecie i na terenie wiejskim.

Na terenie Gminy występują dwie formy ochrony zabytków wymienione w art. 7. Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami: wpis do rejestru zabytków oraz ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie Gminy znajdują się liczne zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków (Tabela 5), w tym 2 stanowiska archeologiczne. Są to jedne z najcenniejszych elementów krajobrazu kulturowego na terenie gminy. Obiekty te objęte są wszelkimi rygorami prawnymi wynikającymi z treści odpowiednich aktów prawnych, w tym przede wszystkim – rygorami ochrony konserwatorskiej wynikającymi z przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Wszelkie działania podejmowane przy tego typu obiektach wymagają pisemnego pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

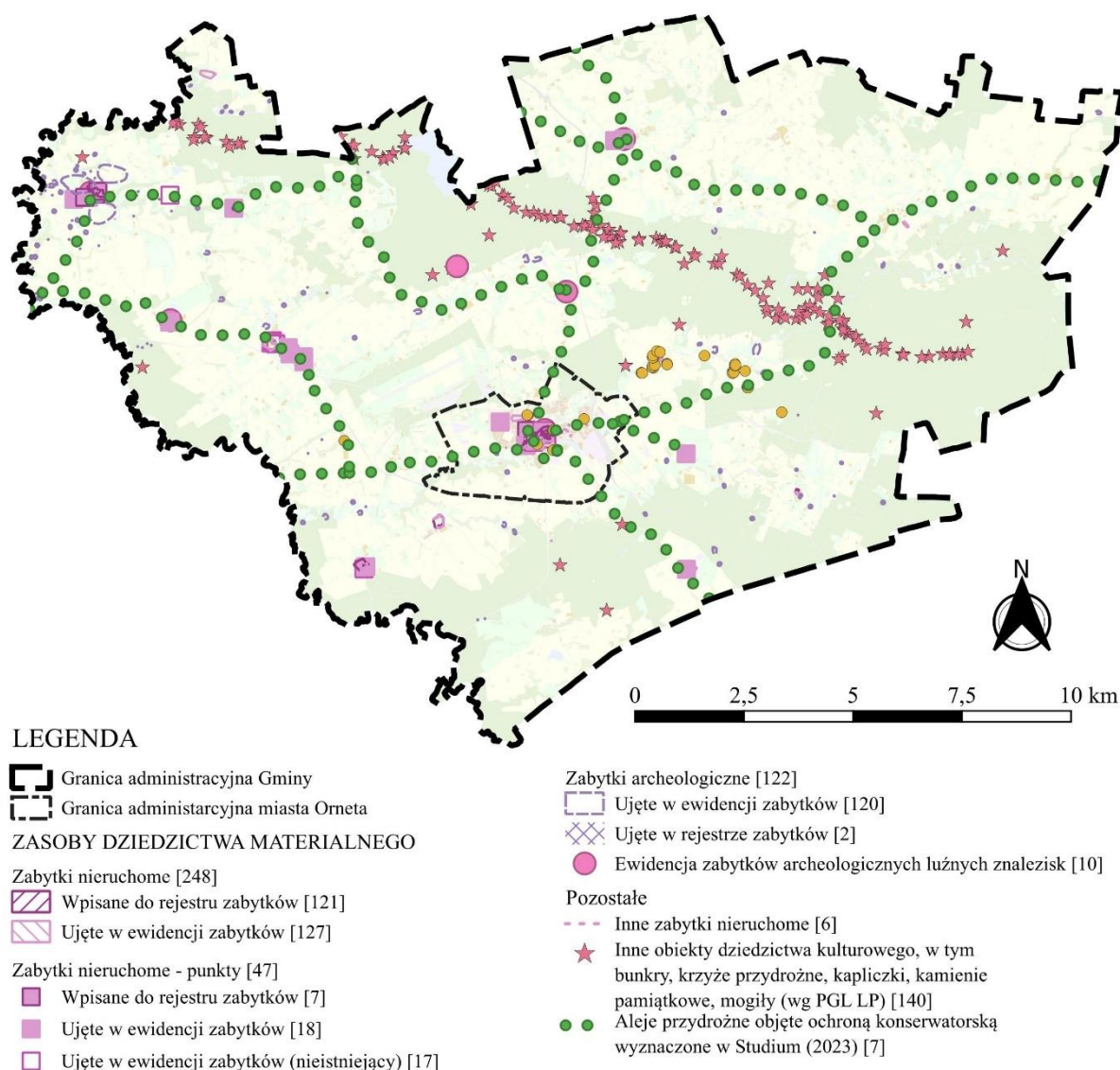
Tabela 5. Zabytki nieruchome i ruchome wpisane do rejestru zabytków na terenie gminy Orneta.

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Numer rejestru	Data wpisu
1.	Bażyny	Kościół Parafialny wraz z wyposażeniem i cmentarzem przykościelnym	A-638	12.10.1967
2.	Bażyny	Pałac wraz z otaczającym parkiem	A-639	12.10.1967
3.	Bogatyńskie	Kościół wraz z cmentarzem przykościelnym	A-623	12.10.1967
4.	Bogatyńskie	Pałac z parkiem	A-637	12.10.1967
5.	Chwałęcin	Kościół parafialny p.w. św. Krzyża wraz z wyposażeniem wnętrza, dziedzińcem, krużgankami oraz cmentarz	A-203	09.03.1957
6.	Henrykowo	Kościół p.w. św. Katarzyny wraz z wyposażeniem	A-124	28.09.1953
7.	Henrykowo	Plebania	A-631	16.10.1967
8.	Karkajmy	Pałac z oficyną i parkiem	A-3159	17.05.1991
9.	Krosno	Kościół wraz z wyposażeniem wnętrza, dziedzińcem, krużgankami Z, dom księży	A-107	27.06.1953
10.	Krosno	Budynek spichlerza	A-3686	26.04.1994
11.	Krosno	Zabudowania poklasztorne	A-899	28.04.1968
12.	Mingajny	Kościół p.w. św. Wawrzyńca wraz z cmentarzem	A-650	16.10.1967
13.	Opin	Kościół p.w. św. Krzyża z wyposażeniem wnętrza	A-208	11.03.1957
14.	Opin	Budynek dawnej szkoły	A-3184	27.08.1991
15.	Orneta	Układ urbanistyczny - zabudowanie rynku, ratusz i wypalone podcienie	A-109	27.06.1953
16.	Orneta	Układ urbanistyczny - miasto w obrębie murów obronnych wraz z zabudową z wieków późniejszych i kościołem	A-183	17.11.1956
17.	Orneta	Dawny sąd, ob. Zespół szkół zawodowych przy ul. 1-go Maja 20	A-4430	16.08.2006
18.	Orneta	Kamienica przy ul. 1-go Maja 1	A-652	16.10.1967
19.	Orneta	Budynek mieszkalny w granicach ogrodu + brama wjazdowa + ogrodzenie przy ul. 1-go Maja 26	A-3102	18.02.1991
20.	Orneta	Budynek mieszkalny – willa przy ul. 1-go Maja 43	A-3474	30.04.1993
21.	Orneta	Spichrz przy ul. Browarnej	A-659	18.10.1967
22.	Orneta	Kaplica jerozolimska z dekoracją plastyczną (krucyfiks) i	A-15	04.07.1949

		wyposażenie wnętrza przy ul. Elbląskiej		
23.	Orneta	34 DOMY - zespół urbanistyczny ul. Elbląskiej i Podgórnej (ul. Elbląska 17,21,25,27-31,33,35-37,39-43,45-47,50,52,54-56,58,60,62,66,70,71,74,76)	a-1621	17.02.1986
24.	Orneta	Zespół urbanistyczny ul. Elbląskiej i Podgórnej	a-1621	17.02.1986
25.	Orneta	Plebania przy ul. Kościelnej	A-187	17.11.1956
26.	Orneta	Kościół paraf. P.w. św. Jana chrzciciela wraz z wyposażeniem przy ul. Kościelnej 3	A-185	17.11.1956
27.	Orneta	Budynek mieszkalno- usługowy przy ul. Kościuszki 8	a-4525	18.05.2009
28.	Orneta	Kamieniczka przy ul. Kościuszki 18	A-183	17.11.1956
29.	Orneta	Klasztor Sióstr Katarzynek wraz z otoczeniem (ogród) przy ul. Olsztyńskiej 9	A-189	17.11.1956
30.	Orneta	Kamienica mieszkalno-usługowa przy ul. Pionierów 5	a-4523	18.05.2009
31.	Orneta	Kamienica mieszkalno-usługowa przy ul. Pionierów 10	a-4524	18.05.2009
32.	Orneta	Budynek mieszkalny przy ul. Plac Wolności 1	A-3986	05.05.1997
33.	Orneta	Dom mieszkalny przy ul. Plac Wolności 3	A-3985	14.04.1997
34.	Orneta	Budynek mieszkalny przy ul. Plac Wolności 5	A-3965	11.03.1997
35.	Orneta	Dom mieszkalny przy ul. Plac Wolności 17	A-3995	19.06.1997
36.	Orneta	Budynek mieszkalny - kamienica wraz z oficyną i dobudówką mieszkalną przy ul. Plac Wolności 21	A-3827	05.06.1995
37.	Orneta	Kamieniczka przy ul. Plac Wolności 21	A-3071	28.12.1990
38.	Orneta	Dom mieszkalny przy ul. Plac Wolności 25	A-3994	19.06.1997
39.	Orneta	Gotycki ratusz przy ul. Plac Wolności 26	A-1942	17.11.1956
40.	Orneta	Kamienica z oficyną przy ul. Plac Wolności 27	A-4323	07.03.2005
41.	Orneta	Kamienica z oficyną oraz bezpośrednim otoczeniem przy ul. Plac Wolności 29	a-4362	23.09.2005
42.	Orneta	7 DOMÓW - zespół urbanistyczny ul. Elbląskiej i Podgórnej (ul. Podgórna 12,42,44,46,48,50,52)	A-1621	17.02.1986
43.	Orneta	Budynek mieszkalny przy ul. Sienkiewicza 2	A-3720	01.09.1994
44.	Orneta	Budynek mieszkalny przy ul. Sienkiewicza 4	A-3721	03.09.1994
45.	Orneta	Fragmenty murów obronnych przy ul. Wały Jagiellońskie, Browarna, Klasztorna	A-184	17.11.1956
46.	Orneta	kościół poewangelicki - obecnie cerkiew wraz z cmentarzem przykościelnym przy ul. Wojska Polskiego 10	A-649	16.10.1967
47.	Orneta	Gotyckie piwnice dawnego zamku (później szkoła) przy ul. Zamkowa 26	A-190	17.11.1956
48.	Orneta	Budynek S.P. nr 1 wraz z otoczeniem w granicach dz. ewid nr 102 obr.3 z wyłączeniem gotyckich piwnic dawnego zamku przy ul. Zamkowa 26	a-4631	14.04.2016
49.	Orneta	Kamieniczka przy ul. Zamkowa 30	A-183	17.11.1956
50.	Osetnik	Zespół młyna	A-3268	29.01.1992
51.	Osetnik	Kościół - ruina wraz z cmentarzem przykościelnym	A-644	16.10.1967
52.	Osetnik	stanowisko wielokulturowe (cmentarzysko kultury wielbarskiej, osada wczesnośredniowieczna i cmentarzysko kultury zachodniobałtyjskiej z owr) na dz. nr 21, obr. Osetnik OBSZAR AZP 16-56/22, 43	C-177	21.05.1993
53.	Osetnik	osada wielokulturowa wczesnośredniowieczna i wczesnośredniowieczna oraz cmentarzysko szkieletowe wczesnośredniowieczne na dz. nr 192/3 obr. Osetnik OBSZAR AZP 16-56/15	C-176	10.05.1993

W powyższej tabeli nie wymieniano zabytków, które obecnie nie istnieją, a widnieją w rejestrze. Zabytki te pozostają także w gminnej ewidencji zabytków do czasu wykreślenia z rejestru zabytków. Szczegóły zawierają załączniki do GEZ.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w gminie Orneta jako akty prawa miejscowego stanowią podstawę planowania przestrzennego. Gmina pokryta jest planami w około 40%. Mają one wiążące nadrzędne znaczenie dla gospodarki nieruchomościami. W obowiązujących planach wyznaczono zasady zagospodarowania terenu wynikające z potrzeb ochrony środowiska kulturowego. Ustalenia te powinny sprzyjać ochronie otoczenia zabytków przed zbyt intensywną działalnością gospodarczą oraz umożliwić uniknięcie inwestycji, które mogłyby zubożyć krajobraz kulturowy. Są one adekwatne do wartości zasobu kulturowego gminy Orneta.



Rysunek 20. Zabytki i obiekty dziedzictwa kulturowego w gminie Orneta

Źródło: opracowanie własne, dane: NID, PGL LP

Ochrona zabytków jest jednym z obowiązków samorządu lokalnego – gminy Orneta (art. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). W tym celu ustalono zadania ochronne zawarte w Powiatowym Programie Opieki nad Zabytkami Powiatu Lidzbarskiego na lata 2021-2024, uwzględniając Gminną Ewidencję Zabytków gminy Orneta przyjętą Zarządzeniem nr RO.0050.162.2018 Burmistrza Ornety z dnia 21.11.2018 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków dla Gminy Orneta (GEZ). W ewidencji zabytków Gminy Orneta znajdują się łącznie 172 obiekty zabytkowe. 121 obiektów zabytkowych znajduje się w mieście Orneta, z

czego 92 wpisane są do rejestru zabytków a 20 ujęte w Wojewódzkiej ewidencji zabytków. 51 obiektów zlokalizowanych jest na terenie wiejskim, z czego 19 wpisanych jest do rejestru zabytków i 2 ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Istotnym obiektem objętym ochroną jest ściśle centrum miasta Orneta. Układ urbanistyczny z okresu XIV-XIX w. wpisany jest do rejestru zabytków w dwóch postaciach: jako układ urbanistyczny miasta w obrębie murów obronnych wraz z zabudową z wieków późniejszych i kościołem (A183 z 1956 r.) oraz jako układ zabudowań rynku, ratusza i wypalonych podcieni (A-109 z 1953 r.). Ponadto w rejestrze widnieje także zespół urbanistyczny ulicy Elbląskiej i Podgórnej z końca XIX w. usytuowany przy wjeździe do miasta z kierunku zachodniego drogą DW513 (A-1621 z 1986 r.).

Budynki mieszkalne i gospodarcze, to w większości murowane, tynkowane, dwukondygnacyjne obiekty, często podwyższone o ściankę kolankową. Obiekty datowane są zazwyczaj na przełomie XIX i XX w.

Na terenie Gminy występują licznie stanowiska archeologiczne ujęte w GEZ: 133 stanowiska, w tym 2 wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków archeologicznych (**Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania..**). Zabytki wpisane do rejestru o randze ponadregionalnej znajdują się w miejscowości Osetnik. Należą do nich: cmentarzysko z okresu wpływów rzymskich, osada z VI-VIII w., osada z wczesnego średniowiecza z okresu X-XIII w., ślad osadnictwa z późnego średniowiecza oraz ślad osadnictwa z okresu XVI-XVII w. (C-177 z 21.05.1993).

Spis obiektów ujętych w GEZ zawierają Załącznik nr 1, Załącznik nr 2 i Załącznik nr 3 do Zarządzenia nr RO.0050.162.2018 Burmistrza Ornety z dnia 21.11.2018 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków dla Gminy Orneta oraz Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Lidzbarskiego na lata 2021-2024 (Uchwała Nr OR.0710.32.2021 Rady Powiatu Lidzbarskiego z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Lidzbarskiego na lata 2021 – 2024”).

W gminie Orneta znajdują się zabytki ruchome, które związane są z wyposażeniem kościołów i kaplic. Obejmują wszystkie kategorie zabytków: malarstwo, rzeźbę oraz rzemiosło artystyczne z całym jego zróżnicowaniem (złotnictwo, sprzęty stolarskie, tkaniny, szkło, witrażownictwo, ludwisarstwo). Zabytki ruchome wpisane są do rejestru zabytków i dotyczą wyposażenia wnętrz: kościoła parafialnego pw. Św. Jana Chrzciciela z XIV-XX w. przy ul. Kościelnej 1 w Orniecie, kaplicy „Jerozolimskiej” wraz z dekoracją plastyczną (krucyfiksem) z 1829 r. zlokalizowanej przy ul. Elbląskiej w Orniecie, kościoła parafialnego z poł. XIV w. w Bażynach, kościoła odpustowego rzymskokatolickiego, parafialnego z 1720-1728 r. w Chwałęcinie, kościoła rzymskokatolickiego parafialny p.w. św. Katarzyny z okresu XIV/XV w. w Henrykowie, kościoła filialnego z 1715-1718 r. w Krośnie i kościoła rzymskokatolickiego pw. Świętego Krzyża z XIV w. w Opinie.

Na terenie Gminy występują aleje przydrożne z początku XX w. ujęte w GEZ, które podlegają ochronie:

- teren gminy Orneta droga Nr 507N Braniewo-Pieniężno-Orneta-Dobre Miasto: aleja przydrożna, w tym odcinek o wybitnych walorach Orneta – Lubomino (w granicach gminy Orneta);
- droga Nr 513N Pasłęk-Orneta-Mingajny-Babiak-Ignalin-Lidzbark Warmiński-Kiwity-Wozławki: aleja przydrożna, w tym odcinek o wybitnych walorach Krykajny-Orneta oraz Mingajny-Babiak (w granicach gminy Orneta);

- droga Nr 1356N Orneta-Opin-Wolnica-Lidzbark Warmiński: aleja przydrożna – odcinek od skrzyżowania z drogą nr 513 do założenia dworsko-parkowego w Białym Dworze;
- droga Nr 1350N Spędy – Osetnik-Chwałęcin-Augustyny: aleja przydrożna;
- droga Nr 1397N granica państwa-Piotrowiec-Pakosze-Henrykowo-Kumajmy-Mingajny: aleja przydrożna (w granicach gminy Orneta);
- droga Nr 1399N – od drogi Nr 1342N-Bornity-Nowy Dwór: aleja przydrożna (w granicach gminy Orneta)

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Orneta na lata 2018-2023 z perspektywą na lata 2024-2027 wymieniono aleje przydrożne jako element krajobrazu kulturowego.

Zgodnie z Uchwałą Nr XIII/94/11 Rady Miejskiej w Ornece w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Orneta oraz Uchwałą XXXIX/210/05 Rady Miejskiej w Ornece z dnia 1 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla Starego Miasta w Ornece, na terenie Ornety wyznaczono kilka stref ochrony konserwatorskiej (Tabela 6).

Tabela 6. Rodzaje stref ochrony konserwatorskiej.

Rodzaj strefy ochrony konserwatorskiej	Zasady ochrony konserwatorskiej
Strefa „A” - ul. Plac Wolości: cała zabudowa, - ul. Sienkiewicza: cała zabudowa, - ul. Pionierów: cała zabudowa, - ul. Kościuszki: cała zabudowa, - ul. Zaułek Klasztorny: cała zabudowa, - ul. Św. Jana: cała zabudowa, - ul. Kościelna: cała zabudowa, - ul. Zamkowa: cała zabudowa, - ul. Browarna: cała zabudowa, - ul. Bażyńskiego: cała zabudowa, - ul. Mostowa: budynki nr 1 i 3 - ul. Olsztyńska: część, - ul. Zaułek św. Andrzeja: cała zabudowa - ul. 1 Maja: część.	Ochrona historycznej struktury przestrzennej i substancji architektonicznej z priorytetem dla wymagań konserwatorskich. Obowiązujące formy ochrony: - historycznego układu ulic i placów, - historycznych podziałów parcelacyjnych bloków zabudowy, - historycznego sposobu zabudowy działek.
Strefa „B” - ul. Olsztyńska: budynek na dz. nr 205, - ul. Mostowa: część niezabudowana, - ul. Dolna: cała zabudowa - ul. 1 Maja: budynki nr 2,6,7, - ul. Młynarska: cała zabudowa, - ul. Morąska: budynek nr 1.	Ochrona zasadniczych elementów rozplanowania istniejącej substancji architektonicznej o wartościach kulturowych. Obowiązujące formy ochrony: - historycznego układu ulic i placów, - historycznych podziałów parcelacyjnych bloków zabudowy, - historycznej zabudowy.
Strefa „W” – granice pokrywają się z granicami strefy „A”	Ścisła ochrona archeologiczna.
Strefa „OW” Ulice w strefie „A” i „B”	Obejmuje obszar znajdujący się pod szczególną obserwacją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków ze względu na udokumentowaną lub domniemaną obecność stanowisk archeologicznych.
Strefa „E”	Ochrona ekspozycji
Strefa „K”	Ochrona krajobrazu

Źródło: LPR Gminy Orneta na lata 2016-2021

Dodatkowo ustalono ochroną historyczną cmentarza znajdującego się przy ul. Braniewskiej oraz parku przy ul. Mickiewicza. W związku z powyższym istnieją znaczne ograniczenia w sposobie zagospodarowania i zabudowy tych terenów.

6.3. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem, w tym na obszarach prawnie chronionych i obszarach o znaczeniu przyrodniczo-kulturowym

Do obszarów objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem zalicza się obszary chronione przepisami oraz obszary o znaczeniu przyrodniczo-kulturowym.

Do obszarów chronionych zalicza się: formy ochrony wymienione w art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, gatunki dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów wymienionych w rozporządzeniach, o których mowa w art. 48, art. 49 i art. 50 ustawy o ochronie przyrody, obszary chronione wymienione w art. 16. pkt 32 ustawy Prawo wodne, złoża wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 19a i art. 95 ust.1 ustawy Prawo geologiczne i górnicze, grunty rolne i leśne wymienione w art. 7 ust.2 i art. 11 ust.1 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, lasy ochronne, o których mowa w art. 15 ustawy o lasach oraz obiekty i obszary wymienione w art. 6 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Do obszarów o znaczeniu przyrodniczo-kulturowym zalicza się obszary wrażliwe na oddziaływanie, które mają znaczenie dla zachowania struktury i ciągłości przyrodniczej, krajobrazowej i kulturowej. Należą do nich: gatunki i siedliska wymienione w art. 5 pkt 1a, 1b i 17a ustawy o ochronie przyrody, obszary wymienione w art. 16 pkt 33 i 34 ustawy Prawo wodne, złoża wymienione w art. 6 ust.1. pkt 19 ustawy Prawo geologiczne i górnicze, grunty wymienione w art. 2 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz krajobrazy wymienione i opisane w audycie krajobrazowym, w tym szczególnie krajobrazy priorytetowe. Wrażliwość terenu zależy od formy presji oraz uwarunkowań ekofizjograficznych.

USTAWA O OCHRONIE PRZYRODY

W gminie Orneta występują formy ochrony wymienione w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody: Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Dolina Pasłęki (PLB280002), Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Rzeka Pasłęka (PLH280006), Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Pasłęki, Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Orneckiej, rezerwat przyrody "Ostoja bobrów na rzece Pasłęce", 32 pomniki przyrody.

Większość powyższych form ochrony składa się w całości lub w części na korytarz ekologiczny Północny (2015 r.) w zasięgu odcinków (2005 r.): Dolina Pasłęki (KPn-9), Dolina Pasłęki – Puszcza Piska (KPn-9A) oraz Warmia – Dolina Pasłęki Środkowy (KPn-7B2) oraz korytarz ekologiczny o randze krajowej (ECONET, 1995 r.).

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody (Dz. U. 2021 poz. 1098) na terenie opracowania, tak jak w całej Polsce, obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów, bez względu na zasięg obszarów chronionych. W Gminie nie występują parki narodowe, parki krajobrazowe, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

W gminie występują gatunki **priorytetowe** i będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty wymienione w art. 5 pkt 1a i 1b oraz siedliska wymienione w art. 5 pkt 17a i 17b ustawy o ochronie przyrody. Do gatunków priorytetowych należą: **piskorz i wilk**. Do priorytetowych siedlisk

należą: 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe, 91D0 Bory i lasy bagienne i 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe.

Stan środowiska w obrębie ww. gatunków jest powiązany z siedliskami, w których się znajdują. Stan siedlisk w granicach form ochrony jest umiarkowany / dobry, miejscami niewłaściwy. Na stan siedlisk w Gminie wpływają: pogarszająca się jakość wód, zarastanie muraw przez drzewa, krzewy i ekspansywne byliny, w tym także gatunki inwazyjne, silne przekształcenie naturalnej roślinności nadrzecznej przy części monitorowanych cieków, niewłaściwy skład gatunkowy runa oraz niewystarczające zasoby martwego drewna. **Zasięg i powierzchnia monitorowanych siedlisk utrzymują się na stałym właściwym/średnim poziomie, natomiast struktura i funkcje siedlisk są na ogół w złym stanie.**

Bór bagieny (91D0) wykazuje cechy niedoboru wody. Siedlisko typu 91D0 zajmuje ułamek procenta powierzchni tego siedliska przyrodniczego występującego w całej Polsce. Jest to zbiorowisko dobrze zachowane i stabilne. Nie stwierdzono zagrożeń w stosunku do tego siedliska, poza obniżeniem poziomu wód. Stopień reprezentatywności i stan zachowania siedliska został określony jako bardzo dobry. Na taką ocenę ma wpływ odpowiedni udział poszczególnych gatunków charakterystycznych dla tego typu siedliska. Stopień zachowania struktury określono jako dobrze zachowany, a stopień zachowania funkcji posiada dobre perspektywy.

Siedlisko 91E0 zajmuje ułamek procenta powierzchni tego siedliska przyrodniczego występującego w całej Polsce. Stopień reprezentatywności tego siedliska oraz stan zachowania fitocenozy na obszarze siedliska 91E0 zostały określone jako bardzo dobre. Na taką ocenę ma wpływ udział gatunków charakterystycznych dla tego typu siedliska. Stopień zachowania struktury określono jako bardzo dobrze lub dobrze zachowana, a stopień zachowania funkcji posiada dobre lub średnie perspektywy. Na taką ocenę ma wpływ naturalne pochodzenie tych fitocenozy, niewielki udział gatunków obcych i inwazyjnych oraz niewielkie przekształcenie przez człowieka.

Dzięki występowaniu zróżnicowanych warunków fizjograficznych terenu zróżnicowane są również biotopy, które umożliwiają występowanie wielu gatunków fauny. Jest ona w tych stronach bogata i spotkać można wśród jej przedstawicieli gatunki już rzadkie, a nawet zagrożone wyginięciem. Największą atrakcją regionu są ptaki związane z lasami oraz wodami. Śródleśne zabagnione łąki, torfowiska, bagna, nadjeziorne moczary to ulubione biotopy żurawia. Warmia i Mazury są jedną z największych ostoi tego gatunku w Polsce i Europie Środkowej. Bez względu na sposób utworzenia danego ekosystemu – naturalny czy sztuczny fauna w Gminie reprezentowana jest przez liczne gatunki owadów, ryb, płazów, gadów, ptaków i saków. Skład gatunkowy określają szczegółowo opracowania na potrzeby PMS nadzorowanego przez GIOŚ oraz inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju i gatunków występujących w ich obrębie (Bank Danych o Zasobach Przyrodniczych – BDoZP²³, Nadl. Orneta²⁴).

W ujęciu całościowym Gminy różnorodność gatunkowa flory i fauny wskazuje na dobry stan siedlisk przyrodniczych. Sprzyjającymi warunkami dla utrzymania stanu lub jego poprawy jest stopień zurbanizowania Gminy. Lasy Państwowe stworzyły mapę z obszarami wiodącymi funkcję

²³ <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> , zakładka BDoZP.

²⁴ Program ochrony przyrody sporządzony na okres od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2028 roku na podstawie stanu lasu na dzień 1 stycznia 2019 roku, Plan Urządzenia Lasu, Nadl. Orneta, Obręb: Orneta, Pieniężno, str. 50-79.

ochrony przyrody, która ma służyć wzmocnieniu ochrony leśnych zasobów przyrodniczych (stan na 27.11.2024 r.). Wyznaczono dwie główne grupy: lasy i inne grunty bez działań gospodarki leśnej oraz lasy i inne grunty do zmodyfikowania działań. Ochrona lasów i ekosystemów wodnych przekłada się na próbę utrzymania właściwego stanu siedlisk zwierząt.

Gatunki powiązane z siedliskami wodnymi są w stanie średnim, co jest wynikiem stanu JCWP, w których występują. Presja rekreacyjna na jeziora i rzeki wpływa na stan zachowania gatunków i ich siedlisk.

W obrębie niektórych siedlisk istotny wpływ mają rośliny ekspansywne obcego i rodzimego pochodzenia, w tym: dąb czerwony, niecierpek drobnokwiatowy, barszcz Sosnowskiego, barszcz Mantegazziego oraz barszcz perski.

W PZO dla Obszaru Natury 2000 Dolina Pasłęki PLB280002 oraz Rzeka Pasłęka PLH280006 wymienia się istniejące zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony, wśród których występują:

- A. Intensyfikacja rolnictwa: Zagrożenie wynika z ogólnej tendencji do scalania gruntów rolniczych i jednokierunkowej specjalizacji gospodarstw. Na terenie obszaru stwierdzono obecność 10 obszarów zdominowanych przez monokultury upraw, głównie zbóż i rzepaku. Uproszczenie krajobrazu i ujednolicenie terminów wykonywania zabiegów agrotechnicznych powoduje drastyczne zubożenie bazy pokarmowej ptaków szponiastych. Zagrożenie obejmuje stosunkowo niewielkie powierzchnie, ale prowadzi do trwałych zmian siedliskowych – znaczenie dla utrzymania właściwego stanu ochrony wysokie.
- B. Usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej: Zagrożenie obejmuje likwidację stref buforowych, okrajowych nieużytków na obrzeżach kompleksów leśnych, kęp zadrzewień i zakrzaczeń. Proces ten wiąże się ściśle z intensyfikacją produkcji i przybiera na sile na obszarach zdominowanych przez monokultury upraw. Uproszczenie krajobrazu powoduje drastyczne zubożenie bazy pokarmowej ptaków szponiastych oraz zanik siedlisk wykorzystywanych przez dzięcioła zielonosiwego. Skutkuje trwałymi zmianami, więc jest zjawiskiem groźnym. Znaczenie dla utrzymania właściwego stanu ochrony wysokie.
- C. Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie: Zagrożenie dotyczy otwartego krajobrazu rolniczego, w szczególności terenów zdominowanych przez intensywne uprawy roślinne. Melioracja szczegółowa terenów bagiennych, drenaż gruntów, likwidacja oczek wodnych i okresowych rozlewisk wykonywane są w większości przypadków samowolnie, bez uzgodnienia z właściwymi organami (mimo, że obowiązek taki nakłada ustawa o ochronie przyrody). Wilgotne nieużytki i drobne zbiorniki wodne stanowią najbogatsze pod względem ornitologicznym siedliska w otwartym krajobrazie. Są ważną bazą pokarmową dla większości kluczowych dla ostoi gatunków ptaków szponiastych. Znaczenie dla utrzymania właściwego stanu ochrony krytyczne.
- D. Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem: Melioracje szczegółowa gruntów przylegających do rzeki Pasłęki wykonywane są z reguły wiosną oraz po zbiorze plonów, co powoduje wzmożoną erozję i spływy zanieczyszczeń (nawozy i środki ochrony roślin) do rzeki z pozbawionych okrywy roślinnej gruntów. Znaczenie dla utrzymania właściwego stanu ochrony niskie.
- E. Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych
- F. Zalesianie terenów otwartych

- G. Zaniechanie koszenia: Zagrożenie dotyczy głównie wilgotnych użytków zielonych położonych na dnie doliny rzecznej, w tym obszarów okresowo zalewanych. Tereny te dawniej były z reguły wypasane lub koszone. Zaniechanie użytkowania powoduje stopniowe zarastanie cennych siedlisk głównie krzaczastą wierzbą. Znaczenie dla utrzymania właściwego stanu ochrony średnie.
- H. Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze, niemotorowe sporty wodne: Brzegi rzeki penetrowane są głównie przez wędkarzy (w większości kłusowników nie posiadających zezwolenia na połów ryb). Spływy kajakowe stanowią zagrożenie głównie w górnym i środkowym biegu rzeki. Znaczenie dla utrzymania właściwego stanu ochrony średnie
- I. Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych
- J. Pomosty powodujące fragmentację szuwarów wysokich
- K. Wędkarstwo
- L. Kłusownictwo
- M. Obce gatunki inwazyjne: grzybień ogrodowy *Nymphaea x hybryda*, nawłóć kanadyjska *Solidago canadensis*, niecierpek gruczołowaty *Impatiens glandulifera*
- N. Eutrofizacja (naturalna)
- O. Zmiany w składzie gatunkowym drzewostanów – Zamieranie jesionu
- P. Budowle piętrzące, tamy, wały, sztuczne plaże,
- Q. Śmierć lub uraz w wyniku kolizji dla bobra i wydry.

USTAWA PRAWO WODNE

Gmina znajduje się w zasięgu JCWPd nr 19, która przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Stan JCWPd oceniany jest jako dobry (2019 r.). Nie występuje ryzyko niespełnienia celów środowiskowych (dobry stan wód) w rozumieniu art. 56, art. 57, art. 59, art. 61 Prawa wodnego. Analiza znaczących oddziaływań na JCWPd wykazała brak zidentyfikowanej presji powodującej zagrożenie dla stanu wód, nie występuje czynnik sprawczy.

W JCWP w gminie Orneta występują obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, w tym: SOOS Rzeki Pasłęka (PLH280006) i rezerwat przyrody "Ostoja bobrów na rzece Pasłęce". Zarówno obszar Natura 2000 jak i rezerwat przyrody są w stanie dobrym pod względem oceny ogólnej siedlisk przyrodniczych i występujących gatunków chronionych, na co wpływa dobry stan wód. Żadna z JCWP RW w gminie nie jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz nie jest przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.

W gminie Orneta występuje jeden obszar przeznaczony do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, o którym mowa w art. 85 ustawy. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie określenia gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym oraz obszarów przeznaczonych do ochrony tych gatunków (Dz. U. z 2021 r. poz. 896) rzeka Pasłęka na całej długości przeznaczona jest do ochrony węgorza europejskiego. Ochronie podlegają także jeziora w biegu rzeki.

W gminie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest

średnie i wynosi 1% oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%. Zlokalizowane są wzdłuż rzek: Pasłęka, Wałsza, Drwęca Warmińska, Młyńska Struga na odcinku od rz. Pasłęki do Osetnika, na dopływach wymienionych rzek oraz na rzece Ramii w Międzyrzeczu. Stan tych terenów jest powiązany ze stanem JCWP, który oceniany jest jako zły. Stan ogólny wszystkich jcwp (rzecznych i jeziornych) w gminie Orneta oceniany jako zły. W większości jcwp przekroczone są zawartości substancji chemicznych tj. rtęć i jej związki, difenyletery bromowane, benzo(a)piren. Stan ekologiczny oraz elementy biologiczne JCWP są w stanie umiarkowanym i dobrym, natomiast elementy fizykochemiczne i stan chemiczny poniżej dobrego, co zdecydowało o ocenie stanu ogólnego. Wyjątek stanowi JCWP Drwęca Warmińska z Migdajnym, gdzie stan chemiczny jest dobry, a o złym stanie ogólnym zdecydowała klasa elementów fizykochemicznych.

W Gminie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym stanowiące działki ewidencyjne w miejscowości Krosno w obrębie geodezyjnym Krosno na działce o numerze ewidencyjnym 17/7 oraz 11/4 (ewentualnie 11/5). Obszary są wolne od zabudowy, pozostawione w stanie naturalnym, pokryte roślinnością trawiastą, krzewami i drzewami.

W gminie Orneta nie występuje pas techniczny.

USTAWA PRAWO GEOLOGICZNE I GÓRNICZE

W gminie Orneta występują cztery udokumentowane złoża kopalin wymienione w art. 95 ust. 1 ustawy: Bogatyńskie, Orneta, Mingajny, Kaszuny. W granicach złóż nie występują zanieczyszczenia, zniekształcenia pokrywy glebowej, ukształtowania terenu czy inne szkody wpływające na stan środowiska. Niekoncesjonowane wydobywania kopalin (5 punktów) występują poza granicami ww. złóż. Według danych z MIDAS (PSG) w Gminie nie występują obszary i tereny górnicze (stan na dzień 13.11.2025 r.). W gminie nie występują złoża strategiczne objęte ochroną prawną.

Gmina znajduje się poza zasięgiem GZWP. W gminie nie występują kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji wymienione w art. 95 ust. 1 pkt. 3 i 4 ustawy.

USTAWA O OCHRONIE GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH

Strukturę użytkową gminy stanowią głównie grunty rolne – 54% oraz grunty leśne ok. 37,3% (wg GUS 2024 r.). Około 97% gruntów leśnych stanowią lasy publiczne (państwowe i gminne). Grunty klasy III stanowią 16,2% powierzchni gminy. W granicach planu występują także gleby organiczne objęte ochroną na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, zlokalizowane w obrębie cieków i zbiorników wodnych, nieużytków i/lub mokradeł. Niektóre z gleb organicznych stanowią prognostyczne złoża torfu dla celów rolniczych. Gleby klas I - II nie występują.

Grunty rolne są w dobrym stanie, a gleby dość żyzne i urodzajne. Lokalnie poziom wody może się wahać, co okresowo pogarsza napowietrzanie gleb lub powoduje niedobory wilgoci. Wysokość plonów zależy od agrotechniki i przebiegu pogody. W gminie występują dwa obszary historycznych zanieczyszczeń ziemi, na których wykonana została remediacja – przywrócenie gruntom funkcji użytkowej – rolnej. Na gruntach rolnych występują czarne ziemie zdegradowane, których wartość użytkowa zmalała w szczególności w wyniku pogorszenia się warunków

przyrodniczych albo wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej.

Z PMŚ wynika, że lasy w gminie Orneta są w stanie zadowalającym, bez znaczących działań antropogenicznych, nie związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej. Zwiększone użytkownictwo lasów zauważalne jest przy plaży nad jez. Tauty, co jest wynikiem intensywnego użytkowania rekreacyjno-turystycznego przestrzeni.

Grunty rolne i leśne wymienione w art. 2., art. 7 ust.2 i art. 11 ust.1 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych są wrażliwe na oddziaływanie pośrednie i bezpośrednie. Ich stan zależy od stanu gleby, ziemi, wody i powietrza. W gminie występują przekroczenia wartości dopuszczalnych dla substancji priorytetowych w obrębie jez. Tauty oraz rzek: Pasłęka, Młyńska Struga, Walsza, Drwęca Warmińska, co tworzy obieg zamknięty z terenami upraw rolnych - > zanieczyszczenie z pól uprawnych trafia do wód powierzchniowych aż do wód podziemnych, stamtąd do roślin uprawianych na polach (w dużym skrócie).

USTAWA O LASACH

W gminie występują licznie lasy ochronne, o których mowa w art. 15 ustawy. Lasy Państwowe prowadzą ewidencję lasów ochronnych, zgodnie z którą w gminie występują lasy wodochronne, glebochronne, obronne i cenne fragmenty rodzimej przyrody (Rysunek 14). Lasy Państwowe stworzyły mapę z obszarami wiodącymi funkcję ochrony przyrody, która ma służyć wzmocnieniu ochrony leśnych zasobów przyrodniczych (stan na 27.11.2024 r.). Wyznaczono dwie główne grupy: lasy i inne grunty bez działań gospodarki leśnej oraz lasy i inne grunty do zmodyfikowania działań. Lasy w gminie Orneta podlegają ochronie także na mocy ustanowionych dokumentów: Plan Urządzenia Lasu oraz Plan Zadań Ochronnych obszarów Natura 2000 (Rzeka Pasłęka i Dolina Pasłęki). W zadaniach i działaniach wymienionych w wymienionych opracowaniach siedliska leśne chronione są ze względu na rośliny oraz zwierzęta, w tym ptaki objęte ochroną ścisłą. Obszary te skupiają się wzdłuż rzeki Pasłęki (Rysunek 14).

Lasy w gminie są w stanie ogólnym zadowalającym. W nadleśnictwie Orneta stan siedlisk wskazuje na duży udział lasów zniekształconych (~43%). W stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego występuje ok. 57% siedlisk. Szkody stwierdzone w drzewostanach nadleśnictwa występujące w 1 stopniu uszkodzeń (uszkodzenia w przedziale 10-20%) należą do nieistotnych (nietrwałych). Szkody istotne (2 i 3 stopień uszkodzeń) występują na 7,85 % powierzchni. Wśród uszkodzeń istotnych najpoważniejszą pozycję stanowią uszkodzenia powodowane przez zwierzynę i grzyby. Przeciętny wiek drzewostanów nadleśnictwa wynosi 52 lata, natomiast połowa orientacyjnego średniego wieku rębności drzewostanów wynosi 50 lat.

USTAWA O OCHRONIE ZABYTKÓW I OPIECE NAD ZABYTKAMI

W gminie występują licznie obiekty i obszary wymienione w art. 6 ustawy wpisane do rejestru zabytków (WRZ), ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków (WEZ, GEZ). Wśród najcenniejszych jest 55 zabytków nieruchomych i ruchomych wpisanych do WRZ, z czego 2 stanowią stanowiska archeologiczne. Stan zabytków jest zróżnicowany od dobrego po zły, a podczas analizy WRZ, WEZ i GEZ napotkano wiele obiektów, których istnienia nie potwierdzono. Niektóre zabytki są w złym stanie technicznym, a stanowiska archeologiczne są naruszane poprzez działania planistyczne (mpzp) oraz przez gospodarkę leśną i rolną. W Gminie uchwalane są akty w sprawie udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków, jednak

każde działanie wiąże się z kosztami zbyt dużymi dla właścicieli nieruchomości. Powodem złego stanu są:

- brak ingerencji właścicieli w sprawie uzyskania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków,
- brak realnych systematycznych zachęt dla prywatnych inwestycji w zabytki,
- działania inwestycyjne prowadzone m.in. przez prywatnych właścicieli obiektów, w których interes indywidualny inwestora jest przedkładany nad dobro społeczne, tj. dobro zabytku,
- samowola budowlana – wprowadzanie elementów obcych, nowej zabudowy, np. nieprzemyślanej, niezgodnej z historyczną kolorystyką,
- niedostosowanie sposobu użytkowania niektórych obiektów zabytkowych do ich charakteru,
- odpływ wysoko wykwalifikowanej kadry z terenu gminy, migracja zarobkowa młodszych pokoleń i związane z tym zatracanie więzi z regionem,
- postępująca antropopresja i zajmowanie terenów wolnych przez zabudowę mieszkalną.

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

W audycie krajobrazowym nie wyznaczono w gminie Orneta krajobrazów priorytetowych. Obszar gminy podzielono na 29 jednostek krajobrazowych, z czego 17 znajduje w zasięgu OChK Równiny Orneckiej i Doliny Pasłęki (w całości lub fragmentarycznie). W audycie oceniono wartość i stan jednostek, w tym formy ochrony przyrody w nich występujące. Zgodnie z audytem krajobrazy w granicach OChK są w różnym stanie zachowania: od bardzo dobrego po zły. W najlepszym stanie zachowania są krajobrazy leśne: 28-313.56-09, 28-313.56-11 oraz wiejskie 28-313.56-25, 28-313.56-35, a w złym lub niewystarczającym stanie są krajobrazy wiejskie: 28-313.56-06, 28-313.56-48 i leśny 28-841.57-21. Pozostałe krajobrazy w granicach OChK wykazywały przeciętny stan zachowania. W niektórych krajobrazach wyróżniał się bardzo dobry stan zachowania tradycji, jednak pozostałe cechy – typologiczne czy unikatowe były w stanie przeciętnym lub złym.

6.4. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy, w tym uchwalanie gminnych aktów planowania przestrzennego, jakim jest w szczególności plan ogólny, należy do zadań własnych gminy. W świetle powyższego, posiadanie przez gminę planu ogólnego jest warunkiem spełnienia powierzonych gminie obowiązków w zakresie władztwa planistycznego (art. 3 ust. 1 upzp).

Ustalenia planu uwzględnia się przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, są one również podstawą prawną do wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (art. 13a ust. 5 upzp). Powyższe dokumenty stanowią podstawę formalną i merytoryczną do wydawania decyzji o pozwoleniu na budowę, które są początkiem realizacji inwestycji na terenie gminy. W myśl obowiązujących przepisów od połowy 2026 r. decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu będą mogły być wydawane jedynie w obszarze uzupełnienia zabudowy, który to gmina ma prawo, ale nie obowiązek wyznaczyć w planie ogólnym.

Posiadanie przez gminę planu ogólnego jest koniecznością również dlatego, że Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (w przypadku gminy Orneta

przyjęte Uchwałą Nr BRM.0007.20.2023 Rady Miejskiej w Ornece z dnia 31 maja 2023 r.) zachowa moc do dnia wejście w życie planu ogólnego, jednak nie dłużej niż do terminu określonego w ustawie z dnia 30 kwietnia 2026 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2026 r. poz. 781). Plan ogólny w pewnym zakresie (przeznaczenia terenów, sposobu ich zagospodarowania i warunków zabudowy) zastąpi dotychczas obowiązujące Studium.

Dokument planu został opracowany z uwzględnieniem między innymi: lokalnych uwarunkowań przestrzennych, ustaleń wynikających z planu zagospodarowania przestrzennego województwa, z ustaleń obowiązujących planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego, istnienia obszarów chronionych oraz rozmieszczenia istniejących i planowanych elementów infrastruktury technicznej i transportowej.

Mając na uwadze powyższe, skutkiem nieuchwalenia POG do terminu wyznaczonego przez Ministra Rozwoju i Technologii będzie brak możliwości podjęcia nowych procedur planistycznych oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Doprowadzenie do takiej sytuacji powoduje pozostawienie dotychczasowego stanu planistycznego - 40% powierzchni gminy Ornetą pokryte jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (mpzp).

Brak realizacji planu może wpłynąć niekorzystnie na możliwości kształtowania przestrzeni gminy zgodnie z uchwalonymi strategiami rozwoju na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Projekt planu jest nową formą uporządkowania przestrzeni w ujęciu ogólnym, obszarowym podsumowując uchwalone do tej pory akty prawa miejscowego. POG wprowadza zasady w prowadzeniu polityki przestrzennej w gminie, które będą podlegały konieczności przestrzegania wszystkich aktualnie obowiązujących ustaw i rozporządzeń, stąd będą spełniały wymagania jakie stawia się ochronie środowiska.

6.5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

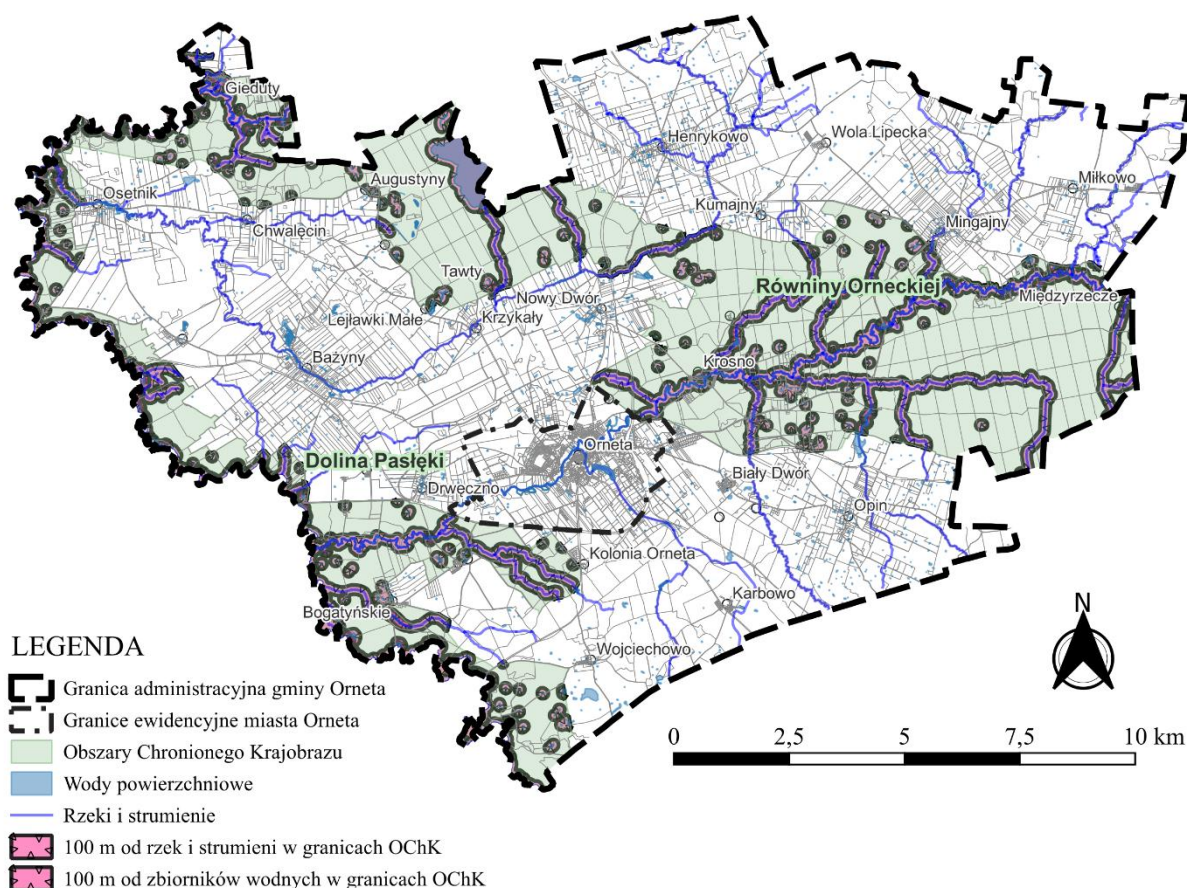
Prognoza w części diagnostycznej (rozdz. 6.1-6.3) wskazuje na najważniejsze zagrożenia oraz problemy środowiska w gminie Ornetą. Na podstawie analizy danych oraz informacji o stanie środowiska wytypowano najważniejsze problemy środowiskowe zidentyfikowane w poszczególnych komponentach środowiska. Projekt POG może odpowiadać tylko za pewne spektrum tych problemów, z uwagi na jego ściśle określony zakres ustaleń.

Ustalenia projektu POG powinny umożliwiać zapewnienie zrównoważonego rozwoju przestrzennego gminy, z uwzględnieniem możliwości ekonomicznych oraz potrzeb mieszkańców i wymogów ochrony środowiska. W POG należy zabezpieczyć walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe gminy oraz uwzględnić możliwość powołania nowych form ochrony, w tym ochrony przyrody, wód powierzchniowych czy zasobów naturalnych.

Powszechnym problemem występującym w gminie jest rozwój rozproszonej zabudowy, często kosztem ekonomii (rozwój sieci uzbrojenia terenu i dróg) czy terenów atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo. POG wprowadza jednoznaczny podział na tereny, w których celem jest zabezpieczenie walorów i zasobów środowiska poprzez utrzymanie lasów, podmokłości, mokradeł, zadrzewień, cmentarzy, użytków rolnych klas III i gleb organicznych, zbiorników i cieków wodnych. Plan ma zapobiegać fragmentacji płatów ekologicznych, w tym wycince lasów

czy budowie samotniczych jednostek mieszkaniowych wśród rozległych mozaikowatych pól uprawnych. Wyznaczenie w POG terenów otwartych SO, terenów produkcji rolniczej SR skierowanej pod uprawy czy terenów zieleni naturalnej SN pozwoli utrzymać ciągłość korytarzy ekologicznych.

Kolejnym problemem jest zanieczyszczenie wód powierzchniowych w gminie. Wszystkie JCWP są w złym stanie ogólnym, przy czym głównym czynnikiem decydującym jest ich stan chemiczny / klasa elementów fizykochemicznych. Ustalenia POG powinny uwzględniać strefy ochronne wolne od zabudowy dla zbiorników i cieków wodnych, szczególnie na obszarach Natura 2000 i OChK. Dotyczy to jez. Tauty, rzek: Pasłęki, Drwęcy Warmińskiej, Wałszy i ich dopływów, a także zbiorników wodnych, o których mowa w uchwale OCHK Doliny Pasłęki i rozporządzeniu OCHK Równiny Orneckiej. Na potrzeby POG wyznaczone zostały strefy z zakazem zabudowy w odległości 100 metrów od rzek, cieków, jezior i zbiorników wodnych. Ich przebieg wyznaczono na podstawie danych z BDOT 500 oraz danych ewidencyjnych uzyskanych z Urzędu Miasta Orneta. W poniższym rysunku nie zostały uwzględnione wszystkie odstępstwa od zakazu zabudowy, a dane mają charakter poglądowy i służą do weryfikacji ustaleń POG. Szczegółowa kwalifikacja elementu do strefy 100m odbywa się na etapie mpzp i dwz oraz procedur środowiskowych.



Rysunek 21. Strefy 100 metrów od rzek, cieków, jezior i zbiorników wodnych w gminie Orneta wyznaczone na podstawie obowiązujących aktów prawnych

Źródło: opracowanie własne

Problemem w gminie jest przebieg dróg wojewódzkich przez centra wsi i miasta. W POG starano się ograniczyć ryzyko zagrożeń wynikających z emisji zanieczyszczeń powietrza i hałasu,

adekwatnie do zakresu ustaleń. Ograniczenia zagrożeń w POG dotyczyły także obszarów, na których występują naturalne ograniczenia w zagospodarowaniu tj. powódź, ruchy masowe czy osuwiska.

W gminie Orneta występują obszary chronione prawnie, które odgrywają ważną rolę w skali kraju. Mowa tutaj o rzece Pasłęce i ochronie gatunku węgorze europejskiego o znaczeniu gospodarczym. Rzeką Pasłęką i jej dopływy znajdują się w OChK Doliny Pasłęki, w Obszarze Natura 2000 SOOS Rzeką Pasłęką i OSOP Dolina Pasłęki. Dodatkowo wzdłuż rzeki ustanowiony jest rezerwat przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”. Ze względu na wysokie walory krajobrazowo-przyrodnicze rzeka jest obciążona dużym zainteresowaniem turystyczno-inwestycyjnym. Rolą POG jest zapobieżenie fragmentacji cennych siedlisk i uporządkowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. 40% pokrycie gminy planami miejscowymi świadczy o dużej swobodzie w zabudowie i zagospodarowaniu. Rozwój gminy odbywał się dotychczas w dużej mierze poprzez decyzje o warunkach zabudowy, co podyktowane było zazwyczaj ekonomią – plany miejscowe wymagają większych nakładów finansowych i czasowych. Niestety taka polityka spowodowała zaburzenia w krajobrazie kulturowym gminy [10]. Istotnym elementem krajobrazu są aleje przydrożne, w tym te wpisane do WEZ i GEZ, których ochrona powinna być podyktowana dobrem wspólnym: przyrodniczym, kulturowym, krajobrazowym i obronnym.

Według wniosków płynących z Audytu Krajobrazowego Województwa Warmińsko-Mazurskiego problemem jest stan niektórych krajobrazów (niepriorytetowych) w granicach OChK. Ustalenia POG nie rozwiążą wszystkich problemów, ale mogą zatrzymać postępującą degradację środowiska kulturowego i krajobrazowego Środkowej Warmii.

W POG należy uwzględniać istniejącą infrastrukturę techniczną, żeby przewidziane planem zagospodarowanie spełniało standardy ustawowe oraz zapewniało dostęp do sieci dla wszystkich mieszkańców Gminy.

Z obliczeń chłonności terenów niezabudowanych (mpzp + poza mpzp) oraz zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową dla gminy Orneta wynika, że w planie ogólnym nie ma możliwości wyznaczenia nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej. Zestawienie chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie rozumiana jako liczba ludności, która może zamieszkać na niezabudowanych terenach o przeznaczeniu mieszkaniowym z wyliczonym zapotrzebowaniem na nową zabudowę mieszkaniową w perspektywie 20- letniej, wskazuje, że kilkakrotnie przekroczona została maksymalna wartość przewidywanego zapotrzebowania na poziomie 130%, a w związku z powyższym nie jest możliwe wyznaczenie w planie ogólnym nowych terenów mieszkaniowych w granicach stref wielofunkcyjnych SJ, SW, SZ poza przypadkami wymienionymi w art. 13d. ust. 1. upzp. W takiej sytuacji problemem jest niemożność uwzględnienia wniosków o przeznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową składanych do projektu POG.

Problemem w gminie jest utrzymanie w należytym stanie wszystkich obiektów i obszarów wymienionych w art. 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Dotyczy to przede wszystkim stanowisk archeologicznych, które znajdują się na terenach upraw rolniczych. Istotną rolę odgrywają tu obowiązujące mpzp, które należało zaimplementować do POG zgodnie z prawami nabytymi, w efekcie czego w POG nie ma zastosowania ochrona przed degradacją stanowisk archeologicznych objętych mpzp. Ochrona

zasobów dziedzictwa kulturowego pozostaje we własności konserwatora terenowego i ustalana jest na etapie mpzp i dwz.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody art. 33. ust.1. w granicach POG zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34 ustawy, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

6.6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Projekt planu ogólnego uwzględnia cele ochrony środowiska zawarte w dokumentach strategicznych opracowywanych na szczeblu europejskim, krajowym, wojewódzkim, metropolitalnym, powiatowym oraz gminnym. Wynika to z potrzeby rozstrzygnięć przestrzennych, istotnych dla utrzymania lub poprawy jakości środowiska oraz zapewnienia dostępności i ochrony jego zasobów. Dokumenty niższych szczebli zawierają regulacje ustanowione na wyższych szczeblach, stąd w projekcie POG skupiono się na celach istotnych dla gminy ustanowionych dla województwa, powiatu oraz dla gminy. Istotnym jest fakt, że dokumenty gminne ustalają cele i sposoby ochrony środowiska uwzględniając uwarunkowania ekofizjograficzne w stopniu odpowiadającym zasięgowi i szczegółowości POG, a regulacje powiatowe i wojewódzkie w odniesieniu do regionu.

W projekcie POG przeanalizowano i uwzględniono cele ochrony środowiska zawarte w poniższych dokumentach.

Na poziomie gminnym i powiatowym:

- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Orneta na lata 2018-2023 z perspektywą na lata 2024-2027,
- Strategia Rozwoju Gminy Orneta na lata 2023-2030,
- Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Orneta na lata 2016-2021,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Orneta
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Orneta – aktualizacja,
- Strategia Ekoenergetyczna Powiatu Lidzbarskiego,
- Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Lidzbarskiego na lata 2021-2024.

Na poziomie wojewódzkim i krajowym:

- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego,
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Warmińsko-Mazurskie 2030,
- Audyt krajobrazowy województwa warmińsko-mazurskiego,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030,
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa warmińsko-mazurskiego,
- Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej,
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego,

- Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2023-2028,
- Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Pasłęki PLB280002,
- Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rzeka Pasłęka PLH280006,
- Zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”
- Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (IIaPGW),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Program przeciwdziałania skutkom suszy.

Uwzględniono także cele ochrony zawarte w aktach prawnych dotyczących OChK: rozporządzenie Nr 32 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Równiny Orneckiej (Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. z 2008 r. Nr 71, poz. 1358) oraz uchwałę Nr XXVI/605/17 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki (Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. z 2017 r. poz. 2465).

Dokumenty wszystkich szczebli wskazują konieczność zachowania, utrzymania, zabezpieczenia i rozwoju systemu przyrodniczego, jego składników oraz powiązań pomiędzy nimi. W regionie cele skupiają się na utrzymaniu wysokiej jakości środowiska przyrodniczego w kontekście idei trwałego rozwoju. Kompleksowe dbanie o czystość powietrza, wód, ziemi oraz niski poziom hałasu wymaga nie tylko dalszych usprawnień, ale również coraz bardziej rzeczowego traktowania relacji środowisko-gospodarka. Istotnym jest przynależność miasta Orneta do sieci Cittaslow, w której obszarem działań jest wzmocnienie społeczno-gospodarcze wpływające na jakość życia mieszkańców. W strategii województwa celem jest wysokie wykorzystanie OZE, czyste środowisko i wysokiej jakości środowisko przyrodnicze. Ochrona środowiska w regionie dotyczy również zwiększenia odporności gmin na zmiany klimatu oraz stworzenia spójnego rozwoju przestrzennego uwzględniającego bioróżnorodność, krajobraz i dziedzictwo kulturowe regionu. Istotna jest także gospodarka odpadami jako element gospodarki w obiegu zamkniętym oraz zapewnienie wody pitnej mieszkańcom i gospodarowanie ściekami w województwie.

W dokumentach gminnych i powiatowych cele skupiają się na mniejszym obszarze, adekwatnie do zakresu dokumentu. Głównymi celami uwzględnionymi w planie ogólnym są: ograniczenie emisji zanieczyszczeń do środowiska, ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz planowanie przestrzenne zgodne ze zrównoważonym rozwojem, kompleksowo dla całej gminy. Ważna jest sprawczość planu i obowiązkowość stosowania się do jego zapisów.

W dokumentach na szczeblu powiatowym i gminnym celami środowiskowymi są:

- poprawa jakości powietrza,
- utrzymanie klimatu akustycznego zgodnie z obowiązującymi normami,
- utrzymanie poziomu pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych,
- osiągnięcie celów środowiskowych dla wód, w tym poprawa stanu ekologicznego wód powierzchniowych, utrzymanie dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód, stosowanie instrumentów ekonomicznych w racjonalnym użytkowaniu zasobów wodnych,
- ochrona przed niedoborem wody i powodzią,
- zapewnienie wody odpowiedniej ilości i jakości,
- ograniczenie zużycia wody,
- ochrona wód i gleb przed zanieczyszczeniem ściekami,
- racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin,
- oddzielenie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego gminy,

- zwiększenie udziału odzysku odpadów w tym recyklingu i przygotowania do ponownego użycia,
- rozwój selektywnego systemu zbierania odpadów, w tym odpadów zielonych i niebezpiecznych,
- ograniczenie składowania odpadów,
- ochrona zasobów i obiektów o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych,
- zapewnienie spójności przestrzeni przyrodniczej województwa,
- doskonalenie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej,
- ograniczanie inwazji obcych gatunków,
- zrównoważone użytkowanie gruntów rolnych,
- aktywizacja społeczeństwa w działaniach ochrony przyrody,
- ograniczanie zagrożeń poważnymi awariami (prowadzenie rejestru).

Wśród działań ważne jest zachowanie właściwego stanu zachowania i funkcjonowania obiektów i obszarów objętych formami ochrony przyrody oraz poprawa warunków życia mieszkańców gminy Orneta i związana z nią ochrona przed skutkami powodzi, suszy czy dostęp do terenów rekreacyjnych (jeziora, parki, szlaki turystyczne).

Wskazywany często w dokumentach postulat racjonalności w gospodarowaniu przestrzenią obejmuje m.in. uwzględnianie zagrożeń przy nadawaniu funkcji terenom wpływającym na warunki życia ludzi lub na powstawanie konfliktów społecznych. Przedmiotem uregulowań dokumentów są obszary zagrożenia powodziowego, obszary zagrożone suszą oraz obszary zagrożone hałasem. Działaniem uwzględnionym we wszystkich dokumentach jest rozwój energetyki odnawialnej, w tym w projekcie POG.

Wszystkie wymienione wyżej cele i działania były analizowane w pracach nad projektem POG.

6.7. Prognozowane skutki wpływu ustaleń projektowanego dokumentu na poszczególne komponenty środowiska

W ocenie wpływu ustaleń planu na poszczególne komponenty środowiska wykorzystano prognozy oddziaływania na środowisko przyjętych dokumentów wymienionych w rozdziale 3.2 oraz informacje zawarte w rozdziałach 6.1 - 6.5 prognozy. Podstawą do prac nad projektem POG było opracowanie ekofizjograficzne (2025) z wstępną prognozą zmian oraz rekomendacjami, które dotyczyły:

- wskazania preferowanych stref funkcjonalnych i ich profilu podstawowego uwzględniających zadania samorządowe, wnioski instytucji do projektu POG oraz zapisy SRG;
- wskazania koniecznych lub niedopuszczalnych elementów profilu dodatkowego strefy funkcjonalnej;
- określenia wyłączeń wybranych obszarów z możliwego do wyznaczenia Obszarów Uzupełnienia Zabudowy powiązanych głównie z wymogami obowiązujących przepisów i nieaktualnością zapisów w niektórych mpzp;
- propozycji kierunków rozwoju poszczególnych komponentów, w tym rozwoju infrastruktury drogowej, wodnej, technicznej, OZE, wzmocnienia ochrony gruntów leśnych i rolnych, umożliwienia wprowadzenia nowych obszarów chronionych (Chwałęcin)
- określenia ograniczeń i zakazów wynikających z obowiązujących aktów prawnych i wniosków instytucji do projektu POG.

W projekcie planu uwzględniono wszystkie wnioski od instytucji składane w początkowej fazie procedury oraz większość rekomendacji z ekofizjografii. Poprzez ustalenie strefy SO uwzględniono proponowaną w mpzp 003 nową formę ochrony przyrody - użytek ekologiczny na zachód od miejscowości Chwałęcín²⁵.

Projekt POG po uchwaleniu będzie aktem prawa miejscowego i zastąpi Studium. Ustalenia POG wprowadzają ujednolicone zapisy dla całej gminy w podziale na poszczególne funkcje. W ustaleniach uwzględnione zostały zapisy obowiązujących planów miejscowych (40% pow. Gminy), a minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej dostosowano do wymagań obowiązujących aktów wykonawczych, w tym do zapisów §2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758) oraz załącznika nr 1 do Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 listopada 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1775). W pracach nad ustaleniami projektu POG zwracano uwagę na potrzebę rozwoju gminy, ochronę walorów kulturowych i krajobrazowych oraz ochronę zasobów przyrodniczych. W projekcie planu nie wprowadzono obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ) na obszarach niezainwestowanych i nieurbanizowanych w czasie opracowywania planu, ponieważ obowiązujące mpzp i istniejące zagospodarowanie już przewyższają kilkukrotnie zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową oraz chłonność terenów niezabudowanych w strefach planistycznych w gminie, obliczone zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758).

Poza terenami zagospodarowanymi w mpzp oraz istniejącym zagospodarowaniem w projekcie POG uwzględniono obszary przeznaczone do rewitalizacji wyznaczone w LPR i Studium (2023), aleje przydrożne wyznaczone w Studium oraz wnioski do POG, które można było uwzględnić w całości lub w części. Przyjęto założenie, że w Studium i w LPR dokonano analizy słuszności dla ww. elementów.

Oddziaływanie na środowisko poszczególnych form zagospodarowania określonych w mpzp i uwzględnionych w projekcie planu zostało uzgodnione z różnymi instytucjami w odrębnych procedurach, co nie oznacza, że takie oddziaływania nie wystąpią w przypadku realizacji przedsięwzięć w danej strefie POG. Niektóre strefy stanowią większe jednostki planistyczne niż tereny wyznaczone w mpzp, stąd mogą wystąpić skumulowane oddziaływania między poszczególnymi terenami w sąsiadujących mpzp i należących do jednej strefy planistycznej.

POG to ogólny dokument ustanawiający, dla poszczególnych wyznaczonych stref, zestawy funkcji, które będą mogły zostać uwzględnione następnie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzjach o warunkach zabudowy. Wdrożenie zapisów planu nastąpi na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zmian mpzp lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy (tylko w Obszarach Uzupełnienia Zabudowy). Należy zauważyć, że ustalenia planu ogólnego będą wiążące wyłącznie w odniesieniu do planów miejscowych uchwalanych po jego wejściu w życie. Jednocześnie

²⁵ Źródło: <https://mpzp.igeomap.pl/doc/lidzbarkwarminski/orneta/03.pdf>

uchwalenie planu ogólnego nie oznacza automatycznego przystępowania do sporządzania mpzp celem przenoszenia ustaleń POG do planów miejscowych. Biorąc pod uwagę, że w obowiązujących planach miejscowych, dla przyjętych tam rozwiązań planistycznych, uzyskano niezbędne uzgodnienia z RDOŚ i PPIS można stwierdzić, że ewentualne negatywne oddziaływania na środowisko ustaleń projektu POG zostały już zminimalizowane.

Charakter dokumentu planistycznego, jakim jest plan ogólny sprawia, że określenie jego przewidywanego znaczącego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska, w tym oddziaływania bezpośredniego, pośredniego, wtórnego, skumulowanego, krótkoterminowego, średnioterminowego i długoterminowego, stałego i chwilowego oraz pozytywnego i negatywnego jest znacznie ograniczone. Z tego względu w prognozie ocenie poddane zostały przede wszystkim formalne wymogi dotyczące ochrony środowiska ujęte w projekcie POG. Podjęto próbę określenia charakteru, typu i czasu trwania oddziaływania ustaleń planu na środowisko w strefach, w których jest to możliwe. Należy podkreślić, iż jest to ocena ogólnikowa, co odpowiada charakterowi i szczegółowości planu ogólnego.

Próba sprostania obowiązującym przepisom ustawy ooŚ związana jest z określeniem charakteru oddziaływania: **negatywnego, pozytywnego**, typu oddziaływania: **bezpośredniego, pośredniego, wtórnego, skumulowanego** oraz czasu trwania oddziaływania: **krótkookresowego, średniookresowego, długookresowego**, których definicje podano poniżej.

Typ bezpośredni oznacza działanie na poszczególny komponent wynikający z bezpośredniej interakcji między planowanym działaniem a istniejącym środowiskiem (np. utrata siedliska spowodowana wprowadzeniem zabudowy).

Typ pośredni oznacza działanie będące skutkiem działań innych, mających miejsce w związku z realizacją planu (np. poprzez utratę siedliska roślinnego usunięto populację owadów, które bytowały na tym obszarze).

Typ wtórny to taki, który jest konsekwencją wcześniejszego oddziaływania (bezpośredniego lub pośredniego), a nie samej realizacji przedsięwzięcia.

Typ skumulowany jest oddziaływaniem ujawniającym się w dłuższej perspektywie czasu wynikającym z oddziaływań bezpośrednich i pośrednich (np. wymieranie ryb w zbiornikach i ciekach wodnych spowodowane zanieczyszczeniem wód kanału Młyńskiego, który skażono podczas etapu realizacyjnego lub eksploatacyjnego terenu).

Czas trwania: długookresowo oznacza oddziaływanie w ciągłym i długim okresie trwania, w trakcie istnienia czynnika oddziałującego.

Czas trwania: średniookresowo oznacza oddziaływanie w określonym czasie np. przez rok, co sezon, itp., do czasu zakończenia jakiegoś procesu związanego z oddziaływaniem lub zakończenia jego powtarzalności w danym okresie.

Czas trwania: krótkookresowo oznacza oddziaływanie w krótkim okresie trwania np. podczas budowy, przez sezon, do czasu zakończenia wykonywania procesów związanych z oddziaływaniem.

Ustalenia projektowanego dokumentu w pewnym zakresie mogą wiązać się z negatywnym oddziaływaniem na środowisko, prognoza nie rozstrzyga tego zagadnienia, a jedynie zaznacza możliwość jego wystąpienia. Oddziaływanie nie musi występować, szczególnie przy zastosowaniu odpowiednich zabezpieczeń i spełnieniu uwarunkowań określonych w

obowiązujących przepisach oraz w aktach prawa miejscowego. Ocenę oddziaływania na środowisko przedstawiono w poniższych podrozdziałach.

6.7.1. Różnorodność biologiczna, w tym flora i fauna

Różnorodność biologiczna odnosi się do liczby gatunków, jak również zróżnicowania w obrębie gatunków, które żyją na danym terenie lub w określonym ekosystemie. Utrata bioróżnorodności może w poważnym stopniu ograniczyć zdolność ekosystemu lub gatunku do skutecznego reagowania na nagłe zmiany, taki jak np. susza lub choroba. Ochrona bioróżnorodności w przyrodzie polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody:

- dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów;
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia;
- siedlisk gatunków roślin, zwierząt i grzybów zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych;
- tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt.

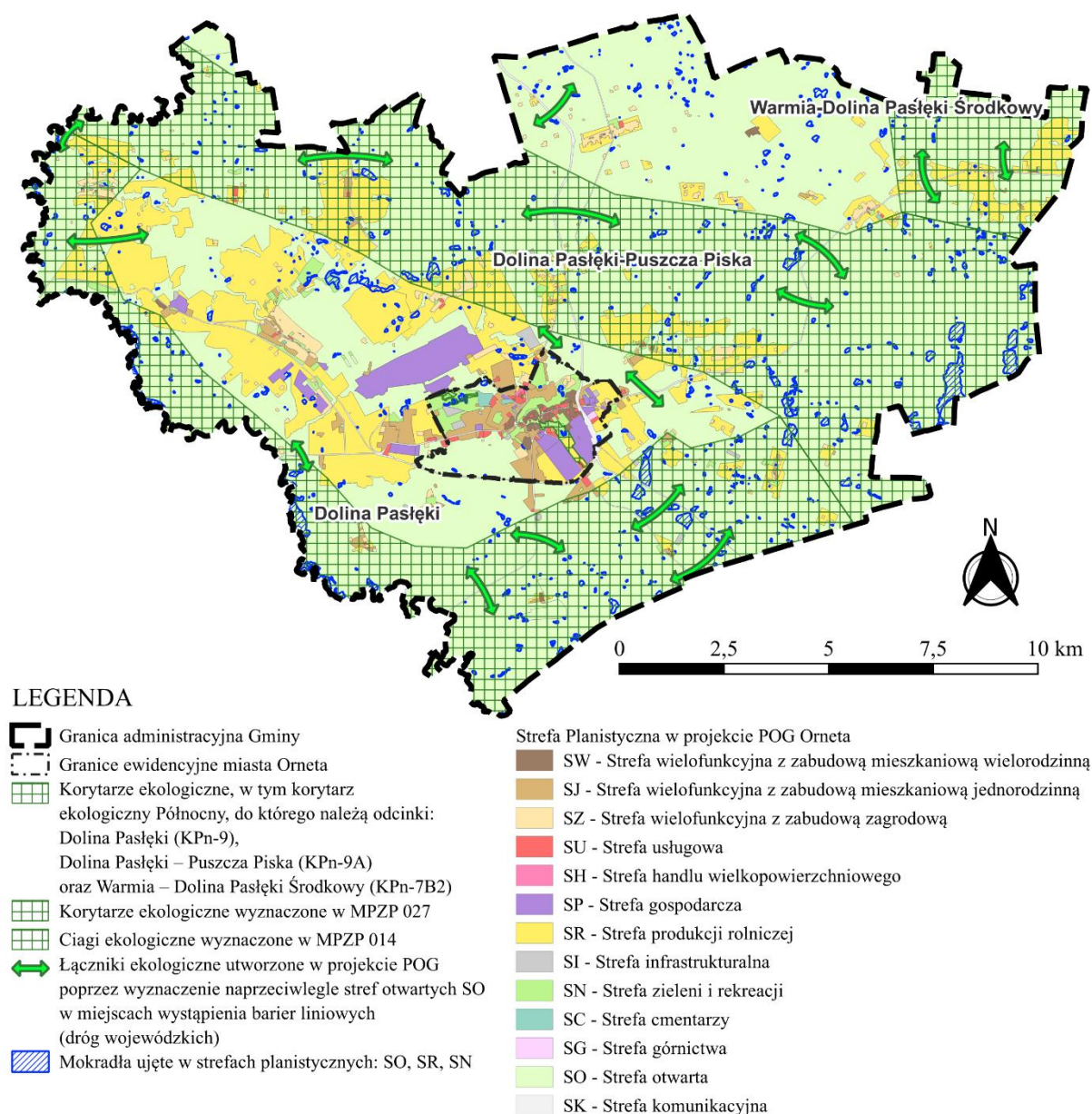
Zgodnie z art. 127 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska „ochrona zwierząt oraz roślin polega na:

- zachowaniu cennych ekosystemów, różnorodności biologicznej i utrzymaniu równowagi przyrodniczej,
- tworzeniu warunków prawidłowego rozwoju i optymalnego spełniania przez zwierzęta i roślinność funkcji biologicznej w środowisku,
- zapobieganiu lub ograniczaniu negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogłyby niekorzystnie wpływać na zasoby oraz stan zwierząt oraz roślin,
- zapobieganiu zagrożeniom naturalnych kompleksów i tworów przyrody.”

W projekcie planu uwzględniono istniejące zagospodarowanie terenu oraz obowiązujące plany miejscowe. Strefy wyznaczone w POG nie obejmują nowych obszarów zabudowy ingerujących w cenne siedliska przyrodnicze, zatem nie wystąpi oddziaływanie ustaleń projektu planu na różnorodność biologiczną. POG zahamuje fragmentację siedlisk i ingerencję w cenne płaty ekologiczne. Oddziaływanie będzie **skumulowane i długookresowe**. Wyznaczone w projekcie strefy zabudowy (SJ, SW, SP, SU, SZ) oraz strefa infrastrukturalna SI i cmentarzy SC wpłyną bezpośrednio na florę i faunę lokalnie, w obrębie danej inwestycji, co jest oddziaływaniem **negatywnym i bezpośrednim**. Oddziaływanie dotyczy stref, w których występują tereny niezabudowane przeznaczone do zagospodarowania w obowiązujących mpzp oraz stref z istniejącą zabudową, gdzie planowane są działania budowlane takie jak np. budowa, rozbudowa, przebudowa.

Sieć powiązań przyrodniczych, łącząca najcenniejsze siedliska w gminie składa się z obszarów leśnych, rolnych i wodnych należących do form ochrony przyrody i zaliczonych do korytarzy ekologicznych na poziomie krajowym, wojewódzkim i lokalnym. W projekcie POG uwzględniono lokalne połączenia ekologiczne wyznaczone w mpzp 014 i 027 ujmując je głównie w strefach SN i SR. Ponadto dla ochrony różnorodności biologicznej uwzględniono projektowany w mpzp 003 użytek ekologiczny obejmujący fragment głęboko wciętej malowniczej Młyńskiej Strugi o stromych zboczach, porośniętych różnorodnymi zbiorowiskami roślinnymi – teren włączono do strefy SO. Oddziaływanie: **pozytywne, pośrednie, długookresowe**.

Podstawowe znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej ma objęcie znacznych obszarów gminy strefami: otwartą SO, produkcji rolniczej SR oraz zieleni i rekreacji SN, które zajmują łącznie 93,5% powierzchni planu i tworzą obszarowe powiązania ekologiczne (Rysunek 22). Same strefy SO zajmują 77% powierzchni planu. Oddziaływanie: **pozytywne, pośrednie, długookresowe**.

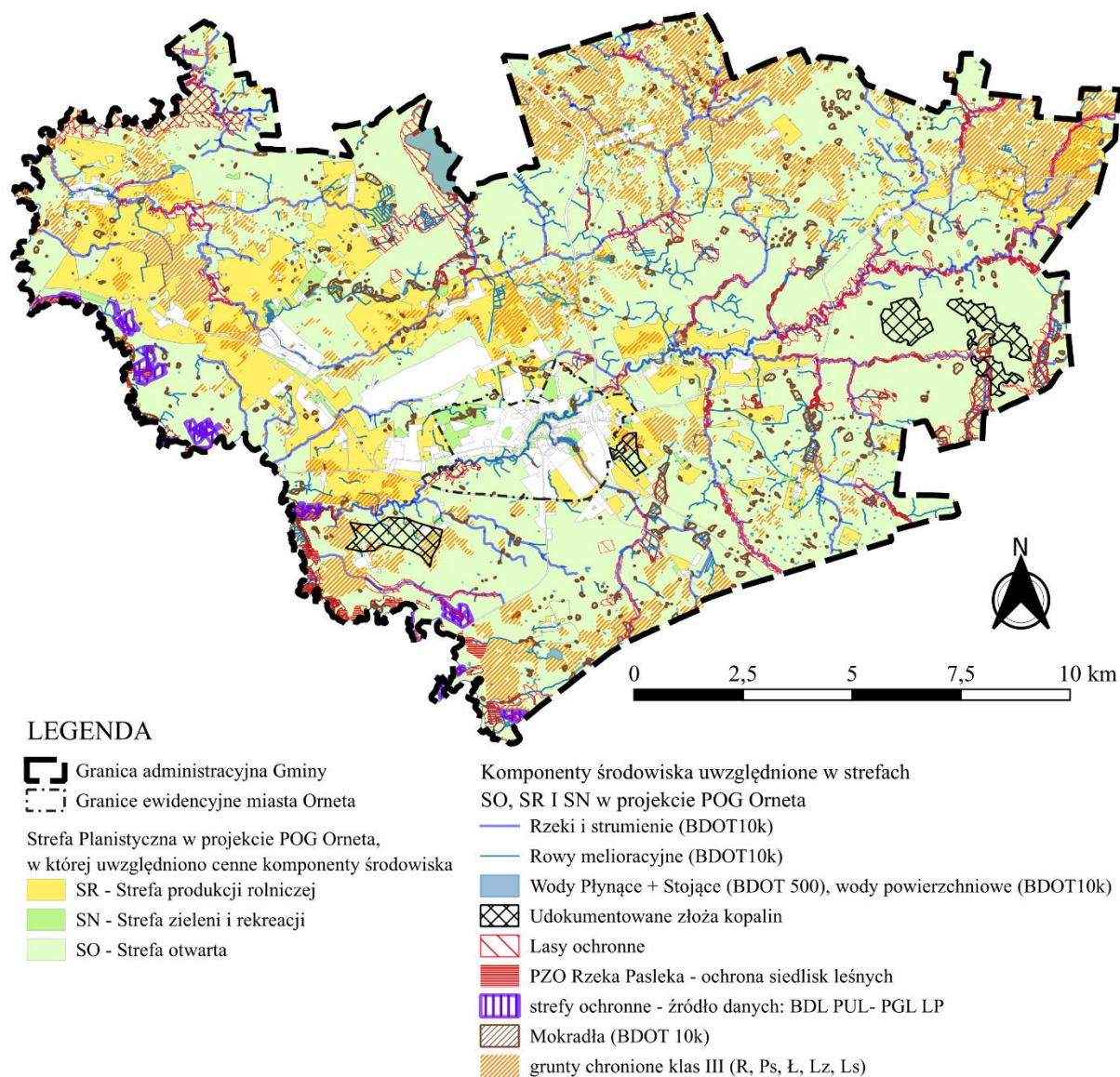


Rysunek 22. Struktura stref otwartych SO, stref produkcji rolniczej SR oraz stref zieleni i rekreacji SN w projekcie POG z uwzględnieniem sieci powiązań ekologicznych i mokradeł występujących w gminie Orneta

Źródło: opracowanie własne, dane: BDoT 10k, GIOS

Zastosowano się do zasady zachowania w stanie naturalnym terenów podmokłych - jako regulatorów warunków hydrologicznych, klimatycznych i ekologicznych środowiska oraz elementów naturalnej retencji wód, włączając mokradła przede wszystkim do strefy otwartej SO, ale także do stref SR i SN. W miejscach, gdzie wyznaczono inną strefę zastosowano się do obowiązujących mpzp lub istniejącego zagospodarowania. Ponadto w miejscach przecięcia z

infrastrukturą transportową o charakterze barier antropogenicznych zastosowano naprzeciwległe strefy SO.



Rysunek 23. Ważne elementy przyrodnicze włączone do stref SO, SR i SN w projekcie POG Orneta

Źródło: opracowanie własne

Strefy planistyczne SO, SR i SN obejmują także ważne siedliska przyrodnicze stanowiące bazę żywieniowo-lęgową cennych gatunków zwierząt. Wśród najważniejszych elementów dla różnorodności biologicznej włączonych do stref są: rzeki, jeziora, cieki i zbiorniki wodne oraz mokradła (Rysunek 23, zał. 4). 77% powierzchni gminy włączono do strefy otwartej SO. Oddziaływanie: **pozytywne, skumulowane, długookresowe**.

W celu ochrony siedlisk wodnych i podmokłych występujących w pozostałych strefach planistycznych zwiększono udział powierzchni biologicznie czynnej. Oddziaływanie: **pozytywne, pośrednie**.

Dla ochrony różnorodności biologicznej, w tym siedlisk roślin i zwierząt największy wpływ będą miały ustalenia planów miejscowych, w których będzie można przyjąć szczegółowe rozwiązania wraz z propozycją ustaleń ograniczających i kompensujących.

W projekcie POG najcenniejsze tereny przyrodnicze, dla których nie uchwalono planów miejscowych wyłączono z Obszarów Uzupełnienia Zabudowy, biorąc pod uwagę prawa nabyte. Projekt POG nie przewiduje likwidacji terenów istniejących ogródków działkowych. Istniejące ogródki działkowe, w tym 2 obszary w Ornecie, 2 obszary w Krośnie i 1 obszar w Karkajmach włączono do strefy zieleni i rekreacji: 19SN, 30SN, 14SN, 15SN, 31SN, dla których zostały określone wskaźniki maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy, minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej. Oddziaływanie: **pozytywne, bezpośrednie, długookresowe**.

Reasumując, **ustalenia projektu POG będą miały głównie pozytywny, długotrwały i pośredni wpływ na różnorodność biologiczną, w tym na rośliny i zwierzęta**. Najważniejszym efektem ustaleń planu jest przeznaczenie 77% powierzchni gminy na strefy otwarte SO, w tym 75,7% na teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, 0,25% z dodatkowym profilem (1SO) na teren biogazowni, teren elektrowni geotermalnej, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni wodnej, teren zieleni urządzonej, 0,8% z dodatkowym profilem (63SO, 61SO) na teren elektrowni wodnej (w ramach istniejącej zabudowy i urządzeń) oraz 0,1% z dodatkowym profilem (55SO) na teren elektrowni słonecznej. Dominującym sposobem zagospodarowania gminy są tereny rolne z dużym udziałem gruntów klas III, stąd w projekcie POG 15,1% powierzchni Gminy włączono do strefy produkcji rolnej SR z przeznaczeniem na teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej z profilem dodatkowym w postaci terenu lasu, terenu rolnictwa z zakazem zabudowy, terenu wód, terenu zieleni naturalnej i terenu zieleni urządzonej. Takie rozwiązanie pozwoli zachować ciągłość i miąższość korytarzy ekologicznych, nie spowoduje ich fragmentacji oraz pozwoli na racjonalne wykorzystanie potencjału agrokulturowego Gminy.

6.7.2. Ludzie

Plan ogólny gminy jako kluczowy dokument planowania przestrzennego w Polsce, kształtuje otoczenie życiowe mieszkańców poprzez wyznaczanie stref zabudowy, standardów urbanistycznych i ochronę środowiska. Jego oddziaływanie na człowieka obejmuje zarówno pozytywne aspekty poprawy jakości życia, jak i potencjalne negatywne skutki, takie jak ograniczenia w zabudowie czy w prowadzeniu dotychczasowej działalności. Projekt POG ma bezpośredni wpływ na codzienne życie mieszkańców poprzez regulację rozwoju przestrzennego. Plan ogólny gminy Orneta określa, gdzie i jaka zabudowa jest możliwa, co zapobiega chaotycznemu rozrastaniu się miasta i wsi. Mieszkańcy zyskują przewidywalność i wiedzę dotyczącą sąsiedztwa własnej nieruchomości, co wpływa na wartość nieruchomości i komfort życia. Jest to oddziaływanie **pozytywne, pośrednie, długookresowe**.

Dokument zapewnia planowanie spójnych jednostek osadniczych z dostępem do szkół, dróg, transportu i kanalizacji, poprawiając jakość życia. Bez POG gmina może stracić zdolność do nowych inwestycji, co zahamuje rozwój i usługi dla ludzi.

Ustalenia projektu POG wpływają na stabilność ekonomiczną nieruchomości. Po uchwaleniu POG będzie regulować wydawane decyzje o warunkach zabudowy, ograniczając dowolność i wpływając na inwestycje prywatne właścicieli działek. Może zmienić wartość gruntów, np.

uniemożliwiając zabudowę na niektórych terenach, ale promuje zrównoważony rozwój. Brak obszarów uzupełnienia zabudowy lub strefy otwarte mogą blokować inwestycje prywatne, ograniczając prawo własności i rozwój osobisty. Jest to oddziaływanie **negatywne, pośrednie**. Chaotyczne planowanie bez aktywnego udziału mieszkańców grozi konfliktami przestrzennymi i spadkiem jakości życia, dlatego mieszkańcy mogą zgłaszać wnioski i uwagi podczas konsultacji, wpływając na treść planu i blokując kontrowersyjne projekty. To narzędzie kontroli nad otoczeniem, uwzględniające potrzeby lokalnej społeczności. Jest to oddziaływanie **pozytywne, pośrednie, krótkookresowe**.

Spśród możliwych do wyboru minimum trzech form konsultacji społecznych (art.8i ust. 1 upzp) dla POG Orneta wybrano: zebranie uwag, otwarte spotkanie poprzedzone prezentacją projektu planu ogólnego oraz dyżur projektanta.

W projekcie POG uwzględniono przynależność miasta Orneta do sieci Cittaslow, dzięki czemu możliwa jest realizacja inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym w ramach realizacji celów Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Warmińsko-Mazurskie 2030 czy PZPWW-M. Przynależność Ornety do sieci przyczynia się do wzmacniania wzajemnych powiązań (m.in. organizacyjnych, instytucjonalnych i infrastrukturalnych) między miastami członkowskimi. Ustalenia POG nie wykluczają rewitalizacji wskazanych inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, jak i budowy i modernizacji sieci kanalizacji sanitarnej, budowy i rozbudowy PSZOK oraz kompleksowej rewitalizacji społecznej, fizycznej, gospodarczej i środowiska Ornety jako miasta objętego siecią Cittaslow. Jest to oddziaływanie **pozytywne, skumulowane, średniookresowe** (w czasie wprowadzanych zmian).

W projekcie POG uwzględniono potrzeby mieszkańców związane z rozwojem gospodarczym, uwzględniono wnioski dotyczące zabudowy usługowej i produkcyjnej, dotyczące wprowadzenia obszarów pod OZE oraz uwzględniono w części wnioski dotyczące wprowadzenia zakazu lokalizacji farm fotowoltaicznych i wiatrowych. Oddziaływanie **pozytywne, pośrednie**. Obiekty infrastruktury społecznej (apteki, przedszkola, placówki opieki społecznej i socjalnej, świetlice wiejskie, biblioteki, placówki pocztowe i bezpieczeństwa OSP oraz Policja i tak dalej) znalazły się w granicach stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ i wielorodzinną SW, stref usługowych SU lub w strefie zieleni i rekreacji SN. W POG Orneta nie zostały określone gminne standardy dostępności infrastruktury społecznej, które oznaczają zasady zapewnienia dostępu do obiektów infrastruktury społecznej: szkoły podstawowej oraz obszarów zieleni publicznej (art. 13f ust. 1 upzp). W tym zakresie POG nie będzie ingerował w dotychczasowe funkcjonowanie obszarów zabudowy mieszkaniowej. W przypadku gmin o niskiej intensywności zabudowy odległości między poszczególnymi obiektami są trudne do ustandaryzowania, szczególnie, dla gmin o dużej lesistości i powierzchni gruntów rolnych. Oddziaływanie **pozytywne** – brak ograniczeń w lokalizacji zabudowy pod tym kątem.

Plan ogólny gminy Orneta w obecnym kształcie służy poprawie bezpieczeństwa sanitarnego mieszkańców oraz warunków życia, choć wprowadza też istotne ograniczenia w zabudowie i inwestycjach prywatnych.

ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI POD WZGLĘDEM WARUNKÓW HIGIENICZNO - SANITARNYCH

1) Woda pitna i ścieki

Na terenie gminy prawie cała ludność korzysta z wodociągów – wodociągi zaopatrują 98,3% mieszkańców, a jakość wód podziemnych w głównym poziomie użytkowym oceniana jest jako

średnia i wymagająca jedynie prostego uzdatniania. Dla głównych ujęć wody wyznaczono strefy ochrony bezpośredniej, które w planie ogólnym włączono do strefy infrastrukturalnej SI z zakazem innej zabudowy, co ogranicza ryzyko skażenia wody pitnej.

W aglomeracji ściekowej Orneta 99,05% równoważnej liczby mieszkańców jest podłączonych do kanalizacji i oczyszczalni ścieków w Orniecie; pozostałe 0,95% korzysta z przydomowych oczyszczalni i zbiorników bezodpływowych, które gmina kontroluje w ramach akcji kontrolnych. W gminie funkcjonują lokalne oczyszczalnie ścieków obsługujące całe miejscowości: Bażyny, Dąbrówka, Karkajmy, Wola Lipecka, Miłkowo (część wschodnia miejscowości). Plan ogólny utrzymuje i wzmacnia ochronę ujęć wód i oczyszczalni przez przypisanie ich do stref SI oraz rekomendację zakazu zabudowy w ich bezpośrednim otoczeniu, co sprzyja stabilności warunków higienicznych.

Ryzykiem sanitarnym pozostają potencjalne nieszczelności zbiorników bezodpływowych oraz awarie sieci i oczyszczalni – w 2024 r. odnotowano 16 awarii sieci wodociągowej i 213 kanalizacyjnej, a awarie mogą lokalnie pogarszać jakość wód podziemnych i powierzchniowych. Plan przewiduje raczej uporządkowanie istniejącego systemu niż jego rozbudowę – nie planuje się nowych oczyszczalni ani istotnej rozbudowy sieci kanalizacyjnej, co oznacza, że w słabiej uzbrojonych rejonach poprawa warunków sanitarnych będzie zależeć głównie od egzekwowania obecnych przepisów.

2) Gospodarka odpadami

Odpady komunalne z gminy trafiają przez stację przeładunkową w Medynach do regionalnej instalacji w Olsztynie, a na terenie gminy działa stacjonarny PSZOK w Orniecie obsługiwany przez lokalną spółkę. Jednocześnie poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu w 2024 r. wyniósł 25,72% przy wymaganym 45% (i docelowo 55% od 2025 r.), co wskazuje na istotne opóźnienie względem standardów i potencjalne ryzyko większej presji na składowanie odpadów oraz nielegalne porzucanie śmieci.

Lokalizacja PSZOK-u wynika z obowiązującego zagospodarowania i mpzp. Plan ogólny nie ma wpływu na zastały stan zagospodarowania miasta. W Orniecie przy ul. Przemysłowej 23 (dz. 164/5) występuje nielegalne nagromadzenie odpadów niebezpiecznych, gdzie stwierdzono m.in. odpady ciekłe zawierające farby drukarskie i rozpuszczalniki organiczne. Teren należy uprzątnąć, odpady odpowiednio zutylizować. Plan nie ma wpływu na usunięcie występujących uciążliwości w zakresie innym niż nadanie katalogu stref dopuszczonych wokół występującego problemu. W projekcie POG PSZOK i teren z nielegalnymi odpadami zlokalizowane są w strefie SP, w otoczeniu terenów produkcyjnych. Funkcja inna niż produkcyjna wynika z praw nabytych – np. strefa 86SJ wynika z mpzp teren elementarny U-MN i dotyczy funkcji zarówno mieszkaniowej jak i usługowej dopuszczonych w profilu podstawowym i dodatkowym strefy. Oddziaływanie: **negatywne, skumulowane, średniookresowe.**

Na terenie gminy znajduje się zrekultywowane, nieczynne składowisko odpadów w Nowym Dworze, które w POG przeznaczone jest pod strefę SI, przy dużym udziale powierzchni biologicznie czynnej. Oddziaływanie: **pozytywne, pośrednie, długookresowe.**

Tereny po nieczynnych wyrobiskach i składowiskach pełnią funkcje związane z infrastrukturą i produkcją z wysokim udziałem powierzchni biologicznie czynnej, co ogranicza ryzyko dodatkowej ekspozycji mieszkańców na zanieczyszczenia, ale nie rozwiązuje samych

problemów historycznych zanieczyszczeń. Oddziaływanie: **pozytywne, pośrednie, długookresowe.**

3) Jakość powietrza i emisje

W dokumentach wskazano niską emisję z indywidualnych pieców, lokalnych kotłowni i transportu jako jedno z głównych źródeł zanieczyszczenia powietrza oraz pośrednio zanieczyszczenia wód (poprzez depozycję atmosferyczną WWA i metali ciężkich). Plan ogólny próbuje ograniczyć powstawanie nowych emisji poprzez:

- przeznaczenie ok. 77% powierzchni gminy na strefy otwarte SO (rolnictwo z zakazem zabudowy, lasy, zieleń naturalna, wody, komunikacja, infrastruktura techniczna), 1,4% na strefy SN oraz 15,1% na strefy produkcji rolniczej SR, co łącznie daje ok. 93,5% powierzchni z wysokim udziałem powierzchni biologicznie czynnej;
- koncentrację nowej zabudowy mieszkaniowej i usługowej w istniejących jednostkach osadniczych oraz rezygnację z wyznaczania nowych, rozległych terenów mieszkaniowych ponad te przewidziane w obowiązujących planach miejscowych.

Z punktu widzenia mieszkańców oznacza to ograniczanie rozproszonej zabudowy (która generuje większe emisje z transportu i utrudnia rozwój efektywnego transportu zbiorowego), a jednocześnie zachowanie dużych obszarów zieleni, co poprawia mikroklimat i lokalne warunki aerosanitarne. Dopuszczenie rozwoju OZE (fotowoltaika, pojedyncze elektrownie wiatrowe, wodne, biogazownie) w wybranych strefach ma potencjał długoterminowego zmniejszania emisji z energetyki konwencjonalnej, przy zachowaniu ograniczeń w obszarach cennych przyrodniczo i krajobrazowo. Oddziaływanie: **pozytywne, pośrednie, długookresowe.**

4) Hałas, wibracje, pola elektromagnetyczne i ryzyko awarii

Największym źródłem hałasu oraz wibracji w gminie pozostają drogi wojewódzkie (DW 507, 513, 528) przebiegające przez centrum Ornety i niektóre wsie oraz linia kolejowa Olsztyn–Braniewo. Plan ogólny wzmacnia ich funkcję w strefie komunikacyjnej SK i koncentruje przy nich część zabudowy usługowo-produkcyjnej, co oznacza lokalne zwiększenie obciążenia hałasem i zanieczyszczeniami powietrza wzdłuż głównych ciągów transportowych. Prognoza wskazuje jednak, że poza tymi korytarzami nie przewiduje się znacznego pogorszenia klimatu akustycznego, a w miejscach ryzyka zaleca się stosowanie nasadzeń czy ekranów akustycznych.

Monitoring pól elektromagnetycznych w Ornece (pomiaru m.in. przy ul. Kopernika 13) wykazał wartości zdecydowanie poniżej dopuszczalnej granicy 28 V/m; maksymalna wartość wyniosła 3,3 V/m, a średnie poziomy utrzymywały się poniżej 1 V/m, również w punktach wiejskich w sąsiednich gminach. Plan nakazuje uwzględnienie stref ochronnych wzdłuż linii elektroenergetycznych WN/SN/nn zgodnie z wymogami operatora, co minimalizuje ryzyko nadmiernej ekspozycji ludzi na pola elektromagnetyczne w miejscu stałego pobytu. Oddziaływanie: **pozytywne, pośrednie, długookresowe.**

W gminie nie ma zakładów o zwiększonym ani dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej; jedyny zakład zarejestrowany w PRTR (Simpson Strong-Tie Etanco) emitował uprzednio związki cynku, ale nie jest klasyfikowany jako zakład dużego ryzyka. Plan nie przewiduje lokalizacji nowych zakładów wysokiego ryzyka, co ogranicza systemowe zagrożenia dla zdrowia mieszkańców. Oddziaływanie: **pozytywne, bezpośrednie, długookresowe.**

5) Powódzie, susze i bezpieczeństwo sanitarne

Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego występują wzdłuż rzeki Pasłęki, Drwęcy Warmińskiej i Walszy – miejscami w pasie od 50 do 400 m od rzek, m.in. w rejonie Bogatyńskiego, Osetnika, Krosna oraz części Ornety. W zasięgu wysokiego i średniego ryzyka znajdują się m.in. tereny zabudowy mieszkaniowej i siedliskowej oraz tereny przemysłowe w Orneć, a także zabudowa wiejska w Krośnie, Mingajnach i Osetniku, co wiąże się z ryzykiem zalania budynków i systemów sanitarnych. Jest to oddziaływanie **negatywne, bezpośrednie, krótkookresowe**.

Rekomendacje ekofizjograficzne – przyjęte w planie – obejmują wykluczenie nowych funkcji kubaturowych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, przypisanie tych terenów do stref otwartych SO oraz uwzględnienie planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP). Na OSZP istniejąca zabudowa podlega zachowaniu w dotychczasowych powierzchniach zabudowy, co uwzględniono we wskaźnikach urbanistycznych strefy 227SZ, 19SI, stref SK i SN w Orneć. Z perspektywy mieszkańców ogranicza to możliwość zabudowy w dolinach rzek, ale równocześnie zmniejsza ryzyko strat zdrowotnych i majątkowych, w tym skażenia wody i gleby nieczystościami podczas powodzi. Oddziaływanie: **pozytywne, pośrednie, krótkookresowe**.

Jednocześnie gmina jest silnie zagrożona suszą hydrologiczną i rolniczą. Plan zaleca maksymalne powiększanie stref SO na obszarach najbardziej narażonych oraz ochronę mokradeł, torfowisk i użytków zielonych jako naturalnych elementów retencji, co pośrednio stabilizuje warunki wodne istotne dla zdrowia ludzi (np. dostęp do wody, ograniczanie pylenia).

WPŁYW ROZWIĄZAŃ PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNYCH NA LUDZI

1) Struktura stref a codzienne funkcjonowanie

Plan ogólny opiera się na systemie stref funkcjonalnych m.in. SJ (wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną), SW (wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną), SZ (wielofunkcyjna z zabudową zagrodową), SU (usługowa), SP (gospodarcza), SR (produkcji rolniczej), SN (zieleni i rekreacji), SO (otwarta), SI (infrastrukturalna) oraz SC (cementarzy). Funkcje mieszkaniowe i większość infrastruktury społecznej (szkoły, przedszkola, przychodnie, dom kultury, sport) skoncentrowano w strefach SJ, SW i SU, co wzmacnia dostępność usług w zasięgu dojścia pieszego lub krótkiego dojazdu dla mieszkańców miasta i części większych wsi.

Strefy SN i SO mają pełnić rolę zaplecza przyrodniczo-rekreacyjnego – obejmują m.in. jezioro Mieczowe w Orneć wraz z planowanym zagospodarowaniem rekreacyjnym oraz ciągi zieleni i przestrzenie publiczne przewidziane w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Dla mieszkańców oznacza to potencjał poprawy dostępu do terenów rekreacji i wypoczynku, przy jednoczesnej ochronie wrażliwych siedlisk (np. konieczność pozostawiania fragmentów brzegów bez ingerencji). Oddziaływanie: **pozytywne, pośrednie, średniookresowe**.

2) Zabudowa mieszkaniowa i standardy urbanistyczne

W projekcie nie uwzględniono wniosków dotyczących wprowadzenia nowej zabudowy mieszkaniowej. Analiza chłonności terenów wykazała, że zapas terenów przewidzianych pod zabudowę mieszkaniową w obowiązujących planach miejscowych i w istniejącej zabudowie wielokrotnie przekracza prognozowane zapotrzebowanie demograficzne na najbliższe 20 lat. W efekcie plan ogólny nie wyznacza nowych terenów mieszkaniowych w strefach SJ, SW i SZ (z

nielicznymi ustawowymi wyjątkami), poza wymienionymi przypadkami w art. 13d. ust. 1. Upzp, co z punktu widzenia mieszkańców:

- stabilizuje otoczenie przestrzenne i ogranicza dalszą suburbanizację rozproszoną, sprzyjając lepszej organizacji transportu i usług; Oddziaływanie to zostało zakwalifikowane jako **pozytywne i długookresowe**;
- może być odczuwane jako ograniczenie prawa własności i hamulec indywidualnych inwestycji (np. podziału i zabudowy gruntów rolnych III klasy poza obszarami uzupełnienia zabudowy), co prognoza wprost kwalifikuje jako **negatywne** oddziaływanie na ludzi w **długim okresie**.

Dla stref zabudowy mieszkaniowej i usługowej określono minimalne udziały powierzchni biologicznie czynnej, maksymalną intensywność zabudowy i wysokość budynków – np. w wielu strefach SR i SN wymóg 70–80% powierzchni biologicznie czynnej, a w gęsto zabudowanym śródmieściu dopuszczalne niższe wartości z uwagi na istniejący stan. Standardy te mają chronić klimat lokalny, retencję wód i krajobraz, ale mogą zwiększać koszty realizacji prywatnych inwestycji (wymóg większych ogrodów, terenów zielonych na działkach). Oddziaływanie: **pozytywne, pośrednie**.

3) Przestrzeń publiczna, rewitalizacja i jakość życia

Plan ogólny uwzględnia obszary rewitalizacji z LPR – trzy obszary w Ornece obejmujące m.in. Plac Wolności i otaczające ulice, część ul. Kopernika, Sportowej, Wodnej, Przemysłowej oraz odcinki ul. 1 Maja – jako tereny przeznaczone do przekształceń i poprawy jakości przestrzeni publicznych. Wskazano w nich działania takie jak: tworzenie miejsc rekreacji, zagospodarowanie zieleni, poprawa estetyki podwórek i placów zabaw oraz zwiększenie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, co bezpośrednio wpływa na komfort życia mieszkańców tych kwartałów.

Strefy SN i projekty rewitalizacyjne wokół jeziora Mieczowego, terenów Miejskiego Domu Kultury, szkół i osiedli mieszkaniowych mają tworzyć sieć dostępnych terenów wypoczynkowych w mieście i wybranych wsiach, co jest spójne z celem poprawy zdrowia i integracji społecznej (możliwość aktywnego spędzania czasu, kontaktu z przyrodą). Oddziaływanie: **pozytywne, pośrednie, długookresowe**.

4) Transport i bezpieczeństwo ruchu

Rozwój zabudowy mieszkalnej i usługowej jest powiązany z poprawą układu drogowego – plan zakłada koncentrację nowych funkcji przy istniejących drogach wojewódzkich, powiatowych i gminnych oraz wzmocnienie transportu zbiorowego, co ma poprawić dostępność szkół, sklepów, przychodni i przestrzeni publicznych. Ograniczanie dalszego rozproszenia zabudowy ma obniżyć koszty uzbrojenia terenu i eksploatacji infrastruktury, a także sprzyjać bardziej efektywnej organizacji komunikacji publicznej, co jest istotne dla mieszkańców mniej mobilnych. Oddziaływanie: **pozytywne, skumulowane**.

Jednocześnie kumulacja zabudowy i funkcji usługowo-produkcyjnych przy głównych ciągach komunikacyjnych oznacza, że część mieszkańców będzie żyła bliżej źródeł hałasu i zanieczyszczeń powietrza; Oddziaływanie: **negatywne, skumulowane, średniookresowe**. Zabezpieczeniem w POG jest brak nowych terenów mieszkaniowych w najbardziej narażonych korytarzach.

5) Ochrona przyrody, krajobrazu i zabytków a komfort zamieszkania

Ponad 40% powierzchni gminy objęte jest formami ochrony przyrody (dwa obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, rezerwat „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”, 32 pomniki przyrody), a plan ogólny włącza większość tych terenów do stref SO, SR lub SN, co zabezpiecza je przed intensywną zabudową. Dla mieszkańców oznacza to utrzymanie wysokich walorów krajobrazowych, możliwości rekreacji na łonie natury oraz ograniczenie inwestycji uciążliwych (np. farm wiatrowych, dużych farm PV) w bezpośrednim sąsiedztwie miejsc wartościowych przyrodniczo lub kulturowo.

W zakresie zabytków i krajobrazu kulturowego plan utrzymuje ochronę historycznego centrum Ornety, zespołów dworsko-parkowych oraz alei przydrożnych. Wokół historycznych ośrodków miejskich i wiejskich ustala się m.in. ograniczenia lokalizacji elektrowni wiatrowych i wymogi dostosowania nowej zabudowy do tradycyjnej skali i formy. Z perspektywy mieszkańców wzmacnia to atrakcyjność i tożsamość miejsca, ale ogranicza swobodę kształtowania nowych inwestycji (np. wysokości, materiałów, lokalizacji dużych instalacji OZE). Oddziaływanie: **pozytywne, skumulowane, długookresowe.**

6) Wpływ sąsiedztwa terenów produkcyjnych, produkcji rolniczej, infrastruktury technicznej i komunikacyjnej na zdrowie mieszkańców

W Projekcie POG starano się pogodzić sąsiedztwo terenów o wiodącej funkcji produkcyjno-rolniczej z terenami mieszkaniowymi. Sąsiedztwo stref SJ, SW i SZ ze strefami SP, SR, SI i SK wynika głównie z obecnego stanu zagospodarowania terenu. W ujęciu ogólnym w strefach SK ujęto drogi zbiorcze – wojewódzkie i linię kolejową nr 221, w strefach SI istniejącą infrastrukturę, w tym ujęcia wód podziemnych, oczyszczalnie ścieków, inne tereny infrastruktury technicznej i OZE, strefy SP służą rozwojowi gminy, a realizacja funkcji danej strefy podlega przepisom odrębnym, natomiast strefy SR służą mieszkańcom jako obszary rozwoju produkcji rolniczej. Wszelkie działania zaradcze, rozwiązania kompensacyjne wpływu tych terenów na zdrowie mieszkańców możliwe są do wykonania dopiero na etapie mpzp lub decyzji o warunkach zabudowy, przy dokładniejszych rozwiązaniach przestrzennych. Ogólny charakter planu i duża rozpiętość profilu funkcjonalnego danej strefy uniemożliwia dokładną analizę każdego zagadnienia. Jest zbyt wiele możliwych rozwiązań funkcjonalnych bazujących na planie ogólnym.

Niemniej jednak, chcąc doprecyzować przyjęte w POG rozwiązania, szczególnie w obszarach nie objętych mpzp, można stwierdzić, że:

- a. Projektanci planu przyjęli założenie, że tereny SR służą do prowadzenia produkcji rolniczej, w którym możliwe jest wprowadzenie zabudowy gospodarczej, w skali adekwatnej do potrzeb w bliskiej odległości od istniejących siedlisk ludzkich. Gmina Orneta jest gminą o dominującym profilu rolniczym (~56% pow. gminy) i leśnym (~40% pow. gminy). Nie w każdej strefie SR może być realizowana każda z funkcji dopuszczonych w profilu strefy, co jest doprecyzowywane w mpzp. Lokalizacja nie jest przypadkowa i wynika z ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego oraz troski o ludzi, którzy mogą dbać o swój dobytek bez dodatkowych kosztów ochrony np. przed kradzieżami, niszczeniem przez zwierzyńę itp.
- b. Strefy o danym profilu funkcjonalnym podstawowym i dodatkowym dają możliwości rozwoju, a nie wybór konkretnego rozwiązania przestrzennego. Oznacza to na przykład, że tereny oznaczone jako SP i SR, które z góry traktowane jedynie jako produkcyjne oraz produkcji rolniczej (w gospodarstwach rolnych i jako wielkotowarowe) mogą być również terenami:

komunikacji, zieleni urządzonej, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej, lasu, usług, wód i zieleni naturalnej w przypadku SP lub terenami: akwakultury i obsługi rybactwa, komunikacji, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej, biogazowni, elektrowni słonecznej, elektrowni wiatrowej, lasu, rolnictwa z zakazem zabudowy, wód, zieleni naturalnej i zieleni urządzonej w przypadku SR.

- c. Największe obszary przeznaczone pod strefę produkcyjną: 18SP i 19SP znalazły się w strefie SP ze względu na prawa nabyte w mpzp i wniosek Urzędu Miasta do planu ogólnego, który dotyczył nadania terenowi m.in. możliwości rozwoju funkcji usługowej. W strefie SP dopuszczony jest teren produkcji (w profilu podstawowym) i terenu usług (w profilu dodatkowym). Przyjęcie takiego rozwiązania pozwala na zachowanie terenów produkcji energii wyznaczonych w obowiązującym mpzp (uchwała nr XLIII/330/10 Rady Miejskiej w Ornece z dnia 1 czerwca 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Krzykały, gmina Orneta).
- d. Tereny włączone do strefy SI to istniejące tereny przeznaczone pod infrastrukturę techniczną lub tereny wynikające z mpzp. Największe tereny SI poza mpzp to tereny 13SI i 15SI, które obejmują tereny istniejących farm fotowoltaicznych. Sąsiedztwo stref SI ze strefą SN wynika z wniosku do planu.
- e. Przeznaczenie terenu pod strefę 70SN wynika z wniosku urzędu miasta dotyczącego przeznaczenia działek nr 411, 413, 414/5, 414/1, 414/2 obr. 5 miasto Orneta pod rozwój terenów sportu i rekreacji z możliwością budowy obiektów sportowych, hoteli, szkoły itp.
- f. Przeznaczenie terenu pod strefę usługową 56SU wynika z wniosku i jest związane z chęcią rozwoju miejscowości w zakresie oferowanych usług związanych z kultem religijnym, w tym wprowadzeniem zabudowy tj. dom parafialny, kaplica, dom pielgrzyma / dom rekolekcyjny, lokal usługowy i muzeum z częścią konferencyjną.
- g. Strefy SK obejmują tereny istniejących terenów komunikacyjnych: dróg i kolei. Oddziaływanie na zdrowie ludzi, w tym hałas, drgania i zanieczyszczenie powietrza przeanalizowano w ogólnym ujęciu dla całej gminy biorąc pod uwagę oddziaływanie na ludzi, zwierzęta i rośliny, czyli wszystkie stworzenia potrzebujące do życia: powietrza, spokoju i komfortu egzystencji, co zawarto w rozdziale 6.7. biorąc pod uwagę istniejący stan środowiska w gminie przedstawiony w rozdziale 6.2.
- h. Lokalizacja PSZOK-u wynika z obowiązującego zagospodarowania i mpzp. Plan ogólny nie ma wpływu na zastały stan zagospodarowania miasta. W mieście występuje też nielegalne składowisko odpadów, które negatywnie oddziałuje na ludzi i ich zdrowie. W projekcie POG PSZOK zlokalizowany jest w strefie SP, w otoczeniu terenów produkcyjnych. Jeden teren 86SJ wynika z ustaleń obowiązującego mpzp – dokumentu zatwierdzonego w odrębnej procedurze. Profil funkcjonalny strefy SJ zawiera w sobie zarówno funkcje mieszkaniową jak i usługową, czego nie można zapewnić w strefie SU.

Powyższe przykłady pokazują jak precyzyjnie podchodzono do każdego rozwiązania. Szczegółowe rozwiązania stosowane mpzp podlegają przepisom odrębnym, stąd nie w każdym aspekcie możliwe było przeanalizowanie oddziaływania planu na zdrowie ludzi i na warunki sanitarne.

Oddziaływanie sąsiedztwa terenów rolnych z terenami mieszkaniowymi zawsze będzie rodziło konflikty społeczne. Nie ma sposobu, żeby ich uniknąć szczególnie w gminie o charakterze rolniczo-leśnym. Ograniczenia oddziaływań negatywnych stosuje się w mpzp, np. w postaci zieleni izolacyjnej, ekranów akustycznych, odsunięcia linii zabudowy od źródła uciążliwości. W

planie ogólnym nie określa się takich parametrów. W planie ogólnym nie ma narzędzi do przyjęcia konkretnej funkcji zabudowy również pod względem znaczącego oddziaływania – zawsze lub potencjalnie wymienionego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Dobór poszczególnych funkcji i analiza uciążliwości, możliwych konfliktów przestrzennych odbywa się na etapie mpzp. W prognozie oraz w planie przyjęto, że funkcje przyjęte w mpzp wg dopuszczonych profili będą realizowane jako nieuciążliwe w przypadku styku z terenami przeznaczonymi na pobyt ludzi, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Plan ogólny jest dokumentem tworzącym ramy dla mpzp i decyzji o warunkach zabudowy, w których można oszacować dokładniejszą ilość nowej zabudowy i ilość nowych użytkowników, zgodnie z nadaną funkcją. Plan ogólny daje możliwość wprowadzenia szerokiego wachlarza możliwości rozwoju w danej strefie, co uniemożliwia dokładne określenie ilości potencjalnych użytkowników wpływających na obecny stan warunków higieniczno-sanitarnych. Ograniczenia i zabezpieczenia przed oddziaływaniem na sąsiadujące ze sobą funkcje przewiduje się na etapie mpzp i dwz. Według obliczeń chłonności terenów niezabudowanych w ramach obowiązujących mpzp w gminie może, ale nie musi zamieszkać dodatkowo ponad 12 tys. ludzi. Z zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Orneta w perspektywie najbliższych 20 lat wynika, że w gminie może zamieszkać 2216 mieszkańców. Nie ma tutaj rozdzielenia czy są to obecni mieszkańcy czy nowi. Zestawiając te dwie wielkości widać przeszacowanie terenów przeznaczonych pod rozwój gminy w przyjętych już dokumentach w stosunku do potrzeb wynikających z danych statystycznych. Przyjęte dokumenty to plany miejscowe, które zostały uzgodnione i zatwierdzone przez wszystkie instytucje wymagane przepisami, w tym również pod względem zapewnienia warunków higieniczno-sanitarnych. Przy braku wyznaczania nowych terenów mieszkaniowych wykraczających poza obowiązujące mpzp, ustalenia POG nie zwiększają istotnie obciążenia istniejącej infrastruktury wodno-ściekowej, a więc nie pogarszają warunków sanitarnych zaopatrzenia ludności w wodę i odprowadzania. Jest to oddziaływanie **pozytywne, pośrednie, długookresowe**. W miejscach, gdzie wprowadzana jest nowa zabudowa usługowa np. w Chwałęcinie strefa SU - warunki higieniczno-sanitarne podlegają weryfikacji na etapie mpzp i wydawanych pozwoleń administracyjnych. Rozwój zabudowy jest dopuszczany wyłącznie w obszarze uzbrojonym lub w powiązaniu z istniejącym systemem wodno-ściekowym (kanalizacja zbiorcza, przydomowe oczyszczalnie, zbiorniki bezodpływowe) zgodnie z przepisami szczególnymi. Jest to oddziaływanie **pozytywne, skumulowane**.

7) Bilans korzyści i ograniczeń dla mieszkańców

W zakresie oddziaływania na ludzi prognozuje się, że plan ogólny:

- poprawia przewidywalność otoczenia, porządkuje rozwój zabudowy, sprzyja dostępowi do infrastruktury i usług, a także umożliwia mieszkańcom wpływ na zapisy przez konsultacje – co oceniono jako oddziaływanie **pozytywne, pośrednie, długookresowe**;
- może ograniczać rozwój indywidualnych inwestycji (szczególnie nowych terenów mieszkaniowych) i być odbierany jako naruszenie swobody dysponowania własnością – co oceniono jako oddziaływanie **negatywne, pośrednie w dłuższej perspektywie czasu**.

Pod względem warunków higieniczno - sanitarnych i rozwiązań przestrzenno - funkcjonalnych bilans jest jednak wyraźnie dodatni: plan utrwala wysoki poziom zaopatrzenia w wodę i kanalizację, wzmacnia ochronę ujęć i wód, ogranicza ekspansję zabudowy w terenach

zagrożonych powodzią i cennych przyrodniczo, porządkuje lokalizację funkcji potencjalnie uciążliwych oraz rozwija sieć zieleni i terenów rekreacji. Korzyści te są osiągnięte kosztem bardziej restrykcyjnych zasad zabudowy i mniejszej swobody wprowadzania nowej zabudowy mieszkaniowej na gruntach rolnych i w krajobrazie otwartym.

6.7.3. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe i podziemne są jednym z ważniejszych elementów środowiska przyrodniczego wpływającym na każdy komponent przyrodniczy. Zaburzenia stanu wód wpływają na ryzyko występowania klęsk żywiołowych, w tym powodzi i suszy. Istotne jest utrzymywanie JCWP i JCWPd w stanie co najmniej dobrym (art. 56-59 ustawy Prawo wodne) oraz zapewnienie, żeby wody, w zależności od potrzeb, nadawały się do:

- zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,
- uprawiania sportu, turystyki lub rekreacji,
- wykorzystywania do kąpieli,
- bytowania ryb i innych organizmów wodnych w warunkach naturalnych, umożliwiającą ich migrację.

Gmina Orneta posiada bogatą sieć hydrograficzną w postaci rzek i cieków wodnych, z licznymi mniejszymi zbiornikami wodnymi, ale jedynie dwoma jeziorami: Tauty i Mieczowym. W projekcie POG wody powierzchniowe w większości włączono do strefy otwartej SO, sporadycznie do strefy SR lub zieleni i rekreacji SN (Rysunek 24). Jest to oddziaływanie **pozytywne, pośrednie, długookresowe**. W strefie SO znalazły się rzeki: Pasłęka, Wałsza, Drwęca Warmińska (poza Ornetą i Krosnem, gdzie ujęto ją w strefie SN). Młyńska Struga ze względu na przebieg przez tereny rolne i centra wsi: Osetnik, Bażyny, Krzykały ujęta została w różnych strefach planistycznych, z dominacją strefy SO i SR, w strefie SN znalazła się na dłuższych odcinkach w Osetniku i w Bażynach, na mniejszym fragmencie w Krzykałach.

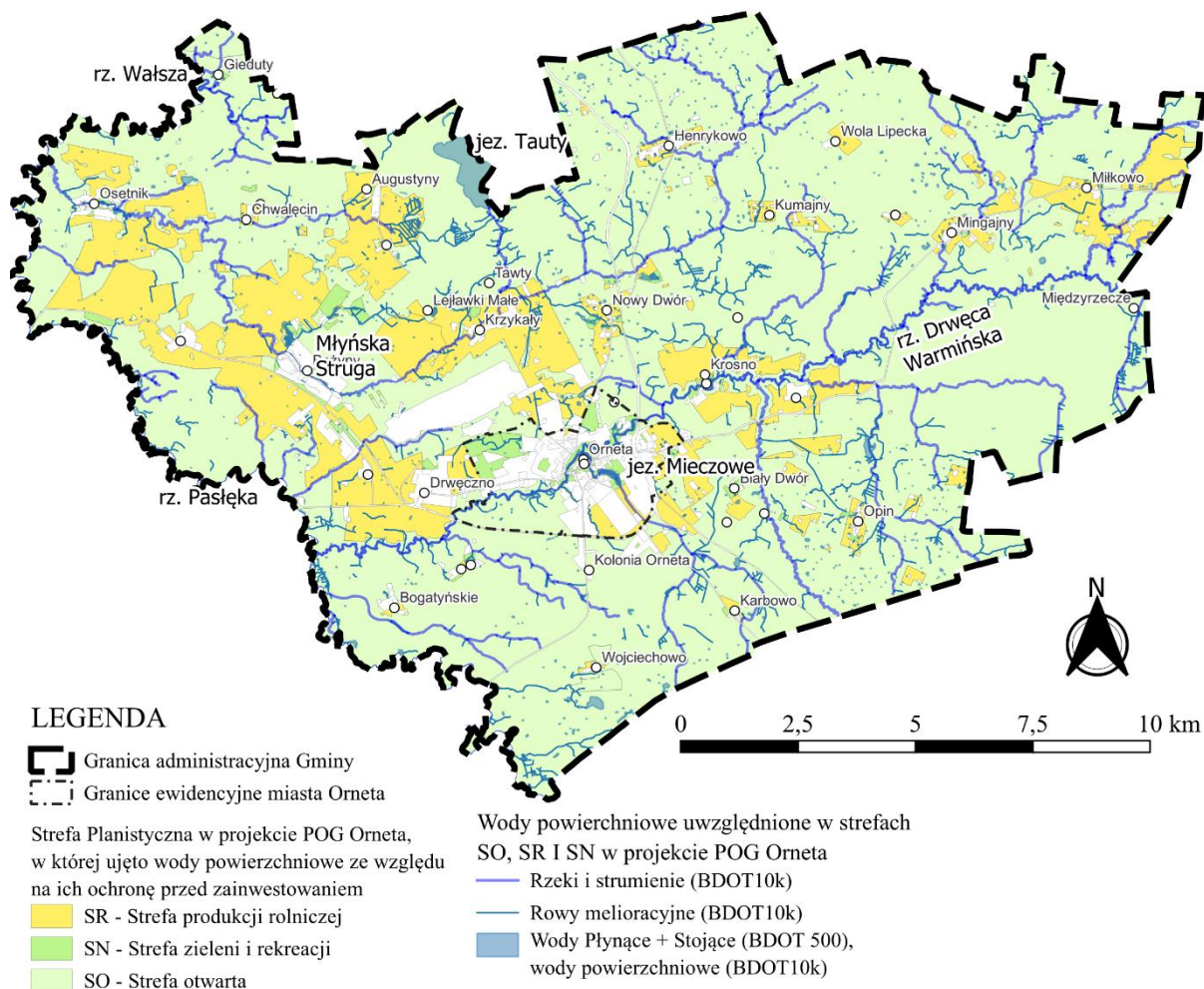
W projekcie POG uwzględniono jez. Mieczowe pełniące funkcję rekreacyjno-wypoczynkową w mieście Orneta poprzez ujęcie w strefie SN wraz z najbliższym otoczeniem.

Projekt POG służy określeniu ogólnego kierunku działań w zakresie ochrony wód, którego celami są ochrona dużych zbiorników i cieków wodnych, zapobieganie i ograniczanie wprowadzania zanieczyszczeń do wód, zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu. Szczegółowe ustalenia i postępowanie na danym obszarze odbywa się na etapie tworzenia planu miejscowego lub decyzji o warunkach zabudowy. Ustalenia projektu POG związane z wodami powierzchniowymi i podziemnymi dotyczą działań międzystrefowych, głównie w strefie otwartej SO oraz zieleni i rekreacji SN. W pozostałych strefach ustalono tereny wód jako profil dodatkowy strefy, co pozwala zachować elementy wodne zgodnie z przepisami odrębnymi.

W celu zapewnienia zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia wszystkie tereny ujęć wody włączono do stref infrastrukturalnych SI, wraz ze strefami ochrony bezpośredniej ujęć lub ich fragmentami. Niektóre strefy ochrony bezpośredniej ujęć wód obejmują inne strefy, co jest wynikiem obowiązujących mpzp oraz podziału ewidencyjnego nieruchomości: SUW w m. Kolonia-Orneta, SUW Orneta.

Ochrona wód podziemnych w projekcie POG związana jest z obszarem gminy jaki włączono do strefy SO (77%) oraz ustaleniami dotyczącymi minimalnej powierzchni biologicznie czynnej. W strefach o mniejszym zagęszczeniu zabudowy starano się zwiększyć wskaźnik, dostosowując go

do parametrów określonych aktach prawa miejscowego niższego rzędu, które są dostosowane do uwarunkowań lokalnych, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.



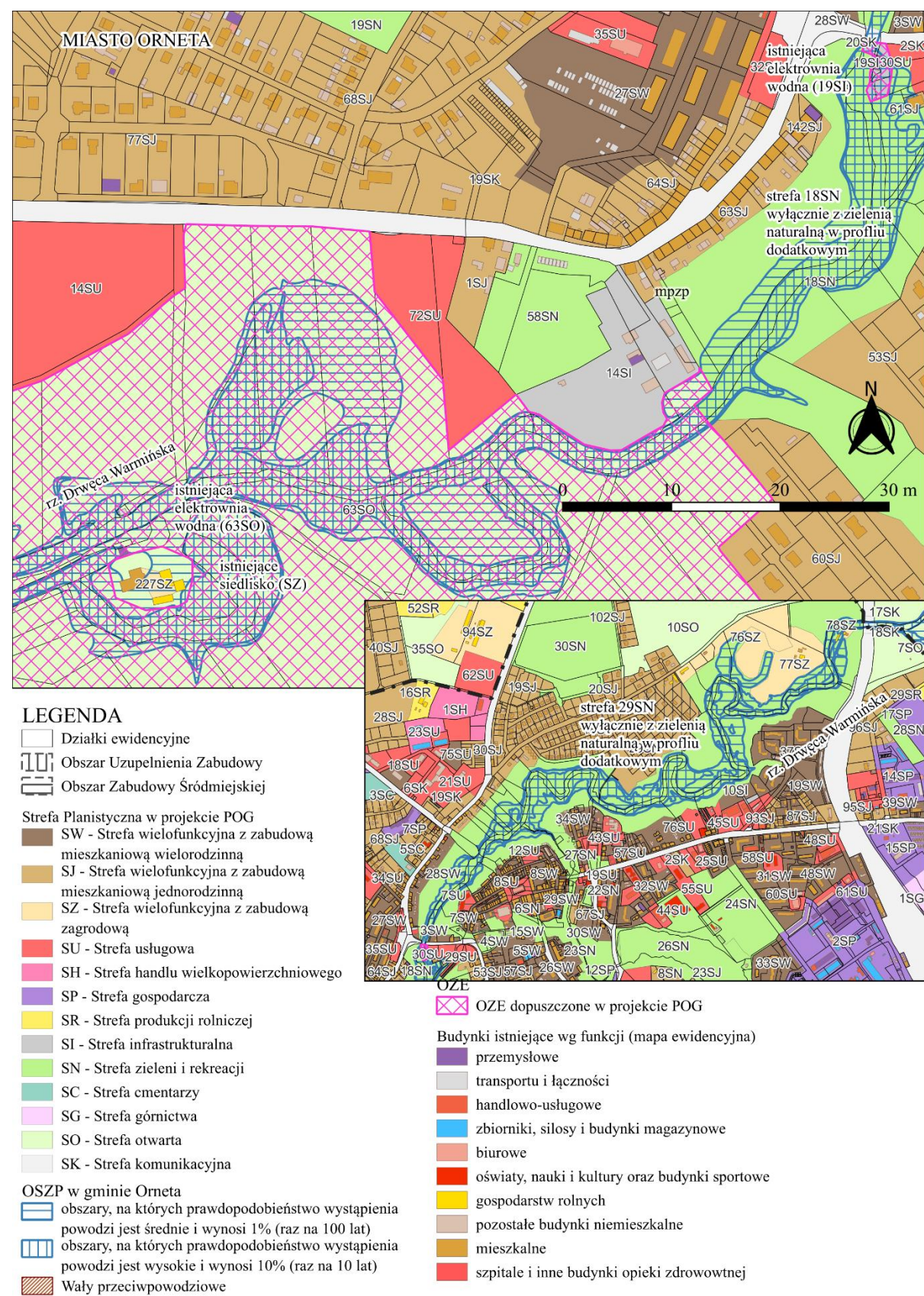
Rysunek 24. Wody powierzchniowe na tle stref planistycznych SO, SR i SN wyznaczonych w projekcie POG Orneta

Źródło: opracowanie własne

Według mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP), które w sposób szczegółowy prezentują zasięgi powodzi o określonym prawdopodobieństwie jej wystąpienia, w gminie Orneta występują **obszary szczególnego zagrożenia powodzią (OSZP)**. W Gminie obszary te występują wzdłuż rzeki Pasłęki oraz jej dopływów: Drwęcy Warmińskiej, Walszy (Rysunek 13.). Na potrzeby planu ogólnego, zgodnie z art. 16 pkt 34 ustawy Prawo wodne uwzględniono trzy obszary:

- 4) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1 %,
- 5) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10 %,
- 6) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym ~~lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224,~~ stanowiące działki ewidencyjne.

W projekcie POG Orneta na OSZP zostały wyznaczone przede wszystkim strefy planistyczne nie dopuszczające zabudowy: SO – strefa otwarta. Strefy z zabudową ujęto poprzez implementację



Rysunek 25. OSZP na tle projektu POG – w strefach innych niż SO

Źródło: opracowanie własne

Obszary, na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi skoncentrowane są wzdłuż trzech rzek: Pasłęka, Drwęca Warmińska oraz Walsza. W zależności od uwarunkowań terenowych największe ryzyko powodziowe występuje w meandrach rzek, w obniżeniach i zagłębieniach terenu, na obszarach podmokłych, na polderach zalewowych itp. wzdłuż ww. rzek (10%). Wzdłuż rzeki Pasłęki obszary zagrożone powodzią zajmują obszar w promieniu średnio od 50 do 400 m od brzegu rzeki w granicach gminy Orneta. Największe tereny występują w okolicach Bogatyńskiego (do 400 m) i Osetnika (do 300 m). Wzdłuż Drwęcy Warmińskiej najwrażliwsze są obszary wokół miejscowości Krosno, gdzie nakładają się niekorzystne uwarunkowania: rzeźba terenu – obszary położone niżej i otoczone wzniesieniami tworzą naturalną rozlewnię dla rzeki, wody powierzchniowe – w Krośnie do Drwęcy Warmińskiej wpadają jej dwa dopływy oraz występowanie wałów przeciwpowodziowych (ryzyko z powodu uszkodzenia wałów) i obszarów między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym stanowiących działki ewidencyjne nr 17/7 oraz 11/4 (ewentualnie 11/5). Obszary są wolne od zabudowy, pozostawione w stanie naturalnym, pokryte roślinnością trawiastą, krzewami i drzewami, włączone w projekcie do strefy 62SO.

Wszystkie powyższe ustalenia mają charakter **pozytywny, zmiennookresowy** (w zależności od inwestycji) dla wód powierzchniowych i podziemnych. Projekt POG jest dokumentem kierującym działania planistyczne, stąd realne działania zmierzające w kierunku łagodzenia i likwidacji zagrożeń odbywają się na etapie planowania konkretnej inwestycji.

6.7.4. Powietrze atmosferyczne i klimat

Zgodnie z art. 85. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska „Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- 1) utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach;
- 2) zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane;
- 3) zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.”

Podstawową przyczyną zanieczyszczenia powietrza jest emisja substancji powstających w procesach spalania paliw. Największą rolę w zanieczyszczeniu powietrza odgrywają: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek i dwutlenek węgla (CO₂), pyły (PM_{2,5}, PM₁₀) i węglowodory oraz tzw. pylenie wtórne powodowane przez wiatry, unoszące pył z powierzchni ziemi w okresach suchych. Projekt POG służy mitygacji emisji ww. substancji oraz adaptacji obszaru gminy na skutki zmian klimatu.

W projekcie POG, podczas tworzenia nowego ładu przestrzennego gminy, ochrona powietrza i klimatu polega na ograniczeniu powstania nowych zanieczyszczeń, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przy uwzględnieniu lokalnych walorów i wrażliwości środowiska.

W projekcie POG 77% powierzchni gminy włączono do strefy otwartej SO, 15,1% do strefy produkcji rolniczej oraz 1,4% do strefy zieleni i rekreacji SN, co łącznie daje 93,5% powierzchni zajmowanej przez tereny związane z wysokim wskaźnikiem powierzchni biologicznie czynnej. W projekcie POG tereny zabudowy wyznaczono na podstawie obowiązujących dokumentów i aktów prawa miejscowego, co ogranicza wpływ na obecny stan powietrza i klimatu w gminie. Dla

obszarów przeznaczonych do zainwestowania ustalono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

W gminie występuje zabudowa rozproszona, której położenie przekłada się na długość dojazdów, konieczność korzystania z samochodu i emisje z transportu. Oddziaływanie: **negatywne, pośrednie, średniookresowe**. Projekt planu zahamuje powstawanie rozproszonej zabudowy na terenach cennych przyrodniczo, w niekorzystnej lokalizacji dla klimatu i powietrza. Ograniczanie zabudowy na terenach cennych przyrodniczo i gospodarczo pomaga zachować obszary pochłaniające CO₂ (lasy, użytki zielone, grunty orne). Oddziaływanie: **pozytywne, pośrednie, średniookresowe**.

W projekcie POG nowa zabudowa, w tym usługowa i produkcyjna proponowana jest wzdłuż głównych istniejących ciągów transportowych (drogi wojewódzkie, powiatowe). Nastąpi kumulacja oddziaływań na powietrze i mikroklimat w granicach tych ciągów. W obrębie głównych ciągów komunikacyjnych (drogi wojewódzkie) mogą wystąpić przekroczenia wartości zawartych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2021 poz. 845). Może nastąpić nieznaczne pogorszenie stanu sanitarnego powietrza atmosferycznego w wyniku wzmożonego ruchu komunikacyjnego, lokalnego, co będzie oddziaływaniem **negatywnym, skumulowanym, średniookresowym**.

W projekcie dopuszcza się realizację OZE w ramach 18 stref planistycznych: ośmiu stref produkcji rolniczej SR (14SR, 15SR, 39SR, 73SR, 93SR, 94SR, 100SR, 110SR), czterech stref otwartych SO (1SO, 55SO, 61SO, 63SO), jednej strefy usługowej 6SU, jednej strefy infrastrukturalnej 19SI oraz czterech stref gospodarczych 18SP, 20-22SP.

Tabela 7. Rodzaje stref planistycznych przeznaczonych pod rozwój OZE w POG Orneta.

L.p.	Strefa w projekcie POG	Parametry określone w POG	Profil podstawowy strefy	Profil dodatkowy strefy
Strefa otwarta				
1.	1SO	Maks. wys. zab.: 250 m	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren biogazowni, teren elektrowni geotermalnej, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni wodnej, teren zieleni urządzonej
2.	63SO	-		teren elektrowni wodnej (istniejącej)
3.	55SO			teren elektrowni słonecznej
4.	61SO			teren elektrowni wodnej (istniejącej)
Strefa produkcji rolniczej				
5.	14SR	Maks. nadz. intens. zab.: 0,1 Maks PZ: 5 % Maks. wys. zab.: 250 m Min. PBC: 90 %	teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren biogazowni, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni wiatrowej, teren lasu, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren wód, teren zieleni naturalnej, teren zieleni urządzonej
6.	39SR	Maks. nadz. intens. zab.: 0,3 Maks PZ: 20 % Maks. wys. zab.: 25 m Min. PBC: 70 %		
7.	93SR	Maks. nadz. intens. zab.:		teren biogazowni, teren

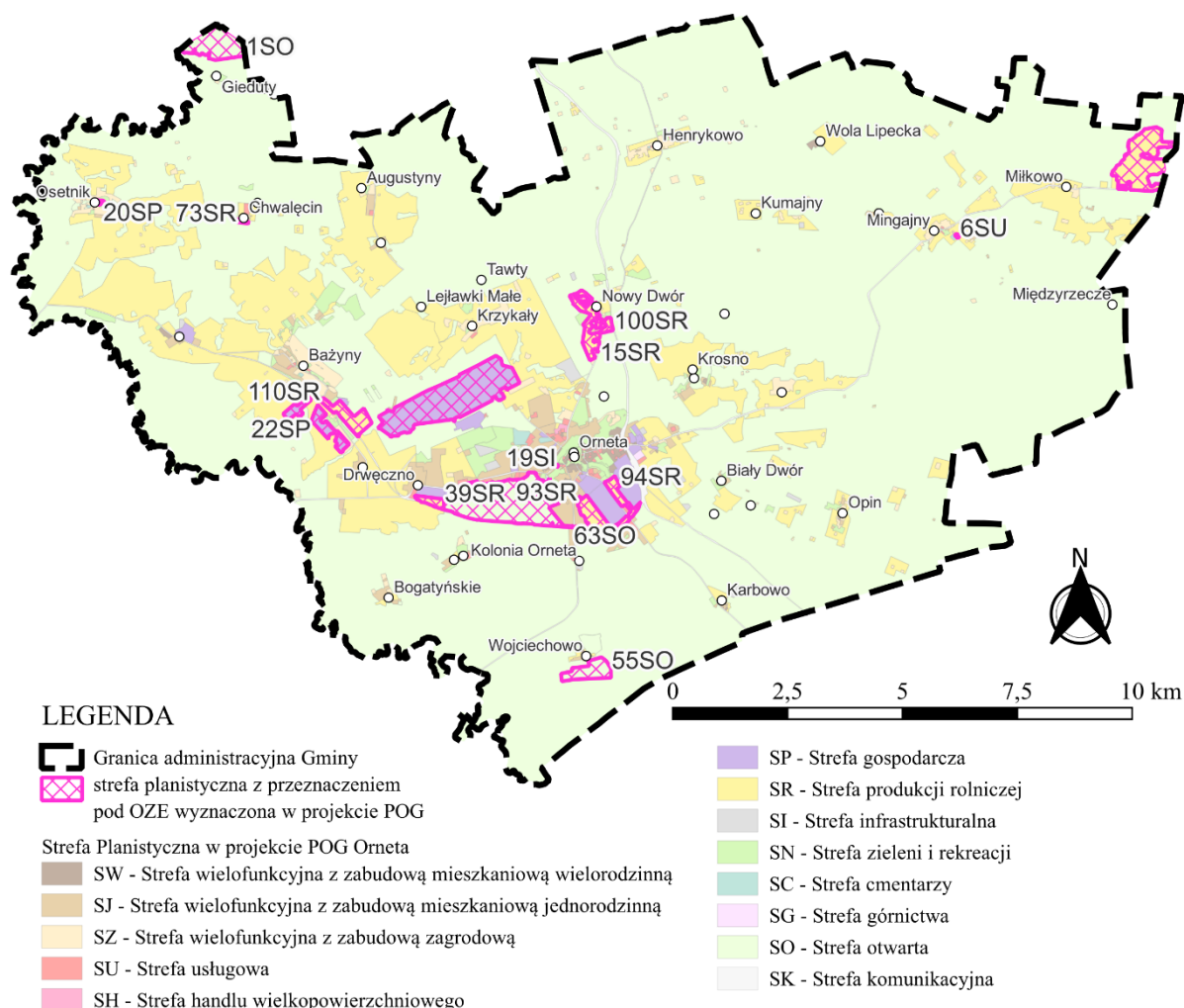
8.	94SR	0,3 Maks PZ: 20 % Maks. wys. zab.: 15 m Min. PBC: 80 %		elektrowni słonecznej, teren elektrowni wodnej, teren lasu, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren wód, teren zieleni naturalnej, teren zieleni urządzonej
9.	15SR	Maks. nadz. intens. zab.: 0,4 Maks PZ: 20 % Maks. wys. zab.: 8,5 m Min. PBC: 70 %		teren elektrowni wodnej, teren lasu, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren wód, teren zieleni naturalnej, teren zieleni urządzonej
10.	73SR	Maks. nadz. intens. zab.: 0,3 Maks PZ: 30 % Maks. wys. zab.: 15 m Min. PBC: 70 %		
11.	100SR	Maks. nadz. intens. zab.: 0,3 Maks PZ: 20 % Maks. wys. zab.: 15 m Min. PBC: 80 %		
12.	110SR	Maks. nadz. intens. zab.: 0,1 Maks PZ: 10 % Maks. wys. zab.: 12 m Min. PBC: 80 %		teren elektrowni słonecznej, teren lasu, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren wód, teren zieleni naturalnej, teren zieleni urządzonej
Strefa usługowa				
13.	6SU	Maks. nadz. intens. zab.: 0,5 Maks PZ: 30 % Maks. wys. zab.: 12 m Min. PBC: 50 %	teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren elektrowni słonecznej, teren lasu, teren składów i magazynów, teren wód, teren zieleni naturalnej
Strefa infrastrukturalna				
14.	19SI	Min. PBC: 20 %	teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych	teren produkcji (dla istniejącej elektrowni wodnej), teren wód, teren zieleni naturalnej
Strefa gospodarcza				
15.	18SP	Maks. nadz. intens. zab.: 1 Maks PZ: 30 % Maks. wys. zab.: 18 m Min. PBC: 30 %	teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (wiatraki ozn. EW, RP w mpzp)	teren lasu, teren usług, teren wód, teren zieleni naturalnej
16.	20SP	Maks. nadz. intens. zab.: 1,2 Maks PZ: 50 % Maks. wys. zab.: 12,5 m Min. PBC: 20 %	teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (istniejąca el. wodna razem z 61SO)	
17.	21SP	Maks. nadz. intens. zab.: 0,7	teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastr. technicznej (PEF wg mpzp)	
18.	22SP	Maks PZ: 70 % Maks. wys. zab.: 7 m Min. PBC: 20 %		

Źródło: Projekt POG Orneta

W planie dopuszczono elektrownie na terenach, dla których były składane wnioski do POG oraz na terenach istniejących elektrowni. Oddziaływanie **pozytywne, pośrednie, średnio- i długookresowe**. Rozmieszczenie stref dla OZE przedstawia Rysunek 26.

Realizacja postanowień planu może wpłynąć na ukształtowanie terenu, szczególnie w obrębie zabudowy i infrastruktury. Zabudowa powinna być w maksymalny możliwy sposób wkomponowana w istniejącą rzeźbę terenu, bez znaczących niwelacji, zgodnie z uchwałą OChK. W projekcie nie reguluje się ustaleń szczegółowych, a zabezpieczeniem dla ochrony powietrza i klimatu w POG są wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej oraz intensywność zabudowy. **Charakter oddziaływania dla klimatu: negatywny, skumulowany.**

W projekcie POG ograniczono ewentualne skutki ekstremalnych zjawisk, poprzez ograniczenie zabudowy na terenach zagrożonych powodzią, podtopieniami, ruchami masowymi ziemi oraz w strefach ochronnych ujęć wód. W dolinach rzecznych, wokół zbiorników wodnych i na obszarach kompleksów leśnych ustalono strefy ochronne wynikające m.in. z uchwały OChK, PZO obszarów Natura 2000 oraz przepisów odrębnych. Zachowano wielkoobszarowe grunty rolne, w tym zadrzewienia śródpolne, mokradła, nieużytki, łąki i pastwiska. Oddziaływanie **pozytywne, skumulowane, długookresowe**. Wymienione tereny włączono głównie do strefy SO lub SR.



Rysunek 26. Rozmieszczenie stref planistycznych przeznaczonych pod rozwój OZE w projekcie POG Orneta

Źródło: opracowanie własne, dane: projekt POG Orneta

Łączna powierzchnia stref przeznaczonych pod rozwój OZE wynosi około 785 ha, z czego około 216 ha może być zabudowane obiektami budowlanymi.

Realizacja ustaleń projektu POG, wzięwszy pod uwagę wyznaczone strefy planistycznie, a także możliwość realizacji OZE, nie będzie znacząco wpływać na zmianę warunków klimatu lokalnego i pogarszać stanu powietrza. Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia w ciepło, gaz oraz energię elektryczną, a zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej i komunikacji ustalane są na etapie tworzenia planów miejscowych i decyzji o warunkach zabudowy.

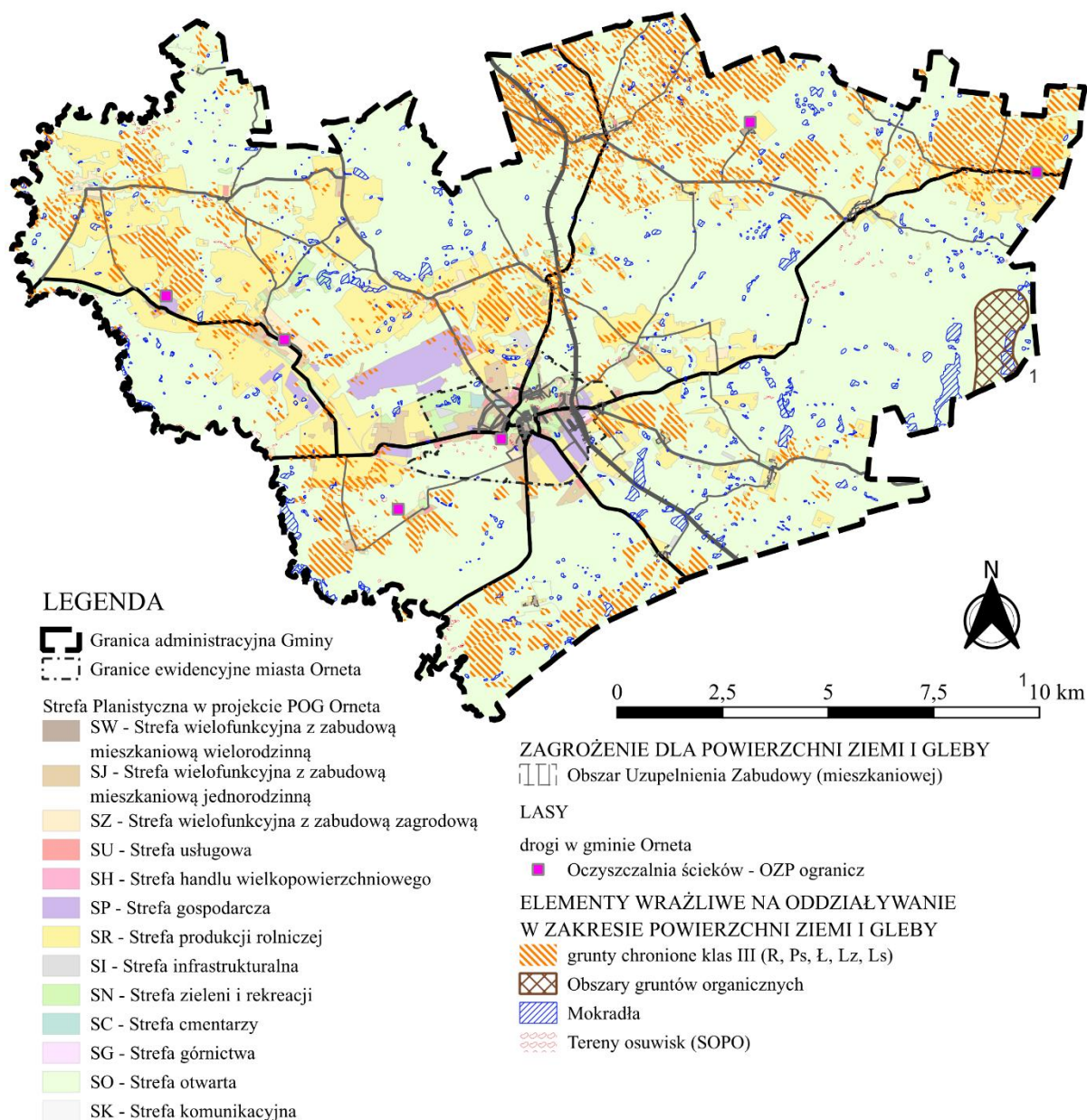
6.7.5. Powierzchnia ziemi i gleba

W ustawie z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych określono zasady ochrony gleb, w tym m.in. ograniczanie przeznaczenia ich na cele nierolnicze i nieleśne, zapobieganie procesom degradacji i dewastacji oraz rekultywację gruntów. Przy ocenie oddziaływania POG na powierzchnię ziemi i glebę skupiono się na możliwym wpływie na zmiany ukształtowania i użytkowania powierzchni terenu, lokalizacji obszarów występowania ruchów masowych i osuwisk oraz na bonitacji gleb (Rysunek 27).

Realizacja planu przyczyni się do oddziaływania na powierzchnię ziemi i wierzchnie warstwy gleby oraz spowoduje plantowanie terenu w miejscach wznoszenia budynków i obiektów budowlanych. Większość stref przeznaczonych do zabudowy, w tym zwartej zabudowy skumulowane są wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. **Charakter oddziaływania: negatywny** (budowa obiektów budowlanych), **pozytywny** (dostęp do infrastruktury, mniejsze oddziaływanie na ziemię) **bezpośredni, krótkookresowy** (podczas realizacji), **długookresowy** (w miejscu oddziaływania). Największe oddziaływania wystąpią w strefach rozwoju zabudowy: w wielofunkcyjnych strefach z zabudową mieszkaniową wielorodzinną SW, zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ i zabudową zagrodową SZ, w strefie usługowej SU, w strefie gospodarczej SP, handlu wielkopowierzchniowego SH oraz w strefie górnictwa, szczególnie tam, gdzie mpzp nie zostały skonsumowane. Wymienione strefy zajmują ok. 5,4% powierzchni planu (Rysunek 5). Duży wpływ na powierzchnię ziemi ma również zagospodarowanie strefy komunikacyjnej SK, która przeznaczona jest pod drogi i inwestycje z nimi związane, a te w większości stanowią powierzchnię nieprzydatną pod względem rolniczym i leśnym. Powierzchnia ziemi ulega przekształceniu w wyniku realizacji inwestycji średnio w 80% (20% stanowi pow. biologicznie czynna) oraz jej późniejszego użytkowania. Strefy komunikacyjne stanowią 0,9% powierzchni gminy, co oznacza, że ich **negatywne i długookresowe** oddziaływanie na powierzchnię ziemi nie jest tak znaczące jak oddziaływanie stref rozwoju zabudowy. W gminie wyznaczono dwie strefy górnictwa SG i jedną strefę handlu wielkopowierzchniowego SH, które stanowią łącznie <0,1% powierzchni, stąd nie przewiduje się wielkopowierzchniowego oddziaływania na ziemię i glebę.

W strefach rozwoju zabudowy SW, SJ, SZ, SU i SP czynnikiem decydującym o oddziaływaniu na powierzchnię ziemi i glebę jest minimalna powierzchnia biologicznie czynna. Największą powierzchnię wśród ww. stref zajmuje strefa z zabudową jednorodzinną SJ (1,7%), w której ustalono wskaźnik w przedziale 10-80%, przy średniej wskaźnika 45%. Drugą co do wielkości jest strefa SP, która stanowi 1,7% powierzchni planu. W strefach SP wskaźnik minimalnej PBC jest najniższy i zawiera się w przedziale 20-50%, przy średniej PBC ~25%. Trzecią jest strefa SZ stanowiąca 1,4% powierzchni planu, gdzie minimalna powierzchnia biologicznie czynna zawiera

się w przedziale 30-70%. Najmniejszy odsetek stanowią strefy SU (0,3%) i SW (0,3%), w których udział powierzchni biologicznie czynnej ustalony jest w przedziale 0-80%. Taki duży przedział PBC wynika z obecności w mieście Orneta zabytkowego śródmieścia z intensywną zabudową i dużym pokryciem nawierzchniami utwardzonymi.



Rysunek 27. Ograniczenia w zagospodarowaniu terenów wynikające z oddziaływania na powierzchnię ziemi i gleby na tle projektu POG Orneta

Źródło: opracowanie własne

Większość oddziaływań, jakie mogą nastąpić w wyniku realizacji ustaleń projektu POG w obrębie powierzchni ziemi i gleby, będzie skutkiem kontynuacji zmian funkcjonalno-przestrzennych wynikających z ustaleń zawartych w obowiązujących planach miejscowych, których wpływ na powierzchnię ziemi został poddany ocenie w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko. Wyznaczenie Obszarów Uzupełnienia Zabudowy i OZS pozwoliło na maksymalne wykorzystanie istniejących zasobów infrastrukturalnych i przestrzennych, z korzyścią dla terenów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych. W rezultacie, po dokonaniu obliczeń dotyczących chłonności terenów wyznaczonych w planie ogólnym, jako potencjalnych

do zabudowy przyjęto, że w gminie Orneta nie wyznacza się nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, poza określonymi w obowiązujących aktach prawa miejscowego.

W ustaleniach projektu planu uwzględniono ograniczenia w zagospodarowaniu wynikające z obecności terenów osuwisk i obszarów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych. Największą część tych terenów włączono do strefy otwartej SO lub strefy zieleni i rekreacji SN, z wyższym niż 50% udziałem powierzchni biologicznie czynnej. Na terenach zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych ustalenia parametrów i wskaźników powierzchniowych wynikają z aktów planowania przestrzennego lub rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 listopada 2024 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1775).

Uwzględniając ochronę gleb, przyjęto zasadę zabezpieczenia gruntów rolnych o najwyższych klasach bonitacyjnych - III poprzez włączenie ich głównie do strefy otwartej SO oraz produkcji rolniczej SR. Niewielkie fragmenty włączono do strefy zieleni i rekreacji SN lub strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową SZ. Wyjątki stanowią tereny obowiązujących planów miejscowych lub istniejące zagospodarowanie np. z zabudową mieszkaniową. Te same reguły zastosowano do OUZ na gruntach III klasy bonitacyjnej gleb.

Powyższe ustalenia projektu POG ograniczają możliwość znaczących potencjalnych oddziaływań na powierzchnię ziemi i gleby. Jest to oddziaływanie **pozytywne, pośrednie, długookresowe**.

6.7.6. Krajobraz, w tym krajobraz kulturowy

Gmina Orneta posiada bardzo wysokie walory krajobrazowe i kulturowe, które wynikają ze struktury funkcjonalno-użytkowej z dominacją terenów rolnych i leśnych, ukształtowania terenu, bogatej sieci hydrologicznej, niewielkiego stopnia zurbanizowania, obecności prawnie chronionych form przyrody, licznych zabytków i historycznych układów przestrzennych w mieście gminnym Orneta oraz w miejscowościach i osadach w obszarze wiejskim. Gmina znajduje się w regionie Środkowej Warmii, a miasto Orneta należy do sieci Cittaslow – międzynarodowej sieci „miast dobrego życia”, w których liczba mieszkańców nie przekracza 50 tysięcy. Charakterystyczną cechą gminy są rozległe pola uprawne poprzecinane kompleksami leśnymi, licznymi rzekami i strumieniami oraz alejami wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Punktem skupiającym najważniejsze funkcje usługowo-gospodarcze jest miasto Orneta, z bardzo dobrze zachowanym układem urbanistycznym śródmieścia, którego początki sięgają XIV wieku. Układ urbanistyczny rynku, ratusz, miasto w obrębie murów obronnych wraz z zabudową zabytkową i kościołem oraz zespół urbanistyczny ul. Elbląskiej i ul. Podgórznej wpisane są do WRZ i ujęte w GEZ. W gminie występują licznie zabytki wpisane do WRZ oraz ujęte w WEZ i GEZ, w tym zabytki architektoniczne, techniczne, gospodarcze, budynki i obiekty kultu religijnego, założenia parkowe, dworsko-parkowe i dworsko-folwarczne, dwory, wille oraz stanowiska archeologiczne, w tym 2 wpisane do WRZ. W granicach POG występuje wiele obiektów zabytkowych, co świadczy o dużej wartości kulturowej miasta i gminy Orneta. Wsie mają dobrze zachowane układy ruralistyczne, co starano się odzwierciedlić w strefach planistycznych planu, z uwzględnieniem praw nabytych.

W latach 2019-2025 w województwie warmińsko-mazurskim przeprowadzono audyt krajobrazowy, który przyjęto uchwałą Nr XI/183/25 Sejmiku Województwa Warmińsko-

Mazurskiego z dnia 25 marca 2025 r. w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa warmińsko-mazurskiego. Celem Audytu była identyfikacja krajobrazów występujących na terenie całego województwa wraz z określeniem cech charakterystycznych oraz oceną wartości każdego z nich, obejmując w szczególności elementy przyrodnicze i kulturowe. Według dokumentu [10] w gminie Orneta zidentyfikowano 29 krajobrazów w różnym stanie zachowania, z czego 17 krajobrazów położonych w obrębie obszarów, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, czyli w zasięgu OChK Doliny Pasłęki, OChK Równiny Orneckiej (w całości lub fragmentarycznie) oraz rezerwatu przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”. Żaden z krajobrazów nie został zakwalifikowany jako priorytetowy²⁶, pomimo iż niektóre badane cechy na to wskazywały. Oznacza to, że są obszary, w których gmina ma wyróżniające się cechy, do których należą m.in. zbiorniki wodne naturalne i sztuczne, zadrzewienia lub zakrzewienia liniowe, gęstość cieków naturalnych w powierzchni krajobrazu, różnorodność powierzchniową w strukturze przestrzennej, siedliska lasowe, łąkowe, olsowe i bagienne, udział procentowy obszarów pełniących funkcję korytarzy ekologicznych w skali ogólnopolskiej w powierzchni krajobrazu, historyczne przestrzenie publiczne (miasto Orneta) oraz tradycyjny krajobraz.

Krajobraz tradycyjny to obszary charakteryzujący się materialnymi lub niematerialnymi dowodami tradycji, w szczególności budowlanej, architektonicznej lub tradycji użytkowania terenu i stylu życia społeczności zamieszkującej obszar danego krajobrazu. Kulturowane są regionalne wzory budownictwa, architektura, detal stylistyczny, sposoby użytkowania ziemi, zachowana jest tradycyjna fizjonomia regionu i tradycje niematerialne (lokalne, regionalne), a także symbolika przestrzeni, w szczególności *sacrum*²⁷ i *genius loci*²⁸. Obiekty lub zjawiska, świadczące o zachowaniu tradycji występują punktowo, tworzą ciągi lub nieregularne zbiory na ponad 50% powierzchni opisywanego obszaru.

W rekomendacjach i wnioskach dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów w obrębie obszarów i obiektów, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 2 upzp wyznaczono zadania mające na celu zachowanie dotychczasowego lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń, zidentyfikowanych dla zachowania wartości krajobrazów w rezerwacie przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”, OChK Doliny Pasłęki i OChK Równiny Orneckiej. Dodatkowo dla OChK określono kierunki i zasady kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów w odniesieniu do poziomu lokalnego według kodów krajobrazu.

Projekt POG uwzględnia rekomendacje i wnioski zawarte w Audycie. Analizę zapisów i ich spełnienia przeprowadzono w formie tabelarycznej – Tabela 8. Skupiono się na działaniach, zadaniach i rekomendacjach dotyczących zakresu merytorycznego planu ogólnego, pominięto zagadnienia odnoszące się do mpzp i dwz.

²⁶ Krajobraz priorytetowy - krajobraz szczególnie cenny dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe, i jako taki wymagający zachowania lub określenia zasad i warunków jego kształtowania.

²⁷ „Strefa świętości” - w odniesieniu do religii, rytuałów, miejsc, przedmiotów.

²⁸ „Duch miejsca” – oznacza, że miejsce jest „klimatyczne” i niepowtarzalne — przez układ przestrzeni, historię, krajobraz, architekturę albo sposób, w jaki ludzie je odczuwają.

Tabela 8. Analiza zapisów zawartych w Audycie krajobrazowym [10] dotyczących obszarów, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 2 upzp.

L.p.	Obszar chroniony	Rekomendacje i wnioski z audytu	Sposób uwzględnienia w projekcie POG lub w prognozie
1.	Rezerwat przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”	Zachowanie doliny rzeki Pasłęki i jej dopływów w stanie naturalnym wraz z utrzymaniem naturalnych procesów je kształtujących. Utrzymanie funkcji ochrony przyrody dla realizacji celów ochrony w rezerwacie przyrody.	Cały rezerwat w granicach gminy włączono do strefy SO: 3SO, 16SO, 32SO, 39SO, gdzie ustalono wyłącznie profil podstawowy strefy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej
2.	OChK Doliny Pasłęki	Uwzględnianie cech środowiska przyrodniczego, kulturowego i walorów krajobrazowych na etapie planowania zagospodarowania przestrzennego w celu zapobiegania powstawaniu konfliktów przestrzennych, w tym środowiskowych i widokowych. W obrębie terenów użytkowanych rolniczo zachowanie układu i struktury pól oraz miedz, roślinności śródpolnej, zadrzewień przydrożnych i nadwodnych oraz terenów podmokłych i naturalnych oczek wodnych. Ograniczanie przekształcania lasów na cele nieleśne. Ochrona wyróżniających się form geomorfologicznych, w szczególności teras nadzalewowych i stromych krawędzi w strefach zboczy doliny rzeki Pasłęki oraz wzgórz morenowych i kemowych. Ochrona starorzeczy w dolinie rzeki Pasłęki oraz naturalnych rozlewisk i zabagnień wzdłuż rzeki Pasłęki i jej dopływów. Ochrona stref przybrzeżnych jezior, w szczególności w obrębie terenów zabudowanych oraz podlegających presji inwestycyjnej związanej z zagospodarowaniem turystycznym i rekreacyjnym, z uwzględnieniem: – utrzymania istniejącej roślinności, – zapobiegania przekształcaniu linii brzegowej, – zachowania istniejących naturalnych rozlewisk i zabagnień, – ograniczania lokalizowania pomostów. Kształtowanie terenów zabudowanych wsi z uwzględnieniem: – planowania nowej zabudowy w obrębie wsi w ramach uzupełniania lub kontynuacji zagospodarowania w nawiązaniu do regionalnych wiejskich tradycji osadniczych oraz z uwzględnieniem cech środowiska przyrodniczego i walorów ekspozycji, – planowania nowej zabudowy we wsi	W zakresie adekwatnym do POG uwzględniono, na co przekładają się ustalenia 77% pow. Gminy jako strefę otwartą SO oraz 15,1% jako strefę produkcji rolniczej SR Rysunek 23 Wszystkie lasy w projekcie POG podlegają zachowaniu w strefach SO, zgodnie z przepisami odrębnymi Rzeka Pasłęka wraz z rozlewiskami ujęta jest w strefie SO Jez. Mieczowe włączono do strefy SN ze względu na rekreacyjny charakter zbiornika, a obszary wokół włączono do strefy wg praw nabytych (mpzp) Jez. Tauty w całości włączono do strefy 3SO z zakazem zabudowy W POG nie wyznaczono nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, a OUZ wyznaczono w ramach uzupełnień i kontynuacji zabudowy, stosowano się do praw nabytych

		Bogatyńskie, z uwzględnieniem sylwety wsi oraz dominant krajobrazowych (kościół)	
		Zachowanie doliny rzeki Pasłęki i jej dopływów w stanie naturalnym wraz z utrzymaniem naturalnych procesów je kształtujących. Utrzymanie łąk i rozlewisk w dolinie rzeki Pasłęki jako naturalnych terenów zalewowych	Rzeka Pasłęka na całej długości w granicach POG ujęta jest w strefie otwartej SO, gdzie ustalono wyłącznie profil podstawowy strefy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej
		Przywracanie lub utrzymanie wartości historycznych, architektonicznych i krajobrazowych obiektów zabytkowych z uwzględnieniem w szczególności ich otoczenia, powiązań funkcjonalnych, przestrzennych i widokowych, w tym m.in.: - założeń: pałacowo-parkowych (Karkajmy, Bogatyńskie) - kościołów: rzymskokatolickich (Bogatyńskie) - stanowisk archeologicznych: cmentarzyska brytualnego i osady z epoki żelaza we wsi Osetnik zlokalizowanych nad rzeką Pasłęką, – alei przydrożnych, w szczególności alei zlokalizowanych przy drodze wojewódzkiej nr 513	Założenie w Karkajmach ujęto w strefie i w otoczeniu stref: SO i SR oraz terenów w obecnym stanie zagospodarowania; Założenie w Bogatyńskich włączono do strefy SJ i otoczono strefą SO oraz strefami zgodnymi z obecnym zagospodarowaniem terenu Kościół włączono do strefy SU w otoczeniu strefy SO, SR i SJ, SZ zgodnie z prawami nabytymi; Stanowiska archeologiczne w Osetniku włączono do strefy SO; Aleje przydrożne ujęto w strefach SK, ich ochrona podlega właściwemu konserwatorowi; aleje wpisane są do WEZ i GEZ
3.	OChK Równiny Orneckiej	Uwzględnianie cech środowiska przyrodniczego, kulturowego i walorów krajobrazowych na etapie planowania zagospodarowania przestrzennego w celu zapobiegania powstawaniu konfliktów przestrzennych, w tym środowiskowych i widokowych.	W zakresie adekwatnym do POG uwzględniono, na co przekładają się ustalenia 77% pow. Gminy jako strefę otwartą SO oraz 15,1% jako strefę produkcji rolniczej SR
		W obrębie terenów użytkowanych rolniczo zachowanie układu i struktury pól oraz miedz, roślinności śródpolnej, zadrzewień przydrożnych i nadwodnych oraz terenów podmokłych i naturalnych oczek wodnych.	Rysunek 23
		Zachowanie stawów.	Stawy podlegają zachowaniu zgodnie z przepisami odrębnymi, w POG włączone są do stref: SO, SR, SZ lub do stref, z którymi związane są funkcjonalnie, według granic ewidencyjnych
		Ograniczanie przekształcania lasów na cele nieleśne.	Wszystkie lasy w projekcie POG podlegają zachowaniu w strefach SO, zgodnie z przepisami odrębnymi
		Planowanie nowej zabudowy w obrębie jednostek osadniczych w celu zapobiegania jej rozpraszania w nawiązaniu do regionalnych wiejskich tradycji osadniczych oraz z uwzględnieniem cech środowiska przyrodniczego i walorów ekspozycji.	W POG nie wyznaczono nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, a OUZ wyznaczono w ramach uzupełnień i kontynuacji zabudowy, stosowano się do praw nabytych
		Planowanie nowej zabudowy w Krośnie z uwzględnieniem sylwety wsi oraz dominaty krajobrazowej (kościół i konwikt wraz z ogrodzeniem, należące do zespołu	W projekcie POG nie wyznaczono nowych terenów zabudowy mieszkaniowej w ramach stref SW, SJ, SZ w miejscowości Krosno. Nie wyznaczono też terenów z nową zabudową w ramach stref SU, SP, SH

		zabudowań Sanktuarium Maryjnego).	
		Zapobieganie lokalizowaniu obiektów wysokościowych wertykalnych, wielokubaturowych i wielkopowierzchniowych, w szczególności stanowiących obiekty dysharmonijne w krajobrazie.	Nie lokalizowano stref z OZE w krajobrazie 28-313.56-35
		Przywracanie lub utrzymanie wartości historycznych, architektonicznych i krajobrazowych obiektów zabytkowych z uwzględnieniem w szczególności ich otoczenia, powiązań funkcjonalnych, przestrzennych i widokowych, w tym m.in.: zespołu zabudowań Sanktuarium Maryjnego pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny i Św. Józefa w Krośnie, kapliczek przydrożnych (Krosno), alei przydrożnych.	Sanktuarium w Krośnie ujęto w strefie 26SU, a w celu ochrony ekspozycji tereny wokół ujęto w strefach: 82SN, 83SN oraz w 62SO
		zachowanie i kształtowanie osi, ciągów i punktów widokowych poprzez ograniczanie zagospodarowania przesłaniającego widoki, w szczególności z dróg na panoramy terenów rolnych zamkniętych ścianami lasów i zadrzewień śródpolnych oraz na liczne wnętrza krajobrazowe wyznaczone ścianami lasów oraz linią zadrzewień wzdłuż meandrujących rzek Drwęcy Warmińskiej i Walszy	Rzeki w większości włączone są do strefy otwartej SO, poza obszarami miast i centrów wsi
		Zachowanie koryt rzek: Walsza, Młyńska Struga, Drwęca Warmińska i innych cieków w stanie naturalnym wraz z utrzymaniem naturalnych procesów je kształtujących.	Rzeka Walsza ujęta jest w strefie SO. Rzeka Drwęca Warmińska włączona głównie do strefy SO, poza Ornetą i Krosnem, gdzie ujęto ją w strefie SN. Młyńska Struga ze względu na przebieg przez tereny rolne i centra wsi: Osetnik, Bażyny, Krzykały ujęta została w różnych strefach planistycznych, z dominacją strefy SO i SR, w strefie SN znalazła się na dłuższych odcinkach w Osetniku i w Bażynach, na mniejszym fragmencie w Krzykałach.
		Utrzymanie istniejących bądź kształtowanie optymalnych stosunków wodnych, w tym podejmowanie działań z zakresu małej retencji.	Większość zbiorników wodnych i stawów włączona została do stref: SO lub SR - Rysunek 22, Rysunek 23, Rysunek 24
		prowadzenie działań rewitalizacyjnych zespołu zabudowań Sanktuarium Maryjnego w Krośnie.	Brak wyznaczonego obszaru do rewitalizacji w POG = brak obszaru w LPR i Studium, działania rewitalizacyjne dopuszczane są w każdej strefie planistycznej
4.	OChK Dolina Pasłęki, OChK Równiny Orneckiej, rezerwat przyrody „Ostoja na rzece Pasłęce”	Realizacja i uwzględnianie, na etapie kształtowania i prowadzenia polityki rozwoju gminy, celów ochrony, zagrożeń oraz wytycznych i innych wskazań określonych w aktach prawnych ustanowionych dla form ochrony.	Strefy planistyczne dostosowano do zakazów i nakazów zawartych w uchwale OChK Doliny Pasłęki, rozporządzeniu OChK Równiny Orneckiej, PZO dla obszaru Natura 2000 Dolina Pasłęki PLB280002, PZO dla obszaru Natura 2000 Rzeka Pasłęka PLH280006, Zadaniach ochronnych dla rezerwatu przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”; szczególnie dotyczy to strefy 100 metrowej z „zakazem zabudowy” i charakteru danej formy ochrony - Rysunek

		21
	Planowanie i realizacja działań w obrębie obszarów chronionych w sposób niepowodujący negatywnych oddziaływań na cele i przedmiot ochrony.	6.8 Przewidywane znaczące oddziaływania ustaleń projektowanego dokumentu na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru
	Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej gminy poprzez stanowienie aktów prawa miejscowego oraz sporządzanie innych dokumentów planistycznych.	Dążenie do uchwalenia POG Orneta
	Zapewnienie drożności i łączności ekologicznej obszarom tworzącym Regionalną sieć korytarzy ekologicznych.	W miejscach przecięcia z infrastrukturą transportową o charakterze barier antropogenicznych w projekcie POG zastosowano naprzeciwległe strefy SO - Rysunek 22
	Zapobieganie lokalizowaniu obiektów wysokościowych wertykalnych, wielokubaturowych i wielkopowierzchniowych, w szczególności stanowiących obiekty dysharmonijne w krajobrazie.	W granicach form ochrony przyrody w projekcie POG nie wyznaczono stref planistycznych dopuszczających lokalizowanie terenów elektrowni wiatrowych, słonecznych i biogazowni, które mogłyby wpływać na krajobraz
	Ochrona bioróżnorodności.	77% pow. Gminy włączono do strefy SO, SR lub SN

Analiza: opracowanie własne; Źródło rekomendacji i wniosków: Audyt krajobrazowy województwa warmińsko-mazurskiego

Uwzględnienie wniosków i rekomendacji z audytu w POG jest oddziaływaniem **pozytywnym, pośrednim, długookresowym**.

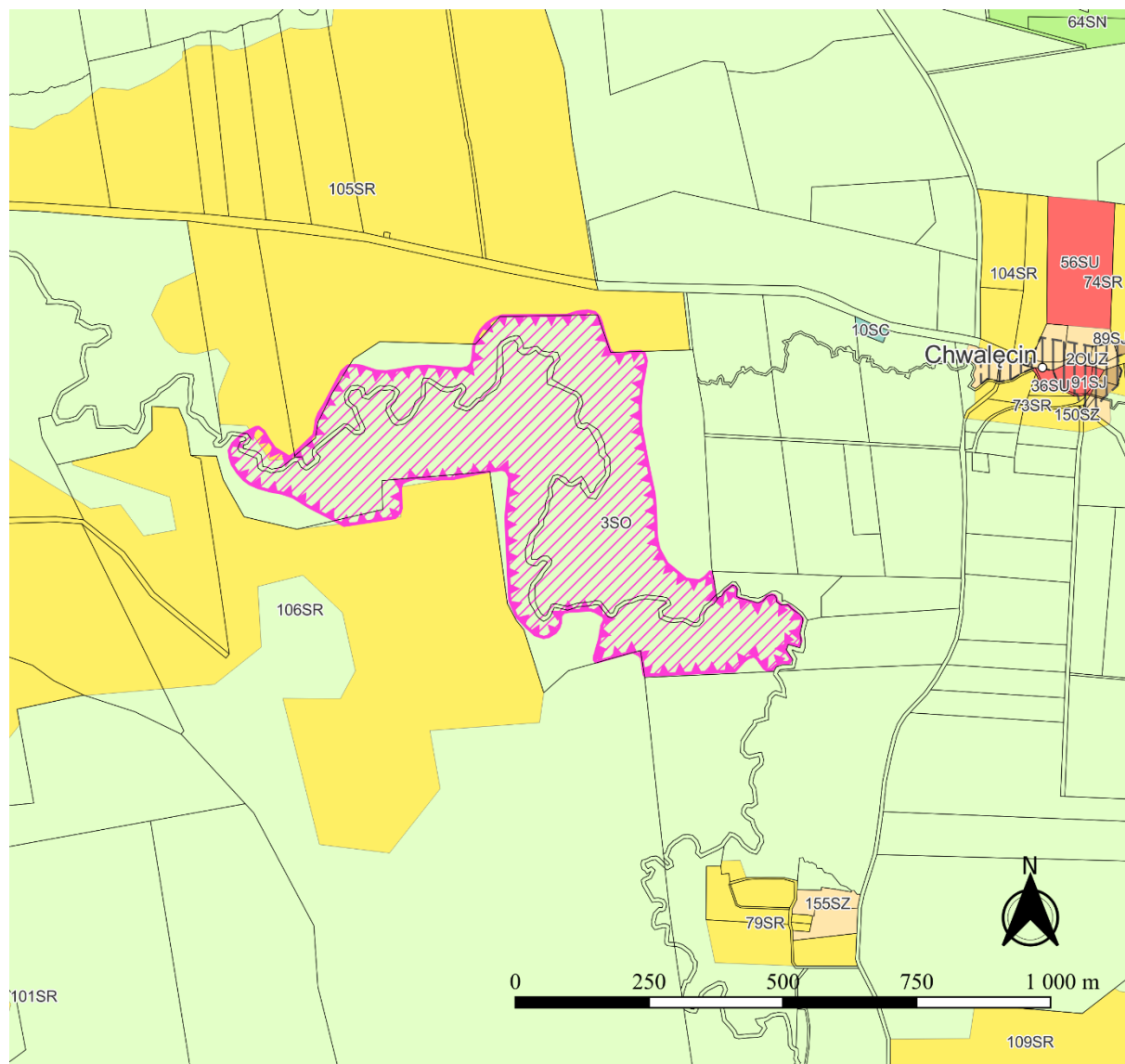
W Audycie nie wskazano obszarów, które powinny zostać objęte formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w tym w szczególności parków kulturowych. W gminie Orneta nie stwierdzono obszarów, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 3, 4 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, które ze względu na znaczący spadek wartości krajobrazu wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony.

Walory krajobrazowe gminy powinny być chronione bez względu na status ochrony. Degradacja krajobrazu powoduje dysonans społeczny i kulturowy oraz negatywnie wpływa na rozwój gospodarczy, z tego względu w aktach planowania przestrzennego (mpzp, POG) winno zapewnić się ochronę walorów krajobrazowych, o której mowa w art. 72 ust.1. pkt 5 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Podczas prac nad projektem POG uwzględniono rekomendacje i wnioski dla poziomu lokalnego i zestawiono je w tabeli w uzasadnieniu do POG. Należy jednak zaznaczyć, że plan ogólny nie określa sposobu docelowego przeznaczenia i zagospodarowania terenu. Służą do tego akty miejscowe takie jak plan miejscowy i decyzja o warunkach zabudowy.

W miejscowym planie zagospodarowania miejscowego nr 003, uchwalonego uchwałą Nr XIII/88/07 Rady Miejskiej w Ornece z dnia 27 października 2007 roku w sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu obejmującego obręby geodezyjne: Bażyny i Osetnik gm. Orneta (Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. z 2008 r., Nr 5, poz. 123) wskazano do ochrony projektowany użytek ekologiczny, wyznaczony w wówczas obowiązującym Studium, obejmujący fragment głęboko wciętej malowniczej Młyńskiej Strugi o stromych zboczach, porośniętych różnorodnymi zbiorowiskami roślinnymi. Orientacyjne granice, przerysowane z podkładu rastrowego przedstawia Rysunek 28. Celem ochrony są naturalne siedliska roślinne,

strome zbocza oraz walory krajobrazowe rzeki Młyńska Struga. Obszar ten ujęto w strefie SO lub fragmentarycznie w strefie SR. Obecność w dwóch strefach wynika z niedokładności podkładu rastrowego mpzp. Uchwalenie granic następuje w drodze odrębnej procedury będącej powinnością Rady Miejskiej w uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska (RDOŚ). Oddziaływanie: **pozytywne, pośrednie, długookresowe**.



LEGENDA

Granica administracyjna Gminy

Działki ewidencyjne

Projektowany użytek ekologiczny wg mpzp 003

Obszar Uzupełnienia Zabudowy wyznaczony w projekcie POG

Strefa Planistyczna w projekcie POG Ornet

SW - Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną

SJ - Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną

SZ - Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową

SU - Strefa usługowa

SH - Strefa handlu wielkopowierzchniowego

SP - Strefa gospodarcza

SR - Strefa produkcji rolniczej

SI - Strefa infrastrukturalna

SN - Strefa zieleni i rekreacji

SC - Strefa cmentarzy

SG - Strefa górnictwa

SO - Strefa otwarta

SK - Strefa komunikacyjna

Rysunek 28. Projektowany użytek ekologiczny wskazany w mpzp 003 na tle stref planistycznych wyznaczonych w projekcie POG Ornet

Źródło danych: projekt POG Ornet

W celu ochrony krajobrazu i kształtowania struktury przestrzennej gminy Orneta w projekcie POG ustalone zostały gminne standardy urbanistyczne składające się z gminnego katalogu stref planistycznych z ustalonym profilem podstawowym i dodatkowym oraz parametrami zagospodarowania przestrzennego takimi jak: wartość maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy oraz minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej. Dla stref: SN, SC i SI ustalono obowiązkowo parametr powierzchni biologicznie czynnej oraz opcjonalnie pozostałe wskaźniki, w zależności od profilu dodatkowego. Przy ustalaniu parametrów brano pod uwagę ustalenia obowiązujących planów oraz kontekst sąsiedztwa w aspekcie ładu przestrzennego i harmonii krajobrazowej oraz walorów dziedzictwa kulturowego. Przyjęte parametry są zgodne z SRG i PZPWW-M. Szczegółowe parametry zabudowy i zagospodarowania terenu dla zabytków wpisanych do WRZ oraz ujętych w WEZ i GEZ oraz dóbr kultury współczesnej ustalane są w planach miejscowych, zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi.

Projekt POG zakłada uzupełnienie istniejących układów ruralistycznych, przy czym priorytetem jest zachowanie zabytkowych układów, zgodnie z wymogami ochrony zabytków i walorów krajobrazowych. Krajobrazy przyrodnicze i przyrodniczo-kulturowe podlegają ochronie w ramach ustanowionych form ochrony przyrody (OChK). W projekcie POG nie wprowadza się nowych stref zabudowy mieszkaniowej, która dominuje w gminie. Istniejąca zabudowa oraz rezerwa terenów pod zabudowę mieszkaniową wynikająca z mpzp mają już ustalone parametry zabudowy i zagospodarowania. Problemem są licznie wydane decyzje o warunkach zabudowy, które powinny współtworzyć spójną przestrzeń w ramach danej funkcji. Jednak same parametry, bez katalogu form architektonicznych i normalizacji zagospodarowania terenu nie poprawią estetyki wprowadzanej zabudowy. Indywidualizm w architekturze, koszty realizacji inwestycji, niskie poczucie krajobrazu i swoboda w doborze rozwiązań wpływają na niską estetykę architektury i zaburzenia przestrzenne w gminie. POG zahamuje wprowadzanie zabudowy na terenach o wysokich walorach krajobrazowych i kulturowych, które w gminie Orneta włączono głównie do strefy otwartej SO i strefy produkcji rolniczej SR oraz w mniejszym stopniu do strefy zieleni i rekreacji SN (93,5% pow. planu). Jest to oddziaływanie **pozytywne, pośrednie, długookresowe**.

W granicach planu wyznaczone zostały obszary do rewitalizacji, które zaimplementowane zostały z Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Orneta na lata 2016-2021 oraz Studium (2023). Według LPR znaczna część miasta Orneta znalazła się w zasięgu obszaru rewitalizacji podzielonego na 3 części. Przyjęte w planie ogólnym ustalenia dotyczące stref planistycznych pozwalają na realizację założeń Programu Rewitalizacji. W poszczególnych obszarach wyznaczono strefy:

- w obszarze nr I - ustalono strefy planistyczne wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną i jednorodzinną SW i SJ strefy, usługowe SU, handlu wielkopowierzchniowego SH, strefy gospodarcze SP, strefę produkcji rolniczej SR, strefę cmentarzy SC, strefę komunikacji SK, oraz strefy zieleni i rekreacji SN i otwarte SO;
- w obszarze nr II - SW, SU, SP, SN, SK;
- w obszarze nr III - SW, SJ, SU, SP, SI, SN, SK.

W granicach obszarów wiejskich, w Krośnie wyznaczono odpowiednio strefy - SW, SJ.

W gminie nie wyznacza się obszarów wymagających rehabilitacji i rekultywacji, stąd nie przewiduje się oddziaływania na krajobraz w tym zakresie. **Charakter oddziaływania: pozytywny.**

W projekcie przewidziane są dwie strefy górnictwa: w Ornecie i Krzykałach. Są to niewielkie obszary, które wynikają z obowiązujących mpzp. Z reguły tereny takie oddziałują na krajobraz w stopniu zależnym od profilu działalności. W ogólnej ocenie oddziaływanie tych terenów jest **negatywne, wtórne, średniookresowe**.

Reasumując, ustalenia POG nie powinny znacząco oddziaływać na obecny stan krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego. Nowa zabudowa powstająca w ramach wyznaczonych stref planistycznych powinna być dostosowana do gminnych standardów urbanistycznych ustalonych w projekcie POG. Jest to oddziaływanie **pozytywne, pośrednie, długo – i średniookresowe**.

6.7.7. Klimat akustyczny

Art. 72 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska tworzy obowiązek uwzględniania potrzeb w zakresie ochrony przed hałasem w planie ogólnym. Jednym z narzędzi ochrony przed hałasem jest wyznaczenie obszarów cichych w aglomeracji lub poza aglomeracją wymienionych w ustawie. W gminie Orneta nie wyznaczono obszarów cichych w aglomeracji oraz obszarów poza aglomeracją.

Z uwarunkowań ekofizjograficznych [1] gminy wynika, że w gminie występują obszary, które powinny być wyłączone spod zabudowy mieszkaniowej ze względu na hałas. Do takich obszarów należą tereny wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, w tym DW513 i DW509 oraz tereny w pobliżu istniejących i projektowanych linii elektroenergetycznych, zgodnie z obowiązującymi przepisami. W projekcie uwzględnione zostały ww. obszary, jednak szczegółowe ustalenia dotyczące zabezpieczenia zabudowy o danej funkcji oraz odwołanie się do obowiązujących norm akustycznych wprowadzane jest na etapie planów miejscowych i warunków zabudowy.

W projekcie POG zabezpieczeniem przed uciążliwościami akustycznymi jest rozwój terenów usługowych i produkcyjnych poza obszarami zwartej zabudowy wsi lub poza jednostkami osadniczymi o wiodącej funkcji mieszkalnej. Wyjątek stanowią niektóre tereny w strefach: gospodarczej SP i usługowej SU, których lokalizacja wynika z istniejącego zagospodarowania lub obowiązującego planu miejscowego. Po skonsumowaniu planu w pewnym stopniu pogorszy się dotychczasowy klimat akustyczny danego obszaru – hałas komunalny i komunikacyjny. **Charakter oddziaływania: negatywny, pośredni.** Do takich obszarów należą strefy gospodarcze SP między Nowym Dworem a Bażynami, w Ornecie, Dąbrówce i Bażynach. Rozmieszczenie stref jest powiązane z istniejącą infrastrukturą techniczną i komunikacyjną oraz z obowiązującymi mpzp. Głównym kierunkiem jest rozwój stref: gospodarczej i usługowej wzdłuż dróg wojewódzkich łączących ważne ośrodki regionalne: DW513 (Pasłęk - Wozławki) i DW509 (Elbląg – Drwęczno) w ramach istniejących terenów zurbanizowanych. Charakter oddziaływania: **pozytywny, pośredni, średnio- i długookresowy.**

W projekcie planu ogólnego nie wprowadzono nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej wzdłuż dróg wojewódzkich, które stanowią największe źródło hałasu w gminie. Charakter oddziaływania: **pozytywny, pośredni, długookresowy.**

Dla obszaru zajmowanego przez linię elektroenergetyczną WN 110 kV częściowo obowiązują mpzp, które zostały uwzględnione w projekcie POG, adekwatnie do zakresu planu ogólnego. Poza terenami objętymi ustaleniami mpzp w projekcie POG linie ujęto przede wszystkim w strefie otwartej SO oraz sporadycznie w strefach: SR, SN, SK. Linia WN przecina lasy jedynie w dwóch

punktach: w Nowym Dworze i w Wojciechowie, w miejscach zwięzania się lasu. Takie rozwiązanie jest najkorzystniejsze dla zdrowia ludzi oraz dla zachowania wartości krajobrazowych gminy. Charakter oddziaływania: **pozytywny, pośredni, długookresowy**.

Oddziaływanie linii kolejowej nie wpłynie na dotychczasowy klimat akustyczny. W projekcie POG nie zostały wprowadzone nowe obszary zabudowy mieszkaniowej. Charakter oddziaływania: **pozytywny, pośredni, długookresowy**.

Podsumowując, realizacja postanowień projektu planu nie powinna mieć znacząco negatywnego wpływu na klimat akustyczny. W miejscu, gdzie mogłoby dojść do przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu wskazane jest przedsięwzięcie środków zaradczych np. nasadzenia drzew wysokich, wprowadzenia ekranów akustycznych itp.

6.7.8. Zasoby naturalne

Zasoby naturalne odnoszą się do tych elementów środowiska przyrodniczego, które mają największe znaczenie gospodarcze. Są to między innymi złoża surowców naturalnych, zasoby wodne i glebowe oraz lasy gospodarcze i obszary HCV. Racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi stanowi podstawę prawidłowego funkcjonowania środowiska.

Złoża surowców naturalnych

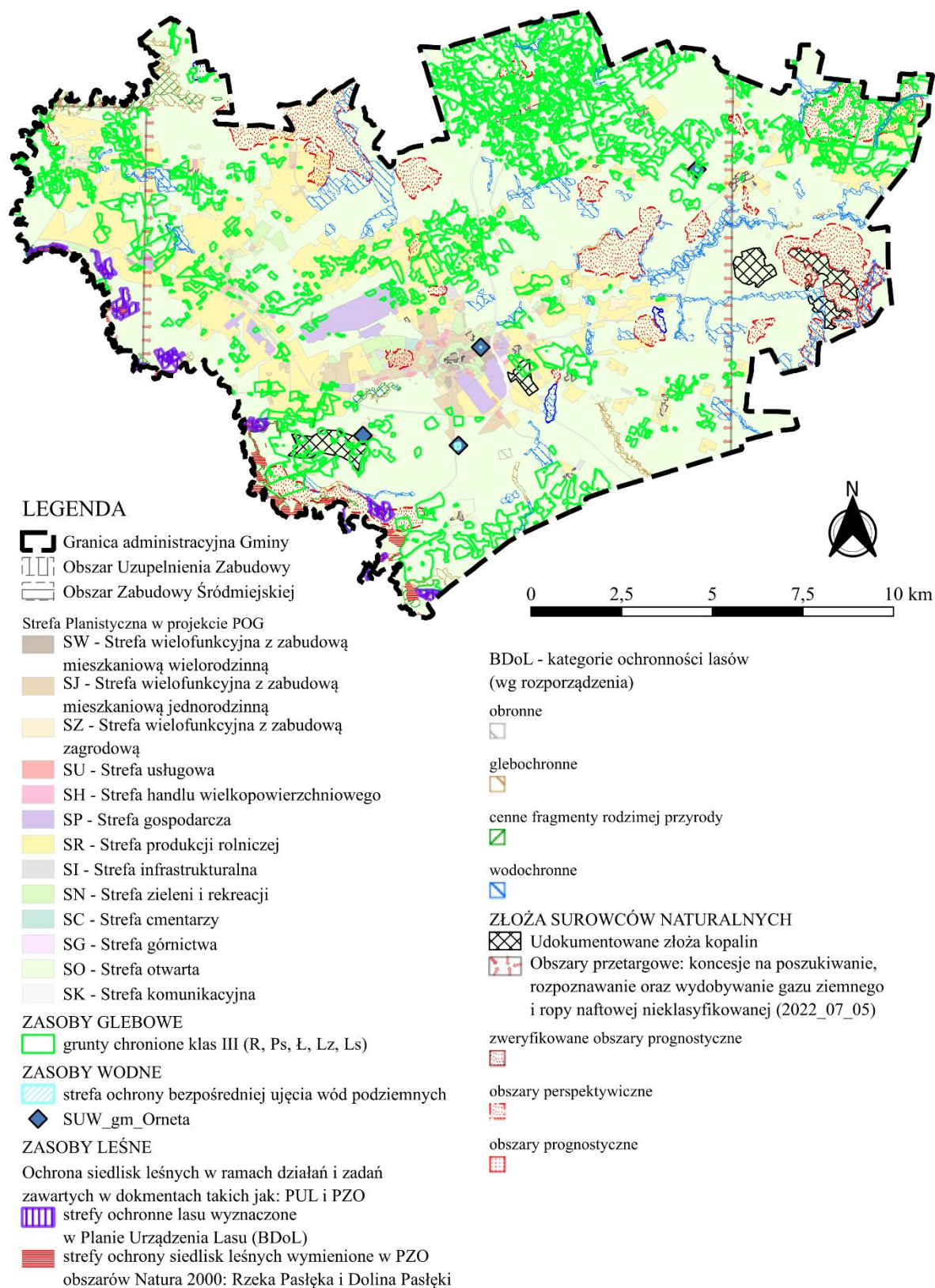
W gminie Orneta występują cztery złoża udokumentowanych złóż kopalin. Żadne z wymienionych złóż nie jest obecnie eksploatowane ani nie ma wyznaczonego czynnego obszaru ani terenu górniczego. W gminie występują perspektywiczne i prognostyczne złoża kopalin. Dla żadnych z wymienionych kopalin nie złożono wniosku do planu ogólnego o ustalenie strefy SG, a ustalone w POG strefy SG zostały zaimplementowane z obowiązującego mpzp. Charakter oddziaływania: **pozytywny, pośredni, długookresowy**. W projekcie planu obszary udokumentowanych złóż kopalin włączono przede wszystkim do strefy otwartej SO (Mingajny, Kaszuny, Bogatyńskie). Przeznaczenie inne wynika z praw nabytych, w złożu Bogatyńskie są to strefy SJ, SZ, SU, SR, SI, SN (wg mpzp), a w złożu Orneta strefy SR i SZ (wg stanu istn.). Obszary prognostyczne niezwyfikowane złóż kopalin włączono do stref: SO, SK, SR, SZ. Obszary perspektywiczne występowania złóż kopalin włączono do stref: SO, SR, SZ, SN, SI, SP, SJ. Obszary przetargowe: koncesje na poszukiwanie, rozpoznawanie oraz wydobywanie gazu ziemnego i ropy naftowej nieklasyfikowanej obejmują dużą część gminy, stąd znajdują się we wszystkich strefach planistycznych: SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SR, SI, SN, SC, SG, SO, SK. Charakter oddziaływania: **pozytywny / negatywny – w zależności od funkcji i ingerencji w złoża, pośredni, długookresowy**.

Zasoby wodne

W gminie Orneta funkcjonują 3 funkcjonujące ujęcia wód podziemnych, dla których ustanowiono strefy ochrony bezpośredniej. Jedno ujęcie jest w stanie likwidacji – Karkajmy. W Gminie nie występują strefy ochrony pośredniej dla wymienionych ujęć wód podziemnych. W ramach zabezpieczenia zasobów wód podziemnych w projekcie POG wszystkie ujęcia wraz ze strefami ochronnymi (w całości lub w części) włączono do strefy infrastrukturalnej SI, w której nie przewiduje się rozwoju zabudowy. Charakter oddziaływania: **pozytywny, pośredni, długookresowy**. W gminie nie występują GZWP. W POG uwzględniono ochronę wód podziemnych adekwatnie do ustawowego zakresu.

Zasoby glebowe

W gminie Orneta gleby o najwyższej przydatności rolniczej rozproszone są w całej gminie. W projekcie POG włączono je przede wszystkim do stref otwartych SO i stref produkcji rolniczej SR. Charakter oddziaływania: **pozytywny, pośredni, długookresowy**.



Rysunek 29. Zasoby naturalne w Gminie na tle projektu POG Orneta

Źródło: opracowanie własne

Zasoby leśne

W projekcie planu ogólnego przyjęto zasadę, że lasy podlegają zachowaniu. Służy temu włączenie lasów do strefy otwartej SO. Charakter oddziaływania: **pozytywny, pośredni, długookresowy**. Jeden oddział (326) włączony został do strefy usługowej SU i SW, co wynika z mpzp. Nieliczne wyjątki włączone do strefy innej niż SO to oddziały poza PGL LP, które nie stanowią własności Lasów Państwowych. Dotyczy to niewielkich fragmentów lasów prywatnych przeznaczonych pod strefę SJ czy SR. Charakter oddziaływania: **negatywny, pośredni**. Co do tych fragmentów lasów obowiązują przepisy odrębne, które regulują zakres i możliwości zmiany przeznaczenia użytkowania na nieleśne.

Lasy ochronne w gminie Orneta pełnią funkcje: wodochronną, glebochronną, obronną oraz ochronną dla cennych fragmentów rodzimej przyrody. Nadleśnictwo Orneta wyznaczyło w lasach obszary, na których występują ekosystemy i siedliska rzadkie i ginące oraz rzadkie i zagrożone wyginięciem, czyli obszary HCV. Wszystkie lasy ochronne i obszary HCV podlegają zachowaniu w projekcie planu, co wyrażone jest poprzez włączenie ich do strefy otwartej SO. Charakter oddziaływania: **pozytywny, pośredni, długookresowy**.

Projekt planu uwzględnia zasady zrównoważonego rozwoju, warunki równowagi przyrodniczej i racjonalnej gospodarki zasobami środowiska.

6.7.9. Dziedzictwo kultury i dobra materialne

Gmina Orneta charakteryzuje się bogatym zasobem kulturowym i materialnym (Rysunek 30), dla którego zadania ochronne ustalone zostały w Powiatowym Programie Opieki nad Zabytkami Powiatu Lidzbarskiego na lata 2021-2024, przy uwzględnieniu wykazów WRZ i WEZ udostępnionych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Orneta przyjętej Zarządzeniem nr RO.0050.162.2018 Burmistrza Ornety z dnia 21.11.2018 r. w sprawie przyjęcia i aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków dla Gminy Orneta. W GEZ znajdują się 304 zabytki, w tym 172 obiekty zabytkowe (miasto -> 121, gmina -> 51) z zakresu architektury oraz 133 stanowiska archeologiczne. Spośród wszystkich zabytków 120 wpisanych jest do rejestru zabytków, w tym 2 stanowiska archeologiczne w Osetniku. 22 obiekty nie istnieją i oczekują na wykreślenie z WRZ, zatem realna liczba zabytków wpisanych do rejestru wynosi 98. Niektóre zabytki współtworzą zabytkowe układy urbanistyczne i są ujęte w podwójnej formie (Tabela 5). W obszarze planu występują obiekty dóbr kultury współczesnej, o których mowa w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, do których zaliczono kapliczki przydrożne znajdujące się w granicach mpzp 004 uchwalonego uchwałą Nr XXII/163/08 Rady Miejskiej w Ornecie z dnia 27 sierpnia 2008 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu obejmującego część obrębu geodezyjnego Krzykały, gm. Orneta.

W granicach POG wyznaczono cztery obszary przeznaczone do rewitalizacji, wyznaczone zgodnie z LPR i Studium (2023). Projekt POG nie stoi w sprzeczności z wszelkimi działaniami związanymi z rewitalizacją planowanymi do wykonania w gminie. Jest to oddziaływanie **pozytywne, pośrednie, długookresowe**.

W obowiązujących mpzp ochroną objęto 6 obiektów:

- 1) budynek gospodarczy na działce nr 47/2 obr. Krosno,
- 2) budynek niemieszkalny na działce nr 3/39 obr. Orneta 5,

- 3) budynek mieszkalny na działce nr 277 obr. Orneta 1,
- 4) budynek biurowy na działce nr 190/3 obr. Orneta 1,
- 5) budynek mieszkalny na działce nr 324 obr. Orneta 1,
- 6) budynek mieszkalny na działce nr 78 obr. Orneta 4.

W gminie nie występują formy ochrony zabytków wpisane na listę Skarbów Dziedzictwa, obiekty uznane za pomnik historii, parki kulturowe, pomniki zagłady i ich strefy chronione, obiekty i obszary dla których ustalenie ochrony nastąpiło w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego. W granicach POG nie wyznaczono obszarów przeznaczonych do rehabilitacji, rekultywacji i remediacji.

W granicach gminy Orneta, w obszarach podlegających ochronie konserwatorskiej lub obszarach występowania obiektów chronionych, ustalono układ i rodzaj stref planistycznych oraz obowiązujące w ich ramach parametry zagospodarowania przestrzennego respektujący ochronę zabytkowej struktury architektoniczno-przestrzennej.

Ustalenia planu ogólnego uwzględniają również historyczny krajobraz kulturowy z widokami na historyczne ośrodki miejskie i wiejskie, z dominantami w postaci kościołów oraz historycznej zieleni, zagospodarowanej w postaci parków, cmentarzy i alei przydrożnych. Ponadto biorą pod uwagę układ dróg i placów, sposób zabudowy i zależności przestrzennych występujące pomiędzy poszczególnymi częściami składowymi zabudowy. Jest to oddziaływanie **pozytywne, wtórne, długookresowe**.

Ustalenia planu ogólnego, nie odnoszą się do kwestii drobiazgowych ustaleń architektonicznych dotyczących np.: rodzaju pokrycia dachów, artykulacji i sposobów opracowania elewacji, stolarki otworowej, rodzaju materiałów budowlanych, kolorystyki, elementów wystroju, reklam umieszczanych w obrębie zabytków. Te kwestie powinny być uregulowane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Wszelkie działania inwestycyjne na obiektach i obszarach wpisanych do WRZ, WEZ i GEZ każdorazowo wymagają uzyskania zgody lub opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Olsztynie.

W obrębie zabytków, o najważniejszym znaczeniu dla gminy, ustalenia planu ogólnego są następujące:

- w obszarze ścisłego zabytkowego starego miasta w granicach murów obronnych w Orniecie z Kościołem gotyckim p.w. św. Jana i Ratuszem ustalono strefy planistyczne wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną SW i strefy usługowe SU oraz strefy zieleni i rekreacji SN. Objęto je granicami obszaru zabudowy śródmiejskiej 1OZS;
- w rejonie układu urbanistycznego ul. Elbląskiej i Podgórnej ustalono strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną SW i jednorodzinną SJ, usługową SU oraz dla ulicy Elbląskiej strefę komunikacyjną SK;
- w rejonie ul. Braniewskiej zespołu dawnego zakładu dla epileptyków ustalono strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną SW i usługową SU;
- w rejonie ul. 1 Maja ustalono strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną SW i jednorodzinną SJ i strefy usługowe SU oraz strefy zieleni i rekreacji SN. Na fragmencie zwartej zabudowy pierzejowej wyznaczono obszar zabudowy śródmiejskiej 2OZS;

- dla Sanktuarium Maryjnego Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny i Św. Józefa w Krośnie ustalono strefę planistyczną usługową SU z ograniczeniem profilu dodatkowego do terenów zieleni naturalnej i wód;
- dla późnobarokowego piętrowego pałacu w Bogatyńskim ustalono strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ z ograniczeniem profilu dodatkowego do terenów zieleni;
- dla Zespołu Pielgrzymkowego z Kościołem p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Chwałęcinie ustalono strefę planistyczną usługową SU z ograniczeniem profilu dodatkowego do terenów zieleni naturalnej i wód;
- dla terenu Kościoła parafialnego p.w. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Henrykowie ustalono strefę planistyczną usługową SU z ograniczeniem profilu dodatkowego do terenów zieleni naturalnej i strefę cmentarza SC;
- dla terenu gotyckiego Kościoła p.w. Św. Wawrzyńca w Mingajnach ustalono strefę planistyczną usługową SU z ograniczeniem profilu dodatkowego do terenów zieleni naturalnej i strefę cmentarza SC. Poza granicą ewidencyjną działki z kościołem, a w granicach zabytku ustalono strefę wielofunkcyjną z zabudową zagrodową SZ;

W odniesieniu do historycznych cmentarzy, dla zachowania układu przestrzennego, ustalano strefę cmentarza SC (Orneta, Bażyny, Osetnik, pod Chwałęcinem, Opin, Mingajny, Henrykowo) lub usługową SU (Bogatyńskie, Bażyny przy kościele, Chwałęcin przy kościele, Krosno przy kościele). Jest to oddziaływanie **pozytywne, pośrednie**.

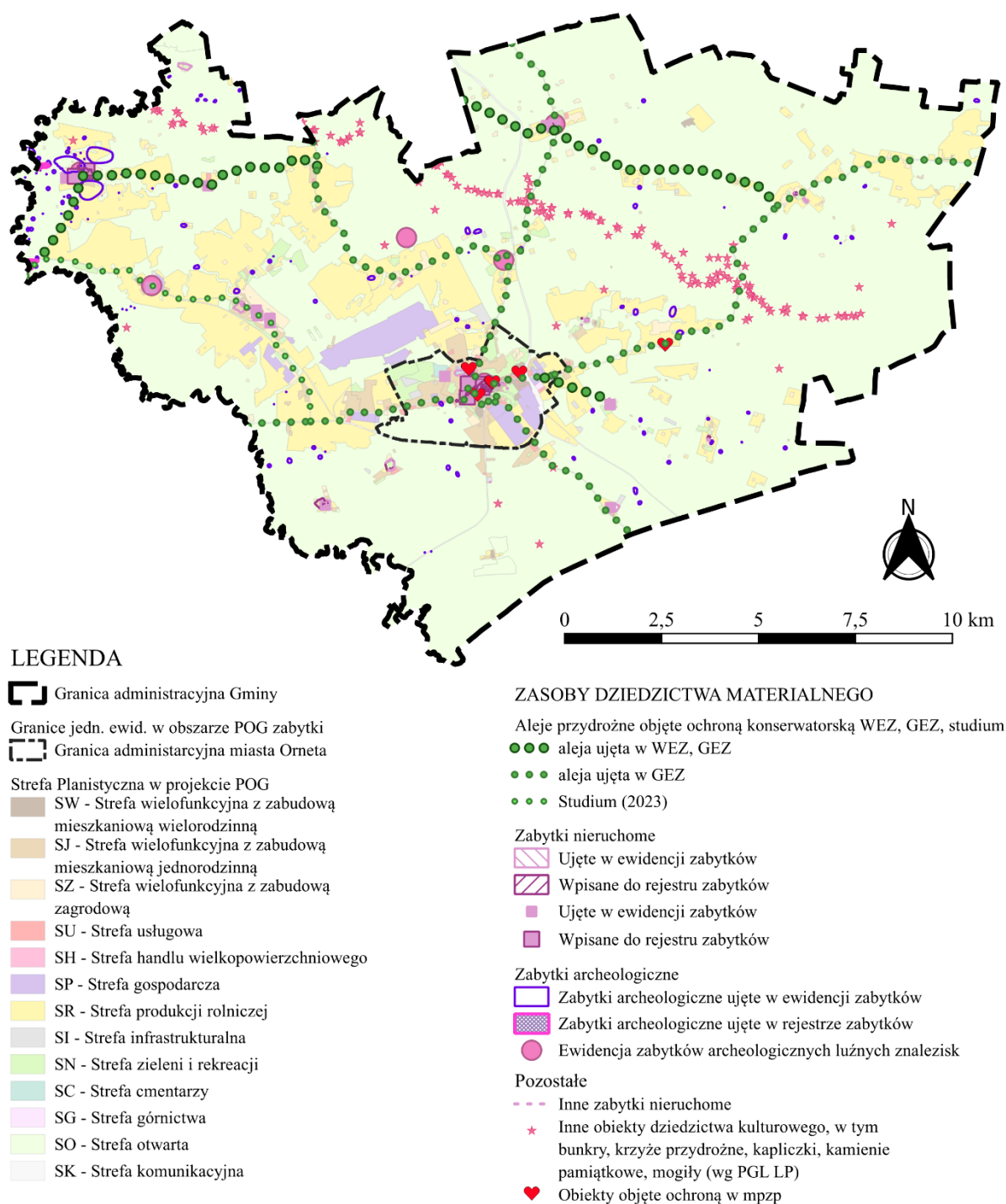
W odniesieniu do zabytkowych parków ustalano strefy planistyczne zgodnie z obowiązującymi planami miejscowymi: w Bażynach – strefę wielofunkcyjną z zabudową jednorodzinną SJ; w Bogatyńskich – wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ; w Karkajmach – zieleni i rekreacji SN, wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ, wielofunkcyjną z zabudową zagrodową SZ i infrastrukturalną SI. Poza tym w Karbowie – wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ i wielorodzinną SW, produkcji rolnej SR; otwartą SO; w Białym Dworze - otwartą SO i wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ.

W obrębie stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków w miejscowości Osetnik ustalono strefę otwartą SO i mały fragment w SK. W obrębie stanowisk archeologicznych wpisanych do ewidencji ustalono strefę otwartą SO i zgodnie z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego strefę: produkcji rolnej SR, zabudowy zagrodowej SZ, zieleni i rekreacji SN, wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ i wielorodzinną SW, usługową SU i komunikacyjną SK.

Wokół historycznych ośrodków miejskich i wiejskich, zespołów dworsko-folwarczno-parkowych oraz innych dominant historycznych, generalnie nie wprowadzono dopuszczenia lokalizacji elektrowni wiatrowych i fotowoltaicznych. Weryfikacja zasięgu np. 1 km strefy powinna nastąpić po sporządzeniu studiów krajobrazowych na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ustalone w planie ogólnym wartości parametrów zagospodarowania, jak: min. udział pow. biologicznie czynnej, maks. intensywność zabudowy, maks. wysokość zabudowy i maks. udział pow. zabudowy zapewniają ciągłość architektury lokalnej i uwzględniają historyczne elementy podlegające ochronie. Jest to oddziaływanie **pozytywne, pośrednie, długookresowe**.

Co do zasady przyjęte parametry korespondują z obiektami i obszarami objętymi ochroną, a także umożliwiają adaptację do nowych funkcji, zapewniających trwałe zachowanie wartości kulturowych, zgodnie z SRG, realizując programy i wskazane priorytety polityki w gminie. Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu przypisane poszczególnym strefom planistycznym wyznaczają jedynie zakres możliwych docelowych wartości. Szczegółowe parametry zabudowy i zagospodarowania terenu dla zabytków oraz dóbr kultury współczesnej doprecyzowane są w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi i obowiązującymi przepisami.



Rysunek 30. Obiekty i obszary zabytkowe w gminie na tle projektu POG Orneta

Źródło: opracowanie własne

6.7.10. Ryzyko wystąpienia poważnych awarii oraz promieniowanie elektromagnetyczne, niejonizujące, wibracje

W gminie Orneta nie występują i nie są planowane zakłady mogące ulec poważnej awarii przemysłowej zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Ustalenia planu nie wprowadzają ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. 2016 poz. 138). **Charakter oddziaływania: pozytywny, pośredni, długookresowy.**

W projekcie POG wyznaczono strefy, w których dopuszcza się utworzenie elektrowni słonecznej, wiatrowej, geotermalnej, wodnej oraz biogazowni na obszarze stanowiącym <1,4% powierzchni gminy, poza formami ochrony przyrody. Najszerszy zasięg występowania wyznaczono dla elektrowni słonecznych w ramach strefy otwartej SO, strefy produkcji rolniczej SR oraz jednej strefy usługowej SU. **Charakter oddziaływania: pozytywny, pośredni.**

Linie elektroenergetyczne WN przebiegają w miejscach najmniej zamieszkałych, z zachowaniem stref ochronnych dla ludzi. Oddziaływanie **pozytywne, pośrednie, długookresowe.**

Zgodnie z art. 72 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska w ustaleniach planu uwzględnia się potrzeby w zakresie ochrony przed wibracjami i polami elektromagnetycznymi. W gminie Orneta źródłem wibracji może być linia kolejowa, jednak podczas analizy nie udało się dotrzeć do badań w tym zakresie przeprowadzanych w gminie. Linia kolejowa nr 221 przebiega głównie przez tereny rolne, a w mieście przez tereny objęte mpzp. Wzdłuż linii kolejowej istniejąca zabudowa funkcjonuje od lat, a ewentualne uwagi zgłaszane były podczas rewitalizacji linii kolejowej i wprowadzane w tymże przedsięwzięciu. Inwestycję wykonano na podstawie Krajowego Programu Kolejowego do 2023 roku. W prognozie przyjęto, że istniejące zagospodarowanie podlega przepisom odrębnym, w tym analizie wpływu wibracji na zabudowę – odrębna procedura dla konkretnego przypadku zagospodarowania terenu a nie strefy planistycznej. Wynika to z szerokiego profilu podstawowego i dodatkowego stref przewidzianych w POG.

6.8. Przewidywane znaczące oddziaływania ustaleń projektowanego dokumentu na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Ochrona obszarów objętych ochroną przyrody w POG realizowana jest poprzez włączenie ich głównie do stref otwartych SO, produkcji rolniczej SR lub strefy zieleni i rekreacji SN, zgodnie z rekomendacjami z opracowania ekofizjograficznego [1]. Sposób ochrony obszarów chronionych, w tym obszarów Natura 2000 w projekcie POG Orneta wyrażony jest poprzez wskaźnik minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, który jest kompromisem między: obowiązującymi rozporządzeniami ministerialnymi dotyczącymi planu ogólnego, obowiązującymi planami miejscowymi oraz istniejącym zagospodarowaniem na terenach nie posiadających mpzp.

W odniesieniu do form ochrony przyrody wymienionych w art. 6 ust.1. ustawy o ochronie przyrody oraz obszarów chronionych na mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych występujących w gminie zastosowano następujące kwalifikacje w projekcie POG (Rysunek 31):

1) Do strefy otwartej SO zostały włączone:

— Rezerwat przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”

- Lasy, w tym lasy ochronne,
 - Obszary Natura 2000 lub ich fragmenty:
 - o SOOS Natura 2000 Rzeką Pasłęka
 - o OSOP Natura 2000 Dolina Pasłęki,
 - Wody powierzchniowe lub ich fragmenty, w tym jeziora, rzeki, cieki i większe zbiorniki wodne, w tym jezioro Tauty, rzeka Pasłęka, Walsza, Drwęca Warmińska (fragmenty), Młyńska Struga (fragm.) (Rysunek 24);
 - Tereny rolne o znaczeniu przyrodniczym lub ich fragmenty, w tym grunty klasy III, poza obszarami zurbanizowanymi (Rysunek 23),
 - Większa część Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Pasłęki i OChK Równiny Orneckiej, poza obszarami zurbanizowanymi;
- 2) Do strefy produkcji rolniczej SR zostały włączone:
- Fragmenty Obszarów Natura 2000:
 - o SOOS Natura 2000 Rzeką Pasłęka
 - o OSOP Natura 2000 Dolina Pasłęki,
 - Wody powierzchniowe lub ich fragmenty na terenach rolnych;
 - Tereny rolne o znaczeniu przyrodniczym lub ich fragmenty, w tym grunty klasy III, poza obszarami zurbanizowanymi,
 - Fragmenty Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Pasłęki i OChK Równiny Orneckiej, w tym w otoczeniu stref zabudowy.
- 3) Do strefy zieleni i rekreacji SN zostały włączone:
- Fragmenty Obszarów Natura 2000:
 - o OSOP Natura 2000 Dolina Pasłęki – w m. Osetnik i Dąbrówka,
 - Wody powierzchniowe lub ich fragmenty: jezioro Mieczowe;
 - Tereny rolne o znaczeniu przyrodniczym lub ich fragmenty, stanowiące obszary szczególnego zagrożenia powodzią w obszarach zurbanizowanych.

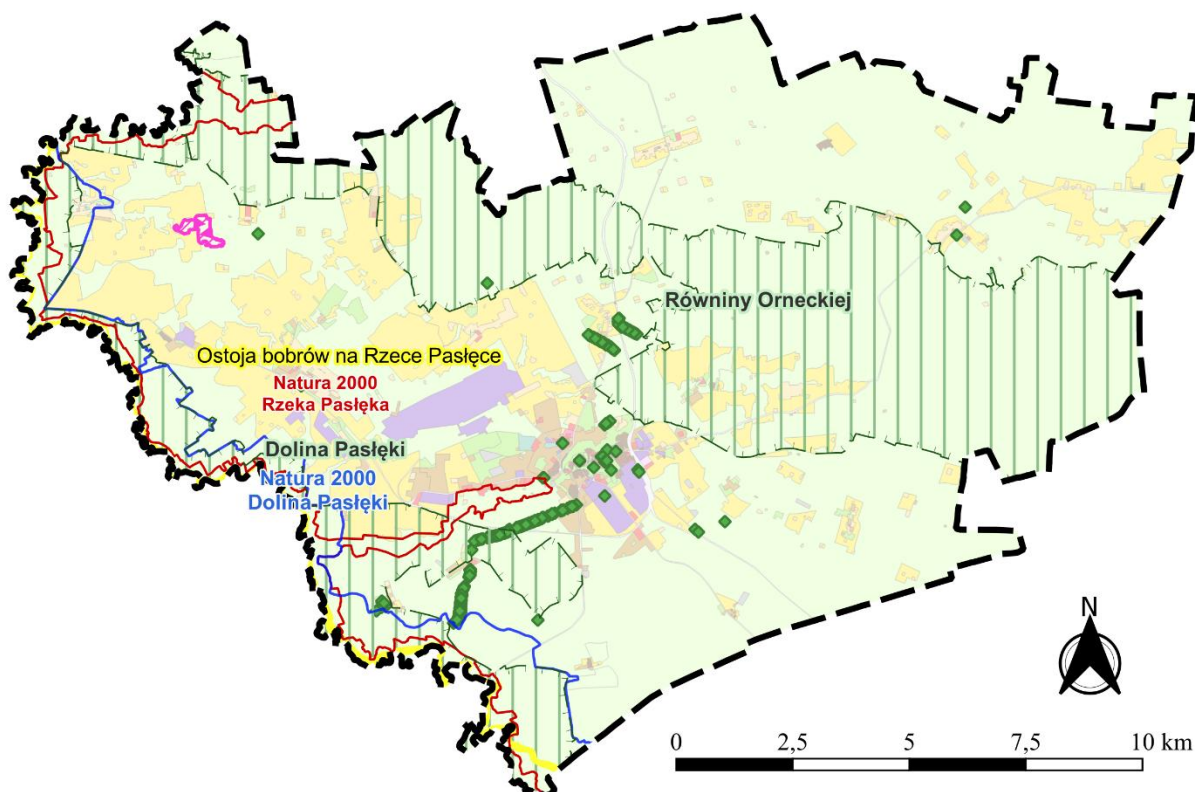
Oddziaływanie postanowień planu ogólnego na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów powiązana jest z oddziaływaniem poszczególnych obowiązujących planów miejscowych. W planie ogólnym nie wyznacza się nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w granicach form ochrony, zatem oddziaływanie projektu POG nie wpływa znacząco na obszary chronione w gminie, poza oddziaływaniem określonym w prognozach dla danego mpzp.

W planie ogólnym ocenić można skumulowane oddziaływanie przyjętych form zagospodarowania, jednak nie zmieni to wprowadzenia danej strefy, co wynika z obowiązujących przepisów -> upzp. Ze względu na ochronę interesu osób trzecich plan ogólny nie może zmienić zapisów obowiązujących mpzp, ale może je zaostrzyć, np. poprzez wprowadzenie wyższych wskaźników ustalanych w gminnych standardach urbanistycznych. W projekcie POG przyjęto zapisy, ale nie wprowadzono nowych terenów mieszkaniowych, a obszary chronione włączono głównie do stref SO i SN. Wprowadzono także zwiększoną minimalną powierzchnię biologicznie czynną w stosunku do tej zapisanej w planie, jeżeli było to zgodne ze stanem faktycznym.

W granicach form ochrony przyrody wymienionych w art. 6 ust.1. ustawy o ochronie przyrody oraz obszarów chronionych na mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych w projekcie planu nie są planowane przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko

wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839 ze zm.).

W projekcie POG zostały wyznaczone 2 strefy górnictwa SG: w Ornece i w Krzykałach. W tych strefach przewiduje się wydobywanie surowców naturalnych oraz możliwość wprowadzania terenów górniczych. Tereny zlokalizowane są poza formami ochrony przyrody, w związku z tym nie powinny wystąpić oddziaływania, które wpływałyby na integralność obszarów chronionych, w tym obszarów Natura 2000 i przedmioty ich ochrony.



LEGENDA

Granica administracyjna Gminy

Strefa Planistyczna w projekcie POG

SW - Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną

SJ - Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną

SZ - Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową

SU - Strefa usługowa

SH - Strefa handlu wielkopowierzchniowego

SP - Strefa gospodarcza

SR - Strefa produkcji rolniczej

SI - Strefa infrastrukturalna

SN - Strefa zieleni i rekreacji

SC - Strefa cmentarzy

SG - Strefa górnictwa

SO - Strefa otwarta

SK - Strefa komunikacyjna

FORMY OCHRONY PRZYRODY

Granica obszaru chronionego krajobrazu

Obszary Chronionego Krajobrazu

Rezerwat przyrody

Obszar Natura 2000 - obszar specjalnej ochrony ptaków

Obszar Natura 2000 - specjalny obszar ochrony siedlisk

Pomniki przyrody

Projektowany użytek ekologiczny wg mpzp 003

Rysunek 31. Formy ochrony przyrody i obszary chronione w gminie na tle projektu POG Orneto

Źródło: opracowanie własne

Tabela 9 przedstawia analizę zgodności ustaleń projektu POG z obowiązującymi aktami prawnymi dla istniejących form ochrony przyrody w gminie Orneta. Oceniona została zgodność ustaleń projektu POG z uchwałą OChK Doliny Pasłęki, rozporządzeniem OChK Równiny Orneckiej, PZO dla obszarów Natura 2000 Dolina Pasłęki i Rzeką Pasłęką oraz z zadaniami ochronnymi dla rezerwatu przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”.

Tabela 9. Zgodność ustaleń POG z zapisami aktów prawnych dla istniejących form ochrony przyrody.

Lp.	Akt prawny / forma ochrony przyrody	Ustalenie aktu	Projekt POG
1.	Uchwała OChK Doliny Pasłęki (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2017 r. poz. 2465)	Zakazy wymienione w §5	Uwzględniono w projekcie POG, dla stref planistycznych i OUZ wokół rzek, jezior, zbiorników i cieków wodnych uwzględniono pasy wymienione w §5 ust.1 pkt 8 z uwzględnieniem §5 ust. 7, praw nabytych oraz przepisów odrębnych. Szczegóły w zał. nr 4 do prognozy.
2.	Rozporządzenie OChK Równiny Orneckiej (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2008 r. poz. 1358)	Zakazy wymienione w §5	Uwzględniono w projekcie POG, dla stref planistycznych i OUZ wokół rzek, jezior, zbiorników i cieków wodnych uwzględniono pasy wymienione w §4 ust.1 pkt 8 z uwzględnieniem §4 ust. 5, praw nabytych oraz przepisów odrębnych. Szczegóły w zał. nr 4 do prognozy.
3.	PZO obszaru Natura 2000 Dolina Pasłęki PLB280002 (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2014 r. poz. 3975)	Przedmioty ochrony: siedliska leśne i otwarte w dolinie rzeki o naturalnym charakterze, kania czarna, bielik, orlik krzykliwy, dzięcioł zielonosiwy i dzięcioł średni	Obszar Natura 2000 zajmuje obszar wzdłuż zachodniej granicy gminy, który ujęto głównie w strefie otwartej, poza fragmentami istniejących terenów zurbanizowanych i objętych mpzp. Zgodnie z PZO: W planie ogólnym nie zamieszczono zapisów dotyczących inwestycji wnioskowanych do programu małej retencji - jazów na Pasłęce, ponieważ wykonanie projektowanych jazów spowoduje trwałe niekorzystne zmiany w siedliskach gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Pasłęki. Zasadę wykluczenia zapisu w POG zastosowano także w przypadku jazu na rzece Drwęcy Warmińskiej w Krośnie.
4.	PZO obszaru Natura 2000 Rzeką Pasłęką PLH280006 (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2015 r. poz. 1883, zm. z 2016 r. poz. 2278)	Cele działań w PZO dotyczą ochrony siedlisk przyrodniczych (zwierzęta+rośliny), działania: prowadzenie monitoringu na Wąlszy - dopływie rzeki Pasłęki w m. Gieduty, zakaz realizacji budowli piętrzących, zakaz turystyki kajakowej, określenie miejsca przepławki na dz. 94/2, obr. Osetnik	W projekcie POG obszar chroniony włączono do strefy SO, z poszanowaniem praw nabytych; teren przepławki włączono do strefy 61SO z terenem elektrowni wodnej w profilu dodatkowym
5.	Zadania ochronne dla rezerwatu „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”	Identyfikacja i ocena istn. Zagrożeń, ochrona czynna działek oznaczonych w	Rezerwat ujęty został w strefie SO. Strefa SO nie dopuszcza lokalizowania kąpielisk i przystani sprzętu pływającego

	Zarządzenie Nr 58 RDOŚ w Olsztynie z dn. 8 listopada 2024 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”	ewidencji jako jeziora i rzeki w granicach gminy Orneta, rzeka Drwęca i Wąsza przeznaczone są do połowu ryb w tym amatorskiego, w ramach prowadzonej gospodarki rybackiej	oraz użytkowania rzeki na cele rekreacyjne.
--	---	---	---

Realizacja ustaleń projektu POG wpłynie pozytywnie na funkcjonalność korytarzy ekologicznych, które umożliwiają migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Kluczowe jest to, że ponad 90% powierzchni gminy zostaje przeznaczona na strefy otwarte, strefy produkcji rolniczej oraz strefy zieleni i rekreacji, co hamuje dalszą fragmentację siedlisk, chroni grunty rolne wyższych klas i zabezpiecza podstawową strukturę przyrodniczą. Istotne są w tym ustalenia w profilu dodatkowym danej strefy, które w projekcie starano się dobrać w sposób zrównoważony, z zachowaniem warunków równowagi przyrodniczej i racjonalnej gospodarki zasobami środowiska. Ponadto w projekcie nie przewiduje się przeznaczania gruntów leśnych na cele nieleśne, wszystkie lasy podlegają zachowaniu, dlatego zostały ujęte głównie w strefie SO.

W związku z powyższym, nie przewiduje się znaczącego oddziaływania ustaleń projektowanego planu ogólnego gminy Orneta na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Pasłęki, Obszaru Natura 2000 Rzeka Pasłęka, OChK Dolina Pasłęki, OChK Równiny Orneckiej, rezerwatu przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”, wód powierzchniowych oraz na integralność tych obszarów.

7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Metodą analizy realizacji postanowień planu ogólnego jest określenie wpływu ustaleń planu na środowisko z wykorzystaniem Państwowego Monitoringu Środowiska, wpływu na zagospodarowanie przestrzenne gminy (art.32 upzp) poprzez stopień pokrycia planami miejscowymi oraz wpływu na ilość skarg, wniosków i decyzji administracyjnych z wykorzystaniem wskaźników stanu środowiska. Oddziaływanie dotyczy ustalonych w POG stref planistycznych i standardów urbanistycznych, które kształtują strukturę funkcjonalną gminy jako akt planowania przestrzennego.

Monitoring skutków realizacji postanowień projektowanego planu na środowisko przyrodnicze wynika z art. 55 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.).

W zakresie oddziaływania projektu POG na środowisko narzędziem weryfikacji skutków realizacji jest państwowy monitoring środowiska, prowadzony przez organy administracji państwowej powołane do badania stanu środowiska np. GIOŚ, RDOŚ, PGW Wody Polskie lub przez służby publiczne (jednostki, wydziały) samorządów terytorialnych, które są władne stanowienia, realizacji oraz przestrzegania polityki przestrzennej na terenie swojej właściwości miejscowej. Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym sprawdzaniu podlega aktualność planu zagospodarowania i jego zgodność z obowiązującymi przepisami przynajmniej raz w kadencji rady gminy (miasta), czyli obecnie raz na 5 lat. Wskazuje się tu m.in.: ocenę stopnia realizacji funkcji w poszczególnych strefach

przewidzianych w planie ogólnym, ocenę presji urbanizacyjnej na tereny otwarte oraz weryfikację czy rozwój zabudowy nie pogarsza stanu elementów środowiska (wody, powietrze, krajobraz, formy ochrony przyrody).

W kontekście monitoringu środowiska w powiecie lidzbarskim wiodącą rolę pełni monitoring siedlisk i gatunków chronionych prowadzony przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz poszczególne nadleśnictwa, w przypadku terenu objętego planem Nadleśnictwo Orneta i Wichrowo. Źródłem wiedzy o stanie wód na obszarze jest Państwowy Monitoring Środowiska (wód powierzchniowych i podziemnych), działalność kontrolna WIOŚ w Olsztynie, a także Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lidzbarku Warmińskim (ocena jakości wody przydatnej do spożycia). Ponadto można wykorzystać monitoring z decyzji środowiskowych dla konkretnych przedsięwzięć oraz okresową ocenę klimatu akustycznego jako metody oceny skutków realizacji zapisów planu. Jako wskaźnik monitoringu wdrażania ustaleń planu można przyjąć np. udział ludności podłączonej do kanalizacji i korzystających z szamb, ilość odpadów komunalnych na mieszkańca/podmiot, wskaźniki jakości wód oraz pomiary hałasu przy drogach.

Proponuje się analizę zgodności wydanych decyzji o warunkach zabudowy, pozwoleń na budowę oraz uchwalanych mpzp z ustaleniami POG jako ważne źródło informacji o efektach jego realizacji. Nie bez znaczenia jest także rejestrowanie wniosków o sporządzenie lub zmianę mpzp / POG oraz analiza skarg mieszkańców na uciążliwości środowiskowe, które mogą inicjować szczegółową analizę realizacji planu na danym obszarze.

Dane z monitoringu środowiska oraz analiz zmian zagospodarowania powinny być podstawą do ewentualnej aktualizacji POG i formułowania wytycznych środowiskowych dla kolejnych dokumentów planistycznych (mpzp, decyzje o warunkach zabudowy, programy branżowe).

Częstotliwość monitorowania oddziaływania postanowień planu na środowisko powinna wynikać z charakteru badanego czynnika - minimum raz w jednym okresie badawczym, który zależy jest od rodzaju monitoringu, np. wysokość stężeń metali ciężkich jest badany w okresach rocznych, 3-letnich i 5 letnich, a monitoring ptaków 1-2 razy w badanym roku, analiza kompleksowa powiązana z oceną aktualności planu ogólnego – co najmniej raz na kadencję rady gminy.

Nadzór nad wdrażaniem ustaleń planu winien szczególnie obejmować poniższe zagadnienia:

- Zgodność mpzp, dwz i dokumentów programowych z postanowieniami POG,
- Monitorowanie przestrzeni przyrodniczej poddanej zagospodarowaniu – rzeźba terenu, szczególnie podczas wykonywania robót budowlanych;
- Monitorowanie rozwoju infrastruktury technicznej i komunikacyjnej w gminie w kwestii ustalonych stref planistycznych w POG;
- Monitoring / gromadzenie wniosków, skarg, decyzji administracyjnych jako mieszkańców i przedsiębiorców jako źródło analizy słuszności ustaleń projektu POG.

8. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, podczas stwierdzenia możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji założeń zawartych w

projektach polityk, strategii, planów lub programów, przeprowadza się postępowanie w zakresie możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Założenia analizowanego Planu ogólnego gminy Orneta nie powodują skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Odległość gminy od granic państwa wynosi około 23 km, a ustalenia planu mają charakter lokalny, mieszczący się w granicach gminy i państwa. Nie powinny nastąpić także oddziaływania skumulowane.

9. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

Projekt Planu ogólnego gminy Orneta powstał w wyniku współpracy architektów, urbanistów i architekta krajobrazu. Podstawą prac projektowych było Opracowanie ekofizjograficzne [1] zawierające charakterystykę poszczególnych elementów przyrodniczych w gminie i ich wzajemne powiązania oraz identyfikujące potencjalne oddziaływania na środowisko różnych scenariuszy gospodarowania zasobami gminy. Uwarunkowania ekofizjograficzne posłużyły do sformułowania wniosków i rekomendacji do planu ogólnego, a te do przyjęcia najbardziej korzystnych rozwiązań przestrzennych i funkcjonalnych dla gminy.

W projekcie planu przyjęto rozwiązania najkorzystniejsze z punktu widzenia środowiska przyrodniczego, które nie wymagają kompensacji przyrodniczej. Przez kompensację przyrodniczą rozumie się zespół działań obejmujących w szczególności roboty budowlane lub ziemne, rekultywację gleby, zalesienie, zadrzewienia lub tworzenie skupień roślinności prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównanie szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych.

Strefy planistyczne i standardy urbanistyczne są m.in. wynikiem implementacji obowiązujących planów miejscowych do POG. Wskaźniki i strefy wyznaczone w POG uwzględniają najkorzystniejsze rozwiązania dla środowiska przyrodniczego oraz dla warunków życia ludzi. Podwyższone minimalne powierzchnie biologicznie czynne czy mniejsze powierzchnie zabudowy niż te ustalone w obowiązujących mpzp wynikają z ograniczenia i zapobiegania negatywnym oddziaływaniom na środowisko.

W projekcie POG wszystkie obszary objęte formami ochrony przyrody włączone zostały do stref otwartych SO, stref produkcji rolniczej SR lub innych stref wynikających z praw nabytych (mpzp), w których profile funkcjonalne ograniczono adekwatnie do wartości danego obszaru. W strefach SO na terenie całej gminy dopuszczono rozwój terenu elektrowni wiatrowej wyłącznie w trzech strefach: 1SO, 14SR i 39SR, terenu elektrowni geotermalnej w jednej strefie 1SO, terenu elektrowni wodnej w sześciu strefach 1SO, 100SR, 15SR, 73SR, 93SR, 94SR, terenu elektrowni słonecznej w ośmiu strefach 1SO, 55SO, 110SR, 14SR, 39SR, 93SR, 94SR, 6SU i terenu biogazowni w 5 strefach 1SO, 14SR, 39SR, 93SR, 94SR.

W granicach planu nie wyznaczono nowych obszarów rozwoju zabudowy mieszkaniowej, a Obszary Uzupełnienia Zabudowy ograniczono do obszarów obecnie zainwestowanych lub objętych planami miejscowymi. Jest to wynik obliczeń chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie, na których mogą zamieszkać ludzie oraz chłonności terenów, na których obowiązują mpzp. Z uwagi na to, że suma chłonności terenów niezabudowanych w strefach umożliwiających realizację zabudowy mieszkaniowej wg obowiązujących mpzp jest większa od maksymalnego prognozowanego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, w planie ogólnym gminy Orneto nie wyznaczono nowych terenów mieszkaniowych w granicach stref wielofunkcyjnych SJ, SW, SZ poza wymienionymi przypadkami w art. 13d. ust. 1. upzp.

Plan ogólny przyczyni się do zahamowania jednostkowego zagospodarowywania terenów poprzez decyzje o warunkach zabudowy oraz do rozwoju szeroko pojętej urbanistyki i planistyki na poziomie gminnym.

Mając na uwadze zasadę zrównoważonego rozwoju – uznając za priorytet zachowanie wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego – w celu ograniczenia prognozowanych oddziaływań na środowisko wynikających z projektu POG, zachodzi potrzeba uwzględnienia rozwiązań eliminujących lub ograniczających te oddziaływania:

- 1) Udział społeczeństwa podczas projektowania planu ogólnego, w tym uwzględnianie uwag i wniosków (jeżeli było to możliwe) prywatnych i instytucjonalnych bez względu na czas wpływu;
- 2) Wyznaczenie stref z zabudową mieszkaniową uwzględniających istniejącą infrastrukturę;
- 3) Rozwój terenów produkcyjnych i usługowych zgodnie z istniejącym zagospodarowaniem, potrzebami rozwojowymi zawartymi w Studium oraz zgodnie ze złożonymi wnioskami;
- 4) Objęcie strefą SN jeziora Mieczowego oraz strefą SO jez. Tauty w celu uregulowania rozwoju turystyki w gminie.
- 5) Objęcie strefą SO rezerwatu przyrody „Ostoja bobrów na Rzece Pasłęce” stanowiącego obszar o znaczeniu krajowym -> ochrona węgorka europejskiego – gatunku wodnego o znaczeniu gospodarczym.
- 6) Uwzględnienie strefy 100 m od linii brzegowych rzek, jezior oraz cieków i zbiorników wodnych w planowaniu stref przeznaczonych pod rozwój zabudowy – implementacja zapisów uchwały OChK Doliny Pasłęki i rozporządzenia OChK Równina Ornecka. Pod uwagę wzięto także odstępstwa od zakazu zabudowy oraz prawa nabyte.

Przyjęte rozwiązania służą ograniczeniu negatywnych oddziaływań na środowisko ustaleń projektu POG i pozwalają na stwierdzenie, że w zakresie polityki przestrzennej i kierunków rozwoju, zachowują zasady zrównoważonego rozwoju. Realizacja projektu planu nie wpłynie na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, nie wpłynie na integralność korytarzy ekologicznych oraz OChK, rezerwatu przyrody, JCWPd i JCWP.

10. CHARAKTERYSTYKA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONYWANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU, W TYM TAKŻE WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY (BIORĄC POD UWAGĘ CELE I GEOGRAFICZNY ZASIĘG DOKUMENTU ORAZ CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU)

Prognozę sporządzono zgodnie zobowiązującymi przepisami prawa, równoległe z projektem planu, a do oceny i analizy wykorzystano dokumenty i źródła podane w rozdziale 3.2 i w przypisach dolnych na poszczególnych stronach opracowania. W projekcie POG uwzględniono wnioski i uwagi od osób prywatnych i instytucji, zgodnie z możliwościami ustawowymi.

Podczas współpracy między autorami przyjęto rozwiązania przestrzenne najbardziej zgodne z potrzebami określonymi przez władze gminy, mieszkańców i przedsiębiorców oraz zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju. POG jest aktem planowania przestrzennego o charakterze programowym, obejmującym podział obszaru gminy na strefy funkcjonalne, w których określony jest profil funkcjonalny oraz maksymalnie cztery wskaźniki urbanistyczne: maksymalna nadziemna intensywność zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy, maksymalna wysokość zabudowy i minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Projekt POG uwzględnia postanowienia aktów planowania przestrzennego oraz dokumentów strategicznych gminnych i szczebli wyższych. Ze względu na charakter aktu, rozważania na temat rozwiązań alternatywnych do tych zawartych w projekcie POG sprowadziła się do analizy kilku zagadnień:

- 1) W jakiej strefie powinno znaleźć się jezioro Mieczowe, które pełni ważną rolę turystyczną w gminie a w jakiej jezioro Tauty? A w jakiej strefie ująć tereny wokół jeziora? SN czy SO?

W projekcie POG zdecydowano się na ujęcie jez. Tauty w strefie SO – jako zbiornik przeznaczony na cele wyłącznie przyrodnicze, a jez. Mieczowe w strefie SN – jako zbiornik przeznaczony na cele rekreacyjno-wypoczynkowe. Jezioro Mieczowe jest funkcjonalnie powiązane z obszarami zurbanizowanymi i pełni ważną rolę rekreacyjną dla mieszkańców gminy i miasta Orneta. Tereny okalające jezioro ujęto w strefach odpowiadającym mpzp oraz potrzebom zgłaszanym we wnioskach do POG i podczas spotkań konsultacyjnych w urzędzie.

- 2) W jakiej strefie powinny znaleźć się tereny ogródków działkowych? SN, SO, SR, SJ?

W projekcie POG ogródki działkowe zaliczono do strefy SN, czego celem jest utrzymanie ogródków działkowych w obecnym przeznaczeniu z możliwością realizacji niewielkiej zabudowy rekreacyjnej, poza strefami dopuszczającymi rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej SJ.

- 3) Jak rozwiązać problem z dużą liczbą wniosków dotyczących rozwoju zabudowy mieszkaniowej, rekreacji indywidualnej lub letniskowej?

Problem nr 1: brak możliwości rozwoju nowych stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodziną SJ ze względu na chłonność terenów niezabudowanych

objętych mpzp przekraczającą zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową obliczone na podstawie danych statystycznych.

Problem nr 2: Teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej stanowi dodatkowy profil funkcjonalny strefy planistycznej SJ, czyli brak możliwości wprowadzenia nowych terenów o ww. przeznaczeniu jest powiązane z problemem nr 1.

4) Wprowadzenie strefy górnictwa na terenach złóż kopalin.

Do projektu planu nie złożono wniosku w tym zakresie, stąd nie wyznaczono strefy górnictwa na terenach udokumentowanych złóż kopalin w POG.

Wprowadzone strefy i standardy urbanistyczne wynikają z analizy i dyskusji między autorami prognozy i projektu planu, które uznano za optymalne rozwiązanie, zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju. Ustalenia projektu planu spełniają obowiązujące przepisy i wymogi programowe na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym (UE).

Podczas sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko postanowień planu napotkano na trudności w jej przygotowaniu, które dotyczyły m.in. braku zgodności spisów zabytków zawartych w WRZ, WEZ i GEZ, braku Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami odnoszącego się do stanu zabytków w gminie i mieście Orneta, braku pełnych informacji dotyczących elektrowni fotowoltaicznych, w tym tych dla których wydane zostały decyzje o uwarunkowaniach środowiskowych. Podczas ustalania stref z zabudową mieszkaniową stwierdzono braki w mapie ewidencyjnej dotyczące kompletności wszystkich obiektów budowlanych, mapa nie odzwierciedlała obecnego stanu zagospodarowania, w tym budynków w budowie, podczas legalizacji lub zatwierdzone i rozpoczęte budowy budynków. Dużym problemem okazało się wyznaczenie w POG linii zakazu budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości od rzek i jezior określonych w uchwale OChK, która wyznaczona powinna być od linii brzegowej rzek, jezior i naturalnych zbiorników wodnych. Dane publiczne określają często zasięg ewidencyjny gruntu - własnościowy, który najczęściej nie pokrywa się z linią brzegową. Granice przeważnie obejmują zbiornik lub ciek wodny wraz z terenami okalającymi / przyległymi, wyznaczony według własności gruntu, a nie linii określonej w uchwale i rozporządzeniu OChK. W projekcie POG uwzględniono odległości wymienione w uchwale i rozporządzeniu OChK biorąc pod uwagę pasma / strefy wyznaczone w opracowaniu ekofizjograficznym, które wyznaczono na podstawie danych z BDoT – Wody powierzchniowe, rzeki i strumienie. Przebieg pasów zakazu zabudowy pokazano na załącznikach graficznych do prognozy. Pasma / strefy czy też linie ograniczające zabudowę zaznaczone na załącznikach graficznych a wymienione w uchwale i rozporządzeniu OChK mają przebieg orientacyjny. Niedostatkiem techniki okazały się formaty obowiązujących mpzp, które w dużej mierze były wykonane w postaci rastrowej lub wektorowej niespójnej z obecnym systemem odniesień przestrzennych, co wpłynęło na kształt niektórych stref planistycznych lub elementów składających się na uwarunkowania lokalne (obszary rewitalizacji w LPR, granice terenów w mpzp itd.).

Prognoza nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji postanowień przewidzianych w planie, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki, jakie niesie za sobą realizacja planu na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu: ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne i dobra kultury.

Prognoza opiera się głównie na bazie materiałów wymienionych w rozdziale 3.2 oraz materiałów zgromadzonych do planu:

- 1) Mapy zasadniczej w formacie gml,
- 2) Zdjęć z portali Internetowych, ortofotomap: historycznych i aktualnych,
- 3) materiałów dostępnych w portalach internetowych prowadzonych przez instytucje państwowe: GIOŚ, PGW Wody Polskie, Państwową Służbę Hydrologiczną itd.

W wyniku analizy powyższych dokumentów i opracowań wyeliminowano konflikty, jakie mogłyby nastąpić na polu ochrony krajobrazu, ochrony przed hałasem i ochrony zabytków archeologicznych. Niniejsze opracowanie pozwala na wyciągnięcie wniosku, iż zapisy planu odnoszą się do najkorzystniejszych rozwiązań, które uwzględniają potrzeby rozwoju przestrzennego gminy Orneta oraz wymagania stawiane ochronie poszczególnych komponentów środowiska.

11. PODSUMOWANIE I WNIOSKI KOŃCOWE

Plan ogólny gminy Orneta wraz z prognozą oddziaływania na środowisko ma uporządkować rozwój przestrzenny gminy tak, aby zaspokajać potrzeby mieszkańców, a jednocześnie chronić kluczowe zasoby przyrodnicze, krajobraz i dziedzictwo kulturowe. Dokument pokazuje, że przy obecnym zapasie terenów w mpzp możliwy jest dalszy rozwój jedynie w ramach istniejących uwarunkowań przestrzenno-planistycznych, a priorytetem staje się ograniczanie rozproszonej zabudowy i zabezpieczenie korytarzy ekologicznych oraz wód powierzchniowych i podziemnych.

W prognozie dokonano oceny skutków realizacji planu ogólnego dla wszystkich komponentów środowiska (gleby, wody, powietrze, przyroda, krajobraz, ludzie), wynikiem czego jest wyraźnie pozytywny bilans w skali gminy między przestrzenią (z)urbanizowaną a przyrodniczą, przy zachowaniu projektowanych ograniczeń. Kluczowe jest to, że ponad 90% powierzchni gminy zostaje przeznaczona na strefy otwarte, produkcji rolniczej oraz zieleni i rekreacji, co hamuje dalszą fragmentację siedlisk, chroni grunty rolne wyższych klas i zabezpiecza podstawową strukturę przyrodniczą.

Plan nie wprowadza nowych, dużych obszarów mieszkaniowych poza już uchwalonymi i procedowanymi planami miejscowymi i istniejącą zabudową, ponieważ chłonność tych terenów wielokrotnie przewyższa prognozowane potrzeby demograficzne na najbliższe 20 lat. Nowa zabudowa usługowo-produkcyjna i OZE jest koncentrowana głównie wzdłuż istniejących głównych ciągów transportowych oraz w miejscach już zurbanizowanych, co zmniejsza presję na tereny cenne przyrodniczo.

Zastosowane rozwiązania uwzględniają wymagania licznych dokumentów unijnych, krajowych, wojewódzkich i gminnych (Ramowa Dyrektywa Wodna, dokumenty dla obszarów Natura 2000, audyt krajobrazowy, programy ochrony środowiska), a prognoza pokazuje, że plan jest spójny z zasadą zrównoważonego rozwoju. Brak uchwalenia POG oznaczałoby w praktyce zamrożenie nowych procedur planistycznych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy oraz pozostawienie dotychczasowego, niekorzystnego dla środowiska trendu rozproszonej zabudowy bez narzędzi do jego zatrzymania.

Najważniejszym efektem planu jest utrzymanie i wzmocnienie systemu przyrodniczego – korytarzy ekologicznych, dolin cieków, kompleksów leśnych, mokradeł i łąk – poprzez włączenie ich do stref SO i SR z wysokim udziałem powierzchni biologicznie czynnej. POG uwzględnia postulowane w akcie planowania przestrzennego utworzenie użytku ekologicznego w okolicy

miejsowości Chwałęcín (mpzp 003) oraz wyznacza odpowiednie strefy ochronne wokół jezior i cieków, szczególnie w obszarach Natura 2000 i OChK.

Prognoza wskazuje, że przy projektowanym układzie stref znacząco ogranicza się możliwość defragmentacji korytarzy i płatów ekologicznych w Obszarach Chronionego Krajobrazu oraz ogranicza się negatywny wpływ na stan wód, chroniąc przy tym cenne grunty rolne, leśne oraz obszary zagrożone ruchami masowymi. Rozwój OZE jest dopuszczony, ale w sposób kontrolowany – z dopuszczeniem elektrowni wiatrowych poza obszarami chronionymi i jednostkowym wprowadzaniem elektrowni słonecznych, geotermalnych, wodnych i biogazowni tak, by nie naruszyć kluczowych wartości przyrodniczych.

W prognozie wskazuje się, że lokalnie – w strefach zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej – wystąpią nieuniknione, negatywne oddziaływania na glebę, szatę roślinną, faunę, jakość powietrza czy klimat akustyczny, zwłaszcza podczas realizacji inwestycji. Te oddziaływania są jednak ograniczane przez wymogi minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, koncentrację zabudowy przy istniejącej infrastrukturze i wyłączenie z OUZ terenów najcenniejszych przyrodniczo.

Po stronie społecznej prognoza podkreśla, że brak nowych terenów mieszkaniowych może być postrzegany jako ograniczenie prawa własności i hamulec indywidualnych inwestycji, co oceniono jako negatywne oddziaływanie na ludzi w dłuższym okresie. Jednocześnie wskazuje się, że plan zwiększa przewidywalność i stabilność wartości nieruchomości, porządkuje sposób zabudowy i daje mieszkańcom narzędzie wpływu poprzez konsultacje społeczne.

Prognoza sygnalizuje również ograniczenia związane z niepełnymi danymi (np. niedokładna mapa ewidencyjna, niekompatybilność formatów aktów planowania przestrzennego), co utrudnia precyzyjną ocenę niektórych oddziaływań. Podkreślono, że część zagadnień będzie musiała być doprecyzowana dopiero na etapie przyszłych mpzp i decyzji środowiskowych dla konkretnych przedsięwzięć.

Przyjęcie planu ogólnego gminy Orneta jest korzystniejsze dla środowiska niż utrzymanie obecnego stanu, ponieważ ureguluje politykę przestrzenną, szczególnie w zakresie lokalizacji zabudowy na terenach zurbanizowanych, ochrony kluczowych terenów przyrodniczych i kulturowych. Układ stref, zasady ochrony oraz brak nowych, rozległych terenów mieszkaniowych są spójne z celami ochrony obszarów Natura 2000, JCWP oraz z regionalnymi i krajowymi dokumentami strategicznymi.

Jednocześnie dokument podkreśla, że plan nie rozwiązuje wszystkich istniejących problemów środowiskowych (np. złego stanu części wód czy skutków chaotycznego zagospodarowania), ale może zatrzymać ich pogłębianie i stworzyć ramy do stopniowej poprawy. Warunkiem osiągnięcia zakładanych efektów jest konsekwentne stosowanie ustaleń POG w mpzp i decyzjach, uwzględnianie wniosków mieszkańców oraz stosowanie środków minimalizujących i kompensujących na etapie konkretnych inwestycji.

12. MATERIAŁY WYKORZYSTANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

- 1] Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe do Planu Ogólnego Gminy Orneta, Sudujko I., Gdańsk, grudzień 2025 r.
- 2] Strategia Rozwoju Gminy Orneta na lata 2023-2030, UM Orneta, 2022 r.
- 3] Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Lidzbarskiego na lata 2021-2024, Powiat Lidzbarski, 2021 r.
- 4] Program Ochrony Środowiska dla Gminy Orneta na lata 2018-2023 z perspektywą na lata 2024-2027, Czaczyk-Medeksa K., Nowicka A., Ekomila Kamila Czaczyk-Medeksa, październik 2018 r.
- 5] Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lidzbarskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028, Stankiewicz M., Mięsikowski M., Toruń 2021 r.
- 6] Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Orneta na lata 2016-2021, Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie, czerwiec 2019 r.
- 7] Prognoza oddziaływania na środowisko dla Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Orneta na lata 2016-2021, Orneta, maj 2016 r.
- 8] Strategia Ekoenergetyczna Powiatu Lidzbarskiego, Praca wykonana w ramach projektu „Planowanie energetyczne na szczeblu lokalnym z uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii” prowadzonego przez Energy Sustainable Development Ltd. oraz Europejskie Centrum Energii Odnawialnej EC BREC przy współpracy lokalnych władz gminnych i powiatowych; praca zespołowa: <https://powiatlidzbarski.pl/strategia-ekoenergetyczna.html>,
- 9] Dane statystyczne, Urząd Statystyczny w Olsztynie [źródło danych: <https://olsztyn.stat.gov.pl/>].
- 10] Audyt krajobrazowy województwa warmińsko-mazurskiego, W-MBPP w Olsztynie, 2019-2024, <https://www.wmbpp.olsztyn.pl/audytkrajobrazowy/>
- 11] Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Orneta, Łaguna D., Jabłoński P., Krajnik A., Zielińska K., Orneta 2023 r.
- 12] Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Orneta”, Robak I., Orneta 2023 r.
- 13] Prognoza oddziaływania na środowisko dla planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Orneta, praca zespołowa pod kier. Kopańska A., Grupa CDE, Orneta 2017 r.

13. SPIS RYSUNKÓW I TABEL ZAWARTYCH W OPRACOWANIU

13.1. Spis rysunków

Rysunek 1. Schemat metod zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.....	14
Rysunek 2. Granice gminy Orneta wraz z buforem 100 i 500 m na tle mapy OSM.....	14
Rysunek 3. Mapa z lokalizacją gminy Orneta na tle województwa warmińsko-mazurskiego	16
Rysunek 4. Rysunek planu ogólnego gminy Orneta oraz powiększenie rysunku POG w granicach administracyjnych miasta Orneta	19
Rysunek 5. Statystyki dotyczące wydzielonych stref planistycznych w projekcie POG Orneta ..	20
Rysunek 6. Zagrożenie suszą w gminie – synteza	39
Rysunek 7. Wskaźnik NDVI w gminie Orneta	39

Rysunek 8. Kompleksy przydatności rolniczej gleb w gminie Orneta	39
Rysunek 9. Lasy, w tym lasy ochronne i grunty rolne klasy III w gminie Orneta	39
Rysunek 10. Złoża kopalin w gminie Orneta	41
Rysunek 11. Warunki budowlane w gminie Orneta	43
Rysunek 12. Wody podziemne w gminie Orneta	45
Rysunek 13. Wody powierzchniowe i zagrożenie powodziowe w gminie Orneta	49
Rysunek 14. Siedliska przyrodnicze i gatunki roślin występujące w gminie Orneta	56
Rysunek 15. Siedliska przyrodnicze i gatunki roślin występujące w gminie Orneta	58
Rysunek 16. Gmina Orneta na tle mapy rozmieszczenia roślinności potencjalnej	59
Rysunek 17. Siedliska i gatunki zwierząt występujące w gminie Orneta	65
Rysunek 18. Przykładowe zestawienie zależności odległości siedlisk ludzkich turbiny w miarę zwiększania odległości oraz porównanie poziomów hałasu spotykanych dnia codziennego	70
Rysunek 19. Główne źródła promieniowania elektromagnetycznego i hałasu w gminie Orneta ..	71
Rysunek 20. Zabytki i obiekty dziedzictwa kulturowego w gminie Orneta	79
Rysunek 21. Strefy 100 metrów od rzek, cieków, jezior i zbiorników wodnych w gminie Orneta wyznaczone na podstawie obowiązujących aktów prawnych	90
Rysunek 22. Struktura stref otwartych SO, stref produkcji rolniczej SR oraz stref zieleni i rekreacji SN w projekcie POG z uwzględnieniem sieci powiązań ekologicznych i mokradeł występujących w gminie Orneta	98
Rysunek 23. Ważne elementy przyrodnicze włączone do stref SO, SR i SN w projekcie POG Orneta	99
Rysunek 24. Wody powierzchniowe na tle stref planistycznych SO, SR i SN wyznaczonych w projekcie POG Orneta	110
Rysunek 25. OSZP na tle projektu POG – w strefach innych niż SO	111
Rysunek 26. Rozmieszczenie stref planistycznych przeznaczonych pod rozwój OZE w projekcie POG Orneta	115
Rysunek 27. Ograniczenia w zagospodarowaniu terenów wynikające z oddziaływania na powierzchnię ziemi i gleby na tle projektu POG Orneta	117
Rysunek 28. Projektowany użytek ekologiczny wskazany w mpzp 003 na tle stref planistycznych wyznaczonych w projekcie POG Orneta	124
Rysunek 29. Zasoby naturalne w Gminie na tle projektu POG Orneta	128
Rysunek 30. Obiekty i obszary zabytkowe w gminie na tle projektu POG Orneta	132
Rysunek 31. Formy ochrony przyrody i obszary chronione w gminie na tle projektu POG Orneta	135

13.2. Spis tabel

Tabela 1. Ustalenia POG Orneta – synteza.	21
Tabela 2. Wnioski z opracowania ekofizjograficznego oraz odniesienie się do nich w POG	29
Tabela 3. Źródła zanieczyszczeń JCWP w gminie Orneta.	50
Tabela 4. Gatunki dziko występujących ptaków w zasięgu Nadleśnictwa Orneta, dla których wymagane jest ustalenie stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r., Dz. U. z 2016 r., poz. 2183). 64	
Tabela 5. Zabytki nieruchome i ruchome wpisane do rejestru zabytków na terenie gminy Orneta.	77
Tabela 6. Rodzaje stref ochrony konserwatorskiej.	81

Tabela 7. Rodzaje stref planistycznych przeznaczonych pod rozwój OZE w POG Orneta.	113
Tabela 8. Analiza zapisów zawartych w Audycie krajobrazowym [10] dotyczących obszarów, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 2 upzp.	120
Tabela 9. Zgodność ustaleń POG z zapisami aktów prawnych dla istniejących form ochrony przyrody.	136

14. ZAŁĄCZNIKI

ZAŁ.1. Oświadczenie głównego autora opracowania o spełnieniu wymagań, o których mowa w art.74a ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko	148
ZAŁ.2. Prognoza oddziaływania na środowisko postanowień Planu Ogólnego Gminy Orneta, skala 1:20 000.....	149
ZAŁ.3. Ochrona siedlisk przyrodniczych i zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych w gminie na tle projektu POG, skala 1:20 000.	150
ZAŁ.4. Ważne elementy przyrodnicze włączone do stref SO, SR i SN w projekcie POG Orneta, skala 1:20 000.....	151
ZAŁ.5. Uwarunkowania dla wyznaczenia stref planistycznych w projekcie POG Orneta, skala 1:20 000.....	152

ZAŁĄCZNIK NR 1

Oświadczam, iż spełnione są wymagania, o których mowa jest w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późn. zm.).

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia (art. 74a ust.3).

mgr inż. arch., inż., arch. kraj. Izabela Sudujko



PODPIS ZAUFANY

**IZABELA
SUDUJKO**

21.07.2026 12:36:04 GMT+0200

Dokument podpisany elektronicznie
podpisem zaufanym

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Izabela Sudujko'.

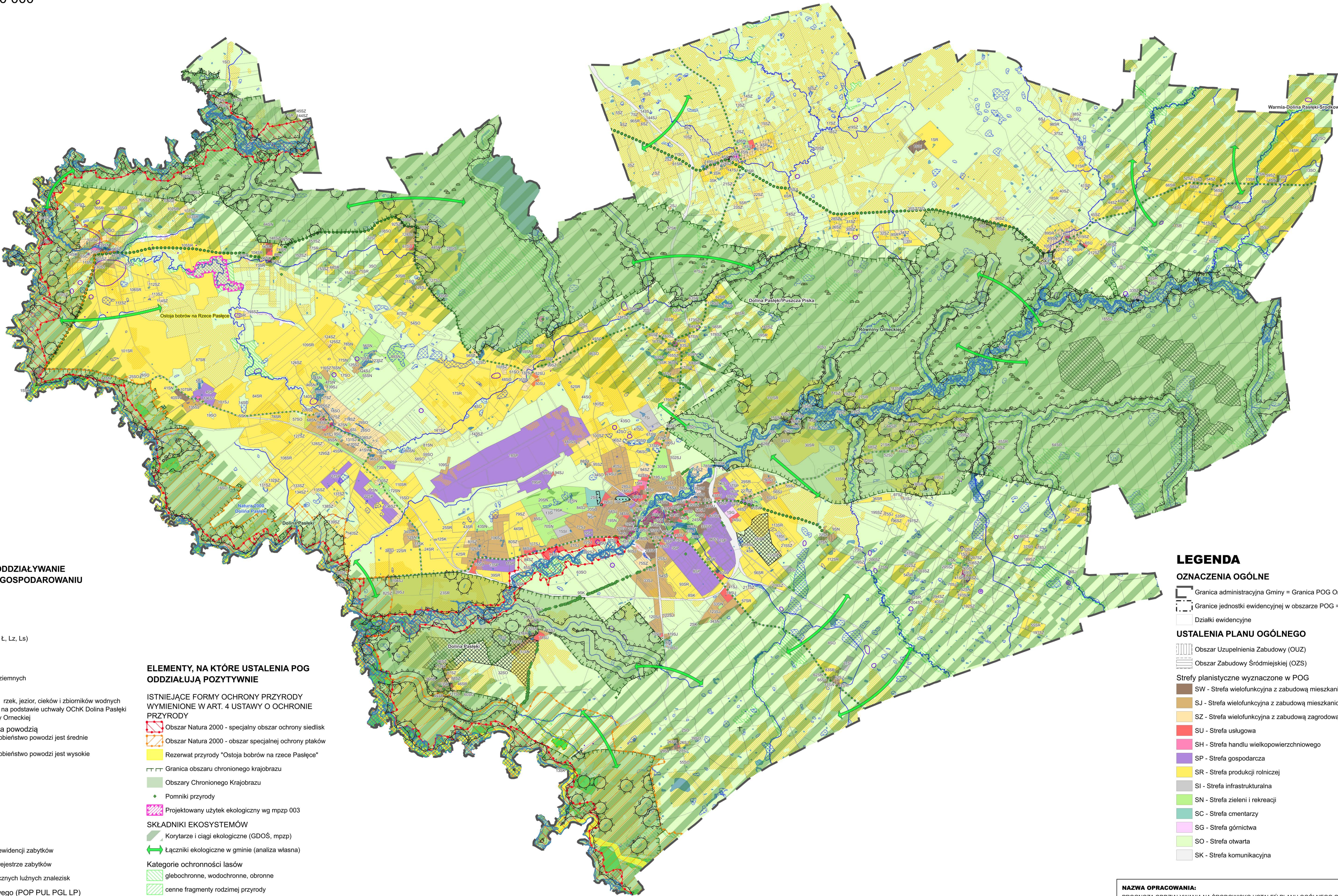


PLAN OGÓLNY GMINY ORNETA

ZAŁĄCZNIK 2. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO POSTANOWIEŃ PLANU OGÓLNEGO GMINY ORNETA

SKALA 1:20 000

0 1 2 3 4 km



LEGENDA c.d.

OBSZARY WRAŻLIWE NA ODDZIAŁYWANIE I Z OGRANICZENIAM I W ZAGOSPODAROWANIU

- Udokumentowane złoża kopalin
- Tereny osuwisk (SOP)
- Cmentarze
- Grunty chronione klas III (R, Ps, Ł, Lz, Ls)

Wody podziemne

- Ujęcie wód podziemnych
- Strefa ochronna ujęcia wód podziemnych

Wody powierzchniowe

- Strefa 100 m od linii brzegowych rzek, jezior, cieków i zbiorników wodnych w granicach OCHK wyznaczona na podstawie uchwały OCHK Dolina Pasłęki i rozporządzenia OCHK Równiny Ornckiej

- Obszary szczególnego zagrożenia powodzią
- Obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)
- Obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)
- Wały przeciwpowodziowe

DZIEDZICTWO KULTUROWE

Zabytki nieruchome

- Wpisany do ewidencji
- Wpisane do rejestru zabytków

Zabytki archeologiczne

- Zabytki archeologiczne ujęte w ewidencji zabytków
- Zabytki archeologiczne ujęte w rejestrze zabytków
- Ewidencja zabytków archeologicznych luźnych znalezisk

Inne obiekty dziedzictwa kulturowego (POP PUL PGL LP)

- bunkier
- krzyż, kapliczka
- +

Aleje przydrożne objęte ochroną konserwatorską WEZ, GEZ, studium

- aleja ujęta w WEZ, GEZ
- aleja ujęta w GEZ
- aleja wyznaczona w Studium (2023)

ELEMENTY, NA KTÓRE USTALENIA POG ODDZIAŁUJĄ POZYTYWNE

ISTNIEJĄCE FORMY OCHRONY PRZYRODY WYM IENIONE W ART. 4 USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

- Obszar Natura 2000 - specjalny obszar ochrony siedlisk
- Obszar Natura 2000 - obszar specjalnej ochrony ptaków
- Rezerwat przyrody "Ostoja bobrów na rzece Pasłęce"

- Granica obszaru chronionego krajobrazu
- Obszary Chronionego Krajobrazu
- Pomniki przyrody

- Projektowany użytek ekologiczny wg mpzp 003

SKŁADNIKI EKOSYSTEMÓW

- Korytarze i ciągi ekologiczne (GDOS, mpzp)
- Łączniki ekologiczne w gminie (analiza własna)

Kategorie ochronności lasów

- glebochronne, wodochronne, obronne
- cenne fragmenty rodzimej przyrody
- strefy ochronne lasu wyznaczone w Planie Urządzenia Lasu (BDOL)
- strefy ochrony siedlisk leśnych wymienione w PZO obszarów Natura 2000: Rzecka Pasłęka i Dolina Pasłęki

Wody powierzchniowe

- Jeziora, stawy i inne zbiorniki wodne
- Rzeki i strumienie
- Mokradła

LEGENDA

OZNACZENIA OGÓLNE

- Granica administracyjna Gminy = Granica POG Orneta
- Granice jednostki ewidencyjnej w obszarze POG = miasto Orneta
- Działki ewidencyjne

USTALENIA PLANU OGÓLNEGO

- Obszar Uzupełnienia Zabudowy (OUZ)
- Obszar Zabudowy Śródmiejskiej (OZS)

Strefy planistyczne wyznaczone w POG

- SW - Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną
- SJ - Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną
- SZ - Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową
- SU - Strefa usługowa
- SH - Strefa handlu wielkopowierzchniowego
- SP - Strefa gospodarcza
- SR - Strefa produkcji rolniczej
- SI - Strefa infrastrukturalna
- SN - Strefa zieleni i rekreacji
- SC - Strefa cmentarzy
- SG - Strefa górnictwa
- SO - Strefa otwarta
- SK - Strefa komunikacyjna

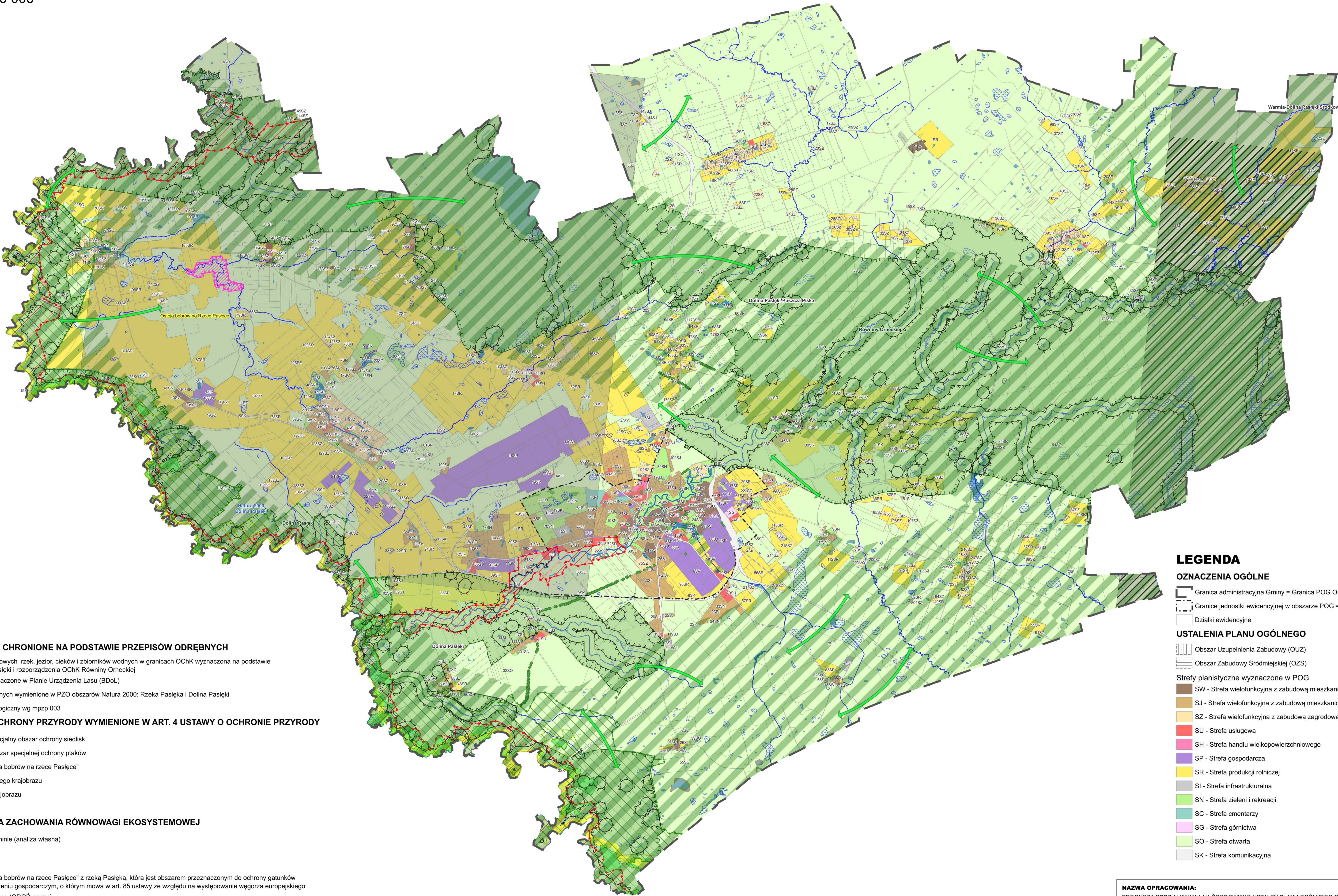
NAZWA OPRACOWANIA: PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO GMINY ORNETA				
NAZWA RYSUNKU: PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO POSTANOWIEŃ PLANU OGÓLNEGO GMINY ORNETA				
AUTOR: mgr inż. arch., inż. arch. kraj. Izabela Suduko				
DATA:	21.07.2026 r.	SKALA:	1:20 000	NUMER RYSUNKU:
				ZAŁ. 2.



PLAN OGÓLNY GMINY ORNETA

ZAŁĄCZNIK 3. OCHRONA SIEDLISK PRZYRODNICZYCH I ZACHOWANIE CIĄGŁOŚCI KORYTARZY EKOLOGICZNYCH W GMINIE NA TLE PROJEKTU POG ORNETA
SKALA 1:20 000

0 1 2 3 4 km



LEGENDA c.d.

ELEMENTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

- Strefa 100 m od linii brzegowych rzek, jezior, cieków i zbiorników wodnych w granicach OChK wyznaczona na podstawie uchwały OChK Dolina Pasłęki i rozporządzenia OChK Równiny Orneckiej
- strefy ochronne lasu wyznaczone w Planie Urządzenia Lasu (BDoL)
- strefy ochrony siedlisk leśnych wymienione w PZO obszarów Natura 2000: Rzeką Pasłęką i Dolina Pasłęki
- Projektowany użytek ekologiczny wg mpzp 003

ISTNIEJĄCE FORMY OCHRONY PRZYRODY WYMENIONE W ART. 4 USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

- Obszar Natura 2000 - specjalny obszar ochrony siedlisk
- Obszar Natura 2000 - obszar specjalnej ochrony ptaków
- Rezerwat przyrody "Ostoja bobrów na rzece Pasłęce"
- Granica obszaru chronionego krajobrazu
- Obszary Chronionego Krajobrazu
- Pomniki przyrody

ELEMENTY CENNE DLA ZACHOWANIA RÓWNOWAGI EKOSYSTEMOWEJ

- Łączniki ekologiczne w gminie (analiza własna)
- Mokradła
- Szuwary
- Rezerwat przyrody "Ostoja bobrów na rzece Pasłęce" z rzeką Pasłęką, która jest obszarem przeznaczonym do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, o którym mowa w art. 85 ustawy ze względu na występowanie węgorza europejskiego
- Korytarze i ciągi ekologiczne (GDOS, mpzp)

Wody powierzchniowe

- Jeziora, stawy i inne zbiorniki wodne
- Rzeki i strumienie

Obszary badawcze gatunków zwierząt (PMŚ)

- wilk
- ryś

LEGENDA

OZNACZENIA OGÓLNE

- Granica administracyjna Gminy = Granica POG Orneta
- Granice jednostki ewidencyjnej w obszarze POG = miasto Orneta
- Działki ewidencyjne

USTALENIA PLANU OGÓLNEGO

- Obszar Uzupełnienia Zabudowy (OUZ)
- Obszar Zabudowy Śródmiejskiej (OZS)

Strefy planistyczne wyznaczone w POG

- SW - Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną
- SJ - Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną
- SZ - Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową
- SU - Strefa usługowa
- SH - Strefa handlu wielkopowierzchniowego
- SP - Strefa gospodarcza
- SR - Strefa produkcji rolniczej
- SI - Strefa infrastrukturalna
- SN - Strefa zieleni i rekreacji
- SC - Strefa cmentarzy
- SG - Strefa górnictwa
- SO - Strefa otwarta
- SK - Strefa komunikacyjna

NAZWA OPRACOWANIA: PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO GMINY ORNETA				
NAZWA RYSUNKU: OCHRONA SIEDLISK PRZYRODNICZYCH I ZACHOWANIE CIĄGŁOŚCI KORYTARZY EKOLOGICZNYCH W GMINIE NA TLE PROJEKTU POG ORNETA				
AUTOR: mgr inż. arch., inż. arch. kraj. Izabela Suduko				
DATA:	21.07.2026 r.	SKALA:	1:20 000	NUMER RYSUNKU:
				ZAŁ. 3.



PLAN OGÓLNY GMINY ORNETA
ZAŁĄCZNIK 4. WAŻNE ELEMENTY PRZYRODNICZE WŁĄCZONE DO STREF SO, SR I SN W PROJEKCIE POG ORNETA
SKALA 1:20 000

0 1 2 3 4 km



LEGENDA

OZNACZENIA OGÓLNE

- Granica administracyjna Gminy = Granica POG Ornet
- Granice jednostki ewidencyjnej w obszarze POG = miasto Ornet
- Działki ewidencyjne

USTALENIA PLANU OGÓLNEGO

Strefy planistyczne wyznaczone w POG

- SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SI, SC, SG, SK
- SR
- SN
- SO

Strefa Planistyczna w projekcie POG Ornet, w której uwzględniono cenne komponenty środowiska

- SR - Strefa produkcji rolniczej
- SN - Strefa zieleni i rekreacji
- SO - Strefa otwarta

Komponenty środowiska uwzględnione w strefach SO, SR i SN w projekcie POG Ornet

- Rzeki i strumienie (BDOT10k)
- Rowy melioracyjne (BDOT10k)
- Wody Płynące + Stojące (BDOT 500), wody powierzchniowe (BDOT10k)
- Udokumentowane złoża kopalin
- Mokradła
- grunty chronione klas III (R, Ps, Ł, Lz, Ls)
- Lasy ochronne
 - glebochronne, wodochronne, obronne
 - cenne fragmenty różnorodnej przyrody
 - PZO Rzeki Pasieka - ochrona siedlisk leśnych
 - strefy ochronne - źródło danych: BDL PUL- PGL LP

NAZWA OPRACOWANIA:
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO GMINY ORNETA

NAZWA RYSUNKU:
WAŻNE ELEMENTY PRZYRODNICZE WŁĄCZONE DO STREF SO, SR I SN W PROJEKCIE POG ORNETA

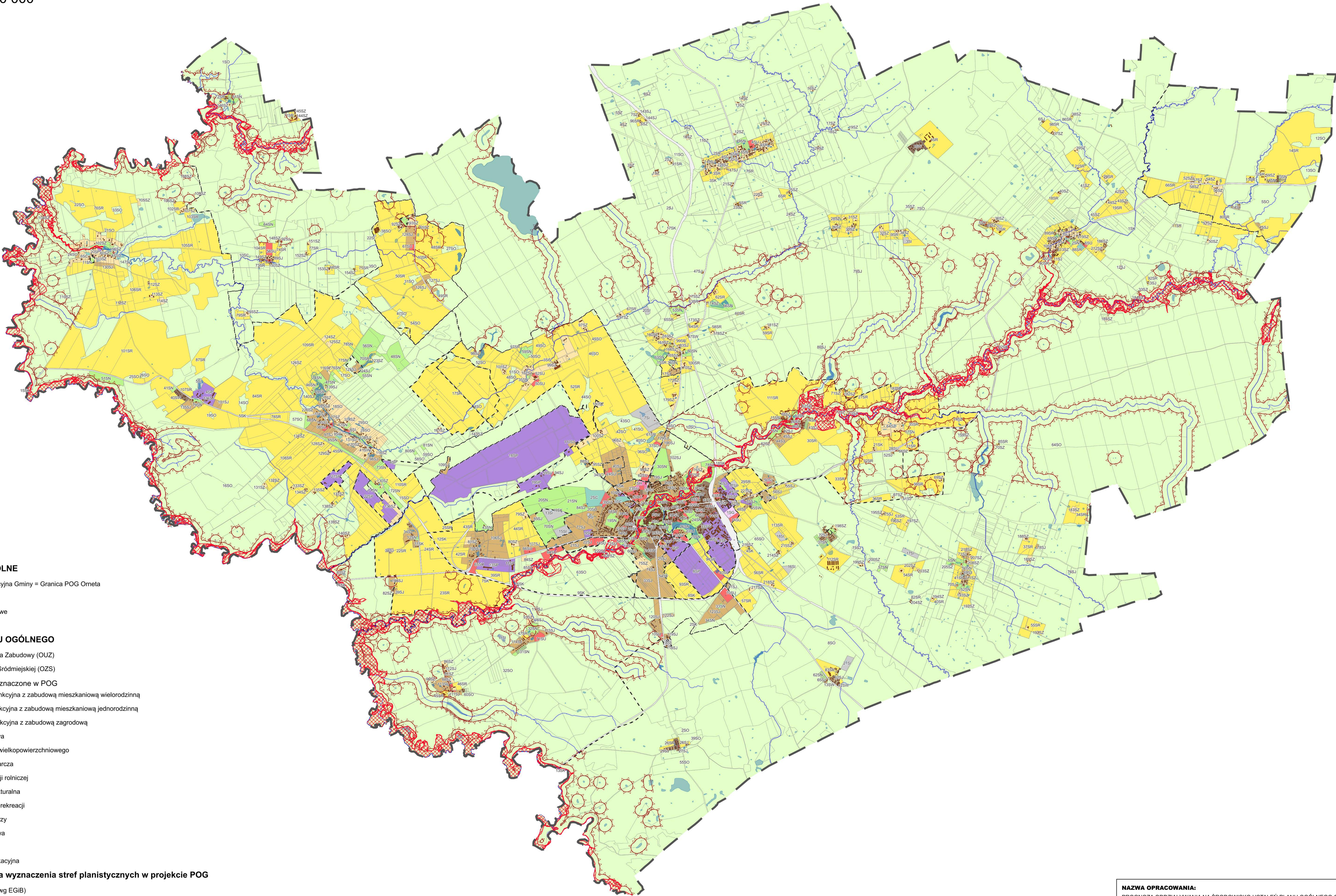
AUTOR:
mgr inż. arch., inż. arch. kraj. Izabela Sudujko

DATA:	21.07.2026 r.	SKALA:	1:20 000	NUMER RYSUNKU:	ZAŁ. 4.
--------------	---------------	---------------	----------	-----------------------	---------



PLAN OGÓLNY GMINY ORNETA
ZAŁĄCZNIK 5. UWARUNKOWANIA DLA WYZNACZENIA STREF PLANISTYCZNYCH W PROJEKCIE POG
SKALA 1:20 000

0 1 2 3 4 km



LEGENDA

OZNACZENIA OGÓLNE

- Granica administracyjna Gminy = Granica POG Orneta
- Działki ewidencyjne
- Wody powierzchniowe
- Rzeki i strumienie

USTALENIA PLANU OGÓLNEGO

- Obszar Uzupełnienia Zabudowy (OUZ)
- Obszar Zabudowy Śródmiejskiej (OZS)

Strefy planistyczne wyznaczone w POG

- SW - Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną
- SJ - Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną
- SZ - Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową
- SU - Strefa usługowa
- SH - Strefa handlu wielkopowierzchniowego
- SP - Strefa gospodarcza
- SR - Strefa produkcji rolniczej
- SI - Strefa infrastrukturalna
- SN - Strefa zieleni i rekreacji
- SC - Strefa cmentarzy
- SG - Strefa górnictwa
- SO - Strefa otwarta
- SK - Strefa komunikacyjna

Uwarunkowania dla wyznaczenia stref planistycznych w projekcie POG

- Istniejące budynki (wg EGIB)
- Granice obowiązujących aktów planowania przestrzennego
- strefa 100 m od linii brzegowych rzek, jezior, cieków i zbiorników wodnych w granicach OCHK
- Obszary szczególnego zagrożenia powodzią (OSZP)
- Obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)
- Obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)
- Wały przeciwpowodziowe w Krośnie

NAZWA OPRACOWANIA: PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO GMINY ORNETA				
NAZWA RYSUNKU: UWARUNKOWANIA DLA WYZNACZENIA STREF PLANISTYCZNYCH W PROJEKCIE POG				
AUTOR: mgr inż. arch., inż. arch. kraj. Izabela Suduko				
DATA:	21.07.2026 r.	SKALA:	1:20 000	NUMER RYSUNKU:
				ZAŁ. 5.